CENSURA QUORUNDAM SCRIPTORUM, QUÆ SUB NOMINIBUS SANCTORUM ET...

Robert Cooke

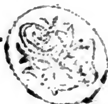
L'abbé de Choisy

CENSVRA QVORVNDAM SCRIPTORVM, QVÆ SVB NOMINIBVS SANCTORVM ET VETERVM AVCTORVM,

à Pontificijs passim in eorum scriptis, sed potissimùm in quæstionibus hodie controuersis citari solent.

In qua ostenditur, scripta illa, vel esse supposititia, vel dubiæ saltem fidei.

Auctore *Roberto Coco* Ecclesiæ Leodiensis, in agro Eboracensi pastore, & olim in florentissima Academia Oxoniensi, Collegij Ænæi-nasi socio.

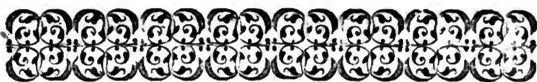
Omnibus credere, & nulli credere, est æque vitiosum.

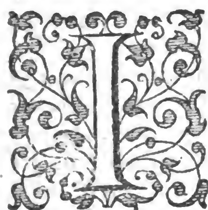

LONDINI,
Impensis Guilielmi Barret.
1614.

~~Cl. Christiani S. Flor. f.~~

REVERENDISSIMO IN CHRISTO PATRI GVILIELMO IAMESIO EPISCOPO DVNELMENSI.

N ista pro fide decertatione, quæ nobis hodie intercedit cum Pontificijs, mirum est quò procedat aduersariorum nostrorum impudentia. Tanto enim inanis gloriæ studio ducuntur, vt nihil eos pudeat vanitatis & fraudum, modò vincere, & victoriam reportare, videri possint. Istis non placet illud Alexandri Magni, Nolo furari victoriam: *arridet magis illud Poetæ,* Virtus, an dolus, quis in hoste requirat? *Marte, an arte, nihil curant. Atque hinc est, quod tam multas artes comminiscantur, quibus* Babylonem *suam ornent, vt imperitos rerum adolescentulos in fraudem illiciant. Hinc est, quod* libros Apocryphos, *nempe* Machabæor. *(quibus,* Iustinum Historicum *anteponendum censuit* Sigonius) *sub venerando nomine* Scripturæ Canonicæ *obtrudunt: &* Pontificum Romanorum decreta, *sub specioso nomine* Ecclesiæ: *&* Conuentus priuatos, *ob priuatam rem coactos, sub amplissimo nomine* generalis Concilij: *& veterum* hęreticorum *&* recentium Monachorum somnia, *sub nominibus* antiquorum *&* sanctorum Patrum. *Per has, & eiusmodi fraudes, multum incommodarunt*

Lindan præf. Panopliæ.

Apud Posseu. in Biblioth. lib.4.c.13.

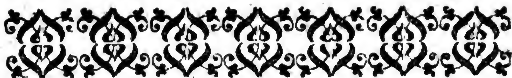
Nos per Ecclesiam intelligimus Pontificē Romanum, inquit Gretzer9 to.1 defens. Bellar. Pag.1450.

Ecclesiæ Christi: at per nullam magis, quàm dum partus infælices classicis scriptoribus supponunt, & in nomen & familiam doctissimorum Patrum ascribunt. Hanc fraudem sic patefecerunt apud nos, Iohannes Iuellus, *beatæ memoriæ* Episcopus: *&* orbis scientiarum *(quo hic orbis non erat dignus)* Iohannes Rainoldus, *vt scripta quæ ferebantur sub nomine* Dionysij Areopagitæ, Abdiæ, Martialis, Amphilochij, Constantini, & veterum Romanorum Pontificum, *ac apud auos nostros magno in precio habebantur, iam nobis nauseam faciant, & prudentioribus etiam inter ipsos Pontificios risum moueant. Quorum studijs dum ego plurimum delectabar adolescẽs, colligere cœpi in vnam quasi* Synopsin, *omnia spuria & adulterina scripta, quæ mihi inter legendum per multos annos occurrebant, eaq; in meos vsus seponere. Quæ iam senescens, amicorum suasu & consilio, in lucem & conspectum prodire patior, idq; tuo nomine* (reuerendissime Præsul) *vt habeant adolescentes minus in hac spirituali militia exercitati, quo frangunt animos aduersariorum, & obturent ora, dum venenata sua dogmata ex commentitijs & ineptissimis* scribliginibus *stabilire conantur: &* Dominatio tua *intelligat, me eundem esse, quem quondam nosti, Ecclesiæ Dei beneuolentem, & pietatis tuæ qua olim in florentissima* Academia Oxoniensi *studia mea recreata sunt, non immemorem.*

Dominationis tuæ obsequentissimus

Robertus Cocus.

Præfatio

Præfatio ad Lectorem.

QVod ab improbis hominibus sub lege tentatum est, vt *qui* [a] *pecuarij fuissent à iuuentute, villosam togam induerent*, vt virorum Dei. & Prophetarum numero haberentur; hoc ipsum etiam, *Euangelio* Christi promulgato, sæpius vsu venit, vt impostores versuti, *Aspidum oua Aquilarum alijs* supponerent, & degeneres infœlicis ingenij sui fœtus nobilissimorum authorum nomine venditarent. In ipsis Ecclesiæ Christianæ primordijs, *falsos Apostolos, & dolosos operarios*, qui *Pauli* nomine literas conscripserunt, inde constat extitisse, quod disertè [b] moneat *Thessalonicenses* Apostolus, *Ne subitò à mente dimouerentur, aut terrerentur, neque per spiritum, neque per sermonem, neque per epistolam, tanquam à se scriptam*: crescente verò deinceps Ecclesia, & latius disseminato Euangelio, consimiles ludos fecerunt alij veteratores. [c] *Ariani* scripserunt literas ad *Constantinum*, sub nomine *Athanasij*, qui eo seculo [d] *orbis oculus* est habitus, & *fundamentum fidei*. [e] *Eutychiani* scripserunt Epistolam in *Cyrillum Alexandrinum* iam defunctum, sub nomine *Theodoreti*, acerrimi hæreticorum impugnatoris. [f] *Manichæi* multa ediderunt volumina, quorum alia *Adamo*, nostri generis parenti, *Apostolis* alia, alia ipsi *Domino nostro Iesu Christo* adscripserunt. His autem artibus vsi sunt, [g] *vt res vitiosas generosi nominis authoritate defenderent*: vt [h] *authoritas nominis possit commendare quod per seipsum recipi non potest*; vt [i] *ementitis titulis fidem authoritatemq; erroribus suis conciliarent*: cæterùm istis fucis ac fraudibus, nullo vnquam seculo magis impudenter illusum est humano generi, ac nostro, quo viuimus. Nam licet [k] *Erasmus* verè dixit de temporibus, in quibus *Synodus 7. generalis* celebrata fuit, *libris falsò celebrium virorum titulo commendatis vndique scatere omnia*: de nostris tamen multo verius dici potest. Vix enim vllus est ex antiquis patribus, in cuius nidum alieni pulli, ijque deformes, non sunt suppositi: in cuius nomen alieni partus, ijque infœlices, non inuaserunt: sub nomine *Mariæ, Iacobi, Dionysij, Abdiæ, Lini, Clemētis, Martialis, Ignatij, Iustini, Cypriani, Athanasij, Basilij, Ambrosij, Hieronymi, Augustini, Cyrilli*, & aliorum huiusmodi illustrium Patrum, multa *barbara, insulsa*, addo etiam *hæretica* scripta diuulgarūt; quæ hodierno die, pro classicis & probatissimis scriptoribus obtruduntur: & (quod de mercibus vitiosissimis faciunt circumforanei) laudibus quàm fieri potest maximis, publicè exponuntur. *Hoc* scriptum *esse* [l] clamitant, *ab vno 72 discipulorum: aliud*, ab eo *qui Christum in carne viderat*: [m] *Aliud, ab homine potente & verbis, & factis, cuius nuda, sine omni argumento asseueratio, omnes istos pusillos Protestantes in vnum conglobatos prosterneret*. His autem artibus tantum primo congessu hominibus im-

a Zachar. 13. 4.
b 2. Thess. 2. 3.
c Athanas. apol. ad Constantin.
d Nazia. ep 74.
e Baron. annal. ad an. 553.
f Posseu appar. Adam.
g Cassiod. lect. diuin. c. 8.
h Author com. in 2. Thess. 2. sub nom. Ambr.
i Sixt. Senensis Bibl. l. 2. præfat
k Declar 91. ad censu. Theolog Paris.
l Harding ad Iuelli prouoc. art 1.
m Alanus Card Suffrag pro defunct. cap. 5.

imperitis, & *Romanarum* fraudum inscitis, terrorem incutiebant, vt conquesti sint nonnulli cum *Elizæi* seruo, quando ciuitatem, in qua cum domino suo commorabatur, hostili exercitu obsessam videbat, [n] *Eheu domine, quid faciemus?* Ad eximendum hunc terrorem imperitis rerum adolescentulis, patres nostri huic militiæ assuefacti, perinde tractarunt cohortes *Italicas*, ac *Agesilaus* olim barbarorum copias: vt enim ille quos in bello ceperat captiuos vestibus exuendos [o] curauit, nudosque militibus suis intuendos exposuit. & sic qui vestiti hostibus formidabiles erant, exuti, tanquam pumiliones ab omnibus deridebantur. Sic duces nostri in hac de fide contentione, cum *Hardingum, Dormannum, Stapletonum*, & alios animaduerterent, ingentes Doctorum exercitus ex vniuerso terrarum orbe contrahere, & commentitijs titulis, laudibusque immeritis insignitos, tanquam terricula palam ostentare; vestibus spoliarunt, & detractis laruis nudos proiecerunt exercitui *Israelis*, manifestum facientes ex ijs quæ ipsis exciderunt, non eos esse ipsos quorum præ se ferebant speciem. sed *asinos* Leonum pellibus indutos, *bubulcos* Prophetarum pallijs amictos, *spuria* denique & *hæretica commenta*, nobilium & antiquorum authorum nominibus commendata; & ita tandem re explorata, ludibrio, & contemptui, omnibus exposuerunt. Et tamen quæ est impudentia *Italicarum* legionum præfectuum, *Pigmæos* istos & *nanos* in aciem adducere denuò non erubescunt, & pro lectissimis, fortissimisque *Israelis* viris, ipsis *regibus*, spectatique iudicij viris commendare, vt ex nostratium Sacrificulorum *petitione* ad *serenissimum Britanniæ regem* abundè patet. Producuntur enim ibi tanquam solennes testes & omni exceptione maiores, ad fidem faciendam doctrinæ Pontificiæ, *Constitutiones Apostolicæ, Dionysij Areopagitæ Hierarchia, Anacleti & Alexandri Epistolæ: Origenes in Leuiticum & Psalmum 37, Ambrosij precatio ad Missam, Commentarij in Apocalypsin, Augustinus de tempore, de Sanctis, de visitatione infirmorum, de rectitudine Catholicæ conuersationis, de vera & falsa pœnitentia, Paulinus in vita Ambrosij, Eusebius Cremonensis*, & alij huius generis, quos *asinos* esse ex auribus, iamdudum deprehenderunt nostri, & hodierno die fatentur ipsi aduersarij, qui sunt in hac militia exercitatissimi. Quamobrem operæpretium duxi, *pumiliones* istos palantes passim, & à ducibus nostris (vbi in eos inciderunt) denudatos, & à suis ipsorum iudicibus vagorum more stigmatibus adustos, & Collumbari affixos, in vnum colligere, adeóque quod [p] *Lex* postulat, ad perpetuam eorum infamiam, in publicas tabulas referre, ne *Petrus Warbeckus* pro *Richardo duce Eboracensi*, sordidissimi errones, pro locupletissimis ciuibus, obscurissimi nebulones, pro nobilissimis scriptoribus, & perniciosissimi hæretici, pro sanctis Patribus, diutius celebrentur.

Contra hoc institutum, *Romanistarum* progenies, plenis (quod aiunt) buccis intonabit, vtpotè quod eorum impudentiam & insaniam omnibus patefaciat: clamabit [q] vnus, *Hæc nimirum euasio est, sed omnium miserrima, & à ratione & consuetudine doctissimorum alienissima*; clamabit [r] alius, *Viā scilicet tenetis facilem & expeditam, modò strenuè pergatis, respuite omnes authores, qui contra vos faciunt, & suppositios esse dicite, ita nempe par est patronos impudentes, pudendam causam, pudendis vijs modisque defendere.* Excipiet

n 2.Reg.6.14.

o Plutarch in vita Agesilai.

p Acta Parliam an.39.Eliz.c.4.

q Harding. ad Duelli prouoc. art.1.

r Hartus in Colloquio cum Io. Rainoldo, c.8. diuis.3.

piet postremò [f] alius: *Peruulgatam hanc esse technam hæreticorum, inprimis verò hæreticorum horum temporum, qui cum antiquitatem sibi omnem obseruent aduersariam, alios omnes coguntur audacia, vel impudentia potius superare.* Quamobrem Ecclesiæ Christi has ego propono instituti mei rationes, tanquam *globulos picis, & lini*, draconum faucibus inijciendos, ne noceant. Primò, dum *vile à pretioso* separamus, & scripta adulterina à genuinis distinguimus, nihil conamur aliud, quàm quod nos *B. Apostolus* monuit, quod ab antiquis Ecclesiæ Patribus in mandatis habemus, quod ipsi Patres antiquissimi factitarunt, quod nos summi *Italicarum* legionum duces, suo exemplo docuerunt, & quod ipsi aduersarij, vt æquum & iustum approbarunt.

[f] Anglo-Rhem. annot. in Act. 17.34.

Primum luculenter patet ex 2°. ad Thessal. 2. 1. *Rogamus vos fratres per aduentum Domini nostri Iesu Christi, ne citò à mente dimoueamini, neque terreamini, neque per spiritum, neque per sermonem, neque per epistolam tanquam per nos scriptam.*

Secundum patet ex Patribus in Concilio Nicæno 2 congregatis, sic enim illic conclusum est, [t] *Decet omnem Christianum cum libros aliquot adulterinos audit, aut legit, respuere: nec omninò animum adhibere.*

[t] Actio 6. to. 5. Epit. Caranzæ.

Tertium patet ex *Serapione Episcopo Antiocheno, Augustino Hypponensi,* & alijs. Sic enim [u] *Serapion, Nos Petrum & reliquos Apostolos, sicut Christum recipimus, quæ autem sub eorum nomine falsa ab alijs conscripta sunt declinamus.* Sic [x] *Augustinus, Proferunt quædam, quæ ipsorum esse dicuntur ab eis, qui pro suo sensu passim quod volunt, credunt, sed ea castitas canonis non recipit, non quod eorum hominum qui Deo placuerunt reprobetur authoritas, sed quod ista non credantur esse ipsorum.* Sic & [y] Beda, *Liber Enoch inter Apocryphas scripturas ab Ecclesia deputatur, non quia dicta tanti Patriarchæ abijci vllatenus possint, aut falsa debeant affirmari, sed quia ille liber, qui sub nomine eius affertur, non verè ab illo scriptus, sed sub titulo nominis eius, ab aliquo quodam editus videtur.*

[u] Euseb. hist. ecclesi. l. 6 c. 10. Ruffino interp.
[x] De ciuit. Dei, l. 18. c 38.
[y] Comment. in epist. Iudæ.

Quartum patet ex ordinaria praxi Pontificiorum: nam licet aliqui eorum aliquando dicunt, *miserrimum esse confugium, asserere librum aliquem esse spurium & supposititium*, coguntur tamen sæpissimè hoc *miserrimo confugio* vti.

Eleutherius in Epistola ad *Lucium Britanniæ regem* dicit, *Regem esse Dei vicarium in regno suo.* Quid ad hoc Pontificij? *Multa sunt in illa Epistola quæ probabiliter suadent confictam esse*, inquit [a] Parsonius. *Illa Epistola ad Lucium, magis refert ministrum Anglicanum, quàm Episcopum Romanum*, inquit [b] alius.

[a] Tripl. conuer Angl. par. 1 c. 8
[b] Apolog. causæ Cathol. cap. 5.

Athanasius in Synopsi reijcit libros Tobiæ, Iudith, Ecclesiastici, Sap. & Machab. è Canone Scripturæ. Quid ad hoc Pontificij? *Eiúsne sit à quibusdam dubitatur?* inquit [c] Serarius. *Demonstret prædicans Athanasium esse authorem eius libelli, qui Synopsis inscribitur*, inquit [d] Gretserus.

[c] Comm. in Iudith. prol. 4.
[d] Lib. 1. cap. 10 defen. Bel. to. 1

In principio libri de *Aleatoribus* apud *Cyprianum*, significat author, *se vniuersali Ecclesiæ præsidere, & Apostolatum gerere super quem Christus fundauit Ecclesiam, & Christi vicariam sedem obtinere, & sibi traditas esse claues ligandi & soluendi*, &c. Quid ad hoc Pontificij? *Liber ille non videtur Cypri-*

ani,

ani, sed alicuius Romani Pontificis, inquit [e] Bellarminus.

In Epistola *Liberij* Papæ, ipso ferme suæ sedis ingressu conscripta, quæ habetur in libro sub titulo *S. Hilarij de rebus gestis in Concilio Ariminensi*, significat Author, *se habere pacem cum omnibus Orientalibus*, nempe Arianis: *Athanasium verò pronunciasse ab omni communicatione alienum*. Cui mox ista subijciuntur ex eodem volumine titulo *Hilarij* inscripto. *Quid in his literis non sanctitatis, quid non ex metu Dei eueniens, &c.* quibus Athanasij condemnatio, per Liberium facta, probari videtur ab Hilario. Quid ad hoc Pontificij? *Quòd Epistola illa Liberij sit, nihil est quod affirmare cogat, & plurima sunt quæ negare compellunt*, inquit [f] Baronius. Et non esse Hilarij, verba ista, quibus probatur Athanasij condemnatio, per Liberium facta, sed Ariani potiùs, inquit [g] idem.

In *Basilij quæstionibus compendio explicatis*, quæst. 1. & 95. videtur Author *damnare traditiones*, item q. 4. & 293. videtur *tollere de medio discrimen peccati mortalis, & venialis*. Quid ad hoc Pontificij? *Basilij quæstiones compendio explicatæ non sunt indubitatæ*, inquit [h] Bellarminus. Et alibi, *Valde probabile est eas quæstiones editas esse ab homine parum probatæ fidei*, inquit [i] idem.

Hilarij Epistola ad *Apram* filiam, testatur *Hilarium Episcopum Pictauiensem* fuisse maritum. Quid ad hoc Pontificij? *Nisi magna laborasses penuria classicorum authorum, & admodum impudens in mala causa oppugnanda fuisses, nunquam mentionem fecisses tam putidæ & fictæ scriptionis*, inquit [k] Hardingus in responsione ad Iuellum Episcopum Sarisburiensem.

Inter Epistolas [l] *Ambrosij*, habetur vna sub nomine *Damasi Pont. Rom.* in qua dicit, *sibi non posse competere formam iudicandi, quandoquidem huiusmodi fuerit Concilij Capuensis iudicium, vt finitimi, Bonoso, eiusq; accusatoribus, iudices tribuerentur*. Quid ad hoc Pontificij? *Illa Epistola non est Damasi*, inquit [m] Bellarminus.

Tom. 1. operum *Chrysostomi* habetur ser. in Psal. 14. qui incipit, *Pulchrè est Psalmus*, in quo legimus, *Vna sola virtus iustificat, fides, quæ est virtutum fastigium*. Quid ad hoc Pontificij? *Hanc homiliam neque apud Græcos puto haberi, neque meā Chrysostomum agnosco*, inquit [n] Nobilius Flaminius.

To. 2. operum *Chrysostomi*, habetur *Opus*, quod dicitur, *imperfectum in Mathæum*, in cuius homilia 49. legimus, *Ecclesiam non cognosci nisi tantummodo per scripturas*. Quid ad hoc Pontificij? [o] Bellarminus agnoscit *credibile esse, Authorem fuisse Catholicum*: & confitetur *opus ipsum doctum esse & minime spernendum*, sed non videtur esse Chrysostomi, inquit ille. Et, *haud æquo animo pati possumus, adscriptas fuisse sanctissimo viro, eius titulo hactenus consignatas, quinquaginta quatuor homilias, quas Opus imperfectum, in Mathæum nominant. Quis enim non iure commoneatur, cum videt adscribi sanctissimo viro, ab incerto authore, sed certo hæretico, hæreticorumq; deterrimo, compositas homilias illas purulentas, hæresium scatentes vermibus, quæ ne pilum quidem Chrysostomi vel in dictione, vel in sententijs, vel in dogmatibus habent, sed sparsas hæreses Manichæorum, Montanistarum, Arianorum, ac Donatistarum continent: atque plane in omnibus se prodat auctor longe longius ab Ecclesia Catholica alienum, &c.* inquit [p] Baronius.

[e] Lib. de script. Eccl. ad an. 350

[f] Annal. to. 3. ad an. 352. nu. 25.

[g] Nu. 13.

[h] Lib. de script. Eccl. ad an. 370

[i] Lib. 1. de amiss. gratiæ, cap. 13.

[k] Ad Iuelli replic. contra sacrificium Missę sect. 11. p. 173.

[l] Ep. 79.

[m] Lib. 2. de Ro. Pont. cap. 24.

[n] Notation. in B. Chrysost. ad finem to. 5.

[o] De script. Eccles. ad an. 398.

[p] Annal. to. 5. ad an. 407. n. 11

Extitit in *Bibliotheca Florentina*, temporibus [q] *Petri Martyris*, Epistola *Chrysostomi ad Cæsarium Monachum*, in qua scriptum fuit, *Panem post consecrationem non vocari amplius panem, licet natura panis in eo permaneat.* Quid ad hoc Pontificij? *Nihil huiusmodi scripsit Chrysostomus, neque enim in toto Chrysostomi opere, vllus est liber, vel Epistola ad Cæsarium Monachum*, inquit [r] Bellarminus.

Extat *Libellus* seu *Epistola*, sub nomine *Gregorij Nysseni*, qua totus in eo est, vt improbet ad loca sancta perigrinationem Quid ad hoc Pontificij? *Baronius* quidem *legitimum eum Gregorij partum* agnoscit Annal To 4. ad An 386. nu. 39. verùm [s] Bellarminus, *forte non esse Nysseni* ait: & sine *forte*, hæretici librum hunc sub nomine Gregorij Nysseni supposuerunt, inquit [t] Posseuinus.

Epiphanius in epistola 60. inter opera *Hieronymi* dicit *se scidisse velum pendens in foribus Ecclesiæ, tinctum, atque depictum, & habens Imaginem quasi Christi, vel Sancti cuiusdam.* Quid ad hoc Pontificij? *Illa epistola non est Epiphanij*, inquit [u] Dureus. *Verba illa non sunt Epiphanij sed supposititia*, inquit [x] Sanderus. *Sunt potiùs alicuius Iconoclastarum figmentum quam Epiphanij germanum scriptum*, inquit [y] Baronius.

Aug. ad Orosiū q. 49 dicit, *vniuersam Ecclesiam accepto Christi sanguine, dicere Amen* Quid ad hoc Pontificij? *Respondeo*, inquit [a] Bellarminus, *librum illum non esse Augustini, vt eruditi fatentur.*

Valentinianus Imperator contulit Ecclesiæ Rauennati, ob decorem Apostolicæ dignitatis honorem pallij, & omnis decoris pontificalis vsum, sicut cæteri fruuntur Metropolitæ, vt legimus in *Rescriptis Valentiniani*, ad *Ioannem Rauennatem*. Quid ad hoc Pontificij, qui dicunt *Pallium non nisi à Romanis Pontificibus, Archiepiscopis solitum fuisse impartiri, ab Imperatoribus nunquam? Hoc Rescriptum vafrum commentum est, & spuriū*, inquit [b] Baronius.

Inter Epistolas *Leonis* habetur vna, cuius titulus est, *Dominis fratribus meritò beatissimis &c. Leo, Victorius, Eustathius Episcopi.* Cuius subscriptio est, *Leo episcopus scribit. Victorius episcopus scribit. Eustathius episcopus scribit.* Quid ad hoc Pontificij, qui loquuntur de Rom. Pontifice, quasi esset in Ecclesia, quod *anima in corpore, totus in toto, & totus in qualibet parte? Hanc epistolam non esse Leonis Papæ, titulus & subscriptio indicant*, inquit [c] Binnius.

Leo in Epistola 2 ad Constantinum dicit, *Honorium Episcopum Romanum fuisse hæreticum in sexto Concilio generali condemnatum.* Quid ad hoc Pontificij? [d] Bisciola dicit, *Literas Leonis confictas, & supposititias, multis argumentis coargui ab authore Annalium.*

Fulgentius de fide ad Petrum, citatur à *Bertramo contra transsubstantiationem.* Quid respondent Pontificij? *Ratio conuincit non esse Fulgentij, neque aliquid authoritatis habet, quod Bertramus ex hoc verba quædam citat Fulgentij nomine*, inquit [e] Posseuinus.

Gelasius contra Eutychen dicit, *Non desinit esse substantia panis & vini in Sacramento.* Quid ad hoc Pontificij? *Liber ille non est Romani Pontificis*, inquit [f] Bellarminus. *Orthodoxi vnâ fermè sententia, opus illud Gelasij esse negârunt*, inquit [g] Baronius.

q Loc. comm.
r Lib. 2. de Euchar. cap. 22.
s Lib. 3. de cultu Sanct. cap. 8.
t Præf. ad Lect. to. 1. Apparat.
u Cont Whita. p. 389.
x De Imag. l 2.
y Annal. ad an. 397. nu. 59.
a De Missa, l. 2. c. 12.
b Annal. to. 5. ad an 432. n 96.
c Notæ to. 1. Conc. pag 995.
d Epito. Annal. Baro. ad an. 683
e Apparat. Petri Diaconus.
f De Sacram. Euchar. l. 2 c. 27
g Annal. ad an. 496. nu. 1.

Theodorus Studita in epist. 38. vocat *Concilium Nicenum 2. non Oecumeninum, sed Locale.* Quid ad hoc Pontificij? *Certe quidem cum eam Epistolam legi, in eam existimationem adductus sum, vt existimarem non esse ipsius Theodori, vtpote indignam quæ vel cuilibet homini Catholico adscribatur, in qua tot adeò aperta mendacia proferuntur,* inquit [h] Baronius.

h Annal. ad an. 787.

Tarasius in *Epistola* ad *Hadrianum* Papam, accusat illum *Simonia; fraternitas vestra, & sacerdotalis dignitas magna laborat infamia &c.* Quid ad hoc Pontificij? *Certè quidem qui eam primus edidit Theodorus Balsamo Ro. Ecclesiæ acerbissimus hostis, in suspicionem adducitur Imposturæ, vtpote schismate scissus homo, nihil magis scribendo laborat, quam vt Ecclesiæ Romanæ notam inurat, eandemq; contemptibilem reddat,* inquit [i] Baronius.

i Ibid.

Extant *quatuor libri* sub nomine *Caroli Magni contra Imagines:* Quid ad hoc Pontificij? *Fictitius est Carolus, Pseudo-Carolus, & adulterinus liber,* inquit [k] Copus. *Carolostadius commentum suum aduersus cultores imaginum sub nomine Caroli Magni de cultu Imaginum emisit,* inquiunt [l] Possevinus, & [m] Sixtus Senensis. *Dico eos libros non esse Caroli, neque eiusmodi quibus fides aliqua adhiberi potest,* inquit [n] Bellarminus.

k Dial. 4 cap. vlt.
l Præfa. ad Lecto. 1. apparat.
m Præf. in Bibl. sanctam
n Lib. 2. de Imag. cap. 15.

Extat, inter *Orthodoxographa, Epistola ad Nicolaum Papam,* sub nomine *Vdalrici Episcopi Augustani,* in qua multa habentur contra Cœlibatum sacerdotum. Quid ad hoc Pontificij? *Dico, eam Epistolam videri confictam, & confictam ab aliquo imperito defensore coniugij Ecclesiasticorum,* inquit [o] Bellarminus. *Magis redolet Vdalrichum Huttenum nouum Euangelicum, quam S. Vdalrichum Augustanum Episcopum,* inquit [p] Pisanus. *Non est fœtus Vdalrici, sed illius nomine à corruptore aliquo suppositus,* inquit [q] Florimondus.

o Lib. 1. de Clericis, cap. 22.
p Lib. de continentia, cap. 14.
q Idem fab. Ioannæ, cap. 17.

Extat liber *de corpore & sanguine Christi,* sub nomine *Bertrami Monachi Corbiensis Cœnobij,* in quo multa contra Transubstantiationem. Quid ad hoc Pontificij? *Suppositius est,* inquit [r] Gretserus. *Aliquis Berengarianæ hæresis fautor libellum hunc confinxit post mortem Bertrami, & nomine illius supposuerunt,* inquit [s] Parsonius. *Oecolampadius contra diuinam Eucharistiam sub nomine Bertrami presbyteri librum scripsit ad Carolum Magnum,* inquiunt [t] Possevinus & [u] Sixtus Senensis.

r Lib. 2. cap. 10. de iure & more prohibendi libros malos.
s Tripl. conuers. part. 2. c. 10.
t Præf. ad Lecto. 1. apparat.
u Præf. in Bibl.

Gildas Albanius è regia Britannorum stirpe, scripsit de *Victoria Aurelij atque Ambrosij, &, Britannos recepisse Euangelium tempore Tiberij Imperatoris,* dicit. Quid ad hoc Pontificij? *Liber est suppositius,* inquit [x] Parsonius.

x Lib. citato part. 1. cap. 4.

Luitprandus Ticinensis scripsit *libros 6. de rebus gestis in Europa suo tempore,* in quorum postremo, refert Ioh. Papam 12. *ordinasse sacerdotes in stabulo inter equos: iuisse in patris concubinas: cyathum diabolo propinasse, &c.* Quid ad hoc Pontificii? *Scimus illa capita censeri Luitprandi, cuius superiores libri censentur, nec eam rem hactenus in controuersiam esse deductam: veruntamen existimo capita illa potius Appendicem esse ad Luitprandum ab auctore adhuc incerto elaboratam, quam Luitprandi continuatum opus,* inquit [y] Baronius. Atque *Baronius non sine causa suspicatur, à capite 6. sexti libri historiam non esse Luitprandi, sed alicuius anonymi auctoris,* inquit [z] Bellarminus.

y To. 10. Annal. ad an 963. nu. 3.
z Lib. de script. Eccl. ad an. 946

Benno

Benno Cardinalis descripsit vitam & gesta *Hildebrandi*, qui Rom. Pont. factus, *Gregorius* 7. dictus est: atque narrat cur *Gregorius* ille depositus fuerit, ac multa miranda de *Benedicto* 9. *Syluestro* 2, *&c.* Quid ad hoc Pontificij? *Fictus ille Benno Cardinalis, Lutheranorum arte & industria in lucem prodijt*, inquit [a] Florimondus. *Aliquis Lutheranus est huius libri author, & sub Bennonis titulo edidit*, inquit [b] Bellarminus.

a Fabula Ioan: c.10.p.88.
b De Ro.Pont. l.4.c.13.

Concessio facta à Leone Othoni Imperatori apud Gratianum dist.63. c.23. sic habet, *Concedimus atque largimur domino Othoni primo, eiusq; Successoribus in perpetuum, facultatem eligendi successorem atque summæ sedis Apostolicæ Pontificem ordinandi, &c.* Quid ad hoc Pontificij? *Ascititia est concessio, impostura est, & commentitium decretum: Deo gratias quod Impostor insulsus, ineptus, stolidus, talis extiterit, qui adeò affectata mendacia vestire nescinerit, sed opprobrio sempiterno nudata deridenda reliquit*, inquit [c] Baronius.

c Annal. ad an. 774.

[d] *Gratianus* dicit, *Anastasium 2. Romanum Pontificem fuisse diuino nutu percussum, eo quod communicasset Photino hæretico.* Quid ad hoc Pontificij? *Illud caput est omnino confictum*, inquiunt [e] Censores Gregoriani.

d Dist.19 c.9.
e Ibid.

Glossa in lib. 1. Sexti, titulo de Renunciatione, dicit, *Ciriacum Episcopum Romanum, reliquisse Papatum, & se cætui Vrsula, & vndecem millium virginum adiunxisse.* Quid ad hoc Pontificij? *Glossema hoc nullius est momenti, vtpotè quod neque in antiquioribus exemplaribus inuenitur, neque ab authore ipso, sed alio quodam, per parenthesin cognoscitur intextum, & meritò hodie tanquam nothum, in emendatis authoritate sedis Apostolicæ libris sublatum esse reperitur*, inquit [f] Lippolous.

f De vita Sanct. to.4 p 770. Colon.1596.

Bernardus lib. 5. ad sororem dicit, *In turpi voto muta decretum.* Quid ad hoc Pontificij? *Ille liber ab alio quodam monacho conscriptus est*, inquit [g] Dureus.

g Cont. Whitak fol.96.

Franciscus in Epistola ad suos fratres, iubet *vnam tantùm Missam, vno in loco celebrari.* Quid ad hoc Pontificij? *Hæc Epistola non agnoscitur à fratribus ordinum minorum pro vera Francisci epistola*, inquit [h] Ekius.

h In Enchirid. teste Bellar. de Missa, l.2. c 10.

[i] *Brigitta* dicit *reuelatum sibi fuisse, animam Traiani ex inferis in sublimem gradum euectam precibus Gregorij magni.* Quid ad hoc Pontificij? *Non fiat vt credam, quid huiusmodi fuisse sanctissimis fœminis reuelatum, vel ab ipsis esse conscriptum, sed tantum ipsarum nomine, ab alijs promulgatum*, inquit [k] Baronius.

i Reuel. l.4. c.13
k Annal ad an. 604.

Bonifacius 8. scribit ad *Philippum regem Francorum*, *Scire hoc te volumus, te nobis tum in rebus spiritualibus, tum in temporalibus subiectum esse.* Et Philippus rex Francorum rescribit, *Sciat tua maxima fatuitas, nos alicui non subesse, &c.* Quid ad hoc Pontificij? *Paulus Æmilius est in ea opinione, vt Epistolas istas, inter regem & Pontificem supposititias esse putet*, inquit [l] Stapletonus.

l Cont. Hornū Episc. Winton. lib.3. cap.28.

Concilium Eliberinum c. 36. statuit, *Picturas in Ecclesia esse non debere.* Quid ad hoc Pontificii? *Suspicor in illo canone imposturam. In eam suspicionem adducor vt aliquis Claudij discipulus eiusdem canonis author fuerit, & talis imposturæ egregius concinnator*, inquit [*] Baronius.

* To.1. Annal. ad an.57. nu.121

Synodus Frankfordiensis [*] reiecit *Pseudosynodum Græcorum quam pro adorandis Imaginibus fecerant.* Quid ad hoc Pontificii? *Quemadmodum ex Iouis*

* Regino lib.2. anno 794.

m Dialo.5.c.13 p.648. *Iouis cerebro natam Mineruam fingunt Poetæ, ita hæc Synodus Apologeticorum in Anglia, proles, & commentum est*, inquit [m] Copus.

n Annal. ad an. 381. nu.35. *Concilium Constantinopol.2.c.5.* statuit *Episcopum Constantinopolitanæ ciuitatis habere primatus honorem debere post Romanum Episcopum.* Quid ad hoc Pontificij? *Hic canon plane additius est atque suppositus*, inquit [n] Baronius.

In sexto & septimo Concilio generali, Honorius Papa in albo hæreticorum enumeratur. Quid ad hoc Pontificij? *Acta 6. & 7 Synodorum parengrapha sunt, & minimè germana. Nihil dubitamus, Acta illa quæ circumferuntur sextæ Synodi nomine nunquam verè acta in vlla legitima Synodo, sed maxima sui parte commentitia, & mendacia, nec minus ea quoque quæ hoc ipso pene anno prodierunt Synodi septimæ, in plerisque certæ falsitatis notis conspersa fermentataq; sunt*, inquit [o] Pighius.

o De Act.6 & 7 Syno. ad Lecto.

Atque vt hoc modo argumentis occurrunt sæpissimè ipsi aduersarij, ita & eam respondendi rationem laudant. Cum *Baronius* premitur testimonio ex *Clementis constitutionibus* desumpto, [p] respondet, *se vno verbo liberari posse si Apocryphum esse librum exciperet, & esse hoc honestum confugium.* Cum *Vasquez* verba faciat de epistola *Epiphanij contra Imagines*, & quo modo nostrates *Copus* & *Sanderus*, respondeant verba illa non esse Epiphanij, sed supposititia, aperte [q] fatetur, *Illam respondendi rationem esse interdum, præsentaneum & verissimum remedium.*

p Annal. to.1. ad an. Chr.32.1 nu.18, & 19.

q De adorat. l.2 disp.5.c.3.

Ex quibus liquet copiarum Italicarum duces non posse nobis illud vitio vertere, quod sordidum à precioso, & scripta adulterina à genuinis separemus, quin per latera nostra vulnerent Apostolum *Paulum*, qui illud sedulo monuit faciendum, & antiquissimos Ecclesiæ *Patres*, vnà cum præcipuis militiæ suæ ducibus, qui illud ipsum factitarunt, & tanquam rectè factum Ecclesiæ Dei commendarunt. Quod igitur in alia causa *Pelagiano* cuidam dixit [r] *Augustinus, Dic huic Ambrosio si audes quæ mihi tam petulanter obijcis:* idem ego *Hardingo, Harto, & Rhemensibus nostris*: dicite S. Apostolo *Paulo*, antiquissimis Ecclesiæ Patribus, *Serapioni Origeni, & Augustino*, Episcopis in secundo Concilio *Nicæno* congregatis, & lectissimis ductoribus vestris, *Bellarmino, Baronio, Posseuino, Parsonio, Dureo, &c.* Dicite inquam istis si audetis, quæ nobis tam petulanter objicitis, eos nempe *impudentes esse patronos vias modosq; pudendos inijsse; ad commune hæreticorum asylum, idque miserrimum confugere.* Atque hoc vobis dicendum est necessariò, si huic instituto meo de adulterinis scriptis deprehendendis & coarguendis, amplius reclamare velitis. Quare spero vos nobis æquiores futuros imposterum, quam vt hæreticorum affines dicatis, dum adulterina scripta à genuinis secernimus. Cogitantes cum [s] *Gretsero* vestro, *proprium esse hæreticorum libros abs se fictos magnorum virorum nominibus falsò insignire, suaq; commenta speciosis præstantium doctorum titulis decorare*: & cum [t] *Parsonio* vestro, *Nebulones esse perditissimos, non solum qui opera spuria claris ascribunt authoribus, verum eos etiam, qui pro veris & genuinis obtrudunt.*

r Contra Iulianum, lib.2.

s De iure & more prohibendi lib. mal. l.2.c.5.

t Trip. conuers. Angl pars 1.c.4 p.86.

Nec hic quicquam iuuabit dicere, quod [u] *Torrensis* dixit de operibus, quæ fallò *Augustini* nomine feruntur, *Esto, non sint eorum libri omnes, quorum nomen præ se ferunt, at certe quidem æqualium eorum pleraque sunt, doctorum iuxta ac piorum hominum plane omnia*; manifestum enim est benè magnam

u Præfatio ad Aug. confess.

nam

nam partem eorum quæ falsis nominibus circumferuntur, vel ab hæreticis fuisse consarcinatam, vel ab iis editam, qui nullo modo, cum iis quorum nomine feruntur, sunt comparandi. *Clementis* enim *recognitiones quædam habeant incerta, multa fabulosa, nonnulla insuper Catholicis dogmatibus aduersantia,* inquit [x] Sixtus Senensis. Commentarij in *Iobum*, qui *Origenis* nomine circumferuntur, *doctrinam de Trinitate sectam* [y] *vocauit & hæresin, & tres personas, tria cornua diaboli.* [z] Quæstiones nomine *Augustini* de veteri & nouo Testamento, *Melchisedechum constituunt Spiritum sanctum* quod *Augustino* Iudice hæreticum est. Epistola ad *Augustinum, de miraculis Hieronymi*, quæ *Cyrillo* Hierosolymitano ascribitur, *conficta est ab hæretico Monothelita*, vt testatur [a] Baron. At qui ista scripserint, docti ac pij, non fuerunt, nec vllo modo cōparandi cum *Clemente, Origene, Augustino, Cyrillo* quorum titulis decorantur. Præterea, quod scribit *Bellarminus* de vno scripto commentitio, id quidem potest de omnibus non minus verè affirmari, [b] *Historia Lini verè conficta est, si conficta est, non est vllius authoritatis.* Illud igitur concludam de maxima parte scriptorum quæ adulterina & spuria sunt, quod [c] *Pererius Iesuita* de quodam statuit opusculo, quod *Ioannes Annius Beroso, Metastheni & Philoni* falsò attribuit. *Valeat & in perpetuum valeat hæc Chronologia Anniana, & quæ toties à viris doctis profligata & iugulata est, iaceat in posterum sempiterna hominum obliuione sepulta, nec sit posthac qui eam exhumare, & ad fidem aliquam atque authoritatem quasi ad vitam reuocare audeat, sat sit adhuc eam, cum non erat bene nota, imposuisse multis, nunc detectis atque in apertum prolatis fucatis eius mendacijs & fallacijs, si quem circumuenerit ac deceperit, nimis profecto stupidum & vecordem eum fore necesse est.* Valeant & in perpetuum valeant scripta supposititia, quæ Patriarchis, Christo, Apostolis, *Martiali, Dionysio, Abdiæ, Lino, Melitoni, Clementi,* aliisque antiquis & sanctis authoribus ascripta, & quæ toties à viris doctis stigmatibus notata, & inusta sunt, iaceant in posterum sempiterna hominum obliuione sepulta, nec sit posthac quisquam, qui ea exhumare, & ad fidem aliquam & authoritatem quasi ad vitam reuocare audeat: sat sit ea adhuc cum non erant bene nota, imposuisse multis, nunc detectis eorum fraudibus & fallaciis, si quos deceperint, nimis profecto stupidos & vecordes eos esse necesse est.

x Bibl.l.2.Clem
y Erasm.censur
z Bellar.de gra primi hom.c.3.
a Annal to.6. ad an.420.n.46
b De Ro.Ponti lib 2.cap.9.
c Comment.in Dan.l.11.p 541

INDEX AVCTORVM ALPHABETICVS, IN QVO QVA quiſque ætate vixit: & qua quiſque pagina reperiri poteſt, oſtenditur.

358. *Fœ-*

341. *Sylvester*

INDEX CONCILIORVM QVORUM vel Acta, vel Canones, vel Epistolæ aliquot dubiæ fidei censentur.

Errata.

Ante, deest. pag. 39. lin. 18. *Vel sub altera: gloria Deo ac Patri per Filium in Spiritusancto.* deest in aliquibus codicibus pag. 116. lin. 3. & 4. *Duas*, pro *duos* pag. 192. lin. 7 *neque* pro *ne* pag. 217. lin. 20.

CENSVRA QVORVNDAM SCRIPTORVM VETERVM.

Aristeæ Historia est suppositia.

N Bibliotheca Patrum To. 7. edit 3. habetur liber inscriptus, *Aristeæ de 72. Scripturæ sacræ interpretibus ad Philocratem fratrem historia.* Hic liber citatur à [a] Baronio, vt probet: Iudæos non nisi manibus lotis adorare consueuisse; & à [b] Bell. vt probet: Septuaginta interpretes peculiari modo Spiritum sanctum assistentem habuisse, ne qua in re errarent.

[a] Annal. Tom. 1. ad An. 57. Nu. 107.
[b] De verbo Dei lib. 2. cap. 6.

Liber Aristeæ falsus est, & suppositius, inquit [c] Leo Castrius, disputatione de translatione S. Scripturæ.

[c] Præfat. in 35. Esaiæ.

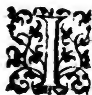
Circumfertur libellus Aristeæ nomine de 72. Interpretibus, confictus, vt puto, ab aliquo recentiore, [d] inquit Viues.

[d] Comment in Aug l. 18. De Ciuit. Dei c. 42.

Dicendum, libellum illum de 72. Interpretibus inscriptum Aristeæ, confictum esse, & ab aliquo ex Iosepho, & Aristea vero, & alijs quibusdam compilatum, inquit [e] Salmeron Iesuita. Quod & probat pluribus argumentis, quæ apud eum curiosus lector reperiet.

[e] Prolegom. 6. in Euang. to. 1.

Lentuli Epistola est suppositia.

N [f] monumentis Patrum inter Epistolas orthodoxorum Theologorum Latinorum habetur primo loco *Epistola Lentuli, Hierosolymorum Præsidis, ad S. P. Q. R.* Quæ citatur à [g] Ioh. Molano, vt probet: commodè percipi posse, qualis fuerit Christi forma & statura: Et à [h] Mendoza Salmanticensi professore, vt probet: Christum capillos habuisse paulo prolixiores, & infra aures dimissos.

[f] Impres. Basil. 1569. tom. 1.
[g] Lib de Picturis cap. 48.
[h] Cont. Theol. q. 5.

i Annal. in Tertul. Apolog. ca. 12 nu. 184.
k Declamat. cont. Donationem Constantini.

Taceo de Epistola Lentuli, ne forte à quibusdam reijciatur,[i] inquit Pamelius. *Epistola, nomine Lentuli improbè ementita est,*[k] inquit Valla.

l Num. 6. 5.
m Math. 11. 19. & 26. 19.
n Num. 6. 3.
o De Ro. Eccle. Idolo. lib. 2. ca. 3. nu. 24.

In Lentuli Epistola describitur Christus capillos ab humeris volitantes habens, & in medio capitis discrimen, iuxta morem Nazarenorum. Vbi, si putidum commentum de Nazareno discrimine, in capitis medio, non satis idonea suspicionis causa Pontificijs visa est, vt insulsum aliquem fraterculum aut monachum sub cucullo Lentuli latere autumarent: at Christum aluisse comam & Capillos[l] Nazaræorum more, tanquam ex voto fuisset Nazaræus, vel inde animaduertere debebant fictum esse, quòd Christus[m] vinum biberit, à cuius potione, qui Nazareatus voto obstricti erant,[n] abstinebant,[o] inquit magnum illud Oxoniæ decus, Iohannes Rainoldus.

Epistola Iesu ad Abagarum est supposititia.

p To. 1. ad An. 31 Nu. 59.
q Legend. Tho. Aposto.
r Catal sanct. l. 6. cap 43.

APud Eusebium lib. 1. ca. 13. habetur *Epistola Iesu ad Abagarum Principem Edessæ.* Quæ refertur à Cardinale Baronio in[p] Annales suos: & cuius meminit, non solum[q] author Legendæ Aureæ, sed &[r] Petrus de Natalibus, dicentes: *In ciuitate Edessæ, nullus hæreticus, Iudæus, vel idolorum cultor viuere potest: sed nec barbari eam aliquando inuadere potuerunt, ex quo Agabarus rex ipsius v. bis Epistolam manu Saluatoris scriptam accipere meruit. Si quando gens aliqua contra. eandem ciuitatem venit, die qua lecta fuerit Epistola per puerum super murum, eadem die hostes aut territi fugiunt, aut pacati recedunt.* Hæc illi.

f Epist ad lect. gaæ fix. Tom. 4. operum Hiero. impress. Paris. 1533.

Quidam quo nugas suas, vel pestifera dogmata lectori commendent, gratiosa prætexunt nomina, siue quo magis aliena fruantur insania, siue quo dogmatum virus sub magni nominis vmbra celerius, latiusque serpat in vulgus. Hinc videlicet inscriptiones illæ impudentissimæ, Epistolæ Iesu ad Abagarum, & Abagari ad Iesum, inquit[f] Erasmus.

Eusebius refert Christum dedisse literas ad Abagarum regem, sed neque illæ propria Christi manu extant, neque vnquam

ab Ecclesia pro eiusmodi accepta sunt, [t] inquit Costerus.

Gelasius Epistolam illam ad Abagarum explosit, inquit [u] Canus.

t Enchirid. Cōtrou. cap. 1. de sacra scriptura.
u Loc. com. lib. 11 cap. 6.

Canones Apostolorum sunt supposititij.

TOmo primo Conciliorum impress. Coloniæ, 1530. habentur *canones Apostolorum* numero quinquaginta, quorum vltimus ille est, in quo agitur de trina in Baptismate mersione. Atqui in editione Petri Crabb, 1551. & Laurentij Surij, 1567. & Seuerini Binnij, 1606. habentur canones 84. qui olim diuisi erant in 85. vt patet ex Concilio Constantinopolitano 6. in Trullo, can. 2.

De authoritate horum canonum mirè inter se digladiantur Pontificij: quidam ex illis, quinquaginta priores canones tantum approbant, in quibus sunt [c] Bellarminus, [d] Baronius [e] Posseuinus: alij verò omnes recipiendos esse censent, vt [f] Turrianus & [g] Lambertus Gruterus.

Hi Canones citantur passim à Pontificijs, Bellarminus citat canonem 1. vt probet: [h] Episcopum non nisi à tribus Episcopis ordinandum esse: can. 3. & 4. [i] pro ritu Altarium, vt ex eo stabiliat, Missam esse sacrificium propriè dictum. Canonem 12. 13. & 15. [k] pro distinctione & nomine Clericorum & Laicorum. can. 27. [l] pro cælibatu eorum qui sunt sacris ordinibus initiati. can. 48. [m] pro insolubilitate matrimonij quoad vinculum. can. 68. vt probet: [n] Quadragesimale Ieiunium ab Apostolis Domini institutum, atque Ecclesiæ vniuersæ traditum fuisse. Stapletonus citat can. 2. vt probet: [o] Presbyterum ab vno semper Episcopo ordinatum esse, & can. 34. vt probet: [p] ad Rom. Pontificem licere ex toto orbe appellare. [q] Alanus Cardinalis canonem postremum citat, vt libros Machabæorum canonicos esse euincat.

Hos canones summis laudibus euehunt multi Pontificij, & pro canonibus Apostolorum Ecclesiæ Dei venditant. *Apostolorum canones, certò Apostolorum*, inquit [r] Lindanus. *Istos canones ab Apostolis constitutos, à beatóque Clemente conscriptos esse, multis & certis argumentis adducor vt credam*, ait

c De Rom. Pon. lib. 2. cap 27.
d An. to. 2. ad an. 102. nu. 14.
e Appar. verbo Clemens.
f Pro can. Apo. l. 1. c. 21.
g Præfat. Clement. Coloniæ 1569.
h L. 1. de Cler. c. 3. & l. 4. de not. Eccl. c. 8.
i De Missa. lib. 1. cap. 16.
k De Cler. lib. 1. cap. 1.
l Ibid. c. 19.
m De matrimo. lib 1. c. 26.
n De bo. oper. in part. l. 2. c. 14.
o Relect. cont. 2 q. 4. art. 3 p. 238.
p Ibid cont. 3. q. 7. Conclu. 1. p. 405.
q De suffrag. pro defunct. c. 3. fol. 141.
r Chrono præfix. Panoph.

Lambertus Gruterus.[s] *Sexta Synodus Constantinopolitana illos magna reuerentia commendat, & Iustinianus etiam Imperator, magnopere, vt par est, veneratur in Authentica;* inquit, Bannes.[t] *Non est quod Apostolorum canones quis eleuet, aut nothos, subdititios, & ab aliquo quouis Impostore confictos, non autem ab Apostolis quis dicat editos —nam horum canonum autoritatem receptam per Ecclesiam ab ipsis mox Apostolorum temporibus probauit Anacletus Petri discipulus, Euaristus, Sixtus, Victor, &c,* inquit [u] Albertus Pighius. *Damascenus tantum illis tribuit, vt videatur eos in numerum librorum canonicorum referre,* inquit [x] Alfonsus de Castro.

[s] Præfat. Clem. Coloniæ 1569.

[t] Com. in 2. 2. S. Tho q 1 art. 10. conclusio 6. col 316.

[u] Hierarch. Eccles. l. 2. c. 10.

[x] Aduers. hær. lib. 1. cap. 5.

Certo tamen certius est, istos canones non fuisse Apostolorum, partim ex confessione Aduersariorum, partim ex testimonijs Patrum. Nam de canone 65. [y] Baronius sic scribit, *Magnam Imposturæ suspicionem facit canon ille 65. In illo n. cum excommunicatione plectendus statuatur Laicus, & depositione Clericus, qui Sabbatho ieiunauerint, quomodò quæso, tot tamque disertos antiquos Patres, qui de Ieiunio Sabbathi instituerunt disputationem, canon ille præterijt, vt à nemine citatus reperiatur? vel quonam pacto, obsecro. Romana Ecclesia contra omnium Apostolorum canonem, Sabbathi ieiunium suscepisset, vel eorum Episcopus Clemens id fieri permisisset, qui, quod statuissent Apostoli, & ipse scripsisset, perquam optimè sciret? vel quomodo ex traditione Petri & Pauli Apostolorum principum, eiusmodi diei Sabathi ieiunij sibi vendicare est solita eadem Ecclesia obseruantiam, quam Apostolorum canoni penitus aduersari nosset?* In eadem sententia conspirant cum Baronio, Bellarminus, Posseuinus, & Binnius. *Canon 65. suppostititius videtur,* inquit [z] Bellarminus, *est adulterinus,* inquit [a] Posseuinus, *non existimo de ieiunio Sabbathi* (id est, 65.) *fuisse Apostolicum canonem,* inquit [b] Binnius.

[y] Anna. To. 2. ad annum 102. nu. 15.

[z] De Rom. Pontif. l. 2 c. 27.

[a] Appar. verb. Clemens.

[b] Not. in can. Aposto. tom. 1. Concil. p. 17.

Canonem 67. non fuisse Apostolicæ institutionis liberè profitetur Posseuinus, loco supra citato. Nam verba faciens de Gelasio, Leone 9. & Isidoro, qui canones Apostolorum tanquam ab hæreticis corruptos simpliciter reijciunt, sic [c] concludit, *Quòd Gelasius, Leo 9. & Isidorus hos canones reijciant, intelligendum erit de libro in quo sunt 85. canones, idque propter admixtionem canonum adulterinorum, quales sunt*

[c] Apparat. Clemens.

sunt, canon 65. de ieiunio Sabbathi, & 67. de baptizatis ab hæreticis, & alij fortasse nonnulli.

Canonem postremum 84. vel vt alij numerant, 85. non fuisse ab Apostolis constitutum, fatentur Bellarminus, Baronius, Lindanus & alij *Probabile videtur canonem illum 84. non esse Clementis*, inquit [d] Bellarminus, *nam inprimis Zepherinus Papa decimus quintus à Petro, in Epistola prima tradit, solum 70. fuisse canones Apostolorũ, at iste est canon 84. —Deinde in isto canone 84. numerantur libri canonici, & omittuntur quidam, qui certissimè sunt canonici, vt libri Esdræ, Tobiæ, Iudith, Sapientiæ, Ecclesiastici, Apocalypsis.—Præterea isto eodem canone 84. numerantur inter sacros libros non solum tertius Machabæorum, sed etiam Epistolæ duæ Clementis, & Constitutiones Apostolicæ eiusdem Clementis, quos tamen libros Ecclesia pro sacris nunquam agnouit. At si ille canon verè esset Clementis, non posset Ecclesia sine magna temeritate hos libros non recipere, &c.*

d De verbo Dei l. 1. c. 20.

Quod ad nouissimum canonem spectat, quo libri canonici recensentur, ecquis vnquam Latinorum atque Græcorum adnumerare inter canonicos libros præsumpsisset Apocalypsin, quam scisset in Apostolorum canone prætermissam, qui vel saltem causam aliquam eiusmodi silentij non adduxisset? — Vel quid est, quod cum de libris canonicis frequens inter Patres oborta sit controuersia, nemo penitus reperiatur, qui eiusmodi Apostolorum canonis, vel saltem obiter meminerit? inquit [e] Baronius, subiungens [f] ibidem, *Quod item ad eundem spurium canonem spectat, taceo in præsentiarum dicere de sacris libris veteris Testamenti, vt Esdræ, Iudith, Tobiæ, Sapientiæ, & Ecclesiastici, qui omnes in eo canone omittuntur; caterùm quis æquo animo ferat, vt eodem canone, inter canonicos libros octo libri Constitutionum Clementis, & duæ eius Epistolæ recensitæ habeantur? quis vnquam tam Græcorum quàm Latinorum scriptorum, aut quænam ex sacris Synodis, tam in oriente quàm in occidente antiquitus celebratis, qui texuerunt catalogum canonicorum librorum, inter eos adnumerarint Constitutiones Clementis? &c.*

e Annal. tom. 2. ad an. 102. nu. 15.
f Ibid. nu. 16.

Illum Scripturarum canonem, qui vulgo in canonibus, vti appellantur, Apostolicis, cap. 85. circumfertur, ab Apostolis non fuisse præscriptum, hinc liquet, quòd eo multa sunt comprehensa,

quæ nondum ab Apostolis erant scripta, vt plurimæ S. Pauli Epistolæ, rursus D. Petri, & Ioannis, nec Euangelium, nec Apocalypsis, &c. inquit [g] Lindanus. *Hic Canon Apocryphus & surreptitius est*, inquit [h] Binnius, quod iisdem probat argumentis, quibus vsi sunt Bellarminus & Baronius.

g Panenoplia lib.3.cap.3.
h Not.in canon Aposto.to.1. Concil p.18.

De reliquis ad vnum omnibus idem fuit Iudicium veteres Ecclesiæ. Nam [i] Gelasius apud Gratianum enumerans libros qui ab hæreticis, siue schismaticis conscripti fuerunt, quos *nullatenus* (vt loquitur) *recipit Catholica & Apostolica Ecclesia Romana, sed à Catholicis potius vitandos esse censuit*, recenset librum canonum Apostolorum: & Isidorus Episcopus Hispalensis, *Canones* [k] *inquit qui dicuntur Apostolorum, seu quia eosdem nec sedes Apostolica recepit, nec sancti Patres illis assensum præbuerunt, pro eo quod ab hæreticis sub nomine Apostolorum compositi dignoscuntur, quamuis in iis vtilia inueniantur, tamen ab authoritate canonica atque Apostolica eorum gesta constat esse remota, atque inter Apochrypha deputata.* Quod ab eo dictum est, non propter admixtionem quorundam canonum adulterinorum post quinquaginta priores, quales sunt can. 65. & 67. & 84. vt somniat [l] Posseuinus, sed propter admixtionem quorundam canonum inter 50. illos priores, quemadmodum colligitur ex Gratiano, qui postquam obseruasset *Apostolorum canones esse quinquaginta*, continuò addit, vt legimus in antiquioribus editionibus: *hos non recipiendos, sed inter Apocryphos deputatos Isidorus scribit, dicens, canones qui dicuntur Apostolorum.*—Atque sanè, si quinquaginta illi canones priores essent Apostolici, tum Apostolicam authoritatem obtinuissent in Ecclesia, æquè ac Epistolæ Apostolicæ, & vim haberent hominum conscientias obligandi in obedientiam: at nemo ita desipuit (excipio vnum [m] Damascenum, quem eo nomine redarguit [n] Baronius) qui illis authoritatem Apostolicam impertiendam esse censuit. Neque quisquam est ex Pontificiorum grege, qui se ad horum canonum obseruantiam astringi patietur. Canoni n. 5. Episcoporum, Presbyterorum, & Diaconorum coniugium approbanti, repugnat [o] Lex Ecclesiastica Synodi Tridentinæ. Canoni 9. præcipienti vt fideles omnes sacramentaliter communicent, qui in-

i Dist.15.Sancta Romana.
k Gratian. dist. 16. Canones.
l Apparat.verb. Clemens.
m De orthodo. fide l.4.c.18.
n To.2.ad An. 102.nu.10.
o Sessio 24. can.9.

intersunt sacris, repugnat [p] Synodus Tridentina proban- do Missas priuatas. Et vt verbo dicam, [q] Michael Medina dicit: *Ex* 84. *Apostolicis canonibus, quos Clemens Romanus Pontifex, & eorundem discipulus in vnum coegit, vix sex, aut octo, Latina Ecclesia nunc obseruat.* Neque multo secus Martinus Peresius, [r] asserit enim, *in illis contineri multa quæ temporum corruptione non plenè obseruentur, alijs pro temporis, & materiæ qualitate, aut obliteratis, aut totius Ecclesiæ magisterio meritò abrogatis.*

p Sessio 22. can. 6.
q De sacr. hominum continentia, lib. 5. c. 105.
r De traditio. par. 3. cap. de author. can. Apostolorum. fol. 243.

Liturgia seu Missa Petri est supposititia.

Lindanus anno 1589 excudendum curauit Tractatum quendam sub hoc titulo, *Missa Apostolica*, seu *diuinum sacrificium S. Apostoli Petri*. Hæc Missa citatur à [s] Coccio, vt probet: verè contritos & confessos, si ante præstitam satisfactionem decesserint, pœnis Purgatorijs ad definitum tempus torqueri, &, huiusmodi pœnas Ecclesiæ & amicorum suffragijs, orationibus, eleẽmosynis, & ieiunijs mitigari: citatur etiam ab [t] eodem, vt probet: in Eucharistia sub specie panis & vini, veram Iesu Christi carnem, ac verum sanguinem exhiberi.

s Tom. 2. l. 7. de pœnitent. Art. 5 pag. 848.
t Tom. 2. l. 6. de Euchar. art. 2. p. 605.

Hæc Missa non potest esse S. Petri, nam primò [u] continetur in ea oratio, qua petitur, *vt Petri & Pauli — intercessione, & precibus concedatur, vt in omnibus diuina protectione muniamur* [x]. Non autem credibile est Petrum in inuocando Deum sua ipsius merita cõmemorasse. Secundò fit mentio *Lini, Cleti, Clementis, Zisti, Cornelij, Cypriani, Laurentij, Chrysogoni, Ioannis & Pauli, Cosmi & Damiani,* [y] *Ignatij, Alexandri, Marcellini, Fœlicitatis, Perpetuæ, Agathæ, Luciæ, Agnetis, Ciciliæ, Barbaræ, & Iulianæ*; ex quibus quidam in viuis erant, ducentis trecentisve annis post Petri mortem. Quibus adde quòd Bellarminus nullibi citare ausus est hanc Missam sub nomine S. Petri, licet antiquas Missas sepiusculè citet. Nec ausus est Margarinus de la Bigne eam intexere Bibliothecæ suæ, in quam tamen intexuit Missas Iacobi, Marci, Basilij, vt videret licet tomo 6. editionis 3.

u Pag. 23.
x ibid.
y P. 31.

z Annotat in hanc Liturg. p. 44.
a Apologia pro Missa Petri, ca. 23 p 105.

Quid quod [z] Genebrardus ipse fateatur, *Initio quædam adiecta, & medio addita, & fini quædam attexta, imò, [a] quædam Scribæ oscitantia, aut negligentia, aut malitia omissa?*

Liturgia seu Missa S. Marci est supposititia.

b De sacrificio Missæ l. 1. c. 4.

c Thesaur. Cathol. tom. 2. l. 6. de Euchar. art. 1

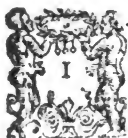
Iturgia seu Missa S. Apostoli & Euangelistæ Marci, Discipuli S. Petri, habetur in Bibliotheca vet. Patrum Tom. 6. edit. 3. quæ citatur à [b] Gregorio de Valentia, vt probet: plerasq; ceremonias verborum atque factorum, quibus hodie vtitur Ecclesia in Missa, ab Apostolis institutas fuisse. Et à [c] Coccio, vt probet: in Eucharistia sub specie panis & vini, veram Christi carnem, & verum sanguinem exhiberi, &, de sacrificio Missæ prædixisse Malachiam prophetam.

d Col. 22.
e Col. 19.
f Col. 22.
g Col. 17. & 18.
h Col. 22.
i Col. 24. & 26.

Hæc Missa est supposititia: primò, quia [d] precatur pro Martyribus & Patriarchis—obtestans Deum *horum omnium animabus dare requiem.* Nam hoc redolet errorem eorum, qui crediderunt *animas Sanctorum non visuras Deum ante diem Iudicij*, à quo S. Marcum longè abfuisse, nemo est qui dubitat. Secundò, in [e] hac Missa habetur oratio in hanc formam, *Protege ciuitatem istam propter Martyrem tuũ & Euangelistam Marcum, qui nobis viam salutis demonstrauit, &c.* quæ planè demonstrat, Marcum Martyrio coronatum fuisse, priusq; hæc oratio cõposita fuit. Tertiò, quo tempore hæc Missa composita fuit, Rex illius regionis in qua author Missæ vixit, *Orthodoxus & Christianus* erat, [f] hisce enim titulis insigniuntur reges pro quibus precatur. Verùm aliquem extitisse regem Orthodoxum & Christi amantem, Marci tempore, præsertim vbi Marcus vixerit, inauditum est. Quartò, in hac Missa [g] author precatur pro *Papa*, pro *Subdiaconis*, pro *Lectoribus*, pro *Cantoribus*, pro *Monachis*: verùm Marci temporibus, id genus Clericorum, & Monachos extitisse, ex probatis scriptoribus euinci nunquam potest. Postremò, in hac Missa fit mentio [h] *Confessorum*, & verbi [i] *Homousion*, ex quo constat, quod paulò inferiùs probabitur, hanc Missam non esse Apostolicam.

Liturgia

Liturgia, siue Missa S. Iacobi est suppositiia.

IN [k] Bibliotheca veterum patrum habetur liber inscriptus *Sancti Iacobi Apostoli, fratris Domini, & Hierosolymorum primi Episcopi diuina Missa*, quæ separatim excusa est Antuerpiæ an. 1560. citatur à [l] Bellarmino, pro mixtione aquę & vini in sacramento, &, [m] pro Missæ sacrificio, & rursus ab eodem, vt probet: [n] Missam esse sacrificium propitiatorium, [o] impetratorium, &, [p] pro defunctis in Purgatorio rite offerri, [q] pro commixtione hostiæ, pro vsu signi crucis, pro osculo, &c.

k Tom. 6. edit. 3
l De Euchar. lib. 4 c. 10.
m De Missa l. 1. cap. 18.
n De Missa lib. 2 cap. 2.
o Ibid. c. 3.
p Ibid. c. 7.
q Ibid. cap. 15.

Hæc Missa est suppositiia. Nam primò in ea fit mentio *Confessorum*, quum tamen *Confessorũ* nulla facta fuit mentio in publica Liturgia temporibus Apostolorum, quemadmodum fatetur [r] Bellarminus, qui canonis Missæ antiquitatem ex eo probat, quia in ea nulla fit mentio Confessorum. Nam *certum est Martyres cœpisse publicè coli ab initio Ecclesiæ, Confessores autem multo serius hunc honorem in Ecclesia meruisse*, inquit ille. Quod & Innocentius 3. confirmat, nam *Ecclesia post tempus B. Syluestri cœpit sanctorum Confessorum memoriam celebrare*, inquit [s] Innocentius.

r De missa l. 2. c. 10.
s De Mysterijs Missæ l. 3. c. 10.

Secundò, in hac Missa reperitur verbum *homousion*. Atqui *constat ipsum homousij nomen longe post Origenis tempora enatum*, inquit [t] Sixtus Senensis.

t Bibl. l. 4 Origenes.

Tertiò, In hac Missa virgo Maria dicitur *Deipara*, cum tamen vox *Deipara*, non audita est in Ecclesia Dei vsque ad Nestorij tempora post annum 400.

Quartò, In hac Missa videtur author eodem errore teneri quo illi, de quibus supra, qui animas fideles non visuras Deum ante diem Iudicij dixerunt: sic enim precatur, *Memento Domine spirituum & vniuersæ carnis —— orthodoxorum, ac rectò de fide sentientium ab Abel iusto vsque ad hodiernum diem, fac eos requiescere in regione viuentiũ, in regno tuo, in delitijs Paradisi, in sinu Abrahæ, vbi præsidet lumen vultus tui, & perpetuò refulget*. Verùm, quum *Hoc tenere sit Christũ mediatorem negare, & alium cum Iudæis Messiam expectare*, [u] iudice Hosio Card. absit, vt huius Missæ S. Iacobum authorem faciamus.

u Confess. Petrik. ca. 58.

x Annal. to. 1. ad An. 63. nu. 17

Baronius, qui hanc Missam S. Iacobi esse voluit, [x] fatetur accidisse, *vt alijs superadditis precibus, alijs verò breuiori summâ contractis, ritibus nonnihil auctis; aut mutatis, paulò diuersior ab illa pristina habeatur*. Quæ est opinio ipsius Bellarmini, sic enim ille, in Indice suo scriptorum Ecclesiasticorum, cũ cẽsuris, qui manuscriptus multorũ manibus teritur. *De Liturgia Iacobi sic sentio, eam aut non esse eius, aut multa à posterioribus eidem addita sunt; nam in ea iubet fieri mentionem Apostolorum, Martyrum, Confessorum, & alibi meminit Anachoretarum, & Christianorum damnatorum ad metalla, cum tamen constat Anachoretas cœpisse à Paulo 1. Eremita, & Christianos cœpisse damnari ad metalla post tempora Apostololorum. Ibidem iubet recitari, Gloria Patri & Filio, &c. quem hymnum compositum fuisse in Concilio Nicæno communis opinio est. Iubet & dici, Sanctus Deus, Sanctus fortis, Sanctus & Immortalis, miserere nobis, qui diu post tempora S. Iacobi inuentus est. Multa sunt alia quæ redolent nouitatem. Hæc ille.*

Epistolæ Pauli ad Senecam & Senecæ ad Paulum, sunt suppositititiæ.

IN Bibliotheca Sixti Senensis, lib. 2. verbo Paulus Apostolus, habentur quædam *Epistolæ* sub nomine *S. Pauli ad Senecam*, in quas (vt verè ibidem annotauit Sixtus) Iacobus Faber Viennẽsis Episcopus scripsit breues Commentariolos. Hæ Epistolæ citantur à [y] Salmerone Iesuita, vt probet: Senecam vnum fuisse ex ijs in Cæsaris familia, qui salutarunt fideles Philippi. Et ab alijs etiam citantur, [z] teste eodem Salmerone, vt persuadeant S. Paulum plures Epistolas quàm 14. scripsisse. De ijs [a] Salmeron pronunciare non veretur, materiam illarum non multum certè distare ab illis Ioannis Euangelistę ad electam Dominam, & ad Caium, aut Apostoli Pauli ad Philemonem.

y Coment in Philip. 4. 22.

z Disput. 3. in Pauli Epistolas.

a Ibid.

Has Epistolas spurias esse censuit Erasmus: sic enim [b] ille, *Hæ Epistolæ falsò inscribuntur Paulo & Senecæ. Nihil in illis est, neque Paulo dignum neque Seneca*. In quo, nec mentitum esse

b Schol. in Hieron. de Eccle. scriptor. Senec.

Erasmum

Eraſmum, quod perſuaſum lectori valde velit [e] Salmeron, nec calumniatum eſſe, quod dicit [d] Margarinus de la Bigne, patebit ex aliorum ſententijs; quibus, ſi quis Ieſuita, aut Ieſuitaſter, mendacium aut calumniam obijcere audeat, audiet ſine dubio quæ non vellet. Atque primus qui ſententiam dicat, ſit Baronius Cardinalis.

c Com. in Phil. 4 22

d Bibl. vet. Patrum to 7. edit. 3. in margine l. 2. I. ini. de paſſione S. Pauli.

Epiſtolæ illæ tum ad Paulum conſcriptæ, tum à Paulo ad eum redditæ, æquè nobis ſuſpectæ redduntur, quamuis ſcimus eas non recens eſſe excogitatas, ſed antiquitus ſcriptas, & à S. Hieronimo cognitas atque probatas, inquit [e] Baronius.

Baronium ſequatur [f] Poſſeuinus: *Sixtus Senenſis, non ſolum propendet in eam ſententiam, vt Epiſtolæ illæ mutuæ Pauli & Senecæ eorundem fuerint, verùm etiam teſtimonijs Hieronimi, Auguſtini, Lini Pontif. Max. ad id aſtruendum vtitur. Atqui neque Linus is fuit, & Acta Pauli ei ſcripta, reprobata fuerunt vt Apochrypha, nec ipſæ Epiſtolæ ita cohærent, vt eorum aſſeri poſſunt quibus tribuuntur, — Quorſum illa Conſulatus adſcriptio in Epiſtolis Pauli & Senecæ, qui in eadem vrbe commorabantur, quiq; ſimplicibus ſchedis vti videbantur ad minuendum colloquij deſiderium? — Mitto dictionem ſeu phraſin parum Senecæ ſtylo reſpondentem, cui Cornelius Tacitus cultum orationis tribuit, minus autem reſpondentem Paulinæ phraſi eam, quæ in Epiſtolis iſtis ei aſcriptis cernitur.* Hæc Poſſeuinus, qui alibi etiam [g] teſtatur, nonnullos alios Catholicos credere *Epiſtolas ſub nomine Pauli ad Senecam, & Senecæ ad Paulum ad exercendum ingenium ſcriptas fuiſſe, ſicut paucos ante annos ſub Ciceronis nomine prodijt libellus de conſolatione ad filiam.*

e Annal. tom. 1. ad an. 66. nu. 11.

f Apparat. verbo Seneca.

g Apparat. to. 1. in initio, ad Lectorem.

His accedat iudicium Ludouici Viuis. *Epiſtolæ quæ circumferuntur Pauli ad Senecam, & huius viciſſim ad illum, non credo ab illis eſſe ſcriptas*, inquit [h] Viues.

h Comment. in Auguſt. De Ciuitate Dei lib. 6. cap. 10.

Epiſtola Mariæ Virginis ad Ignatium eſt ſuppoſititia.

IN Sixti Senenſ. Biblio. l. 2. verbo, *Maria*, & in Biblioth. vet. Patrum Tom. 3. edit. 3. habetur *Epiſtola S. Mariæ virginis ad Ignatium*, quæ citatur à [i] Caniſio, vt probet: Mariam in charitate proximi exercenda inprimis diligentem fuiſſe.

i De Deipara virg. l. 5 c. 1.

Quod attinet ad duas priores Epistolas S. Ignatij ad Ioannem, & ad duas alias sequentes, alteram Ignatij ad Mariam Deiparam, alteram Mariæ ad Ignatium, tametsi eas vt germanas vindicari sciamus à pluribus recentioribus, vt D. Bernardo Ser. 7. in Psal. 9. Marco Michaele Carnotensi Presbytero, lib. de viris illustribus; Dyonisio Carthusiano in Comment. ad lib. Areopagitæ de diuinis nominibus; Sixto Senensi bib. l. 2. in Maria; Petro Canisio lib. 5. de Maria, cap. 1. & alijs. At cum illarum neque Eusebius, nec Hieronimus, nec Nicephorus, nec vllus veterum ad B. vsque Bernardum meminerit, qui alioqui accuratè scripta Ignatij memorauerunt, tutius fuerit easdem vel in Apochrypharum ordinem redigere, aut saltem, vt non omnino certas, ac genuinas habere, [k] inquit Ioan. Maria sacri Palatij Apostolici Magister. Cuius Censura habetur verbatim præfixa Ignatianis Epistolis in [l] Biblio. vet. Patrum.

k In Indice Ro. libr. expurgandorum to. 1

l To. 3. edit. 3.

Eadem est sententia Baronij, sic enim [m] ille, *Fertur eiusdem Dei genitricis Epistola ad Ignatium reddita, eiusdemque Ignatij vna ad ipsam scripta; duæ verò ad Ioannem Euangelistam de eadem ipsa loquentes. Sed Hieronimus, & alij antiquiores qui eiusdem Ignatij recensuerunt Epistolas, eas non nouerunt.*

m Ann. to. 1. ad an. 48. nu. 25.

Epistolæ Mariæ virginis ad Florentinos & ad Messanenses, sunt suppositititiæ.

APud Canisium, [n] de Maria deipara virgine, habetur Epistola sub *Mariæ nomine ad Florentinos*, de qua multum gloriantur Florentini, & quam Hieronimus Ferrariensis pro Concione explicare non dubitauit, teste Canisio. Qui & meminit alterius ad Messanenses apud Siculos missæ, quam reuerenter in scriptis suis asseruant. Has ipse Canisius citat, vt probet: Virginem Mariam de multorum etiam absentium longeque dissitorum salute non parum sollicitam fuisse. Quod fecit etiam [o] Ferreolus Locrius, asserens *ipsas Epistolas verè genuinas* esse.

n Lib. 5. c. 1.

o Maria Augusta li. 5. c. 37.

Baronius Cardinalis, postquam de Epistola Mariæ ad Ignatium sententiam tulisset, *Traduntur* [p] (inquit) *& aliæ, ab*

p Annal. to. 1. ad an. 48. nu. 25.

ab ipsa ad alias scripta ciuitates, quas cunctas, cum careant Ecclesiæ authoritate, non nisi in Apocryphorum classem reijciendas esse, omnes facile indicabunt.

Hermæ opera sunt supposititia.

N [q] Bibliotheca vet. Patrum habentur libri tres inscripti *D. Hermæ, qui S. Pauli discipulus fuit:* qui à Patribus, *Pastoris*, siue *Pastoralis* nomine inscribuntur, & citātur, vt ibidem legimus. Hi libri citantur à [r] Coccio, vt probet: quemlibet hominem, & quamlibet orbis terræ regionem, proprium habere Angelum in custodiam; [s] Castitatem esse consilium Euangelicum; [t] facto inter coniuges diuortio, nulli licere, viuente vno, alteri copulari: & ab eodem etiam, pro [u] Purgatorio. *Hic qui modò extat liber Hermæ, seu Pastoris, habetur supposititius à viris doctissimis*, inquit [x] Posseuinus; *Hermæ Pauli discipuli libri tres, qui alio nomine liber Pastoris nuncupatur, propter eius antiquitatem permittitur, verùm tanquam Apocryphus, cuius non liceat dictis & authoritati fidere*, inquiunt [y] Inquisitores Hispanici. *Dubitandum nullo modo est, libellum hunc Pastoris, vt modò scriptus habetur, ab Herma Pauli discipulo non esse conscriptum, cum & hæresibus & fabulis sit oppletus: eum S. Gelasius in Rom. Concilio inter Apocrypha scripta abijcit: Item & S. Prosper nullius authoritatis esse pronuntiat*, inquit [z] Ioannes Maria Magister sacri Palatij, cuius Censura [a] præfixa est his libris: & inseruit ad detegendam Stapletoni impietatem, apud [b] quem legimus, *Quod si præsens Ecclesia (librum* Pastoris) *in canonem sacræ Scripturæ referret, nulla ratio obstat quin eum pro Canonico admittere debeamus æque atque Epistolam Iacobi.*

q To.5.edit.3.
r To.1.l.4.de Angel.art 3 p. 352.
s To.2.l.4.art.4. p.391.de vita monastica.
t To.2.l.9.art. 3.p.1009.
u To.2.l.7.art. 5.p 849.de pœnitentia.
x Apparat.Pastor.
y Index Epurg. Hispan.fol.149.
z Rom.Index lib. expurgand. tomo.1.p.171.
a Tom.5.vet. Patrum. edit.3.
b Relectio. Princip.fide. doctrinal.cont. 5.q.2.art.4.

Historia Prochori est supposititia.

IN [c] Biblio. vet. Patrum habetur historia sub nomine *Prochori*, cuius inscriptio sic habet, *Historia Prochori Christi discipuli, de vita, miraculis, & assumptione B. Ioannis*

c Tom.7.edit.3

nis Apostoli: Hæc citatur à Coccio, vt probet: Christi crucis signum, vel sola fidelium manu expressum, dæmonibus esse terrori, hominibus saluti.

Hæc historia de vita Iohannis Apostoli falsò adscribitur S. Prochoro, Diacono de septem primis, & Christi discipulo, est enim Apocrypha, fabulosa, & prorsus indigna quæ legatur, inquit [e] Magister sacri palatij, cuius censura præfixa est huic historiæ tom. 7. Biblio. vet. patrum, & [f] approbatur à Possevino: adde etiam quòd Baronius obiter hanc historiam attingens, *Pseudoprochorum* [g] appellat, &, *multa in conscripta esse quæ sunt prorsus commentitia ac fabulosa, indigna planè quæ chartis suis inserantur*, [h] confidenter asserit.

e Ind. Rom. libro expurg. to. 1. p. 241.
f Apparat. Prochorus.
g Annal. to. 1. ad An. 99. nu 4.
h Ibid. ad An. 44. nu. 30.

Opera falsò adscripta Lino.

IN [i] Biblioth. vet. patrum, & in historia Christiana per Laurentium de La Barre, impress. Parisijs 158?, habentur duo libri, quorum prior, hunc habet titulum, *B. Lini Romanorum pontificis de passione B. Petri & Pauli ad orientales Ecclesias liber primus*: alter, hunc; *De Passione B. Pauli ad Ecclesias orientales liber secundus*. Citantur in [k] Legenda aurea, vt probetur, Petrum magnum instituisse certamen cum Simone Mago. à [l] Sixto Senensi, & [m] Salmeronte, vt fidem concilient Epistolis Pauli ad Senecam & Senecæ ad Paulum; & à [n] Coccio, vt probet: animas Sanctorum viuentibus aliquando apparere, & ignota quædam reuelare.

Spurij sunt hi libri, etiam ipsis fatentibus pontificijs, vel saltem ita corrupti, vt fidem omninò nullam mereantur. *Miror*, [o] inquit Claud. Espensæus, *adeo placere Iacobo fabro non indocto certè viro, nec nullius alioqui nasi, Lini nomine de passione Petri scriptum, matronas Romanas à virorum thoris, pudicitiæ prætextu abducentis. Acta passionis Petri feruntur à Lino conscripta, quæ quidem fuere aliquando fortasse sincera, quæ autem modò extant Manichæorum fuligine reperiuntur tincta, sicut & de actis Andreæ queritur Augustinus; nam sicut in illis Andream, ita in istis Petrum habes, non tantum castitatem rectè suadentem, & concubinas ab hominibus diuellentem, sed malè docentem etiam nè viris suis vxores debitum redderent, quæ quidem à sincera Apostolica prædicatione procul abhorrent*, inquit Baronius

i Tom 7. edit. 3.
k In vita Petri.
l Biblio. l. 2. Paulus.
m Com. in Philip. cap. vltim.
n To. 1. l. 5. de sanctis Eccle. art. 9. p. 512.
o De Continentia li. 6. c. 2.

p Baronius & q alibi, *Acta Passionis Petri & Pauli, quæ Lini nomine inscripta habentur, multis esse referta erroribus superius est demonstratum. Lini historia verè conficta est, & quia conficta, nullius est authoritatis*, inquit r Bellarminus. *Dubitandum non est, quin hæc historia de Passionibus siue Agone S.S. Petri & Pauli conficta fuerit*, inquit s Possevinus. *Duo isti libri de Passione Petri & Pauli sub nomine Lini Romani Pontificis & Martyris sunt Pseudopigraphi, multos errores continent, nec vllius censentur authoritatis, vt iam eruditorum consensu nimis exploratum habetur*, inquit t Io. Maria magister sacri Palatij, cuius censura præfixa est his libris, tom. 7. Biblio. vet. patrum.

p Annal. to. 1. ad An. 69 nu. 6.
q Ibid. ad An. 80 nu. 4.
r De Rom. Pontif l. 2. c. 9.
s Appar. Linus.
t Index Rom. libro expurgand. tom. 1.

Constitutiones Clementis sunt suppositiæ.

A Clemente scriptæ traduntur *Constitutiones Apostolorum*, quę habentur seorsim impressa Parisijs, 1564. & Coloniæ, 1569, Bonio interprete. Quo etiã interprete, reperiuntur in Suriana editione Conciliorum, licet in editione Binniana sint ex interpretatione Tucciani.

Citantur passim à Pontificijs.[a] Anglo-Rhemenses citant vt probent, Ieiunium quadragesimale Apostolicum esse traditionem. Bellarminus citat, [b] pro antiquitate ordinum Ecclesiasticorum, pro [c] voto continentiæ, pro [d] oratione pro mortuis, pro [e] Aqua lustrali, pro [f] Reseruatione Sacramenti, pro [g] Mistione vini & aquæ in Sacramento, pro [h] Lotione manuum ante consecrationem, pro [i] Confirmationis Sacramento, &c, citant etiam & alij.

Atque vt fidem & authoritatem hisce Constitutionibus faciant, ex illis quidam aiunt, [k] *Ipsum librum spiritu Apostolico plenissimum esse*, & [l] *indubitatum opus Clementis. Cuius rei adeo perspicuæ habentur probationes, vt nullo modo eludi possint.* Imo [m] Copus noster persuasum lectori velit, *Summo dei beneficio contigisse vt Clementis διάταξεις, multis seculis reconditæ, ad reprimendum Magdeburgensium & Apologeticorum nostrorum contra sanctos* (vt loquitur) *insolentiam, in lucem prodierint*. Et [n] Stapletonus, *Nullam rationem obstare*, ait, quin

a Annot. in Luc. 4. 1.
b Lib. 1. de Clericis. c. 12.
c Lib. 2. de Mo. cap. 26
d Lib. 1. de Pur. cap. 6.
e Lib. 3 de cultu sanct. cap. 7.
f Lib. 4. cap. 4. de Euch.
g Lib. eod. c. 10.
h Lib 2 de missa cap. 15.
i Lib. 2. de confirmat. c. 3.
k Stapleton. defens. Eccl. Autho. l. 2. c. 11.
l Bristo. in duplicat. adu. Fulconme c. vlt.
m Dial. 3. cap. 5
n Princip. fid. doctrinal. cont. 1. q. 2. Art. 3.

quin si præsens Ecclesia referret has Constitutiones Apostolicas à Clemente editas, in Canonem sacræ Scripturæ, nos eas pro Canonicis admittere debeamus, æquè atque Epistolam Iacobi. Et tamen liquidò patet, tum ex libro ipso, tum ex testimonio veterum patrum,& confessione aduersariorum, has Constitutiones non fuisse à Clemente scriptas, vel saltem ex quo scriptæ sunt, turpiter maculatas & corruptas fuisse.

Ipse liber plenus est ineptiarum,& mendaciorum, è quibus euincitur insanire eos qui Clementi viro grauissimo & veracissimo ascribant. Atque pro instantia ineptiarum, id cuiquam satis esse potest, quod in eo [o] legimus, *Duos Diaconos ex vtraque parte Altaris debere tenere flagellum confectum ex tenuibus membranis, vel ex pauonum pennis, vel ex velo, quibus leuiter abigant prætervolantes bestiolas, ne in pocula incidant*, idque ex præscripto Apostolorum. De mendacijs agemus pluribus.

o Lib.8.cap.15. Bouio interprete:c.12. Turriano interprete.

Ac primò, splendide mentitur, cum [p] dicat: *Trigamiam esse argumentum incontinentiæ*, id quod supra trigamiam sit, *manifestam fornicationem* iudicari,& non *dubiam intemperantiam*. Quod ex ipso [q] Bellarmino constat, qui Catholicos docere confitetur, *Tertias & quartas nuptias & alias deinceps esse licitas, & vera matrimonia.*

p Lib.3.c.2.

q De.Matrimo, lib.1.c.9.

Secundò æquè splendide mentitur, cum Mariam Magdalenam [r] distingaut à Maria sorore Lazari & Marthæ. Nam *attestatione Iohannis Euangelistæ, imo Christi, apertissime constat. vnam eandemq; personam fuisse, Mariam Lazari & Marthæ sororem cum Maria Magdalena*, inquit [s] Baronius.

r Lib.3.cap.6.

s Annal.To.1. ad An.32.Nu. 19.

Tertiò mentitur cum [t] dicat Æquinoctium fuisse tunc temporis 22. die Tisri. 1. Martij: cum Apostolorum temporibus fuerit 25. agnoscente [u] Bouio.

t Lib.3.cap.18.

u Scholijs in hunc locum.

Quartò mentitur in eo, quòd [x] dicat, Philippum, qui baptizauit Simonem Magum, fuisse Philippum Apostolum, nam [y] certa res est, Philippum illum, non nisi Diaconum fuisse.

x Lib.6.cap 7.

y Act.Apost.c.8

Quintò mentitur, cum Iacobum fratrem Domini [z] recenseat, quasi extra numerum 12. Apostolorum. Nam an non plus satis Paulus Apostolus monstrat Iacobum fratrem Domini

z Lib.6.c.12.& 14.

Domini vnum ex 12. fuisse, cum scribens ad [a] Galathas ait, Alium Apostolorum vidi neminem, nisi Iacobum fratrem Domini? [a] Cap. 1. v. 19.

Sextò mentitur, cum mentionem [b] faciat Iacobi Zebedæi, quasi viuentis post Conc. Hierosolymitanũ, de quo Act. 15. Nam Iacobus Zebedæi filius ante Concilium illud ab Herode fuit interfectus, id quod in Actis Apostolorum legitur, agnoscente [c] Bouio. Iacobus Zebedæi filius ab Agrippa Rege Iudæorum occiditur Anno 44. Concilium Herosolymitanum, de quo Act. 15. celebratum est Ann. 51. inquit [d] Baronius.

[b] Lib. 6. cap. 14.
[c] Scholijs in hunc locum.
[d] Annal. tom. 1. ad an. 44. nu. 1. & ad an. 51. nu. 4.

Mentitur 7. cum Baptismum ab impijs datum, improbatum esse [e] dicat. Nam probitas Ministri, non requiritur vt sacramenta efficacia esse possint, vt docet, idque verè, [f] Bellarminus.

[e] Lib. 6. c. 15.
[f] De efficacia Sacram. l. 1. c. 26

Mentitur 8. cum [g] dicat *pellicem infidelem ancillam quæ cum Domino tantum rem habuerit, ad Baptismum posse recipi: si verò cum alijs impudica fuerit, repelli debere.* Nam ex eo videtur sequi, quod rectè obseruauit [h] Posseuinus, Domini cum ancilla concubitum non videri huic authori fornicationem, quod dictu absurdum est.

[g] Lib. 8. c. 38. alias 12.
[h] Apparat. sac. verbo Clemens

Mitto dicere, Antiquum Iudæorum Sabbatum pro festo sancto, in his Constitutionibus, institui, æque ac diem Dominicum. Cum dicat [i] Author, *Operentur serui quinque dies, in Sabbatho & Dominico die quiescant, in Ecclesia, propter doctrinam pietatis.* Quod tamen minime Apostolicum censendum est, quandoquidem in [k] Concilio Laodicæno, [l] fatente Bellarmino, Anathema dicitur ijs, qui Sabbathum colunt, & in eo vacant ab operibus. Quæ commemoraui ludicra & mendacia, amentem arguunt, qui tot & talium mendaciorum parentem Clementem dicat esse. Verùm progrediamur ad testimonia Patrum, & Confessionem aduersariorum.

[i] Lib. 8. c. 39.
[k] Can. 29.
[l] De cultu sanc. l. 3. c. 10.

Patres 227. conuenientes in Trullo aperte [m] docent, hisce constitutionibus iam olim ab ijs qui à fide aliena sentiunt, adulterina quædam & à pietate aliena introducta esse, quæ diuinorum nobis decretorum elegantem ac venustam speciem obscurarunt. Adeoque profitentur se illas

[m] Post Synod. 6. c. 2.

ad Christianissimi Regis ædificationem ac securitatem vtiliter reiecisse.

n In Synopsi sacræ Scriptu. prope finem.

[n] Athanasius ipse, hasce Constitutiones eodem numero habet quo, *circuitum Petri*, *circuitum Iohannis*, *circuitum Thomæ*, *Euangelium Thomæ:* de quibus omnibus affirmat, eos *peruerse scriptos*, *nothos*, *ac reprobos*.

o Apud Anasta. Nicænum quæst. in script. Col. 44.
p To. 1. Bibl. vet. pat. edit. 3.

Aduersarij ipsi Apochryphas esse cõfitentur. Nam Margarinus de la Bigne, in hæc verba ex [o] Constitut. Apostolicis desumpta, *Episcopus ignorantia aut mala mente oppressus, nõ est amplius Episcopus*, hoc glossema [p] appingit in margine: *Cauè lege ista ex Apocrypho libro accepta, nam Episcopus malus aut imperitus verus Episcopus est.* Et Baronius ipse, disputans an Maria cuius Lucas meminit, illa ipsa sit quæ soror Lazari & Marthæ fuit, de qua Ioannes scribit: peruestigans quid de ea veteres scriptores senserint, & obijciens in contrarium Constitutiones Clementis Romani nomine, in quibus distinguitur Maria Magdalena à Maria sorore Lazari & Marthæ, [q] subiungit *Sed vno verbo his liberari possemus, si Apochryphum esse librum exciperemus. Sane quidem si hæc dicta sunt à Clemente, quomodo ea latere potuerunt tot antiquos Patres, qui de ea re scripserunt? —Sed prætermisso hoc quantumuis honesto de Apocryphi exceptione confugio, — quod spectat ad refellendam Clementis nomine suppositam authoritatem, dicimus ab aliquo alio ea verba esse addita longe post Clementis tempora, idque euidenti coniectura, &c.* Hæc Baronius, qui [r] alibi, *Ab hæreticis multa in illis fuisse corrupta, ex can. 2. nomine sextæ Synodi colligit, & aliqua insuper in eas ex Græcorum fontibus efflaxisse sibi facile persuasit.*

q An. to. 1. ad An. 32. nu. 18. & 19.

r To. 2. Annal. ad an. 102. nu 9.

Bouius etiam corruptas agnoscit. Nam, *tantum abest vt ea quæ in hoc Capite legimus Apostoli statuerint, vt etiam contraria horum ab ipsis præcepta videantur*, [s] inquit ille: & [t] paulo post, *Sed quid opus est aliunde Argumenta petere? Ipsa constitutio se prodit, & tantum non vocem emittens, clamat se nouam esse — fortasse edita est post Concilium Nicænum.*

s Scholijs in l. 5. cap. 18.
t Ibid.

Bellarminus denique incertus est quo se verrat, corruptas tantum, an supposititias dicat. Nam *de Constitutionibus Apostolorum nihil certi habetur*, [u] inquit ille. *Multa tamen habent quæ me vehementer mouent, vt quod lib. 3. cap. 2. quartas*

u In Indice scrip. Eccle. cum Censura M.S.

tas nuptias vocent manifestam fornicationem: & lib. 5. cap. 6. distinguunt Mariam Magdalenam à Maria sorore Lazari & Marthæ. Et cap. 10 prohibent simpliciter ne laici baptizent. lib. 6. cap. 7. Philippum qui baptizauit Simonem magum vocant Apostolum, cum non fuerit nisi Diaconus: & cap. 24. Iacobum fratrem Domini volunt non fuisse Apostolum: & cap. 15. iubent rebaptizari baptizatum ab hæreticis & lib. 8. cap. 26. 27. 28. volunt imponi manum Diaconissæ, Subdiacono, & Lectori, quod abhorret ab Ecclesiæ consuetudine. & cap. 32. dicunt Exorcistas non ordinari. & 38. Pellex, infidelis ancilla, soli Domino obsequens recipitur, si cum alijs intemperans fuit, reijcitur. Quasi Domini cum ancilla concubitus non sit fornicatio: & cap. 39. Petrus & Paulus iubent festa Apostolorum seruari: & l[illegible] ca. 24. iubent festos dies agi, Sabbathum & Dominicum. Hæc ille.

Clementis Recognitiones.

EXtant *decē libri Recognitionum* sub nomine *Clemētis*, editi à Lamberto Grutero Colō. 1569. quorum tertius citatur à [x] Bellarmino, pro libero arbitrio. Septimus à [y] Perefio, pro Ciborum delectu. Et decimus, ab [z] Hardingo, pro traditionibus: atque vt maiori precio habeantur ab imperitis, [a] dicuntur habere authorem *Sanctum gloriosumque Martyrem & Pontificem Clementem.* Dicuntur esse opus *Clementis Romani, Diuorum Petri & Pauli principum Apostolorum Discipuli.*

x De gra. & lib. arbit. l. 5. c. 25.
y De traditio. pars 3 tit. de Ciborum delectu.
z Confut Apo. par. 1 fol. 34.
a Pighius Hierarch. l. 1. c. 4.
b Bibl. l. 2. Clemens.

Hi libri (fatentibus [c] Sixto, & [d] Baronio,) ijdem sunt cum illis qui à quibusdam *Circuitus Petri*, ab alijs *Itinerarium Clementis* appellantur, & cum ijs, qui, teste Baronio, citantur à *Beda*, nomine *Historiarum Clementis*. Iam constat *Itinerarium Clementis* non solum antiquitus ab Athanasio in Synopsi, & Gelasio in Concilio 70. Episcoporum, sed proximis annis à Romanæ inquisitionis Senatu, in Indice damnatorum ab Ecclesia voluminum ascribi, quemadmodum legimus apud Sixtum Senensem loco proximè citato. Rursus, in his libris *pleraque sunt incerta, multa fabulosa, nonnulla insuper Catholicis dogmatibus aduersantia*

c Annal. to. 2.
d An. 102. nu. 21.
d Nu. 22.

e Biblio.ibid.

santia, agnoscente [e] Sixto Senensi, *Ex his libris tanquam ex cœnoso gurgite, eiusmodi portentosa mendacia, & insana deliria deducta sunt, quæ non tantum ab eruditis viris improbanda, sed ab omnibus qui vel leuissimè Ecclesiasticarum rerum peritia tincti sunt, esse procul reyicienda non dubitamus*, inquit [f] Baronius. Ecquis autem tam amens qui *Clementem diuorum Petri & Pauli Discipulum, sanctum & gloriosum Martyrem, & Pontificem*, putet tam turpi prole parentem?

f An.to.1.ad an.51.nu.53.

Ioan. Driedo in Academia Louaniensi publicus sacræ Theologiæ professor, vt refert Sixtus, hos libros suo calculo condemnauit. *Liber Recognitionum est Apocryphus, eo quod in illo quædam sunt ex persona Petri dicta, quibus assentitur Eunomij dogmati*, [g] inquit ille.

g De Eccle. script.& dog. pars 5.l.4.c.5. p.602.
h Bibl.l.2. Clemens.

Idem fecit Sixtus Senensis, cuius hæc sunt verba, [h] *Recognitionum volumina, vt liberè pronuntiem quid sentiam, suspicor non esse Clementis. Nam præterquam quod multa in ipsis sub persona Petri Apostoli, ex intima Platonis, & Aristotelis Philosophia referuntur, duo quoque integra folia recitantur ex persona Petri in nono libro huius operis, ad verbum transcripta ex libro de fato aduersus Abydam Astronomum Bardesanis Syri, qui teste Epiphanio claruit sub Marco Imperatore Annis 70. post mortem Clementis: quam etiam Bardesanis scripturam Eusebius iisdem planè verbis recitat, ne vna quidem immutata dictione.*

i Comment.in Gen.l.2.q.1.

Idem Pererius: apertè enim [i] dicit, *Quod in illis libris traditur non magni est faciendum, propter dubiam, aut nullam potius apud viros doctos eius operis fidem, & authoritatem.*

k De Rom. Pontif.l.2.c.2.
l An.to.2.ad an.102.nu.22.

Idem Bellarminus & Baronius, sic enim [k] Bellar. *Libri Recognitionum censentur Apochryphi*: sic [l] Baronius, *Merito iureque Gelasius in Romano Concilio recensuit hunc Commentarium inter Apochrypha, consultius nobis visum est ab illorum vsu in Annalibus abstinere, quia insulsis fabulis eosdem esse refertos prudentes omnes qui eos accuratè perlegerint, puto cognoscent.*

Clem. Epistolæ Decretales sunt spuriæ.

m Apparat.sac. verbo Decretalium.

ANno 1592. prodiere Romæ *Decretalium Epistolarum libri tres*, teste [m] Possevino. Harum aliquot dicuntur

scriptæ

ſcriptæ à Romanis Pontificibus, qui primis trecentis, pauloque amplius à Christo annis, vixerant, nimirum, à *Clemente, Anacleto, Euaristo, Alexandro, Sixto, Telesphoro, Higino, Pio, Aniceto, Sotere, Eleutherio, Victore, Euſebio, Zephirino, Calixto, Urbano, Pontiano, Antero, Fabiano, Cornelio, Lucio, Stephano, Sixto* 2. *Dionyſio, Felice* 1. *Gaio, Marcellino, Marcello, Euſebio, Melchiade, & Syluestro* 1. quæ omnes habentur to. 1. Conciliorum edit. Petri Crab, & Seuerini Binnij, 1606.

Hæ Epistolæ creberrimè citantur à Pontificijs, in multis, quæ nobis cum illis intercedunt controuerſijs, licet potiſſimum in negotio ſuprematus Papæ, eaſque quidam ex illis, mirificè efferunt. *Has Epiſtolas ſancti Pontifices plurimi glorioſi martyres Christi ſcripſerunt*, inquit [n] Pighius. *Has Epiſtolas dico, antiquitate ſua, & totius mundi reuerentia conſecratas, omni grauitate, doctrina & ſanctitate refertas, & teſtimonio ac vſu poſteritatis omnium ſeculorum confirmatas*, inquit [o] Turrianus. *Decretales Epiſtolæ proximum locum habent poſt decreta Conciliorum*, inquit [p] Alphonſus de Castro. *Decretales Epiſtolæ Canonibus Conciliorum pari iure exæquantur*, inquit [q] Gratianus: imo inter *Canonicas ſcripturas* decretales Epistolas connumerari, [r] Gratianus probare contendit ex Augustino: & Gratiano conſentit [ſ] Cardinalis Turrecremata; constat tamen cum ex ipſis Epistolis, tum ex quorundam Aduerſariorum confeſſione, haſce Epistolas ſpurias eſſe, barbaras, inſulſas, ſine ſenſu, ſine ſententia, indignas planè tam ſanctis & doctis præſulibus: quod partim argumentis particularibus in hanc & illam Epistolam, partìm generalibus contra omnes coniunctìm, manifestum faciam, ac primò exordiar à Clementinis, quæ primò occurrunt.

n Hierar. l. 4. c. 9.

o Pro epist. Pōt. l 2. p. 152. in prçfat.

p Aduerſ. hær. l. 1. c. 2.

q Dist. 20. Decretales.

r Dist. 19. in canonicis.

ſ Summa de Eccleſia l. 2. c. 108. & l. 4. part. 2. c. 9.

Clementi Papæ, eius nominis primo, quinque Epistolæ inſcribuntur, quarum prima citatur ab [t] Hoſio, pro auriculari confeſſione: à [u] Bellarmino, pro ſuprematu Papæ: à [x] Pamelio, pro Exequijs mortuorum. Et à [y] Rhemenſibus, vt probent: Petrum promiſiſſe Clementi ſucceſſori ſuo, ſe post obitum non deſiturum pro illo & pro grege ſuo orare.

t Confeſ. Petriko. c. 47.

u De Ro. Pont. l. 2. c. 14.

x Anno. in Tertul. de Corona militis nu. 36.

y An. in 2. Pet. 1. 15.

Hanc Epistolam adulterinam esse euincunt multa, nam primò, in hac Epistola legitur S. Petrum ordinasse Clementem successorem suum. *Audite me fratres (*inquit Petrus*) Clementem hunc Episcopum vobis ordino, cui soli meæ prædicationis & doctrinæ Cathedram trado:* in quo adeo propositi tenax fuit Petrus, vt cum Clemens se ad pedes Petri proiecisset, *excusans se, & declinans honorem Cathedræ,* S. Petrus respondisse dicitur, *Pro hoc ne me rogaueris, hoc enim fieri statutum est mihi, & eò magis quod excusas, &c.* Atqui consentiens vox est cum veterum, tum recentiorum, Linum, non Clementem successisse Petro. Sic enim legimus apud [z] Augustinum,[a] Hieronimum,[b] Optatum,[c] Irenęum,[d] Eusebium,[e] Epiphanium,[f] Dorotheum,[g] Bedam,[h] Platinam,[i] Onuphrium, Pontacum, Genebrardum; & hæc ratio adeo efficax visa est, vt nonnullos etiam Pontificios de fide Epistolæ subdubitare coegit, teste Sixto Senensi, sic enim [k] ille. *De ipsa dubitatum est à multis, quia absurdum videretur, quod in eo scriptum est de Clemente, nimirum suscepisse illum à Petro Romani Episcopatus sedem, ante quem constat Linum, & Cletum Romanæ vrbis fuisse Episcopos:* è quorum numero Nicolaus Cusanus videtur vnus. Is etenim inter alia argumenta quæ allegat, vt Epistolam seipsam prodere ostendat, hoc ipsum vrget in [l] libro qui inscribitur de Concord. Catholica.

z Epist. 165.
a De Eccles. Scriptor. Clemens.
b De Schismat. Donat. l. 2.
c L. 3. c 5. adu. hær.
d Histor. Eccle. l 3. c. 2.
e Hær. 27.
f In Synopsi.
g Martyrolog.
h De vitis Pontificum.
i In Chron.
k Bibl. l. 2. Clemens.
l Lib. 3. c. 2.

Secundò in hac Epistola Clemens dicitur transmisisse Iacobo plurima descripta in libro, sub eo ipso titulo quem ipse Petrus præcepit affigi, id est, *Clementis Itinerarium.* Atqui liber ille qui Clementis Itinerarium [m] dicitur, inustus est nota infamiæ, non solum ab antiquis Patribus, verùm etiam ab ipsis Romanis Inquisitoribus: ex quo sequitur hanc Epistolam non esse Clementis. Quis enim credat virum tam sanctum & Apostolorum discipulum, libellum tam infamem tanto Apostolo commendare voluisse?

m Biblio. Sixti Senen. l. 2. Clemens.

Tertiò in hac Epistola legimus S. Petrum, sic Clementem esse alloquutum. *Deprecor te, O Clemens, coram omnibus qui præsentes sunt, vt posteaquam (sicut naturæ debitum est) vitæ præsentis finem fecero, Iacobo fratri Domini describas breuiter, vel quæ ad initium fidei tuæ spectant, vel etiam quos ante fidem*

dem

dem animos gesseris, sed & qualiter mihi ab initio vsque ad finem comes itinerum & actuum fueris, &c. quod fideliter se prestitisse dicit Clemens. At Iacobus mortuus est 7. annis ante Petrũ, vt colligi potest ex Iosepho & Eusebio, ex quo etiam sequitur Clementem hanc Epistolam minimè scripsisse. Nam quis credat vel Petrum hortatum esse Clementem vt scriberet ad mortuum, vel Clementem sic insaniuisse vt ex proprio cerebro tam prolixam, tam futilem, tam mendacem Epistolam ad defunctum exararet?

n Antiquit.Iud. l.20.c.16.

o Histor.Eccle. l.2 c.23.

Hæc ratio adduxit Petrum Comestorem, quadringentis abhinc annis, vt hanc epistolam reijceret tanquam spuriam, sic enim p scribit, *Cum Beda dicat Iacobum septimo anno Neronis mortuum, palam est non esse Authenticum quod legitur in Epistola Clementis, qui iuxta tenorem illius Epistolæ dicit sibi mandatũ à Petro cui successit in Apostolatu, vt post eius mortem Iacobo epistolas destinaret, vt ab eo instrueretur; sed cum Iacobus Episcopus mortuus sit septimo anno Neronis, & Petrus vixerit vsque ad 14. constat hoc nihil esse.*

p Histor. Scholastica in act. Apostolo.c.101

Eadem ratio commouit Ioannem de Turrecremata Cardinalem vt reijceret prorsus omnem huius Epistolæ authoritatem, quemadmodum verè annotauit q Sixtus Senensis. Nam in r Summa de Ecclesia, sic legimus. *Ad illam obiectionem quæ dicitur esse B. Petri ad Clementem* (intelligit Epistolam primam Clementis ad Iacobum) *respondetur quod illa authoritas non militat contra conclusionem nostram, quoniam cum B. Iacobus multo tempore fuerit mortuus ante B. Petrum, scilicet ad minus 8 annos, vt colligitur ex Chronicis, non videtur verisimile quod B. Clemens scripserat illam Epistolam post mortem B. Petri B. Iacobo.*

q Bib.l.2.Clemens.

r Lib.2.c.101.

Nicolaus Cusanus, eodem innixus fundamento, hanc epistolam seipsam prodere confidenter asserit. *Nam Clementem post Petri mortem ad S. Iacobum has fingit scriptor misisse Epistolas, qui fuit frater Domini, & Hierosolymorum Episcopus; & est manifestum Iacobum prius Petro 8. annis finysse vitam martyrio*, inquit ille. Quem sequitur Ioannes Driedo. *Nam Petrus crucifixus est anno post passionem Christi 37. ex quo consequens videtur, Epistolam quæ inscribitur Clementis Pontificis Rom. Ecclesiæ, quæ se indicat scriptam post*

s De Concor. Catholica l.3. c.2.

Petri mortem ad Iacobum fratrem Domini, non esse reuera ipsius Clementis, inquit [t] Driedo. *Epistola Clementis nomine ad Iacobum fratrē Domini falsò inscripta est*, inquit [u] Baronius: fertur Clemens scripsisse duas Epistolas ad Iacobum fratrem Domini, sed prior non potest esse Clementis, nam eius epistolæ initio dicitur diuum Petrū esse mortuū, cum tamen B. Hieronimus de viris illustribus, dicat Iacobum obijsse anno 7. Neronis, & D. Petrum anno 14. Neronis, inquit [x] Posseuinus. Vide hac de re [y] Binnium, & si placet etiam [z] Lambertum Gruterum qui, *dempta Ecclesiæ authoritate & traditione antiqua, dicit se velle vehementer ambigere de hac epistola Clementina.*

t De Ecclesiast. script. dogmat. l.1.c.2.par.3.
u Annal. ad an. 69.nu.43. To.1.
x Appar. Clemens.
y In not tom. 1. Concilio.
z In Clementinis.

Quartò in hac Epistola mentio fit *Primatum*, ex quo colligit * Contius, *hanc Epistolā esse adulterinam & commentitiā.*

Clementis Epistola 2. citatur à [a] Bellarmino, pro reseruatione sacramenti: ab [b] Hosio, pro vnctione Sacerdotum in ordinatione: & à Peresio, pro cœlibatu Sacerdotum.

* Annot. in c.6. q.1. beatus.
a De Euchar. l. 4.c.5.
b Confess. Petriko. c.53.

Titulus epistolæ seipsam prodit, sic enim habet, *Clemens Romanæ Ecclesiæ præsul Iacobo Hierosolymorum Episcopo.* At Iacobus mortuus est ante Petrum, vt supra probatum est, & per consequens antequam Clemens Romanæ Ecclesię præfuit. Præterea, hæc Epistola scatet nugis, & quisquilijs, quæ tamen, quasi fortunæ Ecclesiæ in ijs positæ essent, vrgentur. Admonet enim Iacobum fratrem Domini quomodo vasa sacra ab eo tractari debeant. *Altaris* (inquit) *Palla, Cathedra, Candelabrum & velum, si fuerint vetustate consumpta, incendio dentur: quoniam non licet ea quæ in Sanctuario fuerint, malè tractari, sed incendio vniuersa tradandant, cineres quoque eorum in Baptisterio inferantur vbi nullus transitum habeat, aut in pariete, aut in fossis pauimentorum iactentur, ne introeuntium pedibus inquinentur.* Et paulò post, *De velis* (inquit) *Ianuarum cura sit, ne quis negligens aut ignarus, ad velum Ianuæ domus Domini manus inconditè tergat: murum stercora inter fragmenta Dominicæ portionis non appareant, neque putrida per negligentiam remaneant Clericorum &c.* concludens tandem. *Hæc igitur frater Iacobe, de ore S. Petri iubentis audiui, Si quis præcepta hæc non integra custodierit, sit Anathema vsque ad aduentum Domini nostri Iesu Christi.*

c De traditio. part.3. tit. de Cælibatu.

Ec-

Ecquis autem est tam à spiritu simul sensuque desertus, qui Petrum Apostolum de talibus nugis sollicitum fuisse existimet? vel tam grauem pœnam in rebus tam leuiculis delinquentibus irrogari voluisse? vel tam ieiunè de Iacobo fratre Domini & collega suo in Apostolatu sensisse, vt eum de tam minutis rebus admonendum esse censeret? Quis ergo tam à spiritu simul sensuque desertus, qui hanc Epistolam Clementis esse credat?

Clementis Epistola. 3. supposititia.

CLementis Epistola 3. citatur in [d] Catechismo Rom. pro quibusdam ritibus quibus vtuntur Pontificij in Baptismo: à [e] Peresio, pro vnctione Episcoporum in ordinatione: & à [f] Stephano Durante, vt probet: Missas extra sacratas ædes non esse celebrandas.

[d] Tit. de Baptismi sacramento e De traditio. part. 3 tit. de sacramento ordinis.
[f] De ritibus Eccles. Cath. l. 2. cap. 6.

Hæc Epistola eiusdem est farinæ cum superioribus, nam dum garrit *non licere presbyteris in sua parochia Missas agere absque iussu proprij Episcopi, nec baptizare, nec quicquam absque eius permissu facere, &, quod reliqui populi non abscedant sua parochia absque eius permissu, vel in ea aduentantes morari præsumant*, manifestum facit, Clementem Rom. Pontificem non esse huius Epistolæ authorem, is enim mortuus est anno 102. teste Baronio. Parochiæ autem non sunt constitutæ & diuisæ ante annum 261. quo Dionisius Papa vixisse dicitur: hic enim fuit qui parochias quas dicunt, diuisit, teste [g] Polydoro Virgilio. Rursus, dum hic author scribit, *nō licere presbyteris in alijs locis sacrificare & Missas celebrare, nisi in his quibus Episcopus proprius iusserit, aut ab Episcopo regulariter ordinato, tenente viz. ciuitatem, consecratus fuerit; aiatq; hoc doceri nouo & veteri Testamento*: prodit se esse ex patre Diabolo, quis enim hæc nobis confirmet ex nouo & veteri Testamento? Vt verbo dicam, quæ in hac Epistola leguntur, hæc eadem leguntur sparsim in Recognitionum libris, inquit [h] Sichardus, quod fatetur etiam [i] Gruterus.

[g] De Inuentō. rerum l. 4. c. 9.
[h] In Argumentum huius Epistolæ.
[i] Præfatio in opera Clemētis.

Nam, *quod vir doctus Ioannes Sichardus sensit eam collectam esse ex Recognitionibus, &c. idem & ego factum existimo,* inquit Gruterus; imò & [k] Turrianus, nam, 3. *Epistola Clementis ex bona parte ex sermone B. Petri qui est in libro 5. Recognitionum, composita est,* inquit ille: atqui liber *Recognitionum* in Indicem damnatorum ab Ecclesia voluminum reijcitur, vt supra ostendimus. Quid ergo aliud concludendum est, quàm quod [l] conclusit quidam ex ipsis proprius ipsorum Propheta, Sichardum intelligo, *verisimile videri hanc à studioso aliquo Clementis conscriptam potius, quàm ab ipso Clemente?*

k Pro Episto. pontificum l. 5. c.24.p.651.

l Loco supra citato.

Clementis Epistola 4. supposititia.

CLementis Epistola 4. citatur à [m] Peresio, pro satisfactione; à [n] Bellar. pro confirmatione: & à Theologis [o] Coloniensibus dicitur esse *Clementis, cuius à D. Paulo celebris fit mentio.*

[p] Bellarminus verba faciens de hac 4. *Epistola Clementis,* apud nonnullos dubiam, vel etiam supposititiam esse agnoscit, & quod ad se attinet, fatetur *non esse certum an sit illius cuius nomen praefert.* Et sanè, cum in hac Epistola legimus in hunc modum, *Bonum est, & puritati conueniens, etiam corpus aqua diluere —— vbi ista quae deforis est purificatio carnis negligitur, certum est, neque de puritate mentis ac mundicia cordis curam geri:* Aequum est vt Pharisaeum aliquem (ex eorum numero qui in [q] Scripturis dicuntur *crebro lauasse*) authorem eius faciamus, non Clementem virum valdè Apostolicũ. Certè, *Carolus* [r] *Bouius,* in harum Epistolarum mentionem incidens, dicit: *multa in ijs translata ex Itinerario quae illorum authoritatem reddunt leuiorem, in quibus vnum de quotidiana lotione corporum, quasi ea ad mentis mundiciem pertineat, est omninò non ferendum: Ebionitae enim cum quotidianos Baptismos haberent, corruptis Clementis libris Petrum fecerunt illorum Baptismorum authorem.*

m De traditio. p. 3. tit. de sanctis traditio. fol. 109.
n De sacra. confirmatio. l. 2. c. 3.
o Censura dial. 7.
p L. 2. c. 7. de confirmat. in editione 1586.
q Marci. 7. 3.
r Praefat. in constitut. Clem.

Clementis Epistola 5. supposititia est.

CLementis Epistola 5. citatur à [s] Smytho, [t] Peresio, & [u] Stapletono, vt probent: oportere ab eo intelligentiam

s De coelibatu. c. 2.
t De tradit. par. 2. assertio 5.
u Relectio. cont. 6. q. 6. conclus. 3.

tiam discere Scripturarum, qui à maioribus sibi traditam seruauit.

Hæc Epistola seipsam etiam prodit, teste [x] Bellarmino: sic enim ille, *Initio Epistolæ fingitur Clemens Romanus Episcopus scribere fratribus habitantibus in Hierusalem cum Iacobo. At Iacobus obijt 7. annis ante Petrum, & Clemens non fuit Ro. Episcopus nisi post Petrum, vt colligitur ex libro S. Hieronimi de viris illustribus, & ex omnibus historicis qui res Ecclesiæ conscripserunt; Deinde laudat fictitius iste Clemens communionem vxorum, quod Nicolai potius hæresiarchæ, quàm S. Clementis dogma fuisse, extra controuersiam est. Denique totus hic locus, de communione rerum & vxorum, translatus est in hanc Epistolam ex decimo libro Recognitionum, vbi ista secundum philosophiam Platonis dicuntur à Faustiniano Ethnico, & ab ipso S. Clemente refelluntur: quis igitur credat ea nunc à S. Clemente tradi Christianis, quæ ipse idem alibi ab Ethnicis disputata refutauit?* [a] *Christianus Massæus*, post multas rationes & argumenta quibus hanc Epistolam non esse Clementis probat, sic concludit, *Est infœlicis Nicolai, aut alicuius sectatorum eius, quos inter primos hæreticos legimus.* Ex quorum testimonijs, obiter obseruet lector, quàm parum consideratè scripsit [b] Peresius, *Quod licet nonnulli subdubitent de prima Clementis Epistola, de alijs tamen nemo vnquam Orthodoxus dubitauit.* Nam Bellarminus, & Massæus, quos nullus ex Pótificijs Orthodoxos fuisse inficias ibit, spero, de hac ipsa Epistola dubitant, vel potius, quia absurditas in aperto est, reijciunt planè. Quod etiam olim fecit Marsilius Patauinus, apud quem legimus. *Epistola quæ intitulatur ad Iacobum fratrem Domini valdè suspecta propter in ipsa contenta.* Rursus, *Suspecti sunt hi canones seu Epistolæ, quoniam in ea quæ de sacramentis, vestibus, & vasis ad Iacobum fratrem Domini, & in ea quæ de communi vita Apostolorum intitulatur, scribitur ac si Clemens Iacobo narrat ea quæ Christus cum Apostolis egit. Hæc autem fuisset magna ignorantia, non modo dicam, præsumptio Clementis, quod ea quæ tantum audiuerat, significare vellet, quasi per modum doctrinæ, illi qui præsens interfuerat, & Christum cum Apostolis, quorum vnus fuerat, ipse viderat. Quis enim discipulos qui Hierosolymis erant melius instituere poterat*

[x] De bonis operibus in partic. l. 3. c. 11.

[a] In Chron. l. 9. p. 114.

[b] De traditio. pars 3. tit. de sanctis traditio. fol. 88.

[c] Defensorium pacis parte. 2. c. 28.

de vita Christi & Apostolorum? Quis de ritu Ecclesiastico plus nosse debuit? an Apostolus, aut Successor Apostoli? nemo est qui dubitet: propter quod ipsa sunt cum Apocryphis computanda.

Anacleti Epistola supposititia.

d De tradit. pars 3. fol. 89. tit. de tradit. Sacramentorū.
e Hierarch. l. 6. c. 6.
f Relectio. contro. 3. q. 7 conclus. 1.
g Loco citato.
h Loco supra citato.

Nacleti Epistola 1. citatur à [d] Peresio, & alijs Pontificijs, vt probent: Epistolam primam Clementis, ad Iacobum fratrem Domini, genuinam esse: à [e] Pighio, & [f] Stapletono, vt probent: licere ex toto orbe appellare ad Rom. Pontificem: & in huius Epistolæ laudibus multus est [g] Peresius; dicit enim *scriptam esse ab Anacleto, qui Petrum vidit, & ab eo est presbyter ordinatus*, & de ea, *neminem in Ecclesia dubitasse:* multus etiam Albertus [h] Pighius, confidenter enim ille asserit, *Nihil esse quod nunc quisquam de illius fide dubitet, cum eam agnouit vt suam, vniuersa Ecclesia Dei per mille abhinc annos.*

i De Ro. Pont. l. 2. c. 14.
k Relectio. cōt. 3. q. 2. art. 2. conclus. 3.
l De tradit. pars 3.
m Pet. Crab ad initium Epist. Cle. To. 1. conc.
n Lib. 5. pro Epist. pont. c. 24. p. 663.
o Lib. 3. c. 3.
p Tom. 4 l. 3. carminum ad uers. Marcion. p. 1068.
q Histor. Eccle. l. 3. c. 14.
r Catal. Script. Eccles.

Hanc Epistolam spuriam esse, 1. ex eo probatur, quod in hac multa de comparatione Ecclesiæ cum naui, citentur ex Epistola 1. Clementis, ijsdem omnino verbis. Nam cum illa Clementis Epistola è Græco sit conuersa per Ruffinum, (testibus ipsis Pontificijs, viz. [i] Bellarmino, [k] Stapletono, [l] Peresio, [m] Petro Crab) fieri non potuit, vt ijsdem prorsus verbis vteretur quibus Ruffinus, si quidem Ruffinus eam aliquot seculis è Græco Latinam fecit post Anacletum; nisi quis dicat transcripsisse Ruffinum hanc particulam ex Epistola Anacleti in suam translationem, quod *neque verisimile est, neque ab interpretibus fieri solet*, agnoscente ipso [n] Turriano.

Secundò, hanc Epistolam spuriam esse ex eo probatur, quod author eius *Clementem antecessorem & prædecessorem* suum nominat. Nam Antiquissimi patres, *Anacletum antecessorem Clementis* esse statuunt, non *Clementem Anacleti.* Hoc reperiet lector apud *Ignatium* (si modò Ignatius) in Epistola ad Mariam Cassibolitam; [o] *Irenæum*, [p] *Tertullianum*, [q] *Eusebium* [r] *Sophronium*, & *Epiphanium* hær. 27.

vbi

vbi enumerans ordine Pontifices Romanos (fatente [f] Bellarmino) nullius tamen meminit Anacleti post Clementem.

[f] Lib. 4. de not: Eccles. c. 8.

Anacleti Epistola secunda citatur à [t] Bellarmino, vt probet: Iacobum Aposto. fuisse ordinatum Episcopum Hierosolymæ ab Apostolis, & non à Christo immediatè. Et à [u] Gregorio de Valentia, pro primatu Petri: authorque illius appellatur *vir & zelo religionis & studio veritatis vsque ad vitæ profusionem illustris*.

[t] De Rom. pont. l. 1. c. 23.

[u] An. fidei lib. 2. c. 9.

In hac etiam Epistola, author mentionem facit *Clementis* vt *prædecessoris*, verùm *Clemens* non præcessit *Anacleto*, sed *Anacletus* Clementi, vt modò diximus: *Anacletus* ergo non fuit author huius Epistolæ. Quis enim credat Anacletum ignorasse nomen eius cui in Episcopatu proximè successit? Rursus, in hac Epistola legimus *ab Apostolis electos esse* 70. *discipulos*, de quibus Lucas cap. 10. at ex *Lucæ cap.* 10. ita manifestò patet, Dominum ipsum, non Apostolos, 72. Discipulos illos elegisse, vt iniuriã faceret Anacleto, qui ipsum tam patentis mendacij authorem faceret. *Hæc Epistola falsò effecta est Anacleti, vt monui in præfatione*, inquit [w] Contius.

[w] Annot. in dist. 99. c. Prouinciæ.

Anacleti Epistola tertia citatur à Bellarmino, vt probet: [x] Petrum Romæ vsque ad mortem Episcopum fuisse, &, [y] Romanum Pontificem Petro succedere in Ecclesiastica Monarchia: à [z] Costero, pro prærogatiuis Rom. Ecclesiæ, atque de hoc testimonio nimis gloriatur Costerus, *Sunt verba* (inquit) *antiqui Pontificis & sanctissimi Martyris, quem certum est ab ipso B. Petro Orthodoxam fidem, & Catholicam doctrinam accepisse*, subiungens, *Viden' quid B. Petri Discipulus de Ro. Ecclesia abhinc ferè* 1500. *annis scripserit, & tu hæretice ista rides, & ridenda proponis? cur non sapis, & superbum caput tuum tam antiquæ doctrinæ non submittis?*

[x] De Rom. Pont. l. 2. c. 4.

[y] Ibid. c. 14.

[z] Apolog. part. 2. p. 48.

In hac Epistola author meminit *Clementis* vt prædecessoris sui, & in ea multa sunt ad verbum quæ in Epistola prima Clementis reperiuntur ex versione Ruffini. Atqui vel Ruffinum mutuatum esse illa verba ex Anacleto, & in versione sua posuisse; vel Anacletum è Ruffino accepisse, cum Ruffinus aliquot annorum centurijs post Anacletum vixe-

de vita Christi & Apostolorum? Quis de ritu Ecclesiastico plus nosse debuit? an Apostolus, aut Successor Apostoli? nemo est qui dubitet: propter quod ipsa sunt cum Apocryphis computanda.

Anacleti Epistola supposititia.

ANacleti Epistola 1. citatur à [d] Peresio, & alijs Pontificijs, vt probent: Epistolam primam Clementis, ad Iacobum fratrem Domini, genuinam esse: à [e] Pighio, & [f] Stapletono, vt probent: licere ex toto orbe appellare ad Rom. Pontificem: & in huius Epistolæ laudibus multus est [g] Peresius; dicit enim *scriptam esse ab Anacleto, qui Petrum vidit, & ab eo est presbyter ordinatus*, & de ea, *neminem in Ecclesia dubitasse:* multus etiam Albertus [h] Pighius, confidenter enim ille asserit, *Nihil esse quod nunc quisquam de illius fide dubitet, cum eam agnouit vt suam, vniuersa Ecclesia Dei per mille abhinc annos.*

Hanc Epistolam spuriam esse, 1. ex eo probatur, quod in hac multa de comparatione Ecclesiæ cum naui, citentur ex Epistola 1. Clementis, ijsdem omnino verbis. Nam cum illa Clementis Epistola è Græco sit conuersa per Ruffinum, (testibus ipsis Pontificijs, viz. [i] Bellarmino, [k] Stapletono, [l] Peresio, [m] Petro Crab) fieri non potuit, vt ijsdem prorsus verbis vteretur quibus Ruffinus, si quidem Ruffinus eam aliquot seculis è Græco Latinam fecit post Anacletum; nisi quis dicat transcripsisse Ruffinum hanc particulam ex Epistola Anacleti in suam translationem, quod *neque verisimile est, neque ab interpretibus fieri solet*, agnoscente ipso [n] Turriano.

Secundò, hanc Epistolam spuriam esse ex eo probatur, quod author eius *Clementem antecessorem & prædecessorem* suum nominat. Nam Antiquissimi patres, *Anacletum antecessorem Clementis* esse statuunt, non *Clementem Anacleti.* Hoc reperiet lector apud *Ignatium* (si modò Ignatius) in Epistola ad Mariam Cassibolitam; [o] *Irenæum*, [p] *Tertullianum*, [q] *Eusebium* [r] *Sophronium*, & *Epiphanium* hær. 27. vbi

d De tradit. pars 3.fol.89. tit.de tradit. Sacramentorū.
e Hierarch, l.6, c.6.
f Relectio.contro. 3.q.7 conclus.1.
g Loco citato.
h Loco supra citato.
i De Ro.Pont. l.2.c.14.
k Relectio.cōt. 3.q.2.art 2. conclus. 3.
l De tradit. pars 3.
m Pet.Crab ad initium Epist. Cle.To.1.conc.
n Lib.5.pro Epist. pont.c.24. p.663.
o Lib.3. c. 3.
p Tom.4 l.3. carminum ad uers.Marcion. p.1068.
q Histor.Eccle. l.3.c.14.
r Catal. Script. Eccles.

vbi enumerans ordine Pontifices Romanos (fatente [f] Bellarmino) nullius tamen meminit Anacleti post Clementem.

[f] Lib.4. de not. Ecclesi.c.8.

Anacleti Epistola secunda citatur à [t] Bellarmino, vt probet: Iacobum Aposto. fuisse ordinatum Episcopum Hierosolymæ ab Apostolis, & non à Christo immediatè. Et à [u] Gregorio de Valentia, pro primatu Petri: authorque illius appellatur *vir & zelo religionis & studio veritatis vsque ad vitæ profusionem illustris*.

[t] De Rom. pont. l.1.c.23.

[u] An. fidei lib. 2.c.9.

In hac etiam Epistola, author mentionem facit *Clementis* vt *prædecessoris*, verùm *Clemens* non præcessit *Anacleto*, sed *Anacletus* Clementi, vt modò diximus: *Anacletus* ergo non fuit author huius Epistolæ. Quis enim credat Anacletum ignorasse nomen eius cui in Episcopatu proximè successit? Rursus, in hac Epistola legimus *ab Apostolis electos esse 70. discipulos*, de quibus Lucas cap. 10. at ex *Lucæ cap.* 10. ita manifestò patet, Dominum ipsum, non Apostolos, 72. Discipulos illos elegisse, vt iniuriã faceret Anacleto, qui ipsum tam patentis mendacij authorem faceret. *Hæc Epistola falsò effecta est Anacleti, vt monuui in præfatione*, inquit [w] Contius.

[w] Annot. in dist. 99.c. Prouinciæ.

Anacleti Epistola tertia citatur à Bellarmino, vt probet: [x] Petrum Romæ vsque ad mortem Episcopum fuisse, &, [y] Romanum Pontificem Petro succedere in Ecclesiastica Monarchia: à [z] Costero, pro prærogatiuis Rom. Ecclesiæ, atque de hoc testimonio nimis gloriatur Costerus, *Sunt verba* (inquit) *antiqui Pontificis & sanctissimi Martyris, quem certum est ab ipso B. Petro Orthodoxam fidem, & Catholicam doctrinam accepisse*, subiungens, *Viden' quid B. Petri Discipulus de Ro. Ecclesia abhinc ferè 1500. annis scripserit, & tu hæreticè ista rides, & ridenda proponis? cur non sapis, & superbum caput tuum tam antiquæ doctrinæ non submittis?*

[x] De Rom. Pont. l.2.c.4.

[y] Ibid. c.14.

[z] Apolog. part. 2.p.48.

In hac Epistola author meminit *Clementis* vt prædecessoris sui, & in ea multa sunt ad verbum quæ in Epistola prima Clementis reperiuntur ex versione Ruffini. Atqui vel Ruffinum mutuatum esse illa verba ex Anacleto, & in versione sua posuisse; vel Anacletum è Ruffino accepisse, cum Ruffinus aliquot annorum centurijs post Anacletum vixerit

rit, in credibile esse, supra demonstratum est. Præterea in hac Epistola, legimus à Domino concessum esse Petro, *vt reliquis omnibus praeesset Apostolis, & Cephas, i. Caput, & principium teneret Apostolatus*. Atqui ridiculum est, *Cephas* interpretari *Caput*, sanioribus Pontificijs iudicibus. *Ridiculum est quod quidam hic volunt Cephas idem esse quod Caput, cum Ioannes ipse dicat Cephas Syriacè idem significare quod Πετρὸς*,[a] inquit Ioannes Ferus. Similiter [b] Laurentius Valla, quorundam notans stultitiam, scribit. *Cephas dicunt vocari Petrum quia Caput Apostolorum esset, tanquam hoc vocabulum sit Græcum, ἀπὸ της κεφαλῆς, & non Hebraicum, seu potius Syriacum, quod Græci κηφᾶς scribunt, quod apud eos interpretatur Petrus, non Caput*. His atque huiuscemodi rationibus inducti sunt quidam ex Pontificijs, vt has Anacleti Epistolas Apochryphas esse credant, nominatim vero *Nicolaus Cusanus* Cardinalis Ecclesiæ Romanæ, & *Antonius Contius* Iureconsultus longè eruditissimus. Ego illas Anacleti Epistolas Apocryphas credo, inquit[c] Cardinalis: multa sunt quæ planè demonstrant confictas esse has Epistolas, inquit [d] Contius.

a Comment. in Ioannem c.1.
b Declamatio in donatio. Cõstantini.
c De Concordia Cathol. l.2. c.c.34.
d 6.q.1.c. Beatus.
e De Rom. Pont. l.2.c.14.
f De Euchar. l. 4.c.10.
g De cultu sanctorum l.3.c.7.

Alexandri Epistola prima citatur à [e] Bellarmino, pro Petri Monarchia: & [f] pro mixtione aquæ & vini in sacro calice. Et [g] rursus, vt persuadeat aquam, sale aspersam, valere ad purgationem quorundum peccatorum.

Hanc Epistolam commentitiam esse varijs probatur Argumentis, primò, quia in in ea fœdissimè torquetur Sacrosancta Scriptura. Cum enim Paulus dicat Heb. 9.19. *Si cinis vitulæ aspersus inquinatos sanctificat ad emundationem carnis, quanto magis Sanguis Christi? &c.* in hac Epistola, loco verborum, *quanto magis Sanguis Christi*, suffecta sunt ista, *multò magis aqua sale consperſa, diuinisque precibus sacrata populum sanctificat atque mundat*. Quo quid peruersius?

Secundò, in hac Epistola fusissimè tractatur illa quæstio, *de Trinitate in vnitate, & vnitate in Trinitate*, & Author profitetur se *à patribus accepisse* quæ ibidem ea de re tradit. verùm nec nomen *Trinitatis*, nec *fides de Trinitate*, distinctè & expressè ab Ecclesia Dei tradebatur primis ducentis annis, vt constat ex scriptis illorum temporum, & confitetur

N.

[h] N.D. *Ipsum nomen Trinitatis adinuentum fuit ad dilucidiorem rei explicationem in Concilio Niceno primo,* [i] inquit ille. Alexander autem vixit circa annum 120. — h Triplex Conuers. Angliæ part. 1. c. 5. nu. 5. in marg.

Tertiò, data est hæc Epistola *Nono Calend. Aug. Traiano & Heliano Coss.* quod periudè est ac si dixisset, data *ad Calendas Graecas, id est,* nunquam: tales enim Consules nunquam simul fuerunt, vt quiuis facile perspiciat, si perlegerit Marianum Scotum, & Annales Baronij. — i Nu. 17.

Alexandri Epistola secunda citatur à [k] Gratiano, vt probet: schismaticum potius esse quam Sacerdotem, qui ab auxilio Episcoporum se subtraxerit. — k Causa 3. q. 1. nulli dubium.

Hæç eiusdem farinæ est cum superiore. Nam primò, inepte exponit verbum Dei apud *Hoseam cap* 4. 8. cum enim *Hoseas* dicat, de Sacerdotibus loquens, *Peccata populi mei comedunt*, quo nihil aliud significat, quam eos oblationes & Sacrificia pro peccatis comedere, vt *Cyrillus*, *Theophylactus, & Theodoretus* testantur, in quo tamen taxat eorum impietatem qui *peccata delinquentium fouebant, ne temporalia stipendia amitterent*, quod annotauit [l] *Gregorius Magnus*. Hic quasi verba ad Sacerdotum dignitatem ostendendam facerent, eos peccata populi dicit comedere, *quia precibus suis & oblationibus ea deleant, atque consumant.* A qua interpretatione Hieronymi interpretatio abhorrere videtur, [m] teste Ribera Secundo, hæc Epistola data est, *Septimo, Calendas Nouembris Traiano & Heliano Coss.* Atqui tales consules nunquam simul fuerunt, vt supra obseruatum est: — l In Euangel. hom. 17. — m Comment. in Hoseam c. 4. nu. 14 & 15.

Alexandri Epistola tertia citatur à [n] Gratiano, vt doceat Carnales prohibendos esse ab accusatione Spiritualium. — n Causa 6. q. 1. sũma iniquitas.

Vt omittam barbariem orationis cum dicat, *Cauete vos, fratres, ne participes efficiamini malis eorum*, hæc Epistola data est, *Calend. Maij, Heliano & Vetere Consulibus*, cum tamen nulli tales essent Consules in Papatu Alexandri, vt patet ex Mariano Scoto, & Baronio in Annalibus: adde quod Azorius [o] Iesuita dicit, Epistolas Alexandri 1. *non ita constantem & certam apud omnes authoritatem habere.* — o Institutio. Moral. to. 1. l. 10. c. 28.

Sixti primi Epistola prima citatur à [p] Bellarmino, vt probet: librum Baruch esse Scripturam canonicam. — p De verbo Dei l. 1. c. 8.

Data est 16. *Calendas Maij, Hadriano & Vero Consulibus.*

bus, at in Episcopatu *Sixti primi*, nulli tales Consules simul extiterunt, vt patet ex Annalibus Mariani Scoti, & Baronij.

Sixti Epistola secunda citatur à [q] Gratiano, vt probet: homines debere ad Rôm. Episcopum appellare: à [r] Baronio, & [s] Bellarmino, vt probent: Sixtum vniuersalis Ecclesiæ Episcopum appellari.

Hæc Epistola data est 9. *Calend. Aprilis, Hadriano & Vero Consulibus*; at nulli tales simul fuerunt Consules in Episcopatu Sixti, vt supra diximus, spuria ergo est hæc epistola.

Telesphori Epistola citatur à [t] Pisano in disputatione de quadragesima, citatur etiam à [u] Durante, vt Missæ nomen apud Latinos antiquissimum esse ostendat.

Hæc Epistola vna est ex illis, quas [x] Azorius, *non ita constantem & certam apud omnes authoritatem habere*, confitetur. Nec mirum. Nam hæc Epistola data est, 15. *Kalendas Martij Antonino & Marco Coss.* [y] cum illi simul nunquam gesserunt Consulatus officium.

Higini Epistola prima citatur à [z] Baronio, vt probet: Ioannis Epistolam primam titulo non caruisse, sed inscriptam ad Parthos: licet postea is titulus exciderit. Citatur etiam sæpius à [a] Gratiano.

Hæc Epistola, vt & sequens, quæ semel citatur à Gratiano, datæ sunt, 17. *Kalendas Nouembris, Magno & Camerino Consulibus*: cum tamen nulla omnino mentio Consulatus *Magni* circa hæc tempora [b] vspiam reperiatur.

Pij Papæ Epistola prima & secunda citantur à [c] Bellarmino, pro Pontificis Rom. Monarchia; secunda citatur à Baronio, vt probet: Pium constitutum fecisse, Ne prædia diuinis vsibus tradita, humanis inseruiant.

Hæ Epistolæ inter eas currunt, quas [e] *Bellarminus, indubitatas esse*, non audet affirmare. Et quidem, cum datæ sint *Claro & Seuero Consulibus*, qui nunquam simul Coss. fuere, bene fecit *Bellarminus* quod *indubitatas esse* non dixerat, licet melius fecisset, si supposititias esse ingenue agnouisset.

Aniceti Epistola citatur à [f] Bellarmino, pro Pontificis Ro. Monarchia, &, magna eius pars refertur in Decreta per [g] Gratianum.

In hac Epistola Clericis præcipitur, *vt capita desuper in modum*

q Causa d. 2. q. 6. si quis vestrû.
r An. to. 2. ad an. 142. nu. 4.
s De Rom. Pont. l. 2. c. 31.
t De Abstinêtia c. 7.
u De ritibus Eccl. Cathol. l. 2. cap. 1. nu. 6.
x Instit. Moral. part. 1. l. 10. c. 18. 3 quæritur.
y Marian. Scot. l. 2. Chron. not. in hanc Epist. in edit. Crab.
z Annal. to. 1. ad An 99. nu. 10
a Cap. 9. q. 3. saluo in omnibus, &c.
b Vide not. in hanc Epist. in. to. 1. conc. ex edit. Crab.
c Lib. 2. de Ro. Pont. c. 14.
d Annal. to. 2. ad An. 167. nu. 3
e Loco citato.
f Lib 2. de Ro. Pont. c. 14.
g Dist. 66. &c.

modum ſphæra radant. Atque *olim, non tam raſura, quam tonſura in vſu fuit, tondebantur enim demiſſe quidem, ſed ita tamen, vt cutis tecta maneret.* Quod [h] Bellarminus probat ex Clemente Alexandrino, Optato, Hieronimo, & multis alijs, concludens, Aniceti Epiſtolam, in qua *Raſuræ* fit mentio, *non eſſe prorſus indubitatam, fortè enim falſum titulum præ ſe fert:* Quod abſque *fortè* apparet ex concluſione Epiſtolæ, quæ data eſt, *Gallicano & Rufino Coſſ.* Nam *Gallicanum* & *Rufinum* ſimul Conſules fuiſſe, non reperitur apud Baronium, nec apud quemuis probatum ſcriptotem.

h De M l.2.c.40.

Sotheris Epiſtola 2. citatur à [i] Durante, vt probet: Thurificationem, ſeu Papiſticam incenſi oblationem, ab ipſis Eccleſiæ primordijs inſtitutam fuiſſe.

i De ritib. Eccl. Catho.l.1.c.9. Nu.2.

Hæc Epiſtola data eſt 10. *Kalend. Iunij, Cethego & Claro Conſulibus.* At tempore *Sotheris*, nulli tales Coſſ. fuere, vt patet ex [k] Baronio.

k Annal.To.2. ad An.175. &c.

Victoris 1. Epiſtola prima citatur à [l] Bellar. vt probet; Pontificis Rom. Monarchiam: &, [m] Romanos Pont. Epiſcopos vniuerſalis Eccleſiæ appellatos eſſe.

l De Ro.Pont. l.2.c.14.

m Lib.eod.c.31

Hæc Epiſtola data eſt 13. *Kal. Auguſti, Commodo & Grauione Coſſ.* At per totum tempus *Victoris* nullos tales reperimus Conſules apud Baronium.

Victoris Epiſtola 2. citatur à [n] Lindano; vt probet: licere omnibus Epiſcopis ad Rom. Pont. appellare.

n Panopl.l.4.c. 89.

Hæc Epiſtola incipit ridicule cum verbo *enim.* In hac Epiſtola, Author perlatum eſſe, inquit, ad ſedem Apoſtolicam, aliquos *nocere fratres* velle. Niſi ergo dixerimus *Victorem* vnum ex eorum Pontificum eſſe numero, qui Grammaticam penitus ignorarent, huius Epiſtolæ authorem non eſſe, æquum eſt vt credamus.

Euariſti epiſtola prima citatur à Grat. diſt.93. Diaconi. & c. 3. q. 5. Aliter. Epiſtola ſecunda citatur ab eodem, ſæpe.

Omnia iſtius Euariſti decreta videri poſſunt ſuppoſititia, vt dixi in præfatione, inquit Contius, Not. in c. 30. q. 5. Aliter.

Eleutherij epiſtola citatur iterum atque iterum à Gratiano, 3. q. 6. Quamuis liceat &c.

Adulterinam eſſe hanc Eleutherij Epiſtolam —— vel ex hoc

fragmento (c.30. q.5. Iudicantem) *liquet: hæc enim sunt verba Constantini Imperatoris, in l.1 .c. Theodosiano, de iudicijs, quæ plusquam* 100. *post Eleutherium annis sunt à Constantino rescripta, quæ illius epistolæ fabricator suppresso nomine compilauit, &c.* inquit Contius, Notis in c. 30. q. 5. Iudicantem.

o De bonis operibus in partic.cap.19.
p Lib.2. de Ro. Pont.c.14.
q De verbo dei l.1.c.11.

Calixti 1. epistola 1. citatur à [o] Bellarmino, pro Ieiunio quatuor temporum: 2. citatur ab eodem pro [p] Pontificis Rom. Monarchia. Et, vt probet, [q] librum Tobiæ canonicum esse.

In 2. epist. præcipitur, *Nullum Episcopum transferendum esse in aliam ciuitatem, nisi authoritate Romanæ Ecclesiæ:* quasi solius esset Rom. Pont. transferre Episcopos ab vno Episcopatu in alterum. At illa potestas transferendi Episcopos, temporibus Calixti, non fuit solùm penes Rom. Ecclesiam, vt testatur [r] Duarenus. *Nam hodiè* (non priscis temporibus) *vnius Romani Pontificis arbitrio hæc transferendi facultas omnino commissa est*, inquit ille. [s] Bellar. ipse dicit, se non audere affirmare *indubitatam* esse hanc epistolam. Selecti autem viri, qui Romæ operam nauarunt in Gratiano emendando, *Calixti primi epistolas reiecerunt* teste [t] Antonio Augustino.

r De sacris Eccles. Ministerijs l.5 c.3.
s De Pont. Ro. l.2.c.14.
t De emendat. Gratiani l.2. dial.4.

Vrbani epistola citatur à [u] Bellarmino, vt probet confirmationem esse sacramentum.

u De confirmat l.2.c 3.
x Lib.2. de Cōfir. c.7.

Atqui [x] Bellarminus ipse verba faciens de epistolis Clementis, Melchiadis, Eusebij, & huius Vrbani, agnoscit: *Non esse certum an sint illi Authores, quorum nomina præferunt.* Et sanè quod ad hanc attinet, certum est esse suppositiam. Nam data est *Antonino & Alexandro Coss.* qui per totum tempus *Vrbani* Coss. non fuere, si credimus [y] Baronio.

y In Annalibus.

Pontiani epistola 1. ad Fœlicem Succribonum citatur à [z] Verniero, pro reali præsentia Christi in sacramento: Et ab [a] S.B. vt probet Sacerdotes Christi corpus conficere.

z Magnam & vlt. Conc. fol. 15.
a Resp. ad Tho. Bell. papatus ruinam.

Hæc plena est *barbarismis.* In hac laudantur, qui *Sacerdotum causas portabant.* In hac dicitur, quod si fortè ceciderint ipsi Sacerdotes, *à fidelibus sunt subleuandi, & portandi:* præterea Author huius aniliter loquitur, cum vt excitet quosdam ad officia præstanda, promittit *Christum Iesum Dominum nostrum æternam illis gloriam compensaturum, &*

B.

B. Apostolum Petrum ipsius gloriæ ianuam ipsis aperturum. Solent enim anus deliræ somniare solum Petrum ianitorem esse cœlestem: cum tamen [b] certum est, ex æquo omnibus Ecclesiæ Pastoribus cœlestes portas commissas esse.

Antheri epistola citatur à [c] Stapletono, pro primatu Ro. Pont. à [d] Verniero, pro reali præsentia Christi in sacramento: à [e] Turriano; ad fidem astruendam quibusdam spurijs sermonibus, qui feruntur nomine Eusebij Alexandrini Episcopi.

In hac epistola mentio facta est *Eusebij Alexandrini Episcopi, & Fœlicis Episcopi Ephesini.* At nullus fuit Episcopus Alexandrinus, cui nomen erat *Eusebius*, circa tempora *Anatheri* Papæ: quod patet ex [f] Nicephoro in Chronologia, qui numerans Episcopos Alexandrinos vsque ad Petrum, qui numero fuit Quinquagesimus secundus, & præfuit Ecclesiæ Alexandrinæ, ad an. 640. nullius tamen *Eusebij* meminit. Sed de hoc dicemus infra.

Fabiani epistola 1. citatur iterum atque iterum à [g] Gratiano in Decretis.

Hæc epistola supposititia est. Nam in illa asseritur: *Nouatum superuenisse ex Africa Fabiani tempore, & separasse de Ecclesia Christi Nouatianum & quosdam alios Confessores, & conuertisse in prauam doctrinam.* Cum tamen constet ex Eusebio, & alijs omnibus (teste [h] Baronio) hæc non nisi Cornelij tempore facta, vsque adeo vt Baronius adigatur confiteri, hanc epistolam *spuriam censeri, nisi ista in illa posita corrigantur.*

Fabiani epistola 2. citatur à Bellarmino, vt probet: [i] aliquas esse veras traditiones: &, [k] Materiam confirmationis esse oleum mixtum balsamo. Citatur etiam ab [l] Anglo-Rhemensibus, pro Chrismate in Confirmatione.

Nonnulli hanc epistolam Apocrypham esse volunt, inquit [m] Bellarminus.

Fabiani epistola 3. citatur à [n] Lindano, vt probet: Licère omnibus Episcopis ad Rom. Pontificem appellare.

A Principio ferè huius epistolæ ad finem vsque omnia habentur in decretis Sixti 3. vt verè notat Petrus Crab in margine huius epistolę. Pręterea data est Aphricano & Decio

b Vide Chryso. hom. 2. de verbis Esaiæ, vidi dominum.
c Contra Hornum Epis. Winton. l. 4. fol. 468.
d Lib. supra citato
e Pro Epist. Pót l. 4. c. 14.
f Habetur To. 7. Bibl. vet. pat. edit. 3.
g Dist. 93. si inimicus, &c.
h Annal. To. 2. ad An. 238. Nu. 9. & 10.
i De verbo dei l. 1. c. 1. 6.
k De confirmat c. 8.
l Annot. in Act Apost. c. 8. 10. 17.
m Lib. 2. de confirmat. c. 8.
n Panopl. l. 4. c. 89.
o To. 1. Conc.

cio

cio Coss. cum tamen Fabiani tempore nulli tales fuere Coss. vt liquet ex Baronio.

p 1. De sanct. beatit l 1 c. 19. 2 L. 2. de imag. cap. 3.

Cornelij Papæ epistola 1. citatur à [p] Bellarmino, & multis alijs, pro inuocatione Sanctorum: & pro translatione reliquiarum.

Spuriam esse hanc epistolam ex ipsa epistola manifestum est. Nam in ea legimus, corpora Apostolorum Petri & Pauli, rogatu cuiusdam fœminæ deuotæ, à Cornelio Papa è Catacumbis sublata, & Pauli quidem prope viam Ostiensem positam, Petri verò in Vaticano. Cum tamen paulò post tempus Apostolorum, à fidelibus è Catacumbis sublata fuisse Petri & Pauli corpora, ac proprijs locis restituta in quibus vsque ad Gregorij magni ætatem condita sunt, apud probatos [q] scriptores legimus. Nisi enim dixerimus bis eadem corpora ad Catacumbas fuisse delata, ac bis itidem locis proprijs restituta: quod quidem (agnoscente [r] Baronio) antiquorum nemo dixisse, nec saltem somniasse reperitur: hæc profectò ita esse non possunt, vt in hac Cornelij epistola legimus. Quid quod hæc epistola data est, Decio & Maximo Coss. cum nullos tales fuisse Consules temporibus *Cornelij*, ex [s] Annalibus Baronij satis liqueat? Nihil miri igitur, quod [t] Baronius hanc epistolam, non perinde exploratæ fidei esse dicat.

q Greg. l 3. Epi. 30. ad Constantiam Augustã.

r To. 2. Annal. ad An. 221. nu. 5

s To. 2. ad An. 254. & 255.

t To. 2. ad An. 221. nu. 6.

Cornelij epistola 2. citatur ab [u] Iuone, vt probet: Sacerdotes debere appellare ad sedem Apostolicam: citatur etiam alijs de causis à [x] Gratiano.

u In decret. l. 4.

x 2. q. 4. Sacramentum hactenus, &c.

Si genuinæ epistolæ Cornelij (quæ extant apud [y] Cyprianum, & [z] Eusebium) cum hac & præcedente conferantur, tanta inuenietur styli dissimilitudo, vt nullus tam obesæ naris sit, qui vtramque spuriam esse non odoretur. Id quod apparet etiam ex tempore quo scriptæ sunt. Nam & hæc data est Maximo & Decio Consulibus, cum Cornelij papatus nullos tales Consules habuerit, vt supra monuimus.

y Epist. 46. & 48.

z Hist. Eccl. l. 6. c. 42.

Lucij epistola citatur à [a] Bellarmino vt probet, Rom. Pont. succedere Petro in Ecclesiastica Monachia: [b] Rom. Pont. non posse errare ex Cathedra docentem. [c] In sede Petri nunquam inueniri posse qui doceat contra fidem.

a De Rom. Pót. l. 2. c. 14.

b De verbo dei l. 3. c. 5.

c De Ro. Pont. l. 4 cap. 3.

Hæc

Hæc est vna illarum epistolarum, quas [d] Bellarminus profitetur se non audere, indubitatas esse affirmare. Nec mirum, cum data sit Gallo & Volusiano Coss. qui Lucij tempore Consules non fuerunt, vt patet ex [e] Baronio. Sixti secundi Epistola prima citatur à Bellarmino vt probet:, [f] librum Ecclesiastici canonicam esse scripturam. Et à [g] Lindano, vt probet, licere omnibus Episcopis ad Romanum Pontificem appellare.

d Lib.2.de Ro. pont.c.14.
e Annal.to.2. ad an.256.nu.1.
f De verbo Dei l.1.c.14.
g Panopl.l.4.c. 89.

Hæc Epistola data est Kalend. Septemb. Valeriano & Decio Coss. At si quis euoluerit Annales Romanos à tempore Bruti ad Iustinianum, sub quo defecerunt Consules, fortassis nusquam inueniret hos Consules, sine dubio non tempore Sixti, non decessoris, non successoris, non ætate illa tota. Quod pluribus ostendit Iohannes Rainoldus in [h] Prælectionibus de lib. Apocryphis.

h Prælect.19.

Fœlicis primi Epistola prima citatur à [i] Gratiano, vt probet: Primates non debere sententiam damnationis contra Episcopum proferre nisi Apostolica authoritate fretos. Epistola secunda citatur ab [k] eodem, vt probet: Illos qui probare non valent quod objiciunt, de cætero ad arguendum non admitti. Epistola tertia citatur à [l] Bellarmino, vt probet, Romanum Pont. in Cathedra docentem non posse errare.

i C.2.q 1.Primates.
k C.3.q. 10. Si accus.
l De verbo Dei l.3.c.5.

Prima Epistola data est Nonis Iunij, Claudio & Aureliano Consulibus: secunda & tertia datæ sunt Claudio & Paterno Consulibus. At temporibus Fœlicis primi nullos tales Coss. inueniet, qui consuluerit [m] Baronium.

m Annal.to.2. ad An.273. &c.

Caij Epistola citatur à [n] Bellarmino, vt probet: Clericos non posse à iudice seculari puniri.

n Lib.1.de Clericis c.28.

Hæc Epistola maxima ex parte habetur verbatim in Epistola Leonis 1. ad Palestinos, & in [p] altera ad Leonem Augustum. Et in Agapeti etiam ad Anthimum Constantinopolitanum Episcopum, quam spuriam esse iudicat [q] Baronius. Ex quo consequens est, populum ei esse patrem.

o Leo Epist.81.
p Epistola 95.
q To.7.Annal. ad an.535.

Marcellini Epistola secunda citatur à [r] Bellarmino, vt probet, Clericos non posse à iudice seculari puniri.

r Lib.1.de Clericis c.28.

[s] Baronius verba faciens de Marcellino, vnius tantùm meminit ab eo scriptæ Epistolæ, quæ est ad Salomonem

s Annal.to.2. ad an.296.nu 5.

Episcopum. De hac, ne verbum quidem habet. Nec mirum sanè, cum hæc sit simillima mendicantium penulis, quę ex diuersis lacinijs confectæ esse solent. Siquidem prima eius pars, ad verbum penè continet Epistolam Hormisdæ Papæ ad Episcopos Beticæ prouinciæ. Secunda reperitur in Epistola Antheri Papæ, & Eusebij ad Episcopos Thusciæ & Campaniæ. Postrema, quædam habet desumpta ex decretis Calixti Papæ.

t Lib.2.de Ro. Pont.c.14.
u Lib.1.de Conc.c.12.
x Panopl.l.4. c.89.
y Lib.2.de Ro. Pont c. 14.

Marcelli Epistola prima citatur à [t] Bellarmino, vt probet: Rom.Pont. succedere Petro in Ecclesiastica Monarchia: Et [u] ad Rom.Pont. pertinere congregare Synodum generalem. Citatur etiam à [x] Lindano, vt probet: licere Episcopis appellare ad Romanum Pontificem.

Hæc est vna illarum Epistolarum, quas [y] Bellarminus confitetur se non audere indubitatas esse affirmare. Et quidem, quum hæc data sit Maxentio & Maximo Consulibus, quorum consulatuum, circa illa tempora, nullus meminit, præter mendacem illum scriptorem de Rom. Pont. qui nomine Damasi circumfertur, non iniuria timuit Bellarminus indubitatam esse affirmare.

z Dist.17.Synodum.

Marcelli Epistola secunda ad Maxentium citatur à [z] Gratiano, vt probet: Non licere aliquibus absque Romani Pontificis authoritate Synodum congregare.

a Annal.to 3. ad an.308.nu. 24.
b To.1.Conc. Notis in hanc epistolam.
c Lib.2. de Ro. Pont.c.14.
d Lib.2 de Cōfirmat.c.3.
e Lib.4.Sentent dist.7.

Hæc Epistola data est ijsdem consulibus quibus & prior: Ac idcirco similem meretur censuram. Eoque magis, quòd epistolam hanc additamentum aliquod extrinsecum accepisse putat ipse [a] Baronius, quòd res ibi scriptæ parum sibi cohæreant, vt inquit ille: Quem vt tempore, sic iudicio sequitur [b] Binnius.

Eusebij eipstola 3. citatur à [c] Bellarmino, vt probet: Ro. Pont. succedere Petro in Ecclesiastica Monarchia. Et [d] Confirmationem esse sacramentum. Citatur etiam à [e] Lumbardo, vt probet: Nulli licere confirmare præterquam Episcopo.

f Lib.2.de Confir.c.7.

Non est certum hanc epistolam esse Eusebij, inquit [f] Bellarminus. Imo verò certum est non esse. Nam in hac legimus, Crucem Christi inuentam esse sub Eusebio Papa (ad An.311) cum tamen nō immerito ab antiquis omnibus

Græcis

Græcis authoribus, hoc anno, nempe sequenti à Nicæno Concilio (qui est annus 326.) Crucis inuentio poni videtur, vt legimus apud [g] Baronium. Præterea in hac epistola Kalendarum appellatione dies etiam 5. nonas Maij venit, quod sibi non placere merito profitetur [h] Antonius Augustinus Tarraconensis Archiepiscopus. His adde, quæ legimus apud [i] Gretserum, videlicet, *Ex Epistola decretali ipsius Eusebij Papæ, translatus est Canon de crucis Inuentione, & festiuitate, in Decretum Gratiani. Sed quis hæc & similia non videt esse spuria ac supposititia?*

g Annal.to.3. ad an.326.nu. 42.
h De emendat. Gratiani l.1. dial.6.
i De Cruce l.1. c.55.

Melchiadis epistola ad Episcopos Hispaniæ, citatur à [k] Bellarmino, pro Pontificis Rom. Monarchia: Et [l] pro Confirmationis sacramento.

k Lib.2. de Ro. Pont.c.14.
l Lib.2.de Confirmat.c.3.

Hæc est vna illarum epistolarum, quas [m] Bellarminus agnoscit se nō audere, indubitatas esse affirmare. Hæc data est Rufino & Volusiano Coss. qui tamen Melchiadis temporibus Consules non fuerunt, [n] teste Baronio.

m Loco supra citato.
n Annal.to.3. ad an.311.nu. 43.

In Tomo 1. Conciliorm Donationem Constantini, habetur Tractatus hoc titulo, De Primitiua Ecclesia & Synodo Nicæna. Hic citatur à [o] Gratiano sub nomine Melchiadis.

o 12.q.1.c.Futuram.

Non innitimur ijs quæ Isiodorus collector sub nomine Melchiadis Papæ perperam collocauit in ea epistola, cuius (quod magis credimus) ipse Author extitit, cui præter mentionem habitam de Nicæno Concilio attexuit 3. canonem Concilij Chalcedonensis, & nonnulla ex epistola Gregorij Papæ, inquit [p] Baronius, per epistolam, hunc tractatum intelligens, quem paulo post, *falso titulo prodi,* dicit.

p Annal.to.3. an.312.nu.80.

Collectores Melchiadem citant Authorem (cap. Futuram, 12.q.1.) quod constare nō posse recte animaduertit Author glossæ. Fit enim in hoc capite mentio Nicænæ Synodi, quo tempore (vt ex ipsa Synodo, Eusebio, & cæteris Historicis apparet) iam Melchiades obierat, inquiunt censores Gregoriani.

Verùm ne molestus sim in singulis commemorandis & quibuslibet minutijs discutiendis, planum faciam tanquam ea quæ oculis cernuntur, generalibus quibusdam argumentis, Decretales hasce Epistolas ad vnum omnes suppositititias esse.

Nam

Nam primò, in illo seculo quo Clemens reliquiq; Romani Pontifices ad Syluestrum vsque vixerunt, viri bonis literis instituti, siue Ethnicos siue Christianos spectes, nec barbarè, nec incongruè animi sensa exprimebant, sed Latinè & purè: quod constat ex scriptis *Plinij, Suetonij, Solini, Taciti, Iustini Martyris, Tertulliani, Cypriani, Arnobij, Lactantij, Minutij Felicis*, & similum. Atqui Decretales hæ epistolæ scatēt Barbarismis & Solecismis, quo fit vt illorum esse non possunt, quorum nomina præ se ferunt: quod scateant Barbarismis, & Solecismis, legenti primo intuitu patebit. Hos enim Flosculos passim reperiet, [a] *Vt prælibatum est*, [b] *vt præfixum est*. [c] *De sacramentis benè intuendis vsque delegaui*. [d] *Episcopi sunt obediendi, non detrahendi. Non lacerandi sed portandi & amandi*. [e] *Boni à malis persequuntur*. [f] *Cauete vos fratres ne efficiamini participes malis eorum*. [g] *Ab hac sede, à Sanctis Apostolis tueri Episcopi iussi sunt*. [h] *Perlatum est ad sedem Apostolicam aliquos vestrûm nocere fratres velle*. [i] *Constat non debere refutare escas communes quas Deus ad cibum tribuit fidelibus. Pulsatus super Criminibus*. [k] *Iudicium ordinabiliter habitum*. [l] *Ponderet vnusquisque sermones suos, & quod sibi loqui non vult, alteri ne loquatur. Anathematizorum vox nullum nocere potest*. [m] *Potestatem habent ordinare, mutare & inthronizare*. [n] *Ne permittatis eos lacerari in hamo iræ*. [o] *Quod pertinet ad continentiam literarum vestrarum. Sacerdotaliter benedicere. Regulariter examinare. Agere indisciplinatè. Paternas disciplinas iniuriare*, [p] *Rigorosus*, [q] *Modernus*, [r] *Charitatiuè: à malis se cauere, gaudeo de vestra sospitate. Leges se nocentes non suscipere.*

a Clem. ep. 1. Marcellus ep. 2
b Fabian. ep. 1
c Clem. epi. 2.
d Euar. epist. 2. Stepha. ep. 2. Telespho. ep.
e Alex. ep. 2.
f Alex. ep. 3.
g Sixt. 1. ep. 2.
h Victor. ad Aphros.
i Eleuther.
k Zepherinus ep. 1.
l Calixtus 2.
m Antherus.
n Fabian. ep. 3.
o Marcellin. epist. 2.
p Euseb. epist. 1.
q Vrbanus & Stephan. ep. 2.
r Ibid. Euseb. epist. 1.

Secundò, si Decretales hæ epistolæ ipsorum essent quibus inscribuntur, tum possibile esset triginta, eóque plures, diuersis seculis viuentes, eundem omnino habitum orationis, eandem per omnia dicendi formam habere posse. Nam ouum ouo non est similius, quàm quælibet harum epistolarum alteri; quasi verò vno ore exsputas esse omnes statim agnoscet, qui perlegerit. Atqui impossibile plane est, tot viros, licet ad styli similitudinem assuefactos, eundem orationis habitum posse assequi, & eandem per omnia dicendi formam. Nam quod [f] Augustinus loquitur

f Aug. Epist. 48.

de

de Cypriano, *Cypriani stylus habet propriam quandam faciem qua possit agnosci:* id [t] Sixtus Senens. obseruauit de alijs omnibus scriptoribus. *Sicut enim* (inquit ille) *suus cuique homini corporis habitus est, suus cuique vultus, suus cuique natiuus color, sua cuique vox, aliæq; singulares notæ, quibus à cæteris hominibus distinguatur: ita singulis Ecclesiæ Scriptoribus peculiares quædam proprietates insunt, quæ aut nunquam, aut rarò alteri conueniant.*

t De falsa librorum inscriptio. l. 4.

Tertiò in his epistolis Scripturæ citantur iuxta translationem quam Pontificij dicunt esse Hieronymi, & *vulgatam* appellant. At Hieronymi translatio non innotuit hisce Pontificibus, vtpote qui mortui erant priusquam Hieronymus natus est. Nam Syluester horum postremus diem obijt secundum computationem Baronij ad annum 333. cum Hieronymus non nascebatur ante annum 342.

Quartò has epistolas non esse horum Pontificum vere germanas, ex eo perspicitur, quod nec *Eusebius* in Oriente, qui Constantino Imperatori in intimis fuit, neque *Hieronymus* in Occidente, qui Damasum Episcopum Romanum in chartis Ecclesiasticis iuuabat, harum meminerint, licet studiose perquirerent omnia veterum monumenta, per omnes Bibliothecas, vt posteris illorum memoriam commendarent. Qui enim fieri potuit, vt cum tot sint numero, illæ omnes, & solę illę, eos laterent, præsertim cum aliquot repererant, sed multo melioris notæ, sub nominibus *Clementis, Victoris, & Cornelij*? cui argumento si & hoc addatur, quod non facile reperitur quisquam fide dignus qui harum meminerit ante annum 800. extra omnem controuersiam erit: eas suppositítias meritò censeri.

Quintò si hæ epistolæ scriptæ fuissent à priscis Romanis Pontificibus, sine dubio aliqua earum mentio extitisset, vel in *Concilio Africano*, vel *Carthaginensi*, in quibus tam acriter dimicatum est, inter Patres Africanos, & quosdam ex Romanis Episcopis, de interpellando Romanam sedem. Nam hæ epistolæ pleno ore loquuntur, *iure posse quemuis ad Rom. Pontificem appellare:* &, Rom. Pontifices non solent sibi deesse in producendis testimonijs, licet domesticis, modo ad rem faciant suam. Atqui in acri illa contentione, al-

tum de his silentium, verbum omninò nullum. Ex quo consequens est, epistolas quas habemus sub nominibus Pontificum illorum temporum suppositicias esse, nec tunc temporis extitisse. Quod vnà nobiscum confitentur quidam ex doctioribus Pontificijs, viz. Nicolaus Cusanus Ecclesiæ Rom. Cardinalis, Antonius Contius publicus professor iuris in Academia Biturigum, & Robertus Bellarminus.

u De Concor. Cathol. l. 3. c. 2.

[u] Cusanus dicit, *Longa & magna scripta Sanctis, Clementi, & Anacleto Papa attributa, Apocrypha fortassis esse*: & addit etiam, *Si quis illas omnes Scripturas illis Sanctis attributas diligenter perlegeret, & eorum tempora ad illa scripta applicaret, ac deinde in opusculis omnium Sanctorum patrum qui vsque ad Augustinum, Hieronymũ & Ambrosium fuere, ac etiam de Gestis Conciliorum vbi Authentica scripta allegantur, vsum & memoriam haberet, hoc inueniret verum, quia nec in illis omnibus scripturis, de illis præfatis epistolis mentio habetur, & etiam ipsæ epistolæ applicatæ ad tempus eorum Sanctorum seipsas produnt.*

x Annot. in dist. 16. c. Septuaginta.

[x] Contius dicit, Multas supra in præfatione rationes adduxi, quibus omnes Pontificum qui Syluestrum præcesserunt, decretales falsas esse manifestè ostendi.

y Colloq. Rainoldi cum Harto c. 8. sect. 3.

[y] Bellarminus etiam in prælectionibus Romæ habitis, vt retulit Rishtonus, has epistolas spurias esse docuit: sic enim ille, *Pro his epistolis scripsit pater Turrianus vir doctissimus, at contrariam sententiam veriorem esse puto.* Quod licet in ipsis prælectionibus iam excusis non tam plenè & luculenter scriptum reperiatur, tamen quod ad summam rei attinet, id ipsum ibidem legimus: sic enim in illis [z] legimus,

z De Rom. Pontifice l. 2. c. 14.

aliquos errores in has epistolas irrepsisse non negauerim, nec indubitatas esse affirmare audeam.

Abdiæ libri 10. sunt suppositij.

EXtant libri 10. sub nomine *Abdiæ*, *de Historia certaminis Apostolici*, qui primò excusi sunt Parisijs, anno 1551. Hi libri citantur à Papistis varias ob causas. [a] Hardingus eos citat, quo probet, S. Matthæum Missam cele-

a Art. 1. Resp. ad Iuelli Prouocat.

celebrasse in Æthiopia paulò ante martyrium. [b] Greg. de Valentia eos citat, vt probet: S. Mathæum suasisse Iphigeniæ filiæ regis Æthiopiæ vt continentiam vouerent. Qua de causa, citatur etiam à [c] Lindano, & ipso [d] Bellarmino, licet alibi [e] Bellarminus confidenter dicat, *Se certe nullum ab eo testimonium petiisse*. Iidem libri citantur à Martiale nostrate, iterum atque iterum, in tractatu suo quem inscripsit *De cruce*. Ex ijs enim persuadere conatur, S. Paulum cum decollaretur, signo crucis se muniisse; S. Philippum exhortatum esse Scythas, *vt crucem erigerent, eamq; adorarent*. Et, omne templum, Oratoriumque debere *signum crucis in saxis sculptum habere*. Atque quo maiorem ijs gratiam apud imperitos concilient, nihil omnino prætermittunt, quod ad commendationem quicquam valet. [g] Hardingus ait, *Eum fuisse primum Babylonie Episcopum, Apostolorum auditorem, Christumq; seruatorem in carne vidisse, & D. Andreæ morti ac supplicio interfuisse*. Ioh. Faber Theologus Parisiensis, Doctor Sorbonicus, qui ipsos libros Parisijs in lucem emittendos curauit anno 1560, Authorem [h] commendat, tanquam *antiquitate & celebritate præstantissimum*: Appellans opus ipsum, *diuinum & huic seculo nostro pernecessarium*: Affirmans porrò, *dignum esse profecto quod legatur non solum, sed ab omnibus dignoscatur*. Ipse Wolfangus Lazius Viennensis, qui primò edidit, [i] profitetur, *Dici nō posse quanto gaudio suffusus fuit, cum primum in illud incideret: materiam, sacram: phrasin, multo quam ea quæ est in Actis Apostolorum, aut ipsa etiam Euangeliorum Historia, ornatiorem* dicens. Subdubitans [k] quodam in loco, vt & [l] Faber, *Num Abdias quædam desumpserit ex Luca, vel Lucas potius ex Abdia*.

Hos libros nothos & adulterinos esse constat, cum ex materiæ falsitate, tum ex aduersariorum confessione. Multa, eaque patentia, sunt in ijs mendacia, multa ridicula, quæ arguunt alium Authorem quàm Apostolorum auditorem.

In his [m] libris asseritur, S. Paulum passum esse 3. *Kalend. Iulij: duobus à Petri passione elapsis annis*. Atqui, quòd eodem prorsus & anno, & die, Paulus occisus sit quo Petrus, *à sacris tenetur Doctoribus*, inquit [n] Lypomanus.

b De Missæ sacrificio l. 1. c. 4.
c Panopl. l. 4. c. 48.
d Lib 2. de Monach. c. 27.
e Lib. 2. de bonis operibus in partic. c. 24.
f Fol. 73. 74. 75.
g Loco citato.
h Epist. præfixa Abdiæ.
i Præfat. operis.
k Ibid.
l Annot. marg. in l. 1. & 2.
m Lib. 2. fol. 19.
n In Histor. sanct. part. 1. fol 348. in marg.

Eodem anno ambos (Petrum viz. & Paulum) *vna die Martyrij palmam adeptos esse, Caius, Zepherinus, & Dionisius Corinthiorum Episcopus, sentiunt. Quibus adde, Eusebium in Chron. Epiphan. hær. 27. Hieron. de script. Eccles. Maximum ser. de S. Petro, Cassiodorum in Chron. & alios recentiores fere innumeros*, inquit [o] Baronius.

o Annal. To. 1. ad An. 69. nu. 4.

In his [p] libris asseritur, Proconsulem, *crucifigi precepisse Andream, septem ternionibus flagellorum cæsum. Et, mandasse nominatim Quæstionarijs, vt ligatus manibus & pedibus, & non clauis affixus suspenderetur, quo diutino cruciatu deficeret.* Atqui *modus crucifigendi communis non erat, vt multi putant, funibus alligando, sed clauis figendo*, inquit [q] Bellarminus, subiungens, *Pictores fere solent solum Christum depingere clauis affixum; latrones autem & S. Petrum, atque Andream funibus: sed non ita est, omnes enim clauis figebantur.* Quod Ioh. Franc. Picus epistolarum lib. 3. in epist. Baptistæ Cortesio, probat fusè.

p Lib. 3. fol. 43.

q Lib. 2. de imag. Cap. 27.

In his [r] libris Ioh. Euangelista introducitur narrans, Quomodo Christus ter se studentem nuptijs, ab ijs reuocasset, tandemque dignatus est ei dicere, *Iohannes, nisi meus esses, permitterem tibi vt vxorem duceres.* Quasi Christus neminem è suis velit vxorem ducere.

r Lib. 5 fol. 69.

In his [s] libris citatur *Hegesippus* quinto commentariorum suorum libro. Atqui *Hegesippus* vixit à Christo nato 160. annos. Nisi ergo horum librorum Author, qui vidisse dicitur Christum in carne, alter fuit [t] *Iohannes de Temporibus*, quem vltra naturæ cursum vixisse aiunt, *Hegesippum* citare non potuit.

s Lib. 6. fol. 73.

t Baron. Annal. to. 2. ad An. 167 nu. 13.

In his [u] libris, Author dicit, *Simonem & Iudam passos Kalend. Iulij, contra celebrationem Ecclesiæ.* Et dicit, *Africanum Historiagraphum hæc gesta transtulisse in Latinum, cum Africanus Græcus fuerit, vt patet ex Hieronymo in lib. de scriptoribus: Et si ipse transtulisset, Hieron. meminisset huius operis*, vt verè obseruauit [y] Iohannes Hessels.

u Lib. 6. fol. 83.

x Fol. 83.

y Censura de quibusdam sanctorum Histor c. 10 impress. Louan. cū Viuard. Martyr. anno 1568.

In his [a] libris *Author dicit Eunuchum illum quem Philippus baptizauit, vocatum Candacem, cum Lucas Act. 8. dicat, Reginam Æthiopum dictam Candacem. Est enim Candace nomen Reginarum Æthiopiæ, sicut Pharaoh Regum Egypti. Dicitur*

a Lib. 7. fol. 86.

citur in eadem[b] *Historia, quod Christus terrestrem Paradisum aperuit latroni, & animabus sanctis de corpore exeuntibus: in die autem nouissimo resurgentibus, regna cœlestia: cũ secundum Paulum & fidem Catholicam animæ sanctorum iam, etiam ante resurrectionem adeant Cœlos. Dicit & primum hominem potuisse loqui in Paradiso cum omnibus animalibus, &c.* Inquit[c] idem Ioh. Hessels, qui disertis verbis affirmat, *hæc sibi non placere*, &, *Passionem hanc reiectam etiam esse à Beda, lib. 2. in Act. Apost.*

b Fo. 89.

c Lib. supra citato c. 9.

Eodem[d] loco, Author affirmat *S. Mathæum*, disputantem de Paradiso terrestri, in quo, in initio, Deus posuit Adam, docuisse *Paradisum eminere omnibus montibus, & vicinum esse Cœlo.* Quod videtur incredibile prorsus[e] Bellarmino, &[f] Pererio, Iesuitis.

d Lib. 7 fol. 88.

e De Gra. 1. hom. c. 12.

f Comment in Gen. l. 3. q. 5. de Paradiso.

In his[g] libris habetur passio S. Bartholomæi, licet (quod testatur[h] Ioh. Hessels,) *non sit integre impressa. In qua satis aperte mentitur* (teste[i] Molano) *dum dicit Bartholomæum Apostolum purpura vestiri, & gemmis: & dum immediate subdit: viginti sex anni sunt, ex quo vestes & sandalia eius, nec veterascunt, nec sordidantur. Centies flexis genibus per diem orat. Et centies per noctem Angeli cum eo ambulant, qui nunquam eum fatigari, nec esurire permittunt.*

g Lib. 8.

h Lib. supra citato c. 8. in mar.

i Lib. de Picturis c. 48.

Mentitur etiam in ea, cum dicat (affirmante[k] Ioh. Hessels) S. Bartholomæum docuisse, *Quod sicut Accipiter accipit auem, ita diabolus rapuit Christum, & posuit inter feras in deserto.* Nam *expresse dicunt Lucas, Mathæus, & Marcus, Christum à proprio spiritu ductum in desertum,* agnoscente eodem[l] Hessels.

k Lib. supra citato.

l Ibid.

Mentitur etiam in ea, cum dicat, *Dominum dixisse ad diabolum in prima tentatione, Ego eijciam te de dominatione quam per deiectionem primi hominus vsurpasti.* Nam *Certe si hæc dixisset* (inquit[m] Hessels) *Diabolus sciuisset eum esse Filium Dei, nec secundo tentasset dicens, Si Filius Dei es.*

m Ibid.

Mentitur etiam in ea, saltem nugatur, cum[n] dicat: *Diabolum alterum Angelum Apostaticum sibi sociasse, qui dicitur Mammona. Quasi videlicet Diabolus non sit ipse Mammona, aut quasi ipse solus non possit satis tentare.*

n Hessel. loco citato.

Mentitur denique in ea, cum ponat, *Vnicam tentationem*

Diaboli qua dicit eum Christum tulisse in montem excelsum, & supra pinnam templi. Nam *Matheus & Lucas expresse distinguunt tentationem factam in pinna templi, ab ea qua facta est in monte excelso*, consitente [o] Hessels.

o Ibid.

p Lib. 9. fol. 104

Postremò (vt multa dissimulem) in his [p] Libris scriptum legimus, *Pincernam* Regis Indiæ S. *Thomæ alapam dedisse*: Et cum Thomas ei malediceret, non ita multo post, *Pincernam illum à Leone peremptum esse*. Quod inter fabulas recenset Augustinus, & è libro Apocrypho desumptum. Nam *Manichæi legunt scripturas Apocryphas, quas etiam incorruptissimas esse dicunt, vbi scriptum est, Apostolum Thomam maledixisse homini, nec multo post, à Leone dilaniatum & occisum esse*, inquit [q] Aug. Cui concinit Melchior [r] Canus, qui agnoscens *Historicos non solum falsò, sed imprudenter, res quasdam memoriæ prodidisse*, (alludens ad hanc historiam,) in hunc modum pergit: *Quis vel mediocriter prudens ab Apostoli Thomæ persona illud non videat abhorrere, quod in rebus ab eo gestis refertur: vt ille iniuriæ vindictam expetierit?*

q Contra Adimantum c. 17.
r Loc. Com. lib. 11. c. 6. in fine.

Aduersarios fateri hos libros multum esse Apocryphos, ex sequentibus testimonijs patet. Nam,

Abdiæ libri Apocryphi, inquit [s] Salmeron. *Reiectus est prorsus liber ille Abdiæ*, inquit [t] Baronius. *Abdias Babylonicus est Apocryphus, & nullius fidei*, inquit [u] Posseuinus. *Abdiæ librum suppositium esse viri docti etiam apud nos censent*, inquit [x] Bellarminus. *Vitæ Apostolorum Abdiæ falsò adscribuntur*, inquit [u] Hessels. *In his Annotationibus non allego vitas Apostolorum, quæ nomine Abdiæ prodierunt, secutus doctissimorum quorundam virorum iudicia, qui eum non satis probatæ authoritatis scriptorem iudicant*, inquit [x] Molanus. Et iterum, *Sunt quidam, sed obscuri mendaciorum patroni, inter quos est Pseudo-Abdias Babilonius, apud quem in vita Mathæi Euangelistæ legitur [frequenter etiam mendacium, cum per naturam suam malum sit, bonum videtur ex causa] sed meminisse oportet, hos scriptores aut hæreticos, aut Apocryphos in Ecclesia indicari*, inquit idem [y] Molanus. *Apocryphus est Abdias, apud quem Drusiana D. Iohannis intenta sermonibus. pro Dei scilicet cultu mori mauult, quam coniugij repetere consuetudinem; marito contra insistente, & quidem fideli*, inquit [z] Espencæus & alibi.

s Comment. in 2. Tim. 2. disput. 2. p. 585.
t Annal. to. 1. ad an. 51. nu. 51.
u Apparat. sacverbo Seuerus Sulpitius.
x Lib. 2. de bonis operibus in parte c. 24.
u In Censura supra citata c. 4. & 10.
x Præfat. in Martyrolog. c. 20. impress. Louan. 1568.
y Li. 1. c. 6 de fide Hæret. seruand.
z De Continentia l. 6. c. 2.

Qualis-

Qualiscunque author sit Abdias, superiore certe, quàm hac scriberemus, anno Domini 1559. à Rom. Inquisitoribus proscriptus est, inquit [a] idem. *Nuper ex Germania sub titulo Abdiæ prodiere libri 10. de Historia Certaminis Apostolici, Oporini typis excusi, quos, vt fide indignos, Paulus Papa quartus inter scripta à se damnata reiecit*, inquit [b] Sixtus Senensis.

a De Contin. l.5.c.5.

b Bibl.l.2.Apostolorum.

Ioseph. Ben. Gorion de bello Iudaico est suppositititius.

Osephus Ben Gorion, scripsisse dicitur *de bello Iudaico*. Atque vnus idemque cum Iosepho Antiquitatum scriptore à [c] Munstero putatur: Ab [d] alijs, licet non vnus idemque cum eo, æqualis tamen. Ex quo necesse est floruisse, ex eorum sententia, paucissimis annis à passo Christo. Ex hoc opere [e] Parsonius nostras colligit, in more fuisse Iudæis vt sanctos defunctos inuocarent: [f] Bellarminus verò, vt pro defunctis orarent.

c Præfat.lib Ioseph.inpress. Basil.1541.

d Genebrard. in Chronol.&c. teste Ribera in Obad nu.104.

e Part.3.trium Conuers.Angl. p.7.&.8.

f Lib.1.de Purg c 7.

Iosephũ Gorionis filium arbitror vixisse post Hieron. ætatem, inquit [g] Ribera. *Cur enim toties alterius Iosephi meminit Hieronymus, & inter scriptores Ecclesiæ numerat, istum autem ne nominet quidem vnquam? Cui ex veteribus hic notus? Sed nihil coniecturis opus est, vbi certa Argumenta præsto sunt. De Hannibale scribit lib.3.cap.15. Veniens in Hispaniam humiliauit superbiam gentis Gothorum. Et lib.5.cap.42, ait. Et post milites caterua Germanorum & Gallorum, ipsi sunt Franci. At Gothi non possederunt vnquam Hispaniam, neque Franci Galliam, nisi ætate Hieronymi, aut paulo post, vt notissimum est ex Historicis.* Hæc & plura eiusdem generis in eandem sententiam habet Ribera.

g Comment. in Obad.nu.110.

Fertur alia eusdem Argumenti (videlicet de excidio Hierosolymitano) *tractatio, authore Iosepho quodam, qui inscribitur filius Gorionis, qui eodem vixit tempore dictæ cladis: verum cũ in multis Author ille reperiatur errasse, nec illum esse putemus authorem qui habetur inscriptus, libentius* (ab eo citando) *abstinuimus*, inquit [h] Baronius.

h Annal.to.1. ad an.72.nu.25.

Iosephus ille Gorionis suppositititius est, & in multis errasse, non à me solum, verum & ab alijs, & adeo à Baronio Cardinale existimatur,

istimatur, inquit [i] Posseuinus.

i Apparat.sac. verbo, Hegesippus.

Quod quidam ex Iosepho Ben Gorionis afferunt, vt probent, Ieremiam esse venturum, Apocryphum est, sicut totus ille Author est fabulosissimus, inquit [k] Maldonatus. Sed de hoc vide plura apud *Ioh.* [l] *Raynoldum* in Prælectionibus de Apoc. scripturis.

k Comment.in Math.16.14.
l Prælect.100.

Opera falsò adscripta Dionisio Areopagitæ.

Dionisius Areopagita vixit circa Annum 95. feruntur sub eius nomine diuersi tractatus, de cœlesti Hierarchia lib. 1. De Hierarchia Ecclesiastica lib. 1. De Mystica Theologia lib. 1. De diuinis nominibus lib. 1. & epistolæ 10. excusæ Coloniæ 1557.

Ex his libris mille petunt testimonia Pontificij. Cœlestis Hierarch.cap.1. citatur ab [m] Anglo-Rhemensibus, pro Sacrificio altaris. Ecclesiast. Hierarch.cap.3. citatur à [n] Bellarmino, pro [o] Inuocatione Sanctorum: & [p] Purgatorio. Ab [q] eodem citatur liber de diuinis nominibus cap.4. vt probet: librum Sapientiæ esse canonicum: & epistola ad Theophilum, [r] pro forma monasticæ professionis, &c.

m Annotat. in Lucam 22.19.
n De Euchar.l.2.c.3.
o De S.beatitud.l.1.c.19.
p De purgat.l.1.c.6.
q De verbo Dei l.1.c.13.
r De Monachis.l.2.c.5.

Authorem horum librorum mirifice laudant Pontificij, [s] Hardingus dicit *Hunc esse illum Dionisium, quem Paulus ad fidem conuertit, de quo mentio facta est in Actis Apostolorum, quique cum Petro, Paulo & Ioanne Euangelista colloquium habuit, ac Timotheo familiaris fuit*; [t] Alanus dicit, *Hic est ille Dionisius cuius mentio facta est Actorum 17. tam vetusta sunt fidei nostra monumenta.* [u] Anglo-Rhemenses dicunt, *Hic est ille celebris Dionisius qui Galliam ad fidem conuertit & qui diuinos libros de Ecclesiastica & cœlesti Hierarchia scripserat. Hæc opera antiquitatem & Apostolicum Spiritum redolent*, inquit [x] Alanus. *Author fuit vir sanctissimus, doctissimus, Apostolorum contemporaneus*, inquit [y] Lipomanus.

s Art.1.ad prouocatio.Iuelli.
t Suffrag.pro mortuis c.11.
u Annotat.in Act.17.
x Alanus loco sup.citato.
y De Vitis S. per Tiletan. Pars 1.p.471.

Laudat venales qui vult extrudere merces. Qui mercaturam tenuem exercent, non multũ proficiunt, nisi admodum mentiantur. Et sanè ita res se habet cum Institoribus Romanis, Nam vix vspiam reperias librum magis asperum & obscu-

rum

rum quàm qui illius nomine circumfertur, etiam ipsis Pontificijs iudicibus. *Quisquis fuit asperior est, vix intelligibilis, nonnullis Theologis negotium facessit*, inquit [z] Dionisius Carthusianus. *Opuscula Dionisij magna obscuritate teguntur*, inquit [a] Abbas Trithemius: quod satis illustre argumentum esse potest, hos libros tempore Dionisij Apostolorum contemporanei non fuisse scriptos, siquidem illa tempora dabant scriptores, qui sensum animorum suorũ perspicuè & dilucidè scriptis exprimere potuissent. Sed vt hoc prætercam, multis grauissimis & firmissimis argumentis doceri potest, hos libros alterius esse, non ipsius, cuius mentio Act. 17.

z Comment. in Dionis. Arcop.

a De script. Eccles.

Ac primò, illud probatum dabo ex hoc, quòd Author iste in Eccl. Hierarchia multa scribat de *Templis*, de *Altaribus*, de *Choris*, de *Catechumenis extra fores templi statuendis*. Et in epistola ad Demophilum, ita de *Templis* loquatur, ac si magnificè fuissent extructa, habentia, more Templi Hierosolymitani, *sua Sancta Sanctorum diuisa à reliquis Templorum partibus, in qua nec Monachis, nec Laicis ingredi fas erat*. Nam certa res est, illis temporibus quibus Dionisius ille vixit, de quo Act. 17. nihil horum fuisse. Coacti illo seculo Christiani sunt, Apostolorum more Act. 1. 13. & 12. 12. & 20. 8. in locis priuatis atque occultis conuenire, propter tyrannos, atque ibi preces & conciones habere: Publica Templa non habebant.

Secundò, in hoc lib. de Eccl. [b] Hierarch. & in epist. ad Demophilum, fit mentio *Monachorum*, qui nulli erant temporibus Apostolorum. Nam nullum fuisse vestigium Monachorum cum Paulus Apostolus scriberet ad Corinthios, testatur [c] Chrysostomus. Et, Tho. Aquinas (de quo canunt, *Quis similis illi?*) [d] fatetur ijsdem temporibus, *Non fuisse aliquos Religiosos determinatos*.

b Cap. 6.

c Hom. 26 in Heb.

d Quodlib. 7. Art. 17. ad 4.

Tertiò, in [e] lib. de *Diuinis nominibus*, hic Author scribit, se *cum Timotheo & alijs sanctis fratribus suis, corporis quod Authorem vitæ Deumq; recepisset, videndi causa conuenisse*, intelligens, *Mariam mortuam*, sed nondum *sepultam*. Atqui Dionisius Areopagita non erat è numero *sanctorum fratrum*, cum Virgo Maria diem obijt. Dionisius enim non fuit

e Cap. 3.

istimatur, inquit [i] Possevinus.

[i] Apparat. sac. verbo, Hegesippus.

Quod quidam ex Iosepho Ben Gorionis afferunt, vt probent, Ieremiam esse venturum, Apocryphum est, sicut totus ille Author est fabulosissimus, inquit [k] Maldonatus. Sed de hoc vide plura apud *Ioh.* [l] *Raynoldum* in Prælectionibus de Apoc. scripturis.

[k] Comment. in Math. 16. 14.
[l] Prælect. 100.

Opera falsò adscripta Dionisio Areopagitæ.

Ionisius Areopagita vixit circa Annum 95. feruntur sub eius nomine diuersi tractatus, de cœlesti Hierarchia lib. 1. De Hierarchia Ecclesiastica lib. 1. De Mystica Theologia lib. 1. De diuinis nominibus lib. 1. & epistolæ 10. excusæ Coloniæ 1557.

Ex his libris mille petunt testimonia Pontificij. Cœlestis Hierarch. cap. 1. citatur ab [m] Anglo-Rhemensibus, pro Sacrificio altaris. Ecclesiast. Hierarch. cap. 3. citatur à [n] Bellarmino, pro [o] Inuocatione Sanctorum: & [p] Purgatorio. Ab [q] eodem citatur liber de diuinis nominibus cap. 4. vt probet: librum Sapientiæ esse canonicum: & epistola ad Theophilum, [r] pro forma monasticæ professionis, &c.

Authorem horum librorum mirifice laudant Pontificij, [s] Hardingus dicit *Hunc esse illum Dionisium, quem Paulus ad fidem conuertit, de quo mentio facta est in Actis Apostolorum, quique cum Petro, Paulo & Ioanne Euangelista colloquium habuit, ac Timotheo familiaris fuit*; [t] Alanus dicit, *Hic est ille Dionisius cuius mentio facta est Actorum 17. tam vetusta sunt fidei nostra monumenta.* [u] Anglo-Rhemenses dicunt, *Hic est ille celebris Dionisius qui Galliam ad fidem conuertit & qui diuinos libros de Ecclesiastica & cœlesti Hierarchia scripserat. Hæc opera antiquitatem & Apostolicum Spiritum redolent*, inquit [x] Alanus. *Author fuit vir sanctissimus, doctissimus, Apostolorum contemporaneus*, inquit [y] Lipomanus.

[m] Annotat. in Lucam 22. 19.
[n] De Euchar. l. 2. c. 3.
[o] De S. beatitud. l. 1. c. 19.
[p] De purgat. l. 1. c. 6.
[q] De verbo Dei l. 1. c. 13.
[r] De Monachis. l. 2. c. 5.
[s] Art. 1. ad prouocatio. Iuelli.
[t] Suffrag. pro mortuis c. 11.
[u] Annotat. in Act. 17.
[x] Alanus loco sup. citato.
[y] De Vitis S. per Tiletan. pars 1. p. 471.

Laudat venales qui vult extrudere merces. Qui mercaturam tenuem exercent, non multũ proficiunt, nisi admodum mentiantur. Et sanè ita res se habet cum Institoribus Romanis. Nam vix vspiam reperias librum magis asperum & obscu-

rum quàm qui illius nomine circumfertur, etiam ipsis Pontificijs iudicibus. *Quisquis fuit asperior est, vix intelligibilis, nonnullis Theologis negotium facessit*, inquit [z] Dionisius Carthusianus. *Opuscula Dionisij magna obscuritate teguntur*, inquit [a] Abbas Trithemius: quod satis illustre argumentum esse potest, hos libros tempore Dionisij Apostolorum contemporanei non fuisse scriptos, siquidem illa tempora dabant scriptores, qui sensum animorum suorũ perspicuè & dilucidè scriptis exprimere potuissent. Sed vt hoc prętercam, multis grauissimis & firmissimis argumentis doceri potest, hos libros alterius esse, non ipsius, cuius mentio Act. 17.

[z] Comment. in Dionis. Areop.

[a] De script. Eccles.

Ac primò, illud probatum dabo ex hoc, quòd Author iste in Eccl. Hierarchia multa scribat de *Templis*, de *Altaribus*, de *Choris*, de *Catechumenis extra fores templi statuendis*. Et in epistola ad Demophilum, ita de *Templis* loquatur, ac si magnificè fuissent extructa, habentia, more Templi Hierosolymitani, *sua Sancta Sanctorum diuisa à reliquis Templorum partibus, in quæ nec Monachis, nec Laicis ingredi fas erat*. Nam certa res est, illis temporibus quibus Dionisius ille vixit, de quo Act. 17. nihil horum fuisse. Coacti illo seculo Christiani sunt, Apostolorum more Act. 1. 13. & 12. 12. & 20. 8. in locis priuatis atque occultis conuenire, propter tyrannos, atque ibi preces & conciones habere: Publica Templa non habebant.

Secundò, in hoc lib. de Eccl. [b] Hierarch. & in epist. ad Demophilum, fit mentio *Monachorum*, qui nulli erant temporibus Apostolorum. Nam nullum fuisse vestigium Monachorum cum Paulus Apostolus scriberet ad Corinthios, testatur [c] Chrysostomus. Et, Tho. Aquinas (de quo canunt, *Quis similis illi?*) [d] fatetur ijsdem temporibus, *Non fuisse aliquos Religiosos determinatos*.

[b] Cap. 6.

[c] Hom. 26 in Heb.

[d] Quodlib. 7. Art. 17. ad 4.

Tertiò, in [e] lib. de *Diuinis nominibus*, hic Author scribit, se *cum Timotheo & alijs sanctis fratribus suis, corporis quod Authorem vitæ Deumq; recepisset, videndi causa conuenisse*, intelligens, *Mariam mortuam*, sed nondum *sepultam*. Atqui Dionisius Areopagita non erat è numero *sanctorum fratrum*, cum Virgo Maria diem obijt. Dionisius enim non fuit

[e] Cap. 3.

conuersus ad fidem vsque ad 52. annum Domini, testantibus [f] Anglo-Rhemensibus, & [g] Baronio. Maria autem mortua est ad An. Domini 48. testante [h] Eusebio, & agnoscentibus [i] ipsis Anglo-Rhemensibus. Nam tribuunt tantum illi 63. annos vitæ suæ, ex quibus cum 15. peregit ante Christum natum, vt communis fert opinio: reliquum est vt illa, quadragesimo octauo an. Christi, diem obierit.

f Tabula de S. Paulo ad finem Act. Apost. p. 373. g Annal. To. 1. ad An. 48. nu. 7. h In Chron. i Annot. in Act. 1. 14.

Quartò in [k] lib. de *Diuinis Nomin.* citatur sententia quædam Ignatij ex epist. quam scripsit ad *Romanos*, dum vinctus Romam mittitur proijciendus ad bestias. Quod accidit imperante *Traiano*, testante [l] Eusebio, & agnoscente [m] Baronio. Atqui Dionisius Areopagita mortuus est tempore *Domitiani*, prædecessoris *Neruæ*, vt manifestum est ex [n] Methodio, [o] Metaphraste, [p] Hilduino, [q] Hincmaro, & alijs.

k Cap. 4. l In Chron. m Annal. To. 2. ad An. 109. nu. 12. n In Martyrio Areopag. o In Dionis. die 9. Octob. p In Areopag. q Apud Surium To. 5. de vitis Sanct. Octob. 9.

Quintò, Author iste hos libros inscribit *Timotheo Episcopo Ephesino*, vt patet ex inscriptione libri de Diuinis nominibus, quæ sic habet: *B. Dionisij Areopagitæ Atheniensium Pontificis de Diuinis nominibus, ad Timotheum Pontificem Ephesinum.* Quæ inscriptio legitur apud [r] Suydam, & præfigitur Dionisio impress. [s] Lugduni in 16. Et in [t] his, appellat hunc Timotheum *filium suum.* Atqui *Episcopum coepiscopum nominare consueuisse fratrem, non filium, mille exemplis facile esset demonstrare*, vt vere annotat [u] Baronius. Ex quo sequitur, delirum aliquem senem fuisse, sed non Dionisium Areopagitam, qui hos libros scripserit.

r In Collectaneis. s Anno 1585. t Cap. 1. & vlt. Eccl. Hierarch. u Annal. To. 2. ad An. 109. Nu. 56.

Hisce & similibus argumentis inducti sunt multi, non ex nostris solum, sed ex Pontificijs, vt existimarent hos libros esse suppositios, vel saltem dubiæ fidei. *An istemet (Areopagita) sit ille Dionisius qui scripsit libros de Diuinis nominibus, certum non est*, inquit [y] Caietanus. *Hæc opera, vt eius nomine conficta, deridet Valla*, inquit [z] Erasmus, digitum intendens ad Annot. Vallæ in Act. 17.

Dionisius qui in 2. Hierarchia priscos Ecclesiæ ritus satis copiose describit, eruditis recentior quispiam fuisse videtur quam fuit ille Areopagites, inquit ibidem [a] Erasmus.

y Comment. in Act. 17. z Epistola præfix. Paraph. in 1. Cor. To. 7. operum. a Loco citato.

Guilielmus Grocinus Anglus, vir dum viueret seuerissimæ

castissimæq;

castissimeq; vitæ, Ecclesiasticarum Constitutionum obseruantissimus pene vsque ad superstitionem, Scholasticæ Theologiæ ad vnguem doctus, ac natura etiam acerrimi iudicij, demum in omni disciplinarum genere versatus: Is ante 30. annos in æde D. Paulo sacra, magna celebritate cœpit profiteri Hierarchiam Ecclesiasticam: atque in præfatione stomachatus est in eos qui negarunt illum esse Areopagitam, notans opinor Laurentium Vallam. Verum vbi iam aliquot Hebdomadas esset professus, atque vt fit propius ac familiarius introspexisset Authoris ingenium, non dubitauit apud eosdem auditores παλινῳδεῖν priorem sententiam, profitens sibi nequaquam videri Dionisij Areopagitæ, vt refert [b] Erasmus.

Opera Dionisij, vt Pseudopigrapha videntur à Photio notari, inquit [c] Posseuinus.

Bellarminus ipse, qui in [d] lib. de Monachis acriter defendit hoc opus genuinum esse Dionisij fœtum: [e] alibi tamen agnoscit, *non esse certum, an liber Dionisij Areopagitæ sit illius cuius nomen præ se fert.* Et in Indice M. S. *Nota* (inquit) *scripta Dionisij ante tempora B. Gregorij non videntur fuisse nota mundo. Nam testimonia quæ petimus ex Origene & Athanasio sunt ex libris falsò ijs authoribus adscriptis.*

b Schol. in Hieron. de Eccl. script. & Declarat. ad censuras Theol. Parif. tit. 31. nu. 91.
c Apparat. sac. verbo Photius.
d Lib. 2 de Monach. c. 5.
e Lib. 2. de confir. c. 7.

Martialis Epistolæ sunt suppositiiæ.

IN [f] Biblio. vet. Patrum habentur duæ epistolæ sub nomine *Martialis*. Harum prior, quæ est ad *Burdegalenses,* citatur à [g] Garetio, pro reali Christi in Sacramento præsentia; & [h] pro Missæ sacrificio. Quo nomine citatur etiam ab [i] Hardingo, & [k] Anglo-Rhemensibus: à [l] Lindano citatur pro inuocatione Sanctorum. Posterior verò, quæ est ad *Tholosanos*, citatur à [m] Bellarmino, vt probet: Martialem persuasisse virgini, vt virginitatem suam Deo voueret.

Huius insignia dilatant Romani feciales, quantum possunt. [n] Peresius, *Sanctum,* imò, *Diuum Martialem* appellat, atque *Christum ipsum audiuisse & vidisse* affirmat. [o] Margarinus de la Bigne non *Episcopum* modò, sed & *Confessorem*, & *Apostolum*, fuisse dicit. [p] Sixtus Senensis, *Vnum de septu-*

f Tom. 3. edit. 3.
g De veritat. corpo. Christi in Euchar. centenar. primo.
h Assertio sacrifi. Missæ.
i Art. 1. cont. Iuellum.
k An. in Heb. 10, 11.
l Panop. l. 3 c. 15.
m De Monach. l. 2. c. 27.
n De traditio. pars. 3. Tit. de sacrificio altaris.
o Tom. 3. edit. 3 Biblio. vet. Patrum.
p Biblio. l. 2. Cephas.

aginta duobus discipulis fuisse vult, subiungens, *ipsas epistolas venerandæ pietatis antiquitatem redolere, & Domino reuelante repertas*; cum tamen certum est, authorem harum epistolarum fuisse obscurum aliquẽ homuncionem, quem aliquis Romanæ aulæ assecla, sub nomine *Martialis* nuper emisit, vt ementito titulò, erroribus suis fidem & authoritatem conciliet.

q Iunij 30.
r Tom. 1. ad an 74. nu. 15.

Quod ex parte quiuis ex Baronio colligere potest. Nam in [q] notis ad Martyrolog. Rom. *De duabus Martialis epistolis nuper inuentis egimus in Annalibus*, inquit ille. Et tamen in [r] Annalibus hoc solùm de illis habet, *Leguntur Martialis nomine duæ scriptæ epistolæ, quarum altera est ad Burdegalenses, altera verò ad Lemovicenses & Tholosanos conscripta. Sed de his aliàs.* Nec enim dubium est, quin si quid vel fingere probabiliter potuisset, quod ad fidem illis faciendam spectasset, id omne literis mandasset, nec lectorem ludificasset, mittendo à notis in Martyrologium, ad Annales, & remittendo ab Annalibus, nescio quò. Sed plenius idipsum probatur ex Bellarmino: qui verba faciens de priori, apertè [f] dicit, *Epistolam ad Burdegalenses multis de causis suspicor non esse Martialis illius qui dicitur fuisse discipulus Christi.* Et in Indice manuscripto, cuius * supramemini, loquens de vtraque epistola, *Epistolæ istæ mihi videntur confictæ*, inquit ille. *Primò quia author dicit se vidisse Christum in carne, cum tamen Martialis episcopus primus Lemovicensis missus fuit in Gallias anno Christi 254. primo Decij, teste [t] Grego. Turonensi. Secundò, quia dicitur fuisse vnus ex 72. discipulis, cum tamen neq, Eusebius, nec Hieronymus, nec Sulpitius, nec Ado, nec Dorotheus, eum enumerant inter 72. discipulos. Præterea in epistola 2. c. 8. dicit eum conuertisse Regem Galliæ, cum tunc Romani dominabantur Gallis. Item, ibidem cap. 9. citat testimonia scripturarum secundum Hieronymi translationem.* Hæc Bellarminus: quibus adde, quod habet in [u] recognit. operum, *Epistolæ Martialis Apostoli citantur à nobis, quoniam ab aliquibus recipiuntur, quamuis non ignoremus, eas non esse tantæ authoritatis, vt in ijs dogmata fidei fundari possint.*

f Lib. 1. de Christo c. 10.
* Pag 12.
t Histor. lib. 1.
u Pag. 56.

Liber

Liber passionis Sancti Andreæ est suppositius.

IN Surij histor. Sanctorum, tom. 6. Nouemb. 30. habetur *Passio S. Andreæ Apostoli, quæ per Presbyteros & Diaconos Ecclesiarum Achaiæ scripta* dicitur. Hæc *passio* citatur à [a] Bellarmino, pro reali Christi in sacramento præsentia; pro [b] Missæ sacrificio; & vt [c] probet, totum Christum esse sub vtraque specie sacramenti. Legitur etiam in Breuiario Romano nuper recognito & repurgato, Nouemb. 30. Atque Authenticam esse hanc historiam persuasum nobis cupiunt, Bellarminus, Baronius, Posseuinus, & alij Pontificij.

a de Euchar. l. 2. c. 1.

b De Missa l. 1. c 15.

c De Euchar. l. 4. c. 21.

Hunc librum legitimum esse satis constat, tum quia nulli, quod sciam, adhuc in quæstionem authoritatem eius vocarunt, tum quia reuera nihil continet, quod nouitatem redoleat, &c. inquit [d] Bellarminus.

d De Sacra. Euchar. lib. 2. c. 1.

Quæ de Andreæ martyrio in epistola Presbyterorum Achaiæ habentur expressa, digna existimata sunt vt in Ecclesia recitentur, inquit [e] Baronius.

e Annal. to. 1. ad an. 69 nu. 34

Liber Passionis S. Andreæ Apostoli, scriptus ab eius discipulis qui passioni interfuerunt, omninò est legitimus inquit [f] Posseuinus.

f Apparat. Andreas.

De hoc libro Lypomanus admodum exultat & gloriatur; nam è regione verborum quæ videntur facere pro reali præsentia, appingit hoc glossema in margine: [g] *Quid hic dices hæretice? negare ne vlterius audes in Eucharistia verum corpus & sanguinem Christi, &c?* Acsi causa penitus caderemus hoc testimonio conuicti: quæ est & opinio Bellarmini, qui [h] citans ex eo paucula pro instituti sui ratione, *Ad hunc locum* (inquit) *non vidi vllam responsionem hæreticorum.*

g Epitome Lypomani de vitis sanct. pars. 1 p. 369.

h De Euchar. l. 2. c. 1.

Hunc librum nullius esse pretij, saltem non tanti, quanti volunt Pontificij, ac quanti reuera esse debet, si Presbyterorum Achaiæ fuisset, ex ijs quæ in eo continentur, constabit. Nam in [i] illo *Spiritus sanctus dicitur procedere ex Patre, in Filio verò permanere.* Quod sapit heresin Græcorum negantium Spiritum sanctum procedere ex Filio: ob quam, si non

i Epito. Lipom. ibid. p. 368.

k De Christo l. 2. c. 30. mentiatur[k] Bellarminus, *in miserrima seruitute degunt, grauissimumque iugum captiuitatis perferre coguntur*. Primus autem author illius hæresis videtur fuisse *Theodoretus* circa an. 430. l Ibid. c. 22. [l] agnoscente ipso Bellarmino. Presbyteri ergo Achaiæ qui primo Centenario floruerunt, huius libri authores esse non possunt.

Rursus, in hoc libello legimus, *Ægeam præcepisse Andream cruci affigi, mandans hoc quæstionarijs, vt ligatis pedibus & manibus quasi in equuleo tenderetur, ne clauis affixus citò deficeret, sed cruciaretur potius longo cruciatu.* At hoc falsum esse m De Imag. l. 2. c. 27. docet[m] Bellarminus, *Nam Pictores ferè solent Christum depingere clauis affixum, latrones autem, & S. Petrum atq; Andream funibus. Sed non ita est, omnes enim clauis figebantur*, inquit ille. Ex quo conuincitur, potissimùm *contra Bellarminum*, nullo modo dicendum Presbyteros & Diaconos Ecclesiarum Achaiæ authores huius libelli extitisse, præsertim cum quicunque tandem fuerint illius libelli authores, profitentur disertis verbis se scribere passionem S. Andreæ *quam oculis suis viderant*. Nam Bellarminus (spero) non condemnabit Presbyteros & Diaconos Ecclesiarum Achaiæ impudentis mendacij.

n Diacosion Martyr. fol. 3. His, aut similibus rationibus inductus [n] Whitus, patrum memoria non ignobilis Papista, atro quasi carbone hunc librum notat.

Sed sit Apocryphum (vt est absque controuersia)
Quod diuus Andreas loquutus ad Patres,
Memoratur, ante turbidum Proconsulem;
Ego (inquit) Egea Deo rerum optimo
Omni die sacrifico, inquit Whitus.

Vita S. Martialis, scripta ab Aureliano Lemouicensi Episcopo, est supposititia.

AD finem Abdiæ, impress. Parisijs an. 1566. habetur *Vita S. Martialis, ab Aureliano Lemouicensi Episcopo, olim beneficio Martialis à mortuis excitato, descripta.* Hæc citatur o Lib. de inuocat. sanct. p To. 1. Annal. ad an. 74. nu. 15. à [o] Garetio, pro inuocatione Sanctorum: Et à [p] Baronio, vt probet: Martialem suscitasse

citasse mortuum, admoto ei baculo S. Petri, quem ab eo sibi datum Romæ acceperat: Et ab q Innocentio 3. * licet suppresso nomine Authoris, vt ostendat rationem, cur Romanus Pontifex baculo pastorali non vtatur.

q Extra. de sacra vnctione in fine
* Baron notis in Martyr. Ro. Iunij 30.

Hæc historia vsque adeo mendax est, vt sine dubio supposititia est. In hac, *Vespasianus* Romani Imperij Principatum pro *Nerone* suscepisse dicitur, nempe 14. Imperij *Neronis* anno. Atqui *Seruius Sulpitius Galba* successit *Neroni*, & tenuit Imperium menses septem, & dies 7. teste r Baronio. Post *Galbam*, successit *Otho*, qui tenuit Imperium menses tres & dies 5. post *Othonem* successit *Vitellius*, qui tenuit Imperium menses 8. & dies 5. Post hos, successit *Vespasianus* sesquianno à *Neronis* morte. Sed audiamus Iohannem Hessels à Louanio, insignem Theologię publicum professorem reliqua mendacia suis verbis commemorantem. *Martialis vita non placet propter valde multa*, s inquit ille. *Inter cætera erronea, dicuntur Martialis & Cleophas cum alijs multis discipulis Domino & Apostolis in Cœna ministrasse cibi & potus copiam, aquam & linteamina ad discipulorum pedes abluendos & detergendos: cum vno linteo dicatur Christus fuisse præcinctus, & Apostoli putarint Iudam missum à Domino, vt egenis aliquid daret, aut vt emeret necessaria ad diem festum, quod non designat multitudinem ministrantium ibi fuisse. Rursus, dicitur Martialis à Domino post resurrectionem parem potestatem & ligandi & soluendi accepisse cum Apostolis, & sic missus ad prædicandum in vniuerso mundo. Quod si verum esset, nunquam Mathias in locum Iudæ successisset, sed Martialis electus fuisset. Et vocatur Martialis Coapostolus, & condiscipulus Petri, quod tolerandum non videtur. Etsi possit vocari Apostolus, sicut* t *Epaphroditus &* u *Andronicus à Paulo vocantur Apostoli, alicuius particularis gentis. Rursus inducitur Angelus dicere de Martiale, quod 12. Angeli deputati ei non permittunt eum fatigari & esurire, sitire vel pati dolorem. Item quod sicut à concupiscentia carnali est alienus, ita & à dolore mortis fiet extraneus. Quæ omnia ridicula sunt; non est enim* x *seruus maior Domino. Item dicitur ipse multo auro & luminaribus ornasse Ecclesiam, & instituisse qui diuinum officium agerent, (quos nunc Canonicos dicimus) & præcepisse vt omnes populi vicini*

r Annal. to. 1. ad an. 70. nu. 6. ad an. 71. nu. 1.
s Censura de quibusdam sanctorum Historijs c. 6. mense Iunio.
t Philip. 2.
u Rom. 16.
x Ioh. 13. 16.

vicini quater in anno templum illud visitarent, &c.

Ignatij Epistolæ sunt suppositititiæ.

Gnatius vixit Apostolorum tempore, eos vidit, eos audiuit, teste [a] Bellarmino: sub eius nomine [b] prodierunt 1. vndecem epistolæ: quæ paulò [c] post creuerunt ad 12. & iam [d] tandẽ ad 15. Harum 1 citatur à Coccio, vt probet: B. Mariam omni peccato caruisse. 2. [f] censetur mire confirmare: In Mariam Christi matrem quam optime affectum esse vnumquemque, qui nostræ religionis & fidei sit amicus. 3. quæ est ad B. Virginem Mariam, citatur à [g] Canisio, vt probet ipsam B. Virginem de aliorum bono valdè sollicitam: atque has tres genuinas esse ipsius Ignatij epistolas, adeo confidens est [h] Canisius, vt non nisi cum irrisione roget, *cur de his Ignatij epistolis dubitemus, &c.*

a Lib. 2 de Euch. cap. 2.
b Edit Argentinens. an. 1502.
c Paris. an. 1562 græcolat.
d Bibl. vet. pat. To. 3. edit. 3. Anno 1610.
f M. D. L. B. in Tract. de Ignatio & eius epist quæ præfigitur epsti. Ignatij, To. 3. Bibl. vet pat.
g Lib. 5. de deipara Virgine c. 1.
h Ibid.

Verùm has tres epistolas *suppositititias* esse, saltem *dubiæ fidei*, præcipui inter Pontificios agnoscunt. *Quod attinet* (inquit [i] Martialis Mæstræus Doctor Parisiensis) *ad duas priores epistolas Ignatij ad B. Ioh. Euangelistam, aliasq; duas sequentes, alteram Ignatij ad Mariam deiparam, & alteram Mariæ ad Ignatium, tametsi eas vt germanas vindicari sciamus à pluribus recentioribus —— cum tamen Græcè nunquam conscriptæ repertæ fuerint, nec illarum vllus veterum patrum ad Bernardum vsque meminerit, tutius meo iudicio fuerit, easdem vel in Apocrypharum ordinem redigere, aut saltem, vt non omnino certas, ac genuinas habere. Quæ nunc extant epistolæ ad B. Virginem, & S. Iohannem, non videntur redolere Ignatij grauitatem: adde quod non habentur in Græcis codicibus,* inquit [k] Bellarminus. *Quod attinet ad duas priores epistolas S. Ignatij ad Ioh. & ad duas alias sequentes, alteram Ignatij ad Mariam deiparam, alteram Mariæ ad Ignatium —— cum illarum neque Eusebius, neque Hieronymus, nec Nicephorus, nec vllus veterum ad D. vsque Bernardum meminerit, qui alioqui accurate scripta Ignatij memorauerint, tutius fuerit easdem, vel in Apocryphorum ordinem redigere, aut saltem, vt non omnino*

i Notis. in epistolas Ignatij impress. Paris. 1608.
k In Indice, script. Eccl. cum censura M. S.

omnino certas, ac genuinas habere, inquit [l] Magister sacri Palatij. Cuius censura præfixa est Ignatianis epistolis To. 3. Bibl. vet. Pat. edit 3. Eadem opinione videtur esse Baronius Annal. To. 1. ad An. 48. 25. & To. 2. ad An. 109. 34. Quamobrem ad reliquas progrediamur.

l To. 1. Indic. Ro. lib. expurg.

Epistola 4 quæ est ad Mariam Cassoboliten, siue vt alij eam appellant, Zarbensem, citatur à Bellarmino, vt probet: [m] Rom. Pont. antiquitus Papam dictum fuisse: Et, [n] Clementem Rom. quarto loco successisse S. Petro. Epistola 5, quæ est ad Trallianos, & reliquæ quæ sequuntur omnes, citantur passim à Bellarmino, & Baronio, vt probent: S. Martyris iudicio, multa rata fidei Catholicæ capita. Atque ne quisquam aliquid sinistri de his cogitet, [o] Bellarminus audacter pronuntiat: *De his Ignatij epistolis dubitari non posse, cum ea citentur ab Eusebio, Athanasio, Hieronymo, Theodoreto, & alijs veteribus frequentissimè*: & [f] Baronius confidenter asserit, *Ignatij epistolas omnium sanctorum Patrum & sacrorum Conciliorum authoritate probari.* [g] *Ignatij epistolas, nullo prorsus dissentiente, Catholicam semper suscepisse Ecclesiam.* [h] *Ignatij epistolarum firmissimam semper in Ecclesia fuisse fidem, nec ab aliquo vnquam in dubitationem vel leuem adductam. Magna Dei prouidentia factum esse vt ab Ignatio scriberentur, & admirando planè diuino consilio procuratum, vt inter tot tantaque naufragia scripturarum, eadem ad nostram ætatem incorruptæ atque integræ seruarentur:* cum tamen de quinque illarum, viz. de epistola ad Mariam Cassoboliten, & de illa ad Tarsenses, & altera ad Philippenses, ad Antiochenses vna, & ad Hieronem altera, nulla plus mentio apud veteres quam de tribus primis, quas *Apocryphas*, saltem *dubias* confiteantur ipsi, nec desint argumenta valida quibus omnes, vel suppositițias, vel fœdè corruptas, probari possit.

m Lib 2. de Ro. pont c. 31.
n Lib. 2. de Ro. pont. c. 5.
o Lib 2. de Euchar. c. 2.
f Notis in Martyrol. Ro. Feb. 1
g Annal. To. 1. ad an. 44. nu. 77.
h To. eod. ad an. 57. nu. 55.
i Annal. To. 2. ad an. 109. nu. 20.

In his [k] epistolis, Author recenset hoc inter hæreses à *Ministris Satanæ* disseminatas, viz. *Quod Christus sit ille qui est supra omnia Deus*. Quod cum non sit hæresis, sed ipsissima veritas, planè arguit Ignatium virum illum Apostolicum, quem Historici tantopere prædicant, harum epistolarum authorem non fuisse.

k Epist. ad Tarsenses.

Si hæ epistolæ reipsa sint Ignatij, nullo modo negandum est, Ignatij tempore, hanc hæresin sparsam fuisse in Ecclesia Catholica, viz. *Non fuisse in Christo Animam humanam*; Nam Author harum expresse meminit eius in epistola ad Philadelphienses; Atqui primus Author huiusce hæreseos fuit *Apollinarius Laodicenus* qui vixit circa an. 370, testantibus [l] Socrate, & [m] Sozomeno, & [n] Vincentio Lyrinensi, & alijs.

l Lib. 2. c. 36. Hist. Eccl.
m Lib 6. c. 25.
n Commonitorio adu. hær. c. 17.

Tertiò, si hæ epistolę Ignatij essent, & incorruptæ, atque integræ ad nostras manus peruenerunt, quod vult Baronius: ad calcem illarum haberent, *Amen*, & *Gratia*. Nam *consueuisse S. Ignatium in singulis suis epistolis ad calcem illa apponere tanquam speciale quoddam signum epistolarum, Apostolico more, Amen, Gratia, pro certo habet* [o] Baronius. Atqui non nisi in epistola ad Ephesios, eadem verba post salutationem habentur: Nec in illa quidem si vera sit editio, quam nobis dedit Perionius.

o Annal. To. 2. ad an. 109. nu. 33.

Quartò, Paradoxa quæ continentur in his epistolis, alium Authorem Ignatio longe dissimilem clamitant. *Si quis Dominicum diem aut Sabbathum, vno excepto, ieiunarit, hic Christi interfector est*, ex sententia [p] Authoris harum Epistolarum. Et, *Si quis cum Iudæis celebrat Pascha, aut Symbola festiuitatis eorum recipit, particeps est eorum qui Dominum occiderunt & Apostolos eius*, inquit [q] idem. Atqui quum solemne fuit Romanis Sabbatho ieiunare, teste [r] Augustino: quum ipse [s] Polycarpus, cui (vt aiunt) Ignatius epistolam conscripsit, in qua *Polycarpum beatissimum* appellat, Pascha more Iudęorũ celebrabat: quod & fecerunt multi alij magni nominis in Ecclesia Dei, in quibus *Iohannes Euangelista*: Ecquis tam amens vt putet Ignatium hæc scripsisse? Nunquid Romani omnes interfectores Christi? Nunquid Polycarpus? Nunquid Iohannes Euangelista, iudice Ignatio? Vel nunquid potius Author harum epistolarum absurdus aliquis homuncio ex fæce populi, omnino dissimilis Ignatio?

p Epist. ad Philip.
q Ibid.
r Epist. 86.
s Euseb. Hist. Eccl. l. 5. c. 23.

In [t] vna harum epistolarum cauetur strictè, *Ne mulieres audeant viros proprio nomine vocare*, quasi mariti non gauderent, quo gaudent alij, *Prænomine dici*: quasi [u] *Abigail* in maritum

t Epistola ad Antiochenos.
u 1. Sam. 25. 25.

maritum peccasset, cum eum Nabal nominatum narraret Dauidi, vel ex hoc probabile est, has epistolas non esse Ignatij, quandoquidem leuiculum est, siue sic, siue secus, modò honesto aliquo nomine vxores compellent viros.

In his [x] epistolis *Laborantes* numerantur inter ordines Clericorum: & *Diaconissæ*, sacrorum vestibulorum custodes. In [y] his fit mentio cuiusdam *Diuini Cursoris* qui literas ad exteras regiones deferret: cum tamen nec *Cursorum* vlla apud quemuis veterum fit mentio: nec *Diaconissarum*, quæ sacra vestibula custodirent: parcissima, *laborantium*. Atque hæc etiam mihi videntur arguere alium Authorem ab Ignatio. Quî enim fieri potuit vt de his muneribus seu officijs, tam altum sit silentium in veteribus, si quidem ipse Ignatius tam aperta de ijs scripserat?

x Epist. ad Antioch.

y Epist. ad Polycarpum.

Verùm vt concludam paucis, certo certius est, has epistolas vel *suppositititias* esse, vel quod supra admonui, *fœdè corruptas*: idque ex testimonio ipsorum Pontificiorum, qui incorruptas & integras esse volunt.

Nam [z] Theodoretus quædam citat, ex *epistola Ignatij ad Smyrnenses*, sacramentum Eucharistiæ tangentia, quæ videre licet apud [a] Bellarminum; sed quæ nemo reperiet in epistola quam nos habemus sub Ignatij nomine ad Smyrnenses.

z Dial. 3.

a Lib. 2. de Euchar. c. 2.

[b] Hieronymus affirmat, Ignatium scripsisse *propriè ad Polycarpum, commendans illi Antiochensem Ecclesiam.* At in editione *Perionij*, ne verbum facit de Antiochensi Ecclesia hic noster Ignatius in epistola quam nos habemus ad Polycarpum scriptam: nec commendat quidem in editione de la Bigne, quæ duplo est prolixior illa Perionij, licet aliqualem in illa faciat eius mentionem.

b Dial 3. adu. Pelag. c. 1.

Præterea, in epistola ad *Mariam Cassoboliten*, *Clemens dicitur successisse Anacleto*. Quod errore librariorum factum putat [c] Baronius, cum dicendum potius esset *Clementem successisse Cleto*: vel potius *Lino*, si credimus [d] Turriano, qui vt hoc probet, Lectorem admonet, in exemplari vetustissimo & emendatissimo Bibliothecæ Mediceæ Florentinæ, non Ἀνακλήτῳ, sed Λίνῳ esse: quasi Λίνῳ Græce, responderet *Lino* Latine.

c Annal. To. 1. ad an. 93. nu. 1. & 7.

d Pro epist. pont. l. 2. c. 10.

In epistola ad Philadelphienses, *Petrus, & Paulus, & alij Apostoli, nuptijs operam dedisse dicuntur*. Hic, *Ignatij codices ab aliquibus philogamis deprauatos* clamant [e] Papistæ. Nam *in vetustissimis exemplaribus, nulla Pauli mentio inter coniugatos*, inquiunt. Imo, verba illa, *& alij Apostoli*, licet sint in omnibus exemplaribus, Græcis, Latinis: antiquioribus, recentioribus: videntur *ex textu abradenda*, inquit [g] Marganinus de la Bigne.

e Pisanus de continentia c.7
f Baronius Annal. To. 1. ad an. 57. nu. 64. 65.
g Notis Marg. in Ignatij epist. ad Philadelph.

In eadem epistola legimus, *Vnum esse panem omnibus confractum, vnum poculum omnibus distributum*. Hic [h] Bellarminus monet, *Non multum esse fidendum Græcis codicibus, quia multi sunt in ijs errores*.

h Lib. 4. de Euchar. c. 26

In epistola ad Philippenses, negatur *Verbum quod Caro factum est, i. filium Dei, in homine habitasse*. Hic, *Hic locus videtur mihi non carere mendo*, inquit Scholiastes in hanc epistolam.

Denique, cum quidam in erroris sui patrocinium, ex epistola ad Ephesios nonnulla vrgent: multus est [i] Bellarminus in ostendendo, quàm variè, hîc, illîc, textus legatur.

i Lib. 1. de Christo, c. 10.

Iustini Quæst. & Resp. sunt suppositititiæ.

INter Iustini opera habetur liber inscriptus, *D. Iustini Philosophi & Martyris Responsiones ad Orthodoxos, de quibusdam necessarijs Quæstionibus*. Hic liber citatur à Bellarmino, vt probet: [b] Baptismum Iohannis non habuisse eandem vim & efficaciam quā habet Baptismus Christi: [c] Catechumenos debere vngi ante Baptismum: [d] Confirmationem esse sacramentum: [e] Christum Dominum corpus suum solidum per aliud solidum introduxisse.

b Lib. de Bapt. c. 21.
c Lib. eod. c. 25.
d Lib. de confirmat. c. 5.
e Lib. 3 de Euchar. c. 6.

Hic liber non est Iustini: Nam in [f] hoc docet *Pythonissam* (de qua legimus 1. *Sam.* 28.) præstrinxisse spectantium oculos, vt sibi viderentur Samuelem videre qui non erat: quum tamen in Dialogo cum Tryphone contrarium docuit, vt alicubi notat [g] Bellarminus, & [h] Pamelius etiam: Qui præterea obseruat, *Ex hac opinionum differentia, confirmari eorum*

f Quæst 52.
g Lib. 2. de Purgat. c.
h Anno. in Tertul. de anima c. 37. nu. 638.

eorum sententiam, qui dictum librum Quæst. & Respons. Iustini esse negant.

In hoc [i] libro, *Angelus* qui loquutus est cum Iacobo, *Angelus creatus* dicitur: quum tamen Iustinus in Dial. cum Tryphone, *Angelum increatum esse* probat. i Quæst. 142.

Tertiò, in hoc [k] libro, Author citat *Irenæum*, eumque *Martyrem* appellat. Atqui *Iustinus*, per aliquot annos obijt ante martyrium *Irenæi*. Nam *Iustinus* obijt anno 165. quum tamen *Irenæus* martyrium non subijt ante annum 205. quemadmodum computat [l] Baronius. k Quæst. 115. l In An. ad an. 165. & 205.

His, atque similibus Argumentis, commoti Pontificij: licet nonnunquam vt velificentur causæ suæ, sub Iustini nomine *quæstiones & Resp.* hasce citent, tamen aliàs, Iustini esse negant.

Cum in Quæstionibus 82. 86. & 115. citentur Irenæus & Origenes, longè eo posteriores, alterius authoris oportet esse opus, [m] inquit Sixtus Senensis. *Opus centum quadraginta sex quæstionum non videtur esse Iustini. Nam quæst. 82. & 86. citat Origenem; & q. 115. citat Irenæum & eum Martyrem appellat, cum tamen Iustinus vtroque prior fuerit,* inquit Posseuinus. Nam & Irenæus lib. 5. citat Iustinum tanquam se antiquiorem. Hæc [n] Posseuinus. m Bibl sanctæ l. 4. verbo Iustinus. n Apparat. sac. verbo Iustinus.

Istæ Quæstiones non videntur Iustini, sed alicuius recentioris, [o] inquit Bellarminus. o Lib. 1. de sanct. beatit. cap. 4.

Respondeo, Authorem illius Opusculi (videli. quæst. & Resp.) *non esse Iustinum Martyrem,* inquit [p] Azorius. Nam —. Vide Didacum Couarruuiam variarum Resolut. lib. 4. cap. 19. p Institut. mor. to. 1. l. 4 c. 25. 3. quæritur.

Libri falsò adscripti Hegesippo.

IN Bibliotheca veterum Patrum, edit. 3. Tom. 7. habentur libri quinque hoc Titulo insigniti: *Egesippi scriptoris antiquissimi, nec non grauissimi, de bello Iudaico, & vrbis Hierosolymitanæ excidio, libri quinque.* Author horum librorum floruisse [a] dicitur, vicinus Apostolicis temporibus: & peruenisse ad an. Domini 160. Ex his libris Bellarminus contendit, [b] *S. Petrum Romæ mortuum esse; & capite deorsum verso crucifixum.* [c] *D. Petrum excitasse affinem quendam Cæsa-* a Sixt. Senens. Bibl sanctæ l. 4. verbo Egesip. b Lib. 2. de Ro. Pont. c. 3. c Li. 2. de Purg. cap. 8.

d Lib.1.de Pont Rom.c.23. e Lib.4. de not Eccle. c.14. f Hierarch. Eccles.l.3.c.13. g Part.1.de vitis sanct.p.295. h Loco citato.

ris Ethnicum à morte: *&* [d] *S. Petrum, Simonem Magum plane extinxisse*: [e] Citat etiam alijs de causis, vt & alij Pontificij, quales [f] Pighius, & [g] Lypomanus.

Atque quo facilius magnam in animis hominum opinionem de Hegesippo isto ingenerent, [h] Pighius confidenter asserit, *ipsissimum esse Hegesippum, qui Romam adijt vna cum Polycarpo Iohannis discipulo: qui & Irenao aliquanto vetustior, & hac ipsa de Petro tunc temporis scripserat, quo supererant plurimi, qui & viuentem audiuerant, & morientem viderant.* [i] Lypomanus verò, ad marginem cuiusdam loci ab Hegesippo citati, hoc glossema appingit: *Tu qui negas Petrum Apostolum Romæ fuisse, quid dicere potes contra tantum & tam vetustum authorem, qui tempore Aniceti fuit, imo Apostolorum vicinus temporum, vt ait D. Hieronymus?*

i Loco citato.

Laurentius de la Barre, qui hos libros, vna cum multis alijs, edidit Parisijs an. 1583. in præfatione operis, pluribus Argumentis confirmat, fieri non posse, vt hij libri eius sint *Hegesippi* Apostolorum temporibus vicini. E quibus hoc omnium euidentissimum est, quod meminit *Constantinopolis. Accedit omnium euidentissimum argumentum quod hic scriptor se ætate posteriorem esse prodat,* [k] inquit Laurentius. *Meminit enim Constantinopolis cui par Romanæ Ciuitati dignitas sit attributa, quod primum in Conc. Constantinopolitano, Gratiano & Theodosio Imperatoribus, factum legimus. Ex quo hunc scriptorem horum Imperatorum tempora sequutum manifestè conuincitur, cum Hegesippus duobus circiter seculis antecesserit.*

k Præfat. hist. Christianæ vet. Patrum.

Laurentio subscribit Margarinus de la Bigne. *Nam Is* (videlicet Hegesippus) *esse non potest quem Euseb Eccle. Hist. lib.4. cap.11. apud Anicetum Papam vixisse tradit, vt doctè conijcit Renatus Laurentius ex eo quod lib.3. cap.5. ait, Antiochiam 3. loco, ante ex omnibus quæ in orbe Romano essent Ciuitatibus æstimatam: quarto demum censeri, postquam Constantinopolis excreuit, Ciuitas Bizantiorum,* inquit [l] Margarinus.

l In Indice Chronolog. ad finem to.6. Bib. vet. pat. secu. 2.

Eadem est opinio Cardinalis Baronij quæ est Laurentij & Margarini. *Nam fertur Hegesippi nomine Commentarius de excidio Hierosolymitano: & ad ipsum apposita Anacephalæosis: sed alterius plane est opus, qui (vt aliàs diximus) post tempora Con-*

Constantini floruerit, inquit [m] Baronius. Loca verò, ad quæ respicere videtur in ijs (*vt aliàs diximus*) reperiet Lector To.1.Annal.ad An.34.nu.227.& ad an.72.nu.27.in quibus authorem hunc longe iuniorem Hegesippo illo qui proximus fuit temporibus Apostolorum constanter asserit.

[m] Annal.tom.2 ad an.167.nu. 15.

Iacobus Gretserus, videtur agnoscere eandem esse omnium eruditorum sententiam. Nam *Ostendit Whitakerus, 5. illos libros de excidio Hierosolymitano, qui sub Hegesippi nomine circumferuntur: non esse prisci illius & ab æuo Apostolico parum distantis Hegesippi*, inquit [n] Gretserus. Subijciens non sine irrisione, *Scilicet valde necessaria erat hæc disputatio. Quis ex eruditorum numero abnuit?*

[n] Defens l. 4. c. 7. Rob. Bel. Col. 1660.

Mentitur Iesuiticè Gretserus, in eo quod *neminem ex eruditorum numero abnuere aiat*, quod ostendit vir beatæ memoriæ Whitakerus. Nam [o] Cardinalis Bellarminus (quem [p] Gretserus tantopere prædicat,) in monumentis suis *incredibili eruditione refertis*, si mulo mulum scabenti credendum est, authorem lib. de Excidio Hierosolymitano Hegesippum vicinum Apostolorum temporibus esse tenet. Verùm quod ad institutum nostrum attinet, non obstante Iesuitæ mendacio, apparet satis Iesuitam sensisse omnes eruditos agnouisse authorem recentiorem fuisse antiquo illo temporibus Apostolorum vicino.

[o] Lib.2.de Ro. Pont.c.3.
[p] Epist.Dedic. ad Aquauiuam.

Liber de Mariæ transitu falsò adscribitur Melitoni.

IN Tom.7. Bibl.vet.Pat.edit.3.habetur *Liber D. Melitonis Episcopi Sardensis de Transitu virginis Mariæ*. Quem librum [q] Margarinus de la Bigne legendi studiosis proponendum duxit, non obstante Gelasij P.M. decreto, quo libellus de *Transitu Mariæ* inter Apocrypha scripta reijcitur.

[q] Præfat.ad initium Lto.7.

Tractatus de Transitu B. Mariæ falsò adscribitur D. Melitoni, inquiunt Authores Indicis Expurgatorij Hispanici.

Libellum de Transitu B. Mariæ, qui conscriptus est ex persona Melitonis Episcopi Asiæ, Beda, libro Retractationum in Acta, figmentum vocat, & de mendacijs conuincit, inquit [r] Molanus.

[r] In Martyr. Vsuardi. excus. anno 1568. August.15.

Miratus

Miratus sum vehementer Trithemium inter Melitonis lucubrationes illum (videlicet librum de Transitu Mariæ) *adnumerasse — cum præsertim quæ in eo scripta habentur, tanto viro indignissima iudicentur. Quippe qui multa contineant, quæ Apostolorum Actis (vt notat Beda) repugnent. Et quamuis in edito recenter volumine aliqua ad censuram Bedæ sint emendata, multa adhuc habet fatua, delira, atque Christianis auribus indigna*, inquit [s] Baronius. Et alibi, *Cum Melitonis lucubrationes tum ab Eusebio, tum etiam à sancto Hieronymo adeo exactè sint enumeratæ, plane constat librum illum de transitu Virginis, Melitonis nomine decoratum, alterius esse potius authoris: nec vel Melitonis continere apicem, eruditus quisque facile iudicabit; sed enim illum recens emersisse, & antiquos omnes latuisse certum est, ac proinde Apocryphum iure censendum*, inquit idem [t] Baronius.

[s] To. 1. ad an. Christ. 48. nu. 12.

[t] Tom. 1. ad an. 172. nu. 5.

[u] Suarez, [x] alijque multi idem per omnia censent, quod Baronius. Sed ad derogandam omnem fidem huic scriptioni, satis superque sit annotasse, [y] Ioh. Mariam, magistrum sacri Palatij, paucis abhinc annis hanc censuram illi præfigendam curasse: videlicet, *Certum est librum hunc falsò S. Melitoni ascriptum, Apocryphum: nullius authoritatis, immixtis nonnullis plane reyciendum.*

[u] In 3. par. Thomæ, to. 2. q. 37. art. 4. disput. 21. nu. 1.

[x] Posseuin. Apparat. sac. verb. Melito.

[y] In Indice Rom. lib. expurgand. to. 1. pag. 248.

Testamentum 12. Patriarcharum est suppposititium.

IN Bibliotheca veterum Patrum, Tom. 5 edit. 3 habetur *Liber qui de 12. Patriarcharum Testamentis* inscribitur, *Roberto Lincolniensi interprete*. In quo *plures sunt hortationes ad virtutem, atque ad Dei cultum*, si credimus [a] Sixto Senensi, & [b] Posseuino. Hic liber citatur à [c] Coccio, vt probet: Angelos recte ab hominibus inuocari.

Liber hic Apochryphus est, pseudopigraphus, fabulosus, & indignus plane qui legatur: multa enim continet partim erronea, partim vana, & mendacia, nullo Authore aut fundamento subnixa, quæ facile lector discernet, & repudiabit, inquit [d] Fr. Ioh. Maria sacri Palatij Apostolici magister. Cuius censura præ-

[a] Bibl. sanctæ l. 2. Patriarch.

[b] Apparat. sac. verbo, Patriar.

[c] Tom 1. Thes. Cathol. l. 4. art. 4. de Angelis.

[d] Tom 1. Ind. [illegible] lib. expurg. [illegible] Ro. [illegible] 825.

præfixa est huic libro in [e] Bibl.vet.Pat.licet suppresso nomine Authoris, & approbatur à Posseuino in apparatu sacro, verbo, Testamentum, edit. vltimæ. e To.5.Col.611.

Inquisitores Hispanici eodem propemodum sunt iudicio. Nam licet, propter *antiquitatem* permittant, *Apocryphum* tamen [f] iudicant: *Cuius non liceat dictis, & authoritati fidere.* f Index Expur. Hispan.impress. 1601 fol.149. Orthodoxogr.

Hippolytus de Consummatione Mundi, & Antichristo est suppositius.

Hippolytus vixisse [a] dicitur circa an. 220. sub cuius nomine habetur oratio de Consummatione Mundi & Antichristo, quæ citatur ab [b] Anglo-Rhemensibus, quo probent Antichristum aboliturum Missam: & [c] Eliam venturum ante diem Iudicij ad prædicandum Iudæis & gentibus. Quibus nominibus citatur etiam à [d] Bellarmino. Qui & [e] citat, vt probet, Christum in anima descendisse ad inferos: [f] & Antichristum non regnaturum nisi tres annos cum medio: &, [g] à Iudæis tanquam Messiam recipiendum. Eadem oratio citatur ab [h] Anglo-Duacensibus, quo probent: Antiquos patres opinatos fuisse Antichristum futurum de tribu Dan: Et, Eliam vna cum Henocho in viuis huc vsque esse. Atque quo maior fides ei habeatur, [k] adscribunt ei titulos, *Beatissimi, & Martyris*, ac passim, *sanctum nominant*. De eo mire gloriatur [l] Campianus, inquiens. *Hippolytus Portuensis Episcopus, quam belle, quam clare, Antichristi neruum, Lutherana tempora, præmonstrauit?*

a Baron. Annal. To. ad an. 220.
b Annot. in Math. 24. 15.
c Annot. in Apoc. 11. 3.
d Lib. 3. de Ro. Pont. c. 6. & 7.
e In Apolog. ad lib. Iacobi magni Britan. Regis c. 7 & lib 4. de Christo c. 14.
f Lib. 3. de Ro. pont. c. 8.
g Lib. 3. de Ro. pont. c. 12.
h Annot. in Gen. 49. 17.
i Annot. in Gen. 5. 24.
k Ioh. Picus qui primo edidit Parisijs.
l Ratione 5.

Hanc orationem, suppositiam esse euincit primò ipsa forma dicendi. Quis enim ex veteribus vnquam, si disertus, aut doctus, orationem incipiendam esse duxit, ab *enim*, vel Ἐπειδὴ γάρ, quod hic facit?

Secundò, somnia quæ narrat iste, ementitum Authorem clamant. Hic, Antichristum non alium fore quam ipsummet *Diabolum* sub specie simulata humani corporis, & naturæ, aperte docet: cum tamen cæteri patres communi consensu scribant, imo & * S. Paulus, (quod fatentur [m] Bellarminus

* 2. Thess. 2. 3.
m Lib. 3. de Ro. pont. c. 12.

larminus & [n] Pererius) Antichristum verum hominem futurum. Hic suspicatur *templum Hierosolymitanum* in gratiam Iudæorum renouatum iri ab Antichristo, in eoque sessurum ipsum quasi Deum: cum tamen Theodoretus, Damascenus, & alij, opinantur eum sessurum in *templis Christianorum*: quia hęc sola vere dici possunt templa Dei, quandoquidem Iudaicum templum, post mortem Domini nostri, omni sanctitate religioneque priuatum, profanum, impurum, & impium euasit, vt annotat [o] Pererius. Qui & vere subsequentibus verbis obseruat: *Et Dominum nostrum & Danielem prædixisse, desolationem illius templi fore in omne æuum irreparabilem.*

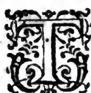
n Comment. in Dan. l. 14. p. 694.

o Comment. in Dan. l. 14. p. 718

Hic existimat *Iohannem Euangelistam*, quasi minimè mortuum, simul cum *Enoch* & *Elia* mansurum vsque ad tempus Antichristi: Cum tamen *B. Iohannem* obijsse mortem asserat Ecclesia, teste [p] Pico, qui hanc orationem primò euulgauit: & hanc sententiam summopere cauendam monuit, vtpote peculiarem, & alienam ab Ecclesiastica doctrina.

p Epistola dedicatoria Cardinali à Lotharingia.

Opera falsò adscripta Tertulliano.

Ertullianus floruit circa annum 200. eius opera, in quinque tomos distributa, excusa sunt Parisijs 1598. cum annotationibus *Iacobi Pamelij.*

Tomo 2. extat *liber de pœnitentia*, qui citatur à [a] Bellarmino pro confessione auriculari; & vt probet, [b] Pœnitentiam esse sacramentum; [c] Deo satisfieri posse pro pœna temporali culpa dimissa; & alibi sæpius, & alijs de causis.

a De pœnitentia l. 3. c. 6.
b Ibid. l. 1. c. 10.
c Ibid. l. 4. c. 9.

Sciat Lector librum hunc visum Erasmo nostro Roterodamo bonæ memoriæ, non esse Tertulliani propter phrasin diuersam. Cuius Iudicio subscribimus tādem, vtut verbis & figuris ijsdem vtatur author ille, quisquis fuit, eius indubiè seculi, & Tertullianistudiosissimus, inquit [d] Beatus Rhenanus.

d In argumento lib. de pœnitentia impress. Paris. 1566. 10. 2.

Liber de *Trinitate* To. 5. citatur à [e] *Peresio*, pro Purgatorio.

e De tradition. pars 3. fol. 173.

Hic liber non est Tertulliani, sed potius Nouatiani, inquit Bellar-

[f] Bellarminus: & [g] rursus, *Librum non esse Tertulliani patet, tum quia nominatim refelluntur in hoc libro Sabelliani, qui nondum orti erant tempore Tertulliani, tum etiam quia B. Hieronymus libro 2. contra Ruffinum hunc librum tribuit Nouatiano. Bellarmino* astipulatur [h] *Iacobus Pamelius. Nam, Tertulliani non esse patet, tum ex eo quod cap. 6. author negat in Deo corporea Lineamenta, quem Tertullianus non semel corporeum agnoscere videtur, tum quod cap. 12. Sabellianorum meminit, quum multo post Tertullianum exortus sit Sabellius*, inquit ille.

f De Christ. l. 1. c. 6.
g Ibid.
h Annotation. in hunc librum p. 1233.

Tertullianus in definitionibus Ecclesiasticorum dogmatum cap. 71. citatur à [i] *Bunderio*, pro voluntaria paupertate: [k] & libero arbitrio; [l] à *Polydoro Virgilio*, pro reliquijs.

Falsò adscribitur Tertulliano in quadam Italiæ Bibliotheca liber de definitionibus fidei, quum ille idem sit, [m] *qui inter opera B. Augustini de dogmatibus Ecclesiasticis inscribitur; quem etsi in Belgicis Bibliothecis B. Fulgentio, B. Isydoro, imo & Gregorio Papæ adscriptum reperiamus, tamen Gennadij esse Massiliensis presbyteri, doctiores quoque mecum fatebuntur*, inquit [n] Pamelius. *Non est Catholici scriptoris*, inquiunt Louanienses.

i Compend. rerum Theol. tit. 34. art. 2.
k Ibid. Tit. 7. art. 2.
l De Inuentor. l. 8. c. 1.
m Vide Erasmi censuram in Augustinum de Eccles. dogmatibus tom. 3.
n Annotation. in Tertul. p. 1117.

Opera falsò adscripta Origeni.

ORigenes floruit circa annum 230. eius opera excusa sunt duobus voluminibus *Basileæ* per *Frobenium* anno 1536. & ex eo tempore alibi sæpius.

In Tomo primo habentur *homiliæ 16. in Leuiticum:* quarum prima citatur à [o] Bellarmino, vt probet: Susannæ historiam esse Scripturam canonicam. 2. & 3. pro [p] confessione auriculari: 5. pro [q] obscuritate Scripturarum: 8. & 9. pro [r] sacramento confirmationis: 10. pro [s] quadragesima: 14. pro [t] igne purgatorio, 16. pro [u] satisfactionibus.

Hæc testimonia penè omnia citantur ab alijs Pontificijs, ijsdem de causis, ex ijsdem Commentarijs, sub nomine *Cyrilli Alexandrini*, vt videre licet infra: & [x] eædem homiliæ excusæ sunt sub nomine *Cyrilli Alexandrini*, & *Origenis*: verùm non constat an sint ipsius *Cyrilli*, vel *Origenis* potius,

o De verbo dei l. 1. c. 9.
p De pœnitentia lib. 3. c. 7.
q De verbo dei l. 3. c. 1.
r De confirm. l. 2. c. 5.
s De verbo dei l. 4. c. 9.
t De Purg. l. 1. c. 4.
u De pœnit. l. 4. c. 9.
x Sixt. Senensis Biblio. l. 4. de falsa librorum inscriptione.

aut neutrius. [y] *Bellarminus* negat esse *Cyrilli*, sed non audet affirmare esse *Origenis*, cuius sunt in dubio relinquit; nam *respondeo* (inquit) *homilias illas in Leuiticum non esse B. Cyrilli, sed Origenis vel nescio cuius alterius, qui passim literam destruit, & mysticos sensus ex capite suo statuit, proinde homilias illas non esse magnæ authoritatis.*

y Bell. de verbo Dei l. 4. c. 11

Eodem Tomo habentur *tres libri commentariorum in Iob*. Horum secundus citatur à [a] *Lindano*, [b] *Genebrardo*, [c] *Copo*, [d] *Coloniensibus*, [e] *N. D.* & alijs Pontificijs, pro inuocatione sanctorum: tertius citatur à [f] *Pisano* Iesuita, pro abstinentia à carnibus in Quadragesima, & ab [g] *Alano* Cardinale, pro eleemosynis faciendis in diebus funerum, ad salutem animarum.

a Panop. l. 3. c. 26
b Chronol. l. 3.
c Dialog. 3 c. 3.
d In censura dialog. 6.
e triplex Conuers. Part. 2. p. 9.
f De abstinentia c. 9.
g Suff. ag. pro defunctis c. 5.
h Aduers. profanas hæreses.
Li. 2. com. in Iob
Ibid.

Hi Commentarij non sunt *Origenis*, nam *Origenes* apud *Græcos* omnium princeps, teste [h] *Vincentio Lirinensi*: hic autem vnus ex *Latinis* erat. Hic enim interpretatur Græcas voces Latinè. *Adamantus*, inquit, *interpretatur ex Græca lingua, Indomabilis, inflexibilis, inalterabilis, &c.* Hic ludit similitudine verborum Latinorum, inquiens, *ita consummatus est B. atque gloriosus Lucianus, lucidus vita, lucidus & fide, &c. ob hoc enim Lucianus cognominatus est, tanquam lucidus, aut proprio nomine sibi fulgens, aut alijs lucens.*

Secundò, author iste mentionem facit *Luciani* Martyris vt modo memini: verum longe ante *Luciani* tempora *Origenes* obijt, nempe sub *Gallo* & *Volusiano*; *Lucianus* autem vltima persequutione sub *Maximiano* coronatus est Martyrio, agnoscente [i] *Baronio*. *Origenes* ergo non fuit author horum commentariorum. Quod, & hac ipsa ratione motus, fatetur [k] *Baronius*.

i Baronius An. in Martyrolog. Rom. Ianuarij 7.
k Ibid.

Tertiò, reijciuntur hi commentarij vt falsò adscripti *Origeni*, ab *Erasmo*, *Genebrardo*, & *Sixto Senensi*. *Ego sentio authorem fuisse Latinum, & Latine scripsisse, virum in diuinis literis pulchre exercitatum, &c. sed Arianum. Id non obscurè deprehenditur in quo hæc scribit, Tria* (inquit) *cornua facit diabolus in typum atque figuram trionymæ illius sectæ, triumque Deorum hæresis, quæ vniuersum orbem terræ in modum tenebrarum repleuit, &c. Ex his opinor liquet satis fuisse Arianum, ex quo consequitur authorem non fuisse Origenem post cuius ætatem*

exorta

exorta est Arianorum secta. Sic [l] Erasmus. Idem sentit [m] *Genebrardus* Theologus Parisiensis, sic enim ille, *Commentarij in Iob non sunt, nec habentur Origenis,* Idem [n] Sixtus Senensis, Nam *nunc habemus Origenicis voluminibus insertum duplex explanationum opus in Iob —sed neutrū Origenis est. Nam præterquam quod amborum phrasis, & docendi methodus longè distat ab Origenica dictione, illud quoq; accedit, quod author prioris operis* (intelligit Commentarium à Pontificijs suprà citatum) *contra Origenis consuetudinem, innumeris penè battologijs redundat, multumque temporis consumit, dum personis orationes plus æquo longiores affingit, & nunc ad Iob, nunc ad diabolum per Apostrophen loquitur, & inter hæc Luciani Martyris celebrat agonem, & Homousianorum sententiam commemorat—constat autem & Lucianum Martyrem ipsumque Homousij & Homousianorum nomen longe post Origenis tempora enatum,* inquit Sixtus. Idem etiam [o] Possevinus.

Eodem Tomo habentur *homiliæ 9. in Psal. 36. 37. & 38.* Harum vna in Psal. 36, citatur à [p] Bellarmino, vt ostendat, *Origenem* in ea fuisse opinione, vt putaret, purgari debere post hanc vitam tam bonos quam malos, Christo excepto. [q] Harum altera, secunda videlicet in Psal. 37. citatur ab eodem, tum vt probet: Impios vere comedere corpus Christi in sacramento; [r] tum, pro auriculari Confessione, pro qua citatur etiam à [s] *Lindano,* [t] *Canisio,* [u] *Sacrificulis nostratibus* & alijs. Harum tertia in Psal. 38. citatur ab Anonymo *P. R.* pro Purgatorio.

De Commentarijs in tres Psalmos sum ancipiti sententia, inquit [x] Erasmus, *vix referunt Origenis ingenium ac phrasin. suspicor qui scripsit fuisse Latinum.*—Et quidem authorem fuisse *Latinum,* ex hoc licet conijcere, quod in diuersis textibus explicandis, quo modo Latinè, quod modo Græcè se habent, enarrat. Exempli gratia in Psal. 36. *hic* (inquit, verba faciens de textu quodam in Deuteron.) *vbi Latinè dicitur, in zelum adduxerunt me; vt ego in zelum adducam, in Græco idem ipse sermo est qui & in Psalmi initio est dictus, æmulati sunt me, & ego æmulabor eos.* Et paulo post verba faciens de eo quod habetur versu 3. Psal. 36. *Sciendum* (inquit) *quia hoc quod dixit in Latino, delectare in Domino, in Græco, delitia-*

[l] To 8. operum suorum.
[m] Collectan. de vita Orig c. 6. nu. 1.
[n] Bibl Sixti Senen l 4. verbo Origenes.
[o] Apparat. verbo, Origenes.
[p] De Purgator. l. 2. c. 1.
[q] De Euchar. l. 1. c. 13.
[r] De pænitentia l. 3. c. 7.
[s] Panop. l 4. c 68
[t] Catech. de Confession.
[u] Petitio ad Iacobum Regem.
[x] To. 8. operum Erasmi.

re in Domino dicitur, hoc enim Græcus sermo indicat, quod est κατατρύφησον. Et alibi, *quod Latini interpretes plagas dixerunt, in Græcis codicibus flagella scriptum est.* Nam paucissimi ex Græcis Latinè sciuerant, pauciores soliciti erant, siuè sic, siuè secus, apud Latinos scriptum fuit; nam vt rectè [y] Glossa, *Græci parum aut nihil curant linguam Latinam.*

y In Authent. de non alienan. aut permutand. rebus Eccl. in fine col. 2.

Eodem Tomo habetur *Commentarius in Cantica Canticorum,* qui diuisus est in 4. homilias: quarum tertia citatur à [a] *Copo,* pro inuocatione sanctorum, vtpote quæ *manifestum dat contra nos testimonium,* Copo iudice. Et à [b] *Coccio,* vt probet: libros Machabæorum esse canonicos.

a Dialog. 3. l. 3.
b To. 1. l. 6. de sacra Scriptur. art. 18. p. 688.

Cōmentarius in Canticum canticorum, mea quidem sententia Hieronymi non est, nec Origenis, nec alicuius Græci, inquit [c] Eras. Et [d] rursus, *Græcum non fuisse, vel hinc colligas licebit, quod in prologo citat Græcos velut alienos. Quum apud Græcos inquit, qui eruditi & sapientes videntur. Idem liquet ex interpretatione amoris, charitatis, dilectionis & cupidinis.* Hæc Erasmus. Qui & hoc adijcere potuisset, quod author dicat, *verbum Dei apud Græcos masculino genere proferri, apud nos neutro genere.* Nam ex eo solùm euidenter perspicitur non *Græcum*, sed *Latinum* fuisse. [f] *Sixtus Senensis* fatetur hoc opus in vetustis quibusdam codicibus nomine Hieronymi prænotatum, & *magistrum sententiarum & D. Thomam* testimonia ex hoc opere citasse, sub nomine *Ambrosij.*

c Censura in initio Com.
d Censura Eras. ad initium to. 1.
e Hom. 3.
f Bibl. l. 4. Orig. Lugduni excus. 1593.

Eodem tomo habetur *Origenis Lamentum,* quod citatur à [g] *Theologis Coloniensibus,* [h] *Hosio Cardinale,* [i] *N. D.* & alijs, pro inuocatione Sanctorum.

g Censura Col. dial 6.
h Confess. Petrik c. 58.
i Triplex conuersio Angliæ part. 3. p. 9.

Hic liber annumeratur à *Gelasio* Papa inter Apocrypha, teste [k] *Baronio. Lamentum hoc nec ab Origene scriptum est, nec ab Hieronymo versum, sed figmentum est alicuius indocti, qui studuerit huiusmodi colore Origenem infamare,* inquit [l] Erasmus.

k Annal. to. 3. ad an. 253. nu. 118.
l Censura præfixa lamento.

Tomo secundo habentur *homiliæ* 10. *in diuersos Euangelij locos*, quarum secunda citatur à [m] Bellarmino pro reali Christi in sacramento præsentia; & à [n] *Duræo*, ut probet: *Dionisium Areopagitam* authorem esse Ecclesiasticæ Hierarchiæ, & reliquorum tractatuum qui eius nomine circumferuntur. Octaua citatur à [o] *Canisio,* vt ostendat: quis

m De Euchar. l. 2. c. 8.
n Cont. Whitakerum p. 109.
o Catechis. de adorat Euchar. q. 6.

fit

sit vsus, & fructus in eo, quod crucem Christi digitis efformamus.

In secunda homilia mentio facta est Arianorum, quorum Secta exorta est post tempora Origenis, inquit [p] Erasmus. Arius non innotuit mundo ante annum 300. Origenes verò mortuus est ad annum 256. teste Baronio. Origenes ergo non potuit esse author huius homiliæ. Mentio etiam facta est *Manichæorum*, at *Manes* qui huius sectæ dux fuit, virus suum sparsit circa annum Domini 273. Origenes ergo qui obijt anno 256. *Manichæorum* mentionem facere non potuit. In hac sententia sunt *Sixtus Senensis*, *Baronius*, *Possevinus*, & *Gretserus*. *Homiliam, cuius initium est, vox Spiritualis aquilæ. apparet Origenis non esse, tum ex Manichæorum, tum ex Arianorum nominibus in ea commemoratis, quæ multo post Origenem exorta sunt*, inquit [q] Sixtus. *Hom. 2. in diversos non est Origenis*, inquit [r] Baronius. *Hom. 2. ad diversos falsò tribuitur Origeni*, inquit [f] Possevinus, *Cedamus Whitakero (Hom. 2. in diversos non esse Origenis)* inquit [t] Gretserus, *quandoquidem ita sentit præstantissimus Annalium scriptor*, Baronium intelligens.

p Censura.

q Bibl. l. 4. Orig.

r Annal. to. 2. ad an 109.

f Apparat. Dionisius Areopa.

t Defens. Bellar. tom. 1. l. 4. c. 7. col. 1653.

Hom. 8. quæ dicitur *homilia de Epiphania* Domini, reijcitur etiam ex parte ab ipsis Pontificijs, nam in *Origene* edito per *Merlinum* anno 1530. hæc nota huic homiliæ præfigitur, *Hom. de Epiphania Domini, quam multi putant esse Origenis, licet non plenè stylum eius redoleat*.

Hæc homilia est ipsissima cum Sermone 30. *de Nativitate Domini*, qui habetur tomo nono Operum *Hieronymi* ex editione Victorii.

Cypriano Opera falsò adscripta.

Cyprianus floruit circa An. 250. cuius opera diuisa sunt in Tomos 5. Quibus interiectæ sunt Annotationes *Iacobi Pamelij*, cum antidoto *Simonis Goulartij*. Hæc impressa fuere anno 1595. Quæ impressio censetur prioribus emendatior.

In huius editionis Tomo 2. habetur *liber ad Fortunatum* de

a De verbo dei l.1.c.15. *de exhortatione Martyrij*, qui citatur à [a] *Bellarmino*, vt probet, libros Machabæorum esse canonicos: &,[b] Martyrium esse baptismum, & quidem baptismo aquæ præstantionem: &,[c] alijs de causis.

b Lib.1.de Bapt.c. 6.

c Vide Bell.l.3. de Laicis c.21.

Extat Cypriani nomine liber ad Fortunatum inscriptus: verùm non Cypriani, sed Hilarij esse, cum ex stylo, tum etiam ex Hieronymi constat authoritate, inquit [d] Marianus Victorius.

d Annotat.in 2. To.epist.S.Hieron. Scholijs in Apologiam ad Pammachium.

Tomo 3. habetur *Liber de Disciplina & bono pudicitiæ*, qui citatur à [e] *Canisio*, pro excellentia virginitatis. Et, in quo (vt [f] notat *Pamelius*) est locus, pro Matrimonij indissolubilitate.

e In Catech. tit.de Consilijs Euang.nu. 4.

f Nu.22.

Author est incertus, inquit [g] Espensæus: *Stylus palam arguit non esse Cypriani. Nam fluit ille, ac Lectorem ducit; hic argutè & breuiter, sententijs & Enthymematis pungit*, inquit [h] Erasmus.

g Lib.3.de continentia c.13.p.322.

h Censura in hunc lib.

Eodem Tomo 3. habetur *liber de laude Martyrij*. In quo (si *Pamelio* credimus) [i] vnus est locus, qui facit pro Purgatorio: & [k] alius, qui mire facit pro inuocatione Sanctorū.

i Nu.31.

k Nu. 68.

Opinor neminem fore tam obesæ naris, quin illico sensurus sit stylum huius operis longè lateq; discrepare à dictione Cyprianica —— apparet opus fuisse meditantis & exercentis calamum: non habebatur in codicibus excusis, inquit [l] Erasmus.

l In Censura.

Eodem Tomo 3. habetur *Liber ad Cornelium Papam de cardinalibus Christi operibus*, continens tractatus seu sermones, 12. viz. de *Natiuitate*, de *Circumcisione*, de *Epiphania*, *Baptismo*, *Ieiunio*, *Cœna*, *Ablutione pedum*, *Chrismate*, *Passione*, *Resurrectione*, *Ascensione*, & *Spiritus sancti missione*.

In horum primo, qui est *de Natiuitate*, vt *Pamelius* [m] annotat, vnus est locus qui facit pro Immunitate B. Virignis à peccato Originali. Et [n] alius, qui facit pro libero arbitrio, qui etiam mire facit (vt loquitur ille) contra eos qui dicunt impossibilem continentiam. In alio loco recenset Priuilegia virginis deiparæ, quod sine dolore peperit.

m Nu. 5.

n Nu. 16.

Tertius horum, qui est *de Epiphania*, seu *Stella* & *Magis*, citatur à [o] *Grego. de Valentia*, vt probet: Paruulos saluari per Martyrium vice Baptismi: & à [p] *Genebrardo*, & [q] *Io. Caspare*, & [r] *Garetio*, pro inuocatione Sanctorum. Ex eo [s] *Pamelius* colligit, *Cypriani* tempore solennem fuisse Epiphaniæ diem.

o Trac.de Bapt. paruulorum c.4

p Chronolog.l. 3.

q Loc. com. de Inuocat. sanct.

r De Inuocat. sanct.

s Annot.in hunc Tract nu.7.

Opera

Quartus Tractatus, qui est de *Baptismo*, citatur à [t] Bellarmino, vt probet: Sacramenta ex opere operato conferre gratiam: Et à [u] *Lindano*, vt probet: ritus quosdam (puta exorcismos & exufflationes) Sacramentis ab ipsis Apostolis adhibitos: & à [x] Durante vt probet, Præcipue signi Crucis virtutem elucere in Ecclesiæ mysterijs & Sacramentis.

t Lib.2.de effectu sacram.c.7.
u Panopl.l.4.c.8.
x Lib.2.de ritibus Eccl.c.45.nu.7.

Quintus Tractatus qui est de *Ieiunio*, citatur à [y] *Canisio*, & [z] *Peresio*, vt probent: Ieiunium religiosum esse cultum.

y In Catech.tit de Ieiunio q.4.
z De Tradit. part.3. de Ieiunio fol.250.

Sextus Tractatus, qui est de *Cœna Domini*, citatur pro transsubstantiatione à [a] *Bellar.* [b] *Catech.Rom.* [c] *Copo*, [d] *Rhemensibus*, [e] *Grego. de Valentia*, & ab otioso illo Hibernico [f] *Fitzimon*, qui quasi præ gaudio extra se raptus, ob testimonium tam luculentum, in hæc verba prorumpit: *O consolatione plenum, & valde Catholicum testimonium, non minus 1400. annis antiquum!* Citatur etiã idem Tractatus à [g] Pontificijs, pro reali Christi in Sacramento præsentia, pro [h] Sacrificio Missæ, pro [i] vsu Altarium, & vt [k] doceant: Hierarchas in Sacrificijs olim eleuatione manuum Crucis mysterium repræsentasse. Et, [l] Sacramenta ex opere operato conferre gratiam.

a Lib 3.de Euchar.c.20.Apol c.8.
b Tract.de sacram.
c Dial. 6 c.3.
d Annot.in Heb 10.11.
e De Transub. l.2 e. 3.
f Cõtra Riderũ sect.70 p 128.
g Cop.dial.6.c.8.
h Ibid.
i Ibid.
k Ibid.
l Bellar.de effectu sacram. l. 2.c.7.

Septimus Tractatus qui est de *ablutione pedum*, citatur à [m] *Lindano*, vt probet: plura esse Sacramenta quam duo: Atque ad maiorem huius testimonij fidem, [n] dicit: *verba esse aurea, & authorem habere Cyprianum, clarissimum florentis Christianæ Ecclesiæ Lumen, Orbis vniuersi Magistrum, imo vero totius orbis miraculum, eaq; prolata esse non in leui aliqua exercendi causa ingenij disceptatiuncula, non in coacta aduersum hostes velitatiuncula, sed in graui apud Christianos concione, sed in seria populi sui in fide Catholica institutione, sed in meditata ouium suæ fidei creditarum eruditione.*

m Panopl.l.4 c. 6.& 76.
n Cap.6.

Octauus Tractatus qui est de *Unctione* citatur pro confirmatione à [o] *Canisio*; pro externo sacerdotio ab [p] *Hardingo*, pro Chrismatis antiquitate, à [q] *Bellarmino* & [r] *Lindano*.

o In Catechis. tit.de sac.confirmat.nu.2.
p In Replica. pro Missa sect. 15.fol.243.
q Lib.2. de effectu sacram c. 7.
r Panopl. l.4.c. 29.

Nonus Tractatus, qui est de *Passione*, citatur à [s] *Martiale* pro signo Crucis in Baptismo, & à [t] *Costero*, vt probet, B.

s Contra D. Calfhil.de cruce.
t Enchirid.c.13 de sanct.cruce.

Paulum Eph. 3.18. mysterium signi crucis explicuisse.

In Decimo, qui est de *Resurrectione Christi*, habentur verba (nisi [u] mentiatur *Pamelius*) quæ mire faciunt contra Caluinistas.

u Annot. in hunc tractat. nu,4.

Duodecimus, qui est de *Spiritus sancti missione*, citatur à [x] *Bellarmino* in graui illa cum Græcis controuersia, de processione Spiritus sancti.

x Lib. 2. de Christo, c. 24.

Hoc opus non esse Cypriani stylus arguit, nec habebatur in exemplaribus manu descriptis, quibus vsus sum, inquit [y] Erasmus. *Liber de Cardinalibus Christi operibus ad Cornelium Papam falsò tribuitur Cypriano*, inquit [z] Posseuinus.

y In Censura.

z Præfat. Apparatus.

Libellus de Cardinalibus Christi operibus, inter opera Cypriani impressus quidem est, sed Cypriani non est, inquit [a] Iohannes Hessels Louaniensis. Et licet [b] *Pamelius* confidenter dicat, *Cuiuscunque sit hic liber, scriptum fuisse ætate Cornelij & Cypriani*, atque *adeo eandem authoritatem mereri*; tamen *Bellarminus* hac in re non minus confidenter negat, [c] dicens: *Sermones de operibus cardinalibus Christi sunt authoris antiqui & docti, sed Cypriano, imo & Augustino, sine dubio posterioris.*

a Lib. de communione sub vnica specie fol. 62.

b Annotat. in l. de cardinal. Christi operibus, in initio.

c De Amiss. grat. &c. l. 6. c. 2.

Sileant ergo [d] Pontificij, & aures nostras diutius non obtundant, dicendo, *Hic hic mihi aduigilate Euangelici, hic vos alloquitur beatus Martyr Cyprianus, vniuersi orbis magister, orbis totius miraculum.* Nam in his sermonibus de cardinalibus Christi operibus *Cyprianus Martyr* non loquitur, teste [e] *Bellarmino*; *falsò illi ascribuntur*, inquit Bellarminus, *falsò illi tribuuntur*, inquit Posseuinus, *non sunt Cypriani*, inquit *Io. Hessels*. Quo mihi insignior videtur illius impudentia, qui nuper prodijt in lucem & conspectum hominum, [f] clamans: *Nos immerito affirmare librum hunc esse suppositititium.*

d Lindan. Panopl. l. 4. c. 6.

e In Apologia ad lib. Iacobi magnæ Britanniæ Regis c. 8. p. 117.

f Author. Apolog. protestant. Tract. 1. sect. 3.

In Bibliotheca collegij *omnium animarum* in florentissima Academia *Oxoniensi* reperitur tractatus iste *de cardinalibus Christi operibus* sub nomine *Arnoldi Bouauilacensis Abbatis*, ad Adrianum Papam, teste [g] *Thoma Iamesio*. Ex quo, si ementitus Titulus non sit, colligitur, Authorem hunc non esse *valde antiquum*, sed *recentem* admodum: quandoquidem hic *Arnoldus*, contemporaneus fuit *S. Bernardi*, qui peruenit

g Tract. de supposit. scriptis Anglicè, p. 12. 13.

peruenit fere ad An. 1200. Sed siue *antiquior*, siue *recentior*, hoc certum est, *Cyprianum* non fuisse.

Atque vt Pontificij hoc fatentur in genere, ita in specie fatentur, Sermonem illum de *Cœna Domini*, qui illis præ alijs omnibus maxime vsui esse solet, spurium & suppositi-tium esse. *Extat inter opera Cypriani, sermo de Cœna Domini qui Cypriani Episcopi Carthaginensis esse non videtur*, inquit [i] Bellarminus: *Author sermonis de Cœna Domini non est Cyprianus, sed aliquis posterior*, inquit idem [k] Bellarminus. *Author sermonis de Cœna Domini est ignotus*, inquit [l] Garetius: falsum est ergo ipsis Pontificijs iudicibus, quod [m] Hardingus Pontificius dixit, *Sanctus Cyprianus, eruditus ille Episcopus & sanctus Martyr, dicit in sermone de Cœna Domini*.

i Lib. 2. de Euchar. c. 9.
k Lib. 4. de Euchar. c. 26.
l De veritate corporis Christi fol. 181.
m Respons. ad Iuelli prouocationem Art. 10.

Eodem Tomo 3. habetur *liber de Aleatoribus*, qui citatur à [n] *Durante* vt probet: Crucis signum infractum esse, & contra spiritualium hostium potentiam munitissimum.

n Lib. 2. de ritibus Ecclesiæ c. 45. nu. 2.

Hic liber vnus ex illis est, [o] *Pamelio* confitente, quorum *stylus nonnihil hæsitationis adfert, num Cypriani sit*. Imo [p] *Posseuinus* de hoc libro verba faciens, appellat *opus attributum Cypriano*: Ex quo constat, iudicio *Posseuini*, non esse *Cypriani*.

o Præfat. in To. 3. operum Cypriani.
p In Apparat. sac. verbo. Cyprianus.

Eodem Tomo 3. habetur *liber de Montibus Sina & Sion*, qui citatur à [q] *Gretsero*, vt probet: Tabulam tituli clauis fuisse cruci affixam.

q Lib. 1. de cruce c. 20.

Stylus nonnihil hæsitationis adfert num Cypriani sit, [r] agnoscente *Pamelio*. Imo stylus & argumentum refragantur, ne *Cypriani* credatur, teste eodem [s] *Pamelio*; nec *Pamelio* solum, sed & alijs viris eruditissimis. Atque hinc est, quod in prioribus *Cypriani* editionibus *inter opera adscripta Cypriano* recenseatur, non *inter opera Cypriani*. Mitto dicere, quæ [t] habet *Rabbinorum* deliria ex *Thalmudistarum* traditionibus accepta, nomen *Adam* tangentia, & alia quædam paradoxa; quorum vnum est illud: [u] *Spiritum sanctum esse filium*: Quæ abunde comprobant non esse *Cypriani*.

r Loco proxime citato.
s Annotat. in hunc librum.
t Nu. 4.
u Nu. 2.

Tractatus de monte Sion & Sina totus diuersus est à stylo Cypriani. Bellar. Ind. M. S.

Eodem Tomo 3. habetur *Oratio B. Cypriani*, quam sub die passionis suæ dixit, quæ citatur à [x] *Molano*, vt probet:

x Annotat. in Vsuardi Martyrolog. Septemb. 23.

Veteres meminisse Theclæ Martyris, de qua multas narrant nobis (sine dubio) fabulas Pontificij.

Hæc oratio recensetur in prioribus editionibus *Cypriani*, non *inter opera Cypriani*, sed *inter opera adscripta Cypriano: & stylus quidem nonnihil dubitationis affert* (vt legimus apud [y] Pamelium) *num Cypriani sit*.

Eodem Tomo 3. habetur *liber de singularitate Clericorum*, ex quo [z] *Rhemenses*, & [a] *Peresius* colligunt: Sacerdotes debere esse Cælibes: & in quo [b] *Pamelius* ait, vnum locum esse insignem, pro veneratione Sanctorum: & alium, pro voto continentiæ coniugum.

Hic liber citatur à [c] *Turriano* sub *Augustini* nomine, vt probet: Clericos *Augustini* seculo Cælibes extitisse. Et quidem videtur aliquando inter opera *Augustini* extitisse, licet hisce temporibus inter ea non reperiatur: Nam *sequebatur*, (inquit [d] *Erasmus*, ad finem lib. *Aug.* de bono viduitatis:) *hoc loco libellus de singularitate Clericorum, qui toties & Hieronymi & Cypriani nomine excusus est, quum phrasis nec Hieronymum nec Cyprianum, nec Augustinum refert, proinde non est visum eo præsens volumen onerare*. Ex quo patet *Erasmum* resecuisse ex *Augustini* Tomis. Citatur etiam à [e] *Pamelio* sub *Origenis* nomine, *cui nonnulli recentiores adscribunt, licet falsò*, vt legimus apud [f] *Baronium*. *Bellarminus* ipse ignorat, cui adscribat: quod ex modo citationis cõstat. Nam *Cyprianus, siue quicunque est Author, in libro de singularitate Clericorum affirmat, &c.* [g] inquit ille. Sed extra controuersiam est, non esse *Cypriani*. Nam in eo reperiuntur multa vocabula admodum barbara, videlicet, *inordinaliter, contubernaliter, fiducialiter, inordinabilis, sodalitas, participia, absentare, coniugalitas, contubernalitas, transeunter, &c.* Cum Cyprianus scripsit *elegantissima phrasi, & Ciceroniano candori proxima*, vt testatur [h] Sixtus Senensis: Cum discernere nequeat homo, vtrum ne *Cyprianus esset* ornatior in loquendo, an fœlicior in explicando, teste [i] Lactantio.

Liber de singularitate clericorum falsò Cypriano videtur adscriptus, inquit [k] Erasmus. *Recte censuit Erasmus, lib. de singularitate clericorum, Cypriani non esse*, inquit [l] Pamelius: & [m] alibi, *Certis argumentis deprehendi alterius esse Authoris*.

y Loco supra citato.
z Annot. in Tim 3. 2.
a De Tradit. part. 3. de voto continentiæ. fol. 298.
b Anno. in hunc lib. nu 91 & 98.
c Augustiniana confess. l. 4. c. 7.
d To. 4. operum Aug. p. 737. edit. 1528.
e Annot. in Tertull. de Corona militis nu. 43.
f Annal. To. 3. ad An 253. nu. 43. & 41.
g Lib. 1 de Clericis c. 19.
h Bibl. sanct. l. 4 verbo Cyprian.
i Institution. li. 5. c. 1.
k In Censura.
l Annotat in hunc librum.
m Præfat. to. 3. operum Cypri.

* Aliqui

[*] *Aliqui putant esse Origenis, sed stylus clamat librum Latine esse scriptum, certum tamen non habeo an sit Cypriani,* inquit Bellarminus. [*] Ind. cum censura M.S.

Eodem Tomo habetur *liber de Duplici Martyrio ad Fortunatum.* Hic liber tanquam ipsius *Cypriani* citatur à [n] Bellarmino, vt probet: Ritum Abrenuntiationis in baptismo: & à [o] *Greg. de Valentia,* vt probet: Ioh. cap. 1. loquutum esse de originali peccato. *Hunc librum non esse Cypriani patet, quod in eo Dioclesiani Imperatoris, & belli Caesarei contra Turcas fiat mentio,* inquit [p] Pamelius, subiungens, *Neoterici cuiusdam esse censeo, & H. Grauius ipsius Erasmi esse indicat. Liber de duplici Martyrio male Cypriano tribuitur, cum Dioclesiani, Maximini, Turcae mentio etiam fiat illic,* inquit [q] Durantus. *Liber de duplici Martyrio non est S. Cypriani, vt iampridem viri docti monuerunt,* inquit [r] Gretserus.

[n] Lib. de baptis. c. 25.
[o] Lib. de peccato Originali c. 8. fol. 792.
[p] In arg. praefix. libro.
[q] De ritibus Eccle. l. 1. c. 1. nu. 12 l. 1. c. 19. nu. 31.
[r] To. 1. Defens. Bell. l. 1. c. 17. Col. 312.

Eodem Tomo habetur *Liber de 12. Abusionibus saeculi,* ex quo probat [s] *Gratianus,* furta & crimina à Rege esse cohibenda; & in quo, pulchre explicat Author illud, *Vnius vxoris virum,* vt annotat [t] *Pamelius.*

[s] 23. q. 5. Rex.
[t] Annot. in hunc l. nu. 31.

Hic liber extat Tomo 9. operum *Augustini.* [u] Louanienses, *Incerti Authoris* confitentur. [x] *Erasmus* suspicatur esse *boni cuiusquam Laici. Pamelius perperam Cypriano ascriptum* dicit. *Stylus ipse, Trithemio teste, & scriptura citata iuxta 70. satis arguunt neque Cypriani esse, neque etiam Augustini, cui ascribitur To. 9.* inquit [y] Pamelius.

[u] In Cens. to 9. operum August.
[x] In Cens. to. 9. operum Aug.
[y] In Arg. libri.

Eodem Tomo habetur *Tractatus de Iudaica incredulitate,* in quo [z] *Pamelius* dicit esse Epiphonema, quod mire confirmat Sanctorum inuocationem.

[z] Pamel. annotat. in hunc locum nu. 15.

Patet authorem huius translationis non Cyprianum sed Celsum quendam fuisse, inquit, [*] Pamelius. *Non dubito non esse Cypriani, cum ob alia, tum quia in fine seipsum Celsum appellat, & ante se iam Senem testatus est, cum Cyprianus ad senium non peruenisse, Martyrio impediente, videatur,* inquit [*] Bellarminus.

[*] ibid. nu. 16.
[*] Censura M.S.

Eusebij Alexandrini sermones sunt supposititi.

a Pro Epist. Pōt. l. 2. c. 12.
b Lib. 5. c. 17.
c Lib. 2. c. 12.
d Lib. 2. c. 6.
e Lib. 5. c. 17.
f Lib. 4. c. 14.
g Thesau. Cath. l. 7. Art. 5. to. 2.
h Annotat. in Tertul. de Corona Militis nu. 36.
i In Catal. sanc. l. 11. c. 6.
k Vide Indic. Baronij, verbo Alexandriæ.
l Vide Niceph. Chron. in Bibl. vet. pat. to. 7. edit. 3.
m Pag. 49.

Turrianus [a] asserit se nuper, *In libro vetustissimo Bibliothecæ Cryptæ Ferraræ, reperisse sermones* 18. *Eusebij Alexandrini*, quem vixisse [b] ait, ante annos 1300 Horum sermonum vnus est, De Ascensione Domini, quē citat [c] *Turrianus* ad probandū, verbum Homousion in vsu fuisse ante conc. Nic. 1. Alter est de Resurrectione Domini, quem [d] citat ad probandum, Ecclesiam fundatam super Petrum. Tertius est, de sanctis colendis, quem [e] citat, ad probandum, festa sanctorum à nobis obseruanda. Et alius, de Dominico, quem [f] citat pro Purgatorio: qui sermo citatur etiam à [g] *Coccio* eodem nomine, & à [h] *Pamelio*, itidem.

Hos sermones suppositios esse, minime dubium est. Nam [i] *Petrus de Natalibus* recensens successiones Episcoporum Alexandrinorum per spacium fere 400. annorum, à *Marco* vsque ad *Theophilum*, qui vixit circa tempora *Arcadij, & Honorij Augustorum*, licet viginti duos nominatim numeret, tamen nullum habet *Eusebium*. Imo nec *Baronius*, ne in 600. aut 700. annorum spacio, licet quis, cui successerit in illa sede, diligenter [k] obseruet; nec [l] *Nicephorus* in *Chronologia*, qui tamen successionem ducit à *Marco*, vsque ad quendam *Petrum* qui quinquagesimus secundus ab eo erat. Nec iuuat *Turrianum*, quod tamen sæpius inculcat, quasi multum faceret ad conciliandum authoritatem huic *Eusebio*, quod *Anterus* Pontifex Romanus eius meminit in Epistola quadam. Nam Epistola illa vna est ex Decretalibus, quas ementitas esse & confictas [m] superius euicimus.

Zeno Veronensis est suppostitius.

Tomo 2. Bibl. sanctæ veterum Patrum, edit. 3. habentur *Zenonis sermones* : quorum hic est Titulus. *Sancti Zenonis Veronensis Episcopi & Martyris, doctoris eximij sermones, illustrissimi ac reuerendissimi Augustini Valerij Cardinalis Veronæ iussu editi : sanctissimo Patri ac Domino nostro, Domino*

Sixto

Sixto 5. Pôntifici maximo ab eo Cardinale dedicati. Hic *Zeno* vixisse [a] fertur circa An. 260. Ex his sermonibus quidam citantur à Pontificijs pro erroribus suis confirmandis. Sermo de *Resurrectione* citatur à [b] *Coccio* pro Purgatorio, & [c] vt probet, Samuelis animam vere apparuisse Sauli. Ser. 1. de *Natiuitate Christi* citatur ab [d] eodem, vt probet: Baruch Canonicam esse scripturam. Ser. 5. *de Daniele* & *tribus pueris:* Et [f] Ser. 8. citantur ab eodem, vt probet: Canticum trium puerorum esse Canonicum. [g] Idem citat Ser. 9. vt probet: Historiam Susannæ Canonicam esse Scripturam. Et Serm. *pro fidei puritate*, vt [h] probet: Historiam Belis & Draconis Canonicam esse Scripturam: & [i] ser. 5. de *S. Arcadio*, & ser. *de Resurrectione*, vt probet libros Machabæorum esse Canonicos.

a Petrus de Natalibus in Catal sanct. l. 1. c 43.
b To. 2. Thesau. l. 7. art. 5. de Pœnitentia.
c To. 1. l. 5. art. 10. de sanc. Eccl
d To 1. l 6. ar. 18
e Ibid. art. 14.
f Ibid.
g Ibid. art. 15.
h Ibid. art. 16.
i Ibid. art. 18.

Hos sermones non esse *Zenonis*, ex parte colligitur ex eo quod inter eos habetur vnus de præcepto, *Attende tibi.* Qui idem plane est cum concione in *Basilio*, de dicto hoc, *Attende tibi ipsi*. Et alter, *de Liuore* & *Inuidia*, qui idem omnino est cum *Basilij* Concione *de Inuidia*, quæ incipit, *Bonus est Deus*. Rursus, *Zenonis* ser. *de Psal.* 126. *&* *de* 127. *&* *de* 128. *&* *de* 130. reperiuntur totidem verbis apud *Hilarium*. Idipsum plenius probatur ex eo quod in antiquis editionibus horum sermonum quicunque tandem fuit, Author verba faciens de *Epistola S. Pauli ad Corinthios*, eam scriptam [k] dicit *ante annos ferme Quadringentos vel eo amplius.* Nam quum Author meminerit 400. *annorum* à scriptione Paulinæ Epistolæ: & *Zeno* vixerit ad an. 260. manifestum est *Zenonem* horum sermonum Authorem non extitisse, sed eos suppositos esse sub eius nomine, quod & Pontificij fatentur. Nam,

k Ser. de Continentia.

Negandum non est, (inquit [l] Baronius) *nonnullos sermones inter Opuscula S. Zenonis impressos, Martyri qui sub Galieno coronatus est, conuenire non posse, in quibus arbitramur eos esse, qui Arij hæresin confutant manifeste.—Pro sermonibus Zenonis Veronensis, Guarinus Veronensis Orator centũ abhinc annis volumen sermonum diuersi generis emisit in lucem, quos constat maiori ex parte collectos esse ex diuersis authoribus qui ducentis pene annis fuere Zenone posteriores,* [m] inquit Sixt. Senensis.

l Annotat. in Ro. Martyrolo. April. 12. a.
m Bibl. sanct. l. 4. verbo, Zeno.

Constat

Constat hos sermones maiori ex parte collectos esse ex diuersis authoribus, qui ducentis penè annis fuerunt Zenone posteriores, inquit [n] Posseuinus.

n Posseuin. Apparat. Zeno.

Sermones, quos Guarinus emisit, non sunt S. Zenonis, sed nonnulli sunt S. Hilarij, nonnulli S. Basilij, nonnulli aliorum Sanctoris, inquit [o] Bellarminus, quem sequitur, vt tempore, sic iudicio, [p] Ferreolus Locrius.

o Lib. de script. Eccl. M. S.
p Lib. 5. c. 14 Mariæ Augustæ in marg.

Arnobij Commentarius in Psalmos est suppositititius.

Rnobius vixit circa an. 300. teste *Baronio.* Sub eius nomine habetur *Commentarius in Psalmos* impress. Parisijs 1580. cuius Titulus hic est: *D. Arnobij Afri, vetusti pariter ac laudatissimi scriptoris, Commentarij, pij iuxta ac eruditi in omnes Psalmos Dauidis.* Ex his Commentarijs Pontificij probare conantur [q] Inuocationem sanctorum: [r] Christi descensum in Limbum Patrum: [s] Realem Christi in sacramento præsentiam: [t] sacrificium Missæ: [u] Primatum Petri. [x] Præeminentiam Romanæ Ecclesiæ, &c. Et quo maiorem excitent de eo opinionem, [y] aiunt fuisse, *Patrem antiquum, eloquentem, doctum, qui tempore Persequtionum, ante Constantini scilicet Magni ætatem, vixerat: quique Lactantium Firmilianum magno excellentique ingenio & eloquio discipulum habuit.*

q Garetius de inuo. S. fol. 14.
r Feuardentius in Irenæum.
s Garetius de reali præsentia fol. 11.
t D. Smith. de externo sacrificio fol. 29.
u Dorman. disp. p. 67.
x Stap. doc. Princip l. 6. c. 15
y Dorman. disp. p. 67.

Stylus inconditus, ac sermo innumeris solœcismis & barbarismis scatens, palam arguit Authorem magis, quam Cœlum à terra, distare ab Arnobio illo cuius nunc habemus septem facundissimos contra gentes libros, inquit [z] Sixtus Senensis.

z Bibl. l. 4 Arnobius.

In expositione Psalmi 109. *nominatim refellitur Photinus* (inquiunt [*] Sixtus & [*] Bellarm.) *fieri autem non potest, vt Arnobius, qui Lactantium adhuc Iuuenem sub Dioclesiano Principe, hoc est, circa An. Domini 290. discipulum habuit, Photini heresin audiuerit: qui, vt ex S. libro Historiæ tripartit. & ex Hieronymo tam in Catalogo, quam in Chronicis colligitur, impietatem sui dogmatis docere cœpit anno 358. &c.*

* Ibid.
* Lib. de script. Eccl. ad an. 285.

Sixto Senensi, & *Bellarmino* assentiuntur *Maldonatus*, & *Bellarminus alibi.* Nam *commentarij in Psalmos falsò tribuuntur*

untur Arnobio, [b] inquit Maldonatus.

Hic Author, quicunque sit, certe non est Arnobius ille, praeceptor Lactantij qui scripsit libros 7. adu. Gentes, sed aliquis multo recentior, vt aliqui ante nos obseruarunt, inquit [c] Bellarminus. Atque hinc est, quòd promittens, in quæstione de sacrificio Missæ, se adducturum testimonia patrum Græcorum & Latinorum ordine temporis: post *Augustinum*, & *Leonem* primum, [d] citat *Arnobium comment. in Psal* 109. & alibi citans eum post Greg. 1. *Hunc Authorem hoc loco posuimus* (inquit [e] ille) *quoniam non floruit post Bedam —— & tamen floruit post hæresin Pelagianam exortam, vt ex multis locis commentariorum eius in Psalmos intelligi potest. Itaque non est ille Arnobius qui scripsit 7. libros contra gentes, sed alius recentior.* Hæc ille.

b Com. in Lucam c. 3.8.

c De amissa grat. & statu peccati, l. 4. c. 9.

d Lib. 1. de Missa cap. 6.

e Bella. de libero arbitrio, l. 5. c. 16.

Victorinus in Apoc. est suppositius

Liber *Victorini in Apocalypsin* excusus *Parisijs* anno 1542. cum commentarijs *Theophylacti* in minores Prophetas, habetur in Bibliotheca sanctorum patrum to. 5. & citatur à [f] *Serario* Iesuita, vt probet: libros Machabæorum esse canonicos.

f Comment. in Machab. præloq. 3.

Victorinus in Apocalypsin non est omni ex parte Victorini genuinus fœtus, inquit [g] Maluenda.

Non [h] *desunt rationes quæ hoc opus S. Victorino abstrahant.* 1. *Hieronymus in cap. 36. inter patres Chiliastas enumerat, at author huius commentarij longè abest ab eo errore: postremis enim verbis libri ait, Ergo audiendi non sunt, qui mille annorum regnum terrenum esse confirmant.* 2. *citat Epitomen Theodori de numero librorum sacræ Scripturæ; constat autem Victorinum Martyrem occubuisse in persecutione Dioclesiani, & Theodorum sub Iustiniano vixisse.*

g De Antichristo, l. 1. c. 1. Romæ impress. 1604.

h Biblio. vet. Pat. editio. 3. to. 1. p. 1095.

S. Victorinus multa opera scripsit, —— nunc solum extat commentarius in Apoc. & de hoc ipso dubium est, an sit Victorini opus, inquit [i] Bellarminus. *Scribit enim S. Hieronymus Victorinum in isto commentario sequutum esse errorem Chiliastarum —— At commentarium quod nunc extat sub nomine Victorini, non solum hoc caret, sed contra hunc errorem etiam pugnat.*

i Lib. de script. Eccles. ad An. 270.

Constantini Donatio ficta est & ementita.

a Edit. Crab. 1551
b In Fasciculo rerum expetendarum impress. Colon. 1535.
c Dist. 96. Constantinus.

C*Onstantini Donatio* habetur [a] Tomo primo Conciliorum, & [b] alibi etiam, sub hoc Titulo: *Edictum Domini Constantini Imperatoris*. Eius summa habetur apud [c] *Gratianum*. Conuersa fuit è Græco in Latinum à *Gentiano Heructo*, & à *Picerna de monte arduo*. Hic Vaticanum, nescio quod, sequutus est exemplar. Ille, quod reperit apud *Balsamonem*, Latine reddidit. De hac Donatione cuncti *curiosi Canonistæ magnum faciunt festum*, vt vtar phrasi [d] *Pauli Langij Monachi*. Imo & Theologi etiam. Nam [e] *Leo 9.* in epistola prima, siue libello aduersus *Michaelem* C.P. & *Leonem Acridanum* fere integrum edictum refert. Et *Petrus Damianus* in disceptatione Synodali inter Regium aduocatum & Romanæ Ecclesiæ defensorem: Lege, inquit, *Constantini Imperatoris edictũ, &c.* Ex hac *Donatione*, licet suppresso nomine, [f] *Bristous* nostras narrat; quo modo *Imperatores Romani, totius orbis Domini, vt primum Christianam fidem agnouerint, Romanam vrbem, & omnem Italiam concesserint Syluestro Papæ vicario Iesu Christi, à quo Baptismum susceperant: ipsi interim aliò se conferentes, vbi Imperij sedem stabilirent*. Ex hac *Donatione* colligit [g] *Molanus*, ita pingere pictores ad viuum, Petrum & Paulum Apostolorum Principes, vt facile ex sola facie cognosci possint.

d In Chronico. ad annum 1404
e Gregoriani censores not. in dist. 96. Constantinus.
f Motiu 41.
g Lib. de Picturis c. 65.

Hanc *Donationem* esse fictam & ementitam euincunt multa. Nam in hac, *Constantinus* dicitur tradidisse *B. Syluestro*, & omnibus successoribus, *Palatium Lateranense*, deinde *Diadema*, viz. *Coronam Capitis sui*, simulque *Phrygium*, id est, mitram, nec non *Superhumerale*, viz. lorum, quod imperiale circundare assolet collum; *Chlamydem* etiã *purpuream*, atque *tunicam Coccineam*, & omnia *Imperialia indumenta &c.* In hac, *Constantinus* dicitur *Romanam vrbem, & omnes Italiæ seu occidentalium regionum prouincias, loca, & ciuitates, beatissimo Syluestro concessisse atq; reliquisse*. Verùm, licet multi extent Historici qui res *Constantini* literis mandarunt: in quibus, *Eusebius*, *Socrates*, *Theodoretus*, *Euagrius*

grius, Ruffinus, Eutropius, Paulus Diaconus, Orosius, Beda, Zonaras, Nicephorus, tamen nullus horum meminit tam immensæ, tam effusæ, magnificentiæ dicam, an prodigalitatis? quod tamen, sine dubio, fecissent, si qua ab illo vnquam talis facta fuisset donatio.

Rursus, In hac *Donatione, Constantinus* dicitur sanxisse vt Romana Ecclesia Principatum, tam super quatuor sedes, *Alexandrinam, Antiochenam, Hierosolymitanam, Constantinopolitanam*, quam etiam super omnes in vniuerso orbe terrarum Ecclesias Dei. Atqui licet Papæ ipsi sæpe multumque de sua potentia & amplitudine cum alijs Episcopis contenderint, tamen in suo iure persequendo, & instrumentorum suorum ostensione, ne verbum quidem de hac *Donatione* fecisse leguntur. Ex quo constat antiquis temporibus eiusmodi *Donationem* non esse cognitam.

Tertiò, In hac *Donatione, Constantinus* dicitur, *Lepra morbo* grauiter laborasse, & eius curandæ causæ, ex medicorum consilio, *Infantium sanguine balneum sibi parari iussisse*: Quod ab omni verisimilitudine abhorret, siquidem nec *Eusebius*, qui vitam eius quinque libris complexus est, nec *Sozomenus*, qui Religionis odio, quæcunque vel ex triuio arrepta conuitia in *Constantinum* obijcit, nec *Paulus Diaconus*, neque alius ex probatis historicis quisquam, vllam, vel *Lepræ*, vel *balnei puerilis*, mentionem faciat. Nam vt verè [h] *Canus, Scriptores veteres eius ætatis, non omisissent, si sciuissent; sciuissent omnino rem, si fuisset.* Quæ est & sententia Platinæ: Nam *quod in Lepram inciderit, vt vulgo dicitur, Constantinus, baptismoque mundatus sit, conficta prius de sanguine infantium nescio qua fabula, nullo modo credo.* — *Non reticuisset hoc Orosius, non Eutropius, non illi, qui Constantini res gestas quam diligentissime scripsere*, inquit [i] Platina. Qua in opinione (vt omittam quæ habet [k] *Alciatus* & [l] *Ludouicus Viues*) videtur *Quignonius* Cardinalis fuisse, vtpote qui totum hoc de *Constantini Lepra, de balneo puerili*, in antiquioribus *Breuiarijs* repertum, è [m] suo penitus reiecerit.

Quartò, In hac *Donatione, Constantinus* dicitur baptizatus, *ætate vegetiore, à Syluestro Papa Romæ*. Cum tamen [n] *Eusebius*, [o] *Socrates*, [p] *Theodoretus*, [q] *Euagrius*, [r] *Ambrosius*, *Hierony-*

h Loc. Com. l. 11 c. 5. ad Arg. 14.
i De vitis Pontificum, in Marco 1.
k Parerga Iuris l. 7. c. 19.
l Lib. 2. de causis corrupt. artium.
m In festo S. Syluestri Breuiar. Ro. à Quignonio recognitum.
n De vita Constantini l. 4 c. 61. & 62.
o Hist. Eccl. l. 1. c. 26.
p Hist. Eccl. l. 1. c. 32.
q Lib. 3. c. 41.
r Orat. de obitu Imperat. Theodosij.

f In Chron. Eusebij.
t Coccius in Thesauro Cathol. l 7. Art. 9. To. 2. Alciat. Parerg. iuris, l. 7. c 19.

[f] *Hieronymus*, (agnoscentibus [t] ipsis Pontificijs,) testentur, eum baptizatum esse ab *Eusebio Nicomediensi Episcopo in extrema senectute.*

u Annal. to. 4. ad An. 324.

Quintò, In hac *Donatione*, *Constantinus* dicitur statuisse (quod supra monui alium ad finem) vt *Rom. Ecclesia* Principatum haberet super *sedem Constantinopolitanam:* cum tamen certum sit, [u] confitente *Baronio*, nec dum fuisse nomen *Constantinopolis:* tantum aberat, vt eo tempore *Constantinopolis* esset vna ex Patriarchalibus sedibus, super quā Principatum exerceret Rom. Ecclesia.

Sextò, In hac *Donatione*, *Constantinus* dicitur secessisse Roma, vel hac potissimum de causa, quoniam *vbi Principatus sacerdotum & Christianæ Religionis caput ab Imperatore cœlesti constitutum est, iustum non erat vt illic Imperator terrenus haberet potestatem:* quasi *Moses* & *Aaron* vnà cohabitare non possunt. Quod quam sit ridiculum, & indignum *Constantino*, vel ex eo colligi potest, quod Principes Iudæ, verbi gratia, *Salomon*, *Asia*, *Ezechia*, *Iosia*, domiciliorum suorum ac Regni sedē Ierosolymis statuerint, vbi Principes sacerdotum habitabant.

His adde, quod maximi momenti est, ad totā euertendā fabulam, patere ex historicis, *Eusebio*, *Socrate*, *Sexto Aurelio Victore*, *Zosymo*, perexiguo ante obitum tempore, *Constantinum* hanc Imperij sui diuisionem inter suos filios fecisse, vt natu maximo, *Occidentem:* secundo, *Orientem:* tertio, *interiectam regionē* assignaret. Nam quo iure legare testamento posset filio natu maximo *Occidentem*, quod fecisse testantur Historici fide digni, si prius *Occidentem* donarat *B. Sylvestro & successoribus in perpetuum*, quod solus narrat iste fabulator? Omitto dicere quod ex alijs Historiographis manifestum est; Imperatores per *Præfectos vrbis* Romam gubernasse quadringentis annis ab eo tempore, quo Bizantium, Roma relicta, commigrauit *Constantinus*. Omitto dicere, quod apud [x] *Bellarminum* videre est, *Italos vectigalia soluisse ad Gregorij 2. tempora, Imperatoribus Græcis.* Quæ planum faciunt, Ipsam Romam, & Italiam, sub Imperatorum Græcorum imperio permansisse aliquot secula post Constantinum mortuum. Qui plura volet, legat *Bru-*

x Lib 5. de Ro. Pontif. c. 8.

tum

tum fulmen, titulo, Crimen falsi, pag. 129. &c. & *Ioh. Raínold.* In Colloq. cum Harto cap. 7. sect. 7.

Hoc vnum porro sciat, nonnullos ex ipsis Pontificijs, superioribus Argumentis, & alijs quam simillimis, commotos: *Donationem hanc* vt fictam, & falsò ementitam reiecisse. In quibus, primo loco dignus est qui enumeretur *Laurentius Valla*, *Patritius Romanus*, *&* *Ecclesiæ D. Ioh. Lateranensis Canonicus*, qui vixit anno 1420. temporibus *Nicolai* 5. & *Eugenij* 4. Hic enim habuit *Declamationem* bene longam, qua *Constantini Donationem falsò creditam & ementitam* ostenderet: quæ extat tum inter Germanicos scriptores, tum in *Fasciculo* rerum expetendarum, Coloniæ 1535: licet prohibeatur in *Indice* librorum prohibitorum. Proximus huic sit *Æneas Syluius*, postea Papa, gerens nomen *Pij* 2. Hic enim scripsit *Dialogum de Donatione Constantini*. *In qua* (testibus [y] *Felino*, *&* [z] *Balbo*) *inuehit in miseros legistas, qui laborant in disputando, num valuerit id, quod nunquam fuit: & in qua præcise dicat, Dicta palea, Constantinus*, (*In qua Donatio Constantini* continetur apud *Gratianum*) *falsa est*.

y De Maioritate & obed. cap. Solitæ.

z Balbus Episcopus, l. de Coronat. p 49.

Pio secundo succedat *Raphael Volaterranus* in Commentarijs dicatis *Iulio* 2. Hic enim post paucula verba de *Constantino*, sic inquit: [a] *De dono eius aut concessione apud nullos extat authores præterquam in libro Decretorum: idque in antiquis voluminibus minime contineri, author est Antoninus præsul Florentinus in Chronicis*,—subijciens: *Libellus Apocryphus* (ipsum edictum Constantini notans) *De Elephantia, deque sanguine puerorum, & Syluestri baptismate, omnino reijciendus*. *Raphaeli Volaterrano*, accedat *Nicolaus Cusanus*, qui cum obseruasset penè omnium sententia indubitatum fuisse, *Constantinum* Imperatorem Occidentale imperium Rom. Pont. *Syluestro*, ac eius in euum successoribus perpetuo dono tradidisse, sic [b] infit: *In veritate supra modum admiror, si res ita est, eo quod in Authenticis libris & in historijs approbatis non inuenitur. Relegi omnia quæ potui gesta imperialia, ac Romanorum Pont. historias: S. Hieronymi, qui ad cuncta colligendum diligentissimus fuit, August. Ambrosij, ac aliorum Opuscula peritissimorum: reuolui gesta sacrorum Conciliorum quæ post*

a Anthropol. lib 23.

b Cusanus de concord. Catholica l. 3. c. 2.

Nicanum fuere: & nullam inuenio concordantiam ad ea, quæ de illa Donatione leguntur. Et post aliquot, *Ego ad longum hanc scripturam in quodam libro inueni*, inquit ille, *& diligenter eam examinans, reperi ex ipsamet scriptura, argumenta manifesta confictionis & falsitatis*,— concludens tandem his verbis: *Sunt meo iudicio illa de Constantino Apocrypha.*

Nicolao Cusano consentit R.D.P. *Hieronymus Paulus Cathalanus* Canonicus *Barcinonensis*; Iuris vtriusque doctor, ac Cubicularius *Alexandri* 6. Cuius verba hæc sunt.[c] *Quod Donatio Constantini etiam de facto non fuerit, lege Laurentium Vallam & Papam Pium in Dialogo. Nec de tali Donatione quicquam legi apud probatum historicum, præsertim inter eos qui scripserint illa ætate, vel illi proxima. Nam nec Eusebius qui fuit diligentissimus scrutator, & narrator rerum Christianarum meminit, quod tamen nullo modo videtur omittendum: nec Hieronymus, Augustinus, Ambrosius, Basilius, Ioh. Chrysostomus, nec Ammianus, nec historia Tripartita, nec ipsemet Damasus Papa in suo Chronico, nec Beda, nec Orosius meminerunt. Et constat per plures quam 300. annos post Constantinum, Imperatores tenuisse gubernacula vrbis & Italiæ per duces, præsides, & Exarchas, &c.*

c Practica Cancellariæ Apostolicæ apud Rebuffum, p. 436.

Hieronymo Paulo consentit *Guicciardinus* Patritius Florentinus, & Leoni 10. Pont. Max. à secretis consilijs. Nam *fama est* (inquit[d] ille) *Constantinum, Imperij sedem Bizantium transferre compulsum, Pontifici Romanæ vrbis aliarumque & vrbium & regionum in Italia imperium donasse. Quæ fama quanquam à sequentibus Pontificijs diligenter fuerit enutrita, & sustentata, eorumque authoritate à multis credita, est nihilominus cum ab scriptoribus grauissimis, tum vero rebus ipsis refutata. Illud autem certò constat, & tunc, & longo post tempore, vrbem Romam, Italiamque omnem tanquam imperio Cæsarum obnoxiam, ab Imperatorum ministris ac præfectis fuisse gubernatam.*

d Lib. 4. histor. p. 156. nu. 44.

Poemata

Poemata Lactantio adscripta sunt suppositititia.

Nter opera *Lactantij*, qui floruisse dicitur circa an. 320. habentur tria *Poemata*. Primum, quod inscribitur, *Phœnix*. Secundum, de *Resurrectione*. Tertium, de *Passione Domini*. *Phœnix*, à nemine citatur quod sciam. Verùm, illud de *Resurrectione* citatur sub *Lactantij* nomine à [a] *Lensæo* pro Limbo Patrum: à [b] *Smythæo*, pro externo Christi Sacerdotio: & Tertium de *Passione Domini*, citatur à [c] *Bellarmino*, [d] *Baronio*, [e] *Costero*, & alijs [f] Pontificijs, pro adoratione imaginis Crucifixi, seu, Crucis Christi.

Carmina quæ in excusis libris Lactantio ascribebantur, in nullis antiquis codicibus inuenit Michael Thomassius, qui tamen quinque Vaticanos, & duos Bononienses inter alios contulit cum impressis, inquit [g] Possevinus. Quod quidem verè ab eo dictum, ex ipso *Thomassio* constat. Nam, *Carmina quæ in libris impressis Lactantio attribuuntur, in nullis antiquis codicibus inueni*, inquit ipse [h] Thomassius. Cuius verba referuntur etiam à [i] *Margarino de la Bigne* in sua sacra Bibl. sanctorum Patrum. Quo magis miror * Bellarminum negare se certum vllum habere Argumentum, quo probentur *Lactantij* non esse. Fatetur quidem [k] *Thomassius* se Carmina *de Pascha siue Resurrectione*, inter Opuscula *Venantij Fortunati* poetæ Christiani inuenisse. At illius tertij Poematis *de Passione Domini* nullum vestigium vsquam inuenire potuisse, profitetur ingenuè.

Ex quo patet, *Thomassium* sensisse, *Poema de Passione Domini*, sine dubio suppositititium: & alterum, de Resurrectione, non videri Lactantij, licet fortassis *Venantij Fortunati* esse possit.

Quod planius agnoscit [l] *Feuardentius*, citans hæc Carmina sub nomine *Fortunati*, & obiter adnotans, *perperam Lactantio adscribi*.

a Lib. de Limb. Patrum c. 12.
b Lib. de exter. Christi Sacerd. fol. 29.
c Lib. 2. de imag. c. 28. & in Apolog. ad lib. Iac. Mag. Brit. reg. cap. 8. p. 111
d Annal. To. 1. ad an. 57. nu. 116.
e Apolog 1. pro 1. parte Enchir. cap. 7.
f Cop. dial. 4. c. 11. Bishop contra Perkins. Tract. de imag. p. vlt.
g Apparat. sac. verbo. Lactantius.
h Schol. in Lactan. ad finem annexis.
i To 9. edit 2. quæ fuit 1589. in scholijs ad finem Lactan.
* De script. Eccles. ad an 290.
k Loco supra citato.
l Notat. in Irenæum agnoscente Pamelio Adnotat. in Tertull. l. de Anima, nu. 604.

Opera

Opera falsò adscripta Athanasio.

Thanasius floruit circa an. 340. obijt verò ad an. 372. relictis ad Posteros multis præclaris ingenij sui monumentis, quæ excusa sunt Tomis tribus. Sed, *Ut fertilissimis agris multa zizania vna cum optimis frugibus nascuntur: Ita optimo cuique authori plurimi falsi & nothi libri ascribuntur: Nulli autem plures quam Athanasio*, quod vere annotauit [a] *Petrus Nannius*, in collegio *Buslidiano* apud *Louanienses*, Latinæ linguæ *Professor*, vir magni nominis apud suos. Nam,

a Epist. Nuncupatoria.

Tomo 3. habetur *liber de salutari aduentu Iesu Christi, contra Apollinarium*, qui citatur à [b] *Coccio*, tanquam ipsius Athanasij, quo probet: Christi animam vere ad inferos descendisse.

b To. 1. l. 2. de Christo saluat. art. 4. p. 163.

Hic liber ex eorum numero est, de quibus loquitur [c] *Nannius*, dicens: *In tertiam classem relegaui omnes suppositi-tios libros, quos Athanasij non puto.*

c Epistol. citata.

Eodem Tomo 3. habetur *liber contra omnes hæreses*, qui citatur à [d] *Coccio*, vt probet: Orationem Azariæ, & Hymnũ trium puerorum, esse Authenticam & canonicam Scripturam, & [e] Pœnitentiam esse quartum nouæ legis sacramentum.

d To. 1. l. 6. de sac. scrip. Eccle. art. 14. p. 663.
e To. 2. l. 7 de Pœnitentia, art. 1. p. 782.

Hic liber reijcitur à [f] *Nannio* inter *suppositios* quos non putauit esse Athanasij. Hunc librum *esse hominis deliri*, censuit [g] Erasmus.

f Episto. citata.
g To. 8. operum Erasmi impress. Bal. 1540 p. 361

Eodem Tomo 3. habetur sermo in illud, *Profecti in pagum qui ex aduerso est, inuenietis pullum alligatum, &c.* Qui citatur à [h] Pontificijs, pro auriculari confessione; &, pro [i] Limbo Patrum;

h Bell. l. 1. de Pœnitentia c. 8.
i Lensæus de Limb. pag. 379.

Hic ser. vnus est ex *suppositi tijs* teste [k] *Nannio*. Ad initium huius sermonis [l] *Erasmus* præfixit hanc Annotatiunculam: *Apparet esse fragmentum ex opere quopiam decerptum: Torquet Scripturas quasi ludens.*

k Episto. supra citata.
l Loco supra citato p. 328.

Eodem Tomo 3. habetur *Epistola de Interpretatione Psalmorum ad* Marcellinum, quæ citatur à [m] Coccio, quo probet: Horas Clericorũ *Canonicas*. Hanc Epistolam in tertiam clas-

m To. 2. l. 8. de Ordine. art. 9. pag. 971.

classem relegauit *Nannius* inter libros quos non putauit *Athanasij*.

Eodem Tomo 3. habetur *liber de Virginitate* siue de *Meditatione*, qui citatur à Pontificijs, vt probent [n] Ieiunium esse opus meritorium: [o] pro delectu ciborum: & [p] in laudem Virginitatis, & [q] alijs de causis: eiusque author donatur [r] à *Peresio* titulo *Diui* & *Magni*.

Author huius libri nec *Diuus* videtur nec *Magnus*. Nam hic Author multus est in hoc, vt virgo *vestitum suum habeat fuscum, non tinctum, sed natiui coloris: vt capillos habeat circumtonsos. Vt quum steterit in oratione, pedes calciamentis obductos haberet. Vt quum lauarit faciem suam, non lauaret ambabus manibus, neque adhiberet herbam, &c.* Quæ omnia cum sint nullius ad pietatem momenti, tam indigna sunt *Diuo* & *Magno Athanasio*, quam digna aliquo fraterculo. Certe [s] *Nannius* hunc librum relegauit inter eos quos non putauit *Athanasij*. Et *Erasmus* liberè profitetur: Quod *si sit Athanasij, eum mire deiecisse stylum ad captum Virginis.*

n Bellar. l. 2. de bonis operibus in partic. c. 11.
o Peresius de Tradit. part. 3. tit. de delectu ciborũ. fol. 270.
p Bellar. l. 2. de Monach. c. 27.
q Vide Bellar. l. 2. de Monach. c. 40. & l. 1. de sanct. beat. c. 13 & lib. 2. de pœnit. c. 1.
r Lib. cit. tit. de Ieiunio fol. 251
s Epist. citata.
t Loco supra citat p. 332.

Eodem Tomo 3. habetur *liber de communi essentia Patris & Filij & Spiritus sancti*, qui varijs nominibus citatur, à *Coccio*. 1. vt probet, [u] Cœlestes Spiritus in certos ordines seu Choros esse distinctos, ac alios alijs præesse & præferri. 2. vt probet, [x] Susannæ historiam esse Canonicam Scripturam. 3. vt probet [y] Pœnitentiam esse quartum nouæ legis sacramentum. Citatur etiam à [z] Duacensibus Anglis, vt probent Angelos offerre hominum preces Deo. Hunc librum relegauit [a] *Nannius* inter eos quos non putauit *Athanasij*.

Eodem To. 3. habetur *sermo de sanctissima nostra Deipara*, qui citatur à Pontificijs, [b] pro Inuocatione Sanctorum; & pro [c] assumptione Virginis Mariæ &, [d] pro alijs religionis suæ capitibus. Atque author illius inscribitur ab [e] *Andradio, magnus ac illustris*.

Hic sermo non est *magni & illustris Athanasij*: Hunc in tertiam classem relegauit [f] *Nannius*, inter eos quos non putauit esse *Athanasij*. Hic sermo reijcitur à *Baronio*. Nam *sermo qui Athanasij nomine inscribitur, alicui alteri potius ad-*

u To. 1. l. 4. de Angelis art. 2. p. 342
x To. eod. l. 6. de sac. script. Ecclesię, art. 15.
y To. 2. l. 7. de pœnitentia, art 1. p. 782.
z Annotat. in Tob. 12. v. 12.
a Epist. citata.
b Bell. de sanct. beatit. l. 1. c. 19.
c Rhem. Anno. in Act. 1. 14.
d Vide Bellar. lib. 3. de cultu sanct. c. 16. & l. 2 de Monach. c. 22.
e Orthodox. explic. l. 9. p. 720.
f Epist. supra citata.

scribendum existimamus, quam Athanasio, inquit [g] Baronius. Nam *cum ibi Author multus sit in confutando Nestorij Dogmate, de quo tunc esset controuersia, & vrgere Monothelitas conetur, plane alius ab Athanasio esse conuincitur. Si enim ea ab Athanasio scripta fuissent, Cyrillus eiusdem Ecclesiæ Episcopus, & alij Patres qui Ephesino Concilio aduersus Nestorium interfuere, & cuncta quæ à Sanctis Patribus scripta essent volumina, vt illius hæresin impugnarent, euoluerunt, nequaquam adeò laborassent, sed nullo negotio quod de Incarnatione verbi sentiendum esset, vna illa tanti Patris edita homilia, occlusissent ora omnium blasphemantium.* Hæc Baronius. Quocum sentit eruditus vir *Antonius Agellius*, [h] referente ipso *Baronio*: Et [i] *Antonius Possevinus*, & *Franciscus Suarez*, imo, & ipse Bellarminus. Nam *pleriq; viri eruditi dubitant, an sit Athanasij, quia videtur post tempora Ephesini Concilij editus, cum in eo refellatur error Nestorij: Et Cyrillus ac alij Patres Concilij Ephesini nunquam illius operis meminerint. Cum tamen Authoritate Athanasij sæpius vtantur*, inquit [k] Suarez. Et,

Sermo de sanctissima Deipara non videtur esse S. Athanasij, sed alicuius posterioris, qui post Concilium 3. & 4. imo etiam 6. floruerit; inquit [l] Bellarminus; *ita enim accurate disputat de vnione diuinæ* & *humanæ naturæ in vna hypostasi: nec non de appellatione Deiparæ, quod Virgini ea appellatio iure conueniat, & denique de duabus voluntatibus, & operationibus vnius volentis & operantis Christi, vt dubitari non possit, quin iste Author viderit decreta Conciliorum contra Nestorium, Eutychetem, & Monothelitas, — Adde quod in explicatione vocabuli ὁσία, dicit vocem ἰσία significare æqualitatem: & Græcis ἰσότης est æqualitas, non ἰσία. & tota illa distinctio vocis ὁσία à voce ἴσος est leuior, quam vt Athanasium decere videatur.*

Eodem Tomo 3. habetur *sermo in passionem & crucem Domini*, qui citatur à Pontificijs: Pro [m] Limbo Patrum: Pro [n] libero arbitrio: & vt probent, [o] eos qui vouerunt vitam monasticam non posse ad seculum redire.

Hic sermo reijcitur à [p] *Nannio*, inter eos quos non putauit esse *Athanasij*.

Et de hoc sermone, verba faciens *Erasmus*, [q] *Sequentis* (inquit) *operis phrasis non sapit Athanasium: ludit enim* quo-

g To. 1. Annal. ad an. 48. nu. 19
h Loco citato nu. 73.
i Apparat. sac. verbo. Athanasius.
k In 3. part. Thom. To. 2. q. 37. art. 4. disput. 21. sect. 1.
l De script. Ecclesi. ab an 300 ad 400. Athanasius
m Lensæus de Limbo pag. 373.
n Bellar l. 4. de gra. & lib. arbit. c. 9.
o Coccius To. 2. l. 4 de vita monastica. art. 6. p. 426.
p Epist. supra citata.
q To. 8. operum Erasmi, p. 311.

quodammodo in sacris literis, quod ille non solet.

Eodem Tomo 3. habetur *sermo in illud Euangelij, Quicunq; dixerit verbum,&c.* qui citatur à [r] *Coccio*, vt probet Belis, Draconis, Danielis & Abacuk historiam esse Authenticam Scripturam.

r To.1.l.6.de sac.script. Eccl. art.16.p.675.

Hunc sermonem relegauit [s] *Nannius* inter eos quos non putauit esse *Athanasij*.

s Epist.supra citata.

Eodem Tomo habetur *sermo breuissimus de Passione Domini*, qui incipit; *Hominum certe peccata*: qui citatur à [t] Bellarmino, vt probet: Adamum in monte Caluariæ sepultum esse.

t Lib.3.de amiss. grat. &c.c.12.

Hic sermo reijcitur à [u] *Nannio* in tertiam classem, inter eos quos non putauit esse *Athanasij*.

u Epist.citata.

Eodem Tomo 3. habetur *homilia de Semente*, quæ citatur à *Coccio*, vt probet: [x] Christi animam vere ad Inferos descendisse, vt Sanctorum animas inde liberaret. Et eodem Tomo 3.habetur *liber de Incarnatione*, qui incipit, *Mos pij hominis*,&c. Citatur à [y] *Bellarmino* in eundem finem.

x To.1.l.2.de Christo saluatore,art.4.p.163

y Lib. 4. de Christo.cap.14.

Hic liber de *Incarnatione*, & illa homilia *de Semente*, reijciuntur à [z] *Nannio*, inter eos quos non putauit esse *Athanasij*.

z Epist.supra citata.

Tomo 4. operum *Athanasij* habetur *libellus de diuersis quæstionibus sacræ Scripturæ ad Antiochum Principem*, sub nomine *Athanasij*; in quo continentur *Quæst.* 162.licet in [a] alijs varijs editionibus habentur tãtum 41.*à Reuclino Latine redditi.* Hic liber citatur à Pontificijs varijs de causis. Nam quæstio 4.[b] citatur pro diuersis ordinibus Angelorum: octaua citatur, pro modo apparitionum dæmonum 34.[d] pro Purgatorio. 39.[e] pro Imaginibus, ciusque libri Author ad cœlum vsque laudibus extollitur.

Sanctus Athanasius, (inquit [f] Alanus) *bone Deus, qualem quantumq; virum verbo & opere iam nomino? Ipsum nomino, cuius memoria in Ecclesia Dei beata est, cuius solius verbum præpõderat ad vnum omnibus minutis Protestantibus. Mirum in aduersarij trepident, cum eum nominatum audiunt*, inquit Alanus. Atqui luce clarius est, libellum hunc filium esse populi, nec nouisse parentem suum. Nam,

a Viz. in Hagenaensi anno 1519.& Lugdunensi an. 1532. & in Coloniensi anno 1548.

b Coccius To. 1.l.4 de Angelis.art.2.p.342.

c Duacenses Annot. in Iob. p.1061.

d Bellar.l.1 de purgat.cap.6.

e Harding.art. 14.adu.Iuellum

f Lib.de orat. pro animabus defunctis c.5. fol.168.

Inter opera D. Athanasij Alex. Patriarchæ. To. 2. Cornel.

 edit.

edit. Graecolat. editus est libellus quaestionum breuium ad Antiochum, quem magni illius Athanasij non esse colligitur, quod in ijs, Sancti Epiphanius & Gregorius Nissenus citantur, illo magno Athanasio Iuniores, inquit [g] Martinus Delrio.

g Vindiciae Areopagiticae c 14.

Quaestionum ex veteri & nouo Testamento ad Antiochum Principem lib. 1. continens quaest. 162. cuius initium est, Vnde declarari potest; Athanasij non videtur, inquit [h] Sixtus Senensis. Suspicor hunc ex varijs Patrum scriptis collectum à studioso quopiam, qui in q. 4. Theologiam mysticam Dionisij allegat, Athanasij seculo, vt arbitror, ignotam: & q. 33. citat Athanasium ipsum, & ab eo etiam diuersam sententiam profert, inquit idem [i] Sixtus.

h Bibl. sanct. l 4 verbo. Athanasius.

i Ibid.

Posseuinus eodem est iudicio, quo Sixtus: subnixus tamen melioribus argumentis quam Sixtus, si Posseuino de se ipso loquenti credi fas sit. Nam Validiora sunt Argumenta quae librum non esse Athanasij euincunt, [k] inquit ille. Nam in quibusdam Exemplaribus feruntur quaestiones 162. in quibusdam solum 46. & in harum 4. citatur Epiphanius, in opere inscripto, Panarius, & q. 8. Greg. Nissenus in lib. de homine tanquam antiqui Authores. Dicitur enim Sanctus pater noster Epiphanius. Constat autem Athanasium illos praecessisse. Quin & inde constat ψευδεπίγραφον esse, quod Chrysostomus, Scala Iohannis, Maximus, Nicephorus, & alij in illo citantur, inquit idem Posseuinus.

k Apparat. sac. verbo. Athanasius.

Bellarminus ipse qui hunc libellum tanquam Athanasij germanum citauit, de notis Ecclesiae lib. 4. cap. 9. & lib. 1. de Purgat. cap. 6. In recognitione operum agnouit errorem suum,[l] dicens: Librum quaestionum ad Antiochum non existimo esse S. Athanasij Alexandrini Episcopi, quippe qui in ipso libro alicubi citatur, & reijcitur, nisi forte inserta sint multa ab aliquo posteriore authore: & plenius in * libro de scriptoribus Ecclesiasticis, qui* nouiter impressus est, in quo sic legimus: Quaestiones ad Antiochum, Athanasij esse non possunt; nam Quaest. 23. citat author magnum Athanasium, & ab eo dissentit. Quaest. 108. dicit, Romanos esse Francorum genus: ex quo apparet, auctorem esse recentem. Franci enim dicuntur omnes occidentales in Regnis Turcarum. Quaest. 129. citatur S. Gregorius Theologus, qui tamen posterior est Athanasio. Multo minus

l Recognit. lib. de conc. & Eccl. pag. 49.

* Ab an. 300 ad 400. Athanasius

* Anno 1613. Coloniae.

nus

nus Athanasij sunt quæstiones 46.*quæ in alijs codicibus inueniuntur: nam in ijs citantur vt antiqui Patres, Epiphanius, Greg. Nyssenus, & alij.*

Eodem Tomo 4. habetur *Liber de Passione Imaginis Christi*, qui citatur à [m] Pontificijs, pro adoratione imaginum: Et quo concilient ei maiorem authoritatem, [n] aiunt esse *Historiam memoratu dignissimam*; [o] *ipsissimum opus Athanasij, Episcopi Alexandrini. Hæc* P (inquiunt) scripsit *nobilissimus ille Græcus Author, & acerrimus propugnator fidei Catholicæ. Athanasij Alexandrini luculentus, ac pius sermo*. Crab. in indice to. 2. Concil.

m Bell. l. 2. de imag. c. 10. & 12. Catech. Ro. in explicat. pręcepti 1. p. 418. & alij.
n Colon. dial. 3. p 59.
o Lipom. de vitis S. pars. 1. nu. 206.
q Colon. loco citato.

Hic liber mire redolet *Legendam Auream*; suntque ex ipsis non infimæ sortis homines, qui ingenuè profitentur non esse opus *Athanasij Magni.*

Redolere *Legendam Auream* vel minimè nasuto constare potest, si currens tantum perlegerit. Hæc enim in summa est. Contigit quòd quidam è Christianorũ numero dómicilium à quodam conductum habitaret, qui ex aduerso lectuli imaginem Iesu Christi Domini nostri fixerat, quæ integram Christi Domini proportionem exprimeret. Hic, non ita diu post id temporis, quærebat ædes maiores, quas cum inuenisset, è domo quam habuit, in alteram migrauit. Cumque res suas omnes in eam transtulisset, imaginem tamen illam Domini illic obliuione reliquit, quamuis nouerat Nicodemũ qui ad Iesum noctu venerat, proprijs manibus eam composuisse, & morientem Gamalieli tradidisse: Gamalielem cum diem sibi cerneret adesse extremũ, Iacobo eam reliquisse. Iacobũ, Simeoni, Simeonẽ Zachęo, &c. Postea Iudæus commoditate loci captus, ædiculam illam conduxit, nondum animaduertens eiusmodi imaginem illic affixam, suaque istuc transferens, aliquandiu illic habitauit. Quodam autem die cum quosdam ex suis in prandium inuitasset, contigit vt quidã conuiuarum inspiceret, qui plaustra conuitiorum in saluatorem effudit, & ad Principes Sacerdotes hominem detulit, quòd imaginem Saluatoris in ædibus conseruaret, Nazaræumq; non eiecisset. Conuiuator seipsum purgare studens, terribilibus sacramentis profitebatur se huiusmodi Imaginem hactenus

non vidisse: Attamen mane facto, congregati summi Sacerdotes & Seniores, cum ingenti hominum eiusdem nationis turba, ad ædes illas in quibus imaginem Domini nostri habebatur, ire pergunt, & confestim imaginem contemplati, furore pleni, imaginem detrahunt. Tunc omnes cœperunt expuere in faciem imaginis, colaphisque hinc illinc faciem cædebant. Talia conuitia euomuerunt in imaginem, quæ nemo sanæ mentis excogitare possit, imaginis pedes manusque clauis ferreis forauerunt, acceptaque spongia aceto plena, ad os imaginis applicuerunt, sumpto calamo, caput imaginis cædere cœperunt, & tandem iusserunt, vt quidam latus imaginis lancea transfigeret, ex quo confestim sanguinis & aquæ riuuli manarunt. Eiusque virtute infinita plane miracula patrata sunt, super paralyticos, cœcos, claudos, surdos, leprosos, &c. Sicut in passione Dei Filij Saluatoris mundi olim contigit, cœlum expauisse, ita nunc quoque, &c. inquit Author.

Verùm nunquid habet probabilitatis, quenquam tam nullius memoriæ, vt eiusmodi imaginem à parentibus ex hac luce migrantibus tanquam Mnemosynon sibi legatum penitus obliuisceretur, cum è domo migraret, præsertim cum ad pedes lectuli staret? Ecquid probabilitatis habet Iudæum, qui in ædibus per aliquod tempus inhabitauerat, ipsam imaginem nunquam vidisse; è vicinis vero aliquem ad cœnam vocatum, inter cœnandum continuò deprehendisse? Ecquid probabilitatis habet sanguinem ex re non sanguinea profluxisse? Sed mitto hæc improbabilia: Non esse Athanasij Magni, necessarijs euincam argumentis.

Atque primum sumam ex primis verbis. Exorditur enim Author totam fabulam verbo (*Itaque*) dicens: *Dilectissimi itaque, &c.* Quis enim tam iniquus rerum æstimator, vt credat magnum illum *Athanasium* illaturum conclusionem ex præmissis nullis?

a Vide edit. Colon. an. 1548. & Basil. 1564.

Secundum Argu. desumetur ex orationis modo. Vbi verba faciens de morbo quo leuabatur senex quidam per sanguinem ex imagine profluentem, obseruat fuisse eum, qui Græca locutione παραλυσις: Latina verò, *dissolutio membrorum* dicitur. Nam, *Athanasium* Magnum tam pręcise notasse

taſſe quo nomine Græco, quo Latino, morbus ille diceretur, incredibile eſt, cum eum Latine aliquid ſciuiſſe inauditum eſt.

Tertium & palmarium Argumentum colligitur ex titulo, qui antiquitus huic operi præfigi ſolebat. Qui titulus hic eſt: *D. Athanaſij Archiep. Alexandrini, de Paſſione imaginis Domini noſtri Ieſu Chriſti, qualiter crucifixa eſt in Syria, in vrbe, quæ Berythus dicitur, temporibus Conſtantini ſenioris, & Hyrenæ vxoris eius*. Nam lippis & tonſoribus notum eſt, *Athanaſium Magnum* per aliquot annorum centurias emortuum fuiſſe, priuſquam *Conſtantinus ſenior & Hyrene* vxor eius rerum potirentur.

His adde, quod ſi *Athanaſius Magnus* hæc ſcripſiſſet, ipſius *Athanaſij* tempore res ipſa contigiſſet. Nam cum ipſe Author in ſuæ narrationis exordio, dicat id accidiſſe *diebus ſuis*: plane apparet rem geſtam ſui temporis Authorem ſcripſiſſe: verùm res iſta non contigit *Athanaſij Magni* temporibus, ſed tempore *Conc. Nicæni* 2. ſi forte vnquam contigit. Nam, *cum qui aderant in Synodo Patres, vt in re hactenus inaudita, in fletum prorupiſſe Concilij Nic. 2. Acta teſtentur, ſane quidem rem recens geſtam eſſe demonſtrant*, vt recte *colligit* [r] *Baronius*. Quod & pluribus confirmat in [ſ] Annalibus: & in Annotat. in Martyrolog. Rom. Vbi, *Plane* [t] (inquit) *Conſtat Authorem illius Hiſtoriæ non eſſe Athanaſium Alexandrinum Epiſcopum, vt habet recens inſcriptio, nec in Synodo tanquam Athanaſij illius cognitam, &c.* & paulo poſt: *Alicuius alterius potius Athanaſij in Syria Epiſcopi, quam Alexandrini, tractatus ille eſſe conſpicitur.*

r Annal. to. 9. ad an. 787. nu. 29.
ſ Nu. 3.
t Nouemb. 9. 1.

Cuius cenſura eo magis obſeruanda, quod [u] *Gretſerus* & [x] *Poſſeuinus*, par Papiſtarum, qui *Baronio* alioqui ſunt addictiſſimi, & quaſi in eius verba iurati, hac in cauſa *Baronium* deſerunt, impudentiſſime aſſerentes, vt & etiam [y] *Bellarminus*, quod *licet dubium eſſe poteſt num ſit opus Magni Athanaſij, tamen certum eſt eſſe antiquiſſimi Authoris, quandoquidem citatur* (ſic enim mentiuntur) *tanquam antiquiſſima Hiſtoria in 7. Synodo Act. 4.*

u Lib. 1. de ſanc. Cruce c. 98.
x Apparat. ſac. verbo Athanaſ.
y Lib. 2. de imagin. c. 10.

Eodem Tomo 4. habetur *Epiſtola* ſub nomine *Athanaſij & Egyptorum Epiſcoporum ad Marcum Papam*, quæ citatur

à

u Lindan. Panopl. l. 4. c. 89. fol. 441.

à nonnullis [u] Pontificiis, partim vt probent, Pontificis Primatum; partim vt probent, plures Canones in prima *Nicæna* Synodo confectos, quam 20. Verùm hanc Epistolam *suppostitiam* esse, & falsò *Athanasi Magno* attribui, qui primas tenent inter Pontificios, liberè agnoscunt. Quorum primus sit [x] *Bellarminus* Cardinalis, cuius hæc sunt verba. *Quod illi canones non sunt omnes* (loquitur de canonibus. Conc. Nic. 1.) *Probant nonnulli ex Epistola Athanasij ad Marcum Papam, in qua petit exemplum Nicæni Concilij ex Romani Pontificis scrinio, asserens exempla quæ erant Alexandriæ, fuisse cremata ab Arianis. Sed hoc argumentum ridetur à Magdeburgensibus, & verè non est solidum. Nam illa incensio librorum accidit tempore Constantini Imperatoris, quando Athanasio expulso Georgius quidam Arianus in eius locum ordinatus est, vt ipse Athanasius testatur in Epistola ad omnes Orthodoxos: Constat autem ex Chronico Hieronymi, Marcum Papam eo tempore iam fuisse defunctum. Deinde, si Marcus Papa exemplum misisset ad Alexandrinos ex Romano scrinio, certe conuenissent deinceps inter se exemplaria Romanum & Alexandrinum. Quomodo ergo in exemplari à S. Cyrillo ex Alexandria ad Affricanos misso, deerant isti canones tres qui inueniebantur in Romano?* Hactenus Bellarminus.

x Lib. 2. de Ro. Pont. c. 25. Vide eundem l. de Eccle script. ab an. Do. 300. ad 400. Athanasius &, ab an. do. 1100. ad 1200. Gratian.

Cui concinit [y] *Baronius*, cuius hæc sunt verba. *Mirum certe, cum diu multumque inter Ecclesiam Affricanam & Romanos Pontifices Sozimum ac Bonifacium agitata sit controuersia de numero Nicænorum canonum, ipsos eiusmodi Epistolas* (Videlicet Athanasij ad Marcum, & Marci ad Athanasium) *præteriisse. At Mercatoris merces nonnihil suspectæ redduntur, vtpote quæ germano rectæ rationis & temporis signo minime inueniantur esse signatæ. Quonam pacto, quæso, sub dictis Coss, potuit Athanasius Alexandria ad Marcum scripsisse, qui iam exul hoc anno agebat in Gallijs? Et quænam sub Constantino grassatio Arianorum contigit in Ægypto, cum non Marci tempore, sed multo post, quando Constantinus Georgium in locum Athanasij subrogauit, passa sit Ecclesia Alexandrina violentam Arianorum vastationem? Sed quonam pacto Marcus potuit decimo Kalend. Nouembris scripsisse ad Athanasium, cum hoc ipso anno nonis Octobris reperiatur esse defunctus? Eum quidem*

y Annal. To. 3. ad an. 336. nu. 59.

non

non nisi 8. *menses sedisse, S. Hieronymus testatur in Chronico*, inquit Baronius. Quæ adeo vera visa sunt *Posseuino*, vt Categoricè [z] concludat: *Ad Marcum Papam epistolam, & Marci rescriptum, sine dubio non esse Athanasij.* z In Apparat. sac. verbo Athanasius.

In 1. Tomo Concil. edit. Binnianæ habetur *epistola*, quam *Athanasius & vniuersi Ægyptorum, Thebaidorum, & Lybiorum Episcopi in sancta Alexandrina Synodo, gratia Dei, congregati, dicuntur scripsisse ad Fœlicem.* 2. *Papam Romanum.* Hæc citatur à [a] Pontificijs passim, pro Primatu Pontificis Romani: *Omniumq. authoritatum eò spectantium hæc maxime obseruanda*, inquit [b] Hardingus. a Bellar. lib. 1. de Rom. Pont. c. 10. & l. 2. c. 15. Campian. ratione 5. Harding. art. 4. ad Iuelli prouocat. b Loco citato.

Si hæc epistola suspiciendum maxime præbeat argumentum pro primatu Pontificis Romani, actum est de Pontificis Rom. primatu. Nam hæc epistola eiusdem est farinæ cuius illa altera (de qua diximus) ad *Marcum*. Sic enim de hac [c] *Baronius. Quæ fertur Athanasij nomine ad Fœlicem Romanum Pontificem ex Synodo Alexandrina scripta ab Episcopis Ægypti, Thebaidis, Lybiæ, haud æq. probatur, quippe quod talis fuerit status Ecclesiæ Alexandrinæ, ab eo tempore, quo, exulante Liberio, Fœlix sedere cœpit, vt nullus plane locus, vel tempus cogẽdæ Synodi potuerit esse, Athanasio fuga elapso, & in eremo latitante, atque alijs Episcopis pariter exturbatis. Sunt præter hæc multa alia, quæ ibi posita minus arrident, vt cum de ipsius Fœlicis ordinatione Athanasius eundẽ Fœlicem reddit certiorem. At ipse suas merces Mercator emat.* Hactenus Baronius, cuius censuram totidem verbis refert Binnius, eamque approbat. Nam *hæc epistola sub nomine Athanasij, &c. de fide suspecta est, &c.* inquit [d] Binnius. c Annal. To. 3. ad An. 357. nu. 66. d To. 1. Conc. pag. 492. in notis.

Opera falsò adscripta Athanasio, quæ alibi quam in prædictis Tomis reperiuntur.

Abentur *Commentarij* sub nomine *D. Athanasij in omnes Pauli Epistolas* impressas Lugduni, 1532. & [a] alibi sæpius. Hij citantur à [b] *Whito*, & [c] *Verniero*, pro reali Christi præsentia in Sacram. & à [d] *Smytho*, & alijs, pro cœlibatu sacerdotum. b Diacos. Martyr. fol. 23. c In magno & vniuersali Concilio. d De Cœlibatu sacerdotum c. 3.

Hos suppositios esse fatentur Pontificij. Nam *sunt qui data opera per fraudem & dolum inscriptiones deprauent, & immutent, idq́ ob varios, sed pessimos fines. Alij vtilitatis, quæstus, ac turpis lucri gratia, ceu sunt voluminum scriptores, impressores, institores vel venditores, qui vulgarium & interdum quoque obscurorum hominum partus nobiliorum authorum titulis coronant, nimirum tali fuco, stultam festinantium emptorum credulitatem aucupantes.—— Sic Theophylacti collectiones in Paulum, sub splendidiore Diui Athanasij nomine vendidere,* inquit [f] Sixtus Senensis. Qua etiam in sententia sunt [g] *Salmeron*, [h] *Posseuinus*, &, qui vnus est instar omnium, [i] Bellarminus, cuius hæc sunt verba: *Tribuuntur S. Athanasio à nonnullis Commentaria in omnes epistolas S. Pauli. Sed ea Theophylacti sunt, non Athanasij.*

In libro qui inscribitur *de vitis Patrum*, habetur *vita S. Antonij Abbatis*, quæ ab *Athanasio* Episcopo Alexandrino dicitur conscripta; quæ citatur varijs in locis à [k] *Bellarmino*, [l] *Copo*, & [m] alijs Pontificijs. Quam vitam [n] *Bellarminus* ait, *reuera esse insigne volumen.*

Hanc vitam non esse reuera *insigne illud volumen* quod scripsit *Athanasius*, vel ex eo constare potest, quod in hoc *Antonius* in ipso quasi mortis articulo, duobus fratribus qui ei iam seni cœperant ministrare præcepit, vt *Melotem & pallium tritum cui superiacebat, Athanasio Episcopo darent, quod ipse nouum illi detulerat.* Nam teste [o] *Hieronymo, Paulus Eremita* ante aliquot annos dono petierat, obtinueratque pallium illud ab *Antonio*.

Rursus *S. Hieronymus* multa notatu digna de *Antonio* refert, quorum nullum in hoc volumine vestigium. Sanctus *Hieronymus* [p] refert *Antonium conspexisse hominem equo mixtum, cui opinio poetarum Hippocentauri vocabulum indidit. S. Hieronymus* refert congressum *Antonij* cum *Paulo Eremita*, & quo modo *Coruus integrum illis panem quasi cœlitus detulit, &c.* Atqui vnde harum rerum notitia *Hieronymo* præterquam ex volumine illo *Athanasiano de vita Antonij*, quam *Hieronymus* transtulisse dicitur? Quæ cum in isto non habentur, apparet hoc aliud prorsus ab illo esse.

Nec quicquam huic rationi præiudicat, quod [q] *Baronius* &

f De falsa librorum inscriptione ad finem l.4 Bibl. Sanctæ.
g In epist. Pauli disput. 19.
h In Apparat. sac. Athanasius
i De script. Eccl. Athanasius. ad An. 340.
k Lib. 2 de Imag. c. 29. l. 3. de cultu sanct. c. 4. l. 2. de Monachis c. 5. l. 2. de reliquijs c. 3.
l Dial. 3. c. 11 & Dial. 4. c 6.
m Censura Colon. Dial. 3.
n Lib 2. de Monach. c. 5.
o In vita Pauli To. 1.
p Loco citato.
q Annal. To. ad An. 343. nu. 6.

& *Posseuinus* notant, viz. *Inde accidisse vt in vita Antonij ab Athanasio conscripta, de congressu Pauli cum eo nulla penitus mentio habeatur, quod Athanasius res gestas Antonij, ipso adhuc viuente scriptis commendauit.* Nam ex ipsa prefatione operis manifestum est, libellum hunc conscriptum fuisse post mortem *Antonij*. Sic enim in ea legimus. *Quoniam exegistis à me, vt vobis scriberem de conuersatione B. Antotony, volentibus discere quemadmodum cœpit, quidue fuerit ante sanctum propositum, qualem etiam habuerit terminum vitæ, & si vera sunt ea, quæ de eo fama dispersit, vt ad eius æmulationem atque exemplum vos instituere possitis, magna cum lætitia suscepi vestræ charitatis imperium.* Quod & ex conclusione etiam constat, Nam *quis finis eius vitæ fuerit, dignum est & me commemorare & vos cum desiderio audire*, inquit idem Author. Ostendens porro, quam salutare consilium moriens dederit astantibus, quemadmodum quæ habuit, distribuerit, quo modo de funere prouidit, & qua fidelitate egerunt discipuli, corpus humo operientes vt præceperat.

r Apparat. sac. verbo. Antonitus ÆEgyptius.

* *Athanasius* vnum habet locum insignem & minimè tritum, de seruanda imagine saluatoris. In quo inducit Christum & Ecclesiam mutuo inter se, dialogorum more, colloquentes. Qui locus non est tritus, inquit [s] *Hardingus*. *Age, inquit Christus ad Ecclesiam, dic mihi cur oppugnaris? Oppugnor (inquit Ecclesia) propter verum & firmum Pascha, quod agito, & propter religiosam & puram imaginem tuam, quam mihi Apostoli reliquerunt, vt haberem depictam arcam humanitatis tuæ, in qua mysterium redemptionis operatus es. Hic Christus, Si propter hoc (inquit) te oppugnant, ne grauiter feras, neue animum despondeas, cum scias, si quis Pascha neget, aut imaginem, me eum negaturum coram Patre meo & electis Angelis.*

*Athanasius in ser. de sanct. patribus & prophetis.
s Artic. 14. ad Iuelli prouocat

Verum quidem est illud *Hardingi*, hunc locum non esse tritum; nam nullibi inter opera *Athanasij* reperitur. Impressa habemus opera *Athanasij Romæ, Basileæ, Parisijs*, Anno 1520. 1555. 1564. 1572. 1581. 1582. 1598. 1608. & alibi alias: verùm hic locus nullum locum habet in aliqua harum editionum, ne in [t] *Comelini* quidem. In * qua tamen

t An. 1600.
* To. 2 prope. finem.

habentur *fragmenta aliquot operum D. Athanasij, siue amissorum, siue vulgo non extantium*, verisimile mihi videtur pulchellum hunc locum *Veronæ* in Italia situ & puluere iacuisse cum *Hardingi Amphilochio.* Nam huc vsque in hac terrarum orbis parte nusquam visus est, nec auditus quidem, nisi à Romanensibus nugiuendulis.

Operepretium fecissent Romanæ Ecclesiæ Principes, qui hunc locum nobis obtrudunt, specioso nomine *Athanasij*, si notassent, qua orbis parte, quibus hostibus, quanto tempore, Ecclesia Christi adeo oppugnata fuit, ob imaginem Christi. [u] *Bellarminus* Cardinalis asserit *Zenaiam Persam primum fuisse qui asseruit Christi & Sanctorum imagines non esse venerandas.* Et hunc *Zenaiam Persam* vixisse circa annum Domini 485, testatur [x] *Baronius*, Cardinalis æque, ac *Bellarminus.* Si *Zenaias Persa*, qui vixit circa annum 485. *primus* fuit *Iconomachus*, quî oppugnari potuit Ecclesia Dei ob imagines tempore *Athanasij*, cum satis pateat *Athanasium* 100. prope annis emortuum esse priusquam de *Zenaia Persa* verbum vllum. Sin oppugnata non fuit Ecclesia tempore *Athanasij*, pueriliter egit Ecclesia conquerens de non illata iniuria, & iniuriam faceret *Athanasio* non paruam, qui eum nulla de causa Ecclesiam tam querulam faceret.

u Lib. 4. de notis Ecclesiæ c. 9.

x Annal. To. 6. ad An. 485. nu. 16.

Facessat ergo [y] *Gretserus*, vna cum *Hardingo*, qui ex eodem loco nobis persuadere velit, *D. Athanasium authorem grauissimum, & sanctissimum, existimasse in Ecclesijs Galatarum fuisse crucifixi imagines, eundemque minime pro Idolis aut alio titulo illicitis habuisse imagines crucifixi*; & quod mirabile magis, *D. Athanasium* collegisse *Galatas* habuisse imagines crucifixi, ex illis Apostoli verbis: *O insensati Galatæ, quis vos fascinauit non obedire veritati, ante quorum oculos Iesus Christus depictus est in vobis crucifixus?* Nam nemo nisi insensatus prorsus, quem aliquis *Balaam* fascinauit, ne veritati crederet, vnquam credet *Athanasium* virum tam doctum, tam disertum, è textu tali sensum talem eruisse.

y To. 1. lib. 2. de cruce c. 1.

Cap. 3. 1.

Marci Papæ Epistola ad Athanasium, & omnes Ægypti Episcopos, citatur à [a] *Bellarmino*, vt probet: Romanum Pont. ex Cathedra docentem non posse errare: Et, [b] *Petro* succedere

a Lib. 3. de verbo Dei, c. 5.

b Lib. 2. de Ro. Pont. c. 14.

dere in Ecclesiastica Monarchia. Citatur à [c] *Cano*, vt probet: Septuaginta esse *Nicæni* Concilij Capitula; & appellatur à [d] *Custero, præclarissima Epistola.*

[c] Loc. Com. lib. 6 c. 4.
[d] Enchirid. controu. c. 3.

Hæc Epistola relegatur à [e] *Nannio* tanquam suppositicia, idque merito. Primo, quia cum diu multumque inter Ecclesiam *Africanam*, & *Romanos Pont. Zosimum ac Bonifacium* agitata sit controuersia, *de numero Nicænorum canonum*, hæc Epistola minimè illis cognita fuit, agnoscente [f] *Baronio*. Secundò, quia in hac Epistola *Marcus Papa* dicitur misisse in Egyptũ ad *Athanasium*, 70. *Nicæni Concilij Capitula*, quæ *Athanasius* à Romana Ecclesia, datis ad Marcum Papam literis, postulabat impartiri: cum *Athanasius* hoc anno, non in *Egypto*, sed in *Gallijs* exul agebat, [g] fatente eodem *Baronio*. Tertiò, quia hæc Epistola data est 10. *Kalendas Nouembris, Nepotiano atque Facundo Coss.* Cum hoc ipso anno nonis Octobris, *Marcus Papa* reperiatur esse defunctus. Quomodo enim fieri potuit, eam datam esse ab ipso *Marco* Epistolam, si iam ante ipse ex humana vita desierat, vt vere annotat [h] *Baronius*? Quartò, Si *Marcus Papa* exemplum *Nicæni Consilij* misisset ad *Athanasium & Alexandrinos ex Romano* scrinio (quod in ista sub *Marci* nomine Epistola affirmatur) certe conuenissent deinceps inter se exemplaria *Romanum* & *Alexandrinum*. Atqui id falsum. Nam in exemplari à *Sancto Cyrillo* ex *Alexandria* ad *Africanos* missa, deerant *Canones tres* qui inueniebantur in *Romano*, vt patet in *Concilio Carthaginensi 6.* nec diffitetur [i] *Bellarminus*. [k] *Baronius* eundem esse putat *Authorem*, qui has concinnauit literas, cum eo qui finxit Epistolam illam *Bonifacij Papæ ad Eulalium Episcopum Alexandrinum, de restituta communione Ecclesiæ Africanæ.* Atqui is insulsus aliquis Nebulo fuit, vt paulo infra, ex *Bellarmino*, & *Baronio* ostendam.* Bellarminus ipse, *constare ait, hanc Epistolam esse suppositiam.*

[e] Epistola Nuncupat. in Athanasium.
[f] Annal. To. 3. ad an. 336. nu. 59.
[g] Loco citato.
[h] Loco citato.
[i] Lib. 2. de Ro. Pont. c. 25.
[k] Ad an. 336. nu. 60. to. 3.
* Lib. de script. Eccl. ad an. 340. & ad an. 1145.

Iulij primi Epistola prima ad Orientales Episcopos citatur à [l] *Bellarmino*, vt probet: Omnes Episcopos habuisse consecrationem, & dignitatem à Romana Ecclesia. Citatur à [m] *Greg. de Valentia*, vt probet: Romanum Pontificem pro tempore existentem, B. Petri successorem esse: & ab [n] *Hardingo*, vt probet. Non debere præter sententiam Ro-

[l] De Ro. Pont. li. 1. c. 23.
[m] Analysis fidei l. 7. c. 11.
[n] Art. 4. ad prouocat. Iuelli.

mani Pontificis Concilia celebrare.

Hæc Epistola data est *Feliciano & Maximiano Coss.* At ex [o] *Baronij Annalibus* constat, in Pontificatu *Iulij* nullum *Maximianum* extitisse Consulem.

o To.3.ad an. 337.&c.

Iulij primi Epistola secunda contra Orientales pro Athanasio, citatur à [p] *Bellarmino*, vt probet: grauiores causas pertinere ad iudicium sedis Apostolicæ ex decreto *Concilij Nicani*. Citatur à [q] *Cano*, vt probet: licere omnibus Episcopis in causis grauioribus appellare Apostolicam sedem, idque ex decreto etiam *Concilij Nicani*.

p De verbo Dei l.3.c.7.

q Loc.com.lib. 6.c.4.

Hanc Epistolam supposititiam esse multis probatur argumentis, ac primò, quia data est iisdem *Coss.* quibus prior, *Feliciano* viz. & *Maximiano*. Nam vt supra dixi, In toto Pontificatu *Iulij* nullus fuit *Maximianus* Consul. Secundò quia omnino diuersa est ab ea, quæ certa & indubitata est Epistola *Iulij*, quam videre licet apud [r] *Athanasium*. Tertiò quia meminit multorum *Canonum Nicanorum*, quorum ne vnus quidem repertus fuit, vel in [s] exemplari *Cæciliani Episcopi Carthaginensis*, vel *Cyrilli Episcopi Alexandrini*, vel *Attici Constatinopolitani*: vel in quoquam probato *Authore* qui *Canones Concilij Nicani* recensuit. Quartò, quia hosce *Canones in sacro Rom. Ecclesiæ sedis scrinio* repositos esse, sancte iurat, inquiens, *Verum me dixisse, testis est diuinitas*. Cum tamen in illa nobili controuersia de *Numero Nicanorum Canonum*, inter *Africanos* & *Rom. Pontifices*, de qua supra, hæc Epistola non magis cognita illis fuit, quam altera *Marci*. Qui enim fieri potuit, vt hij *Canones* laterent *Zosimum*, & reliquos, si *Iulius* tam tuto loco eos reposuisset, in ipso *Ecclesiæ Ro. sedis scrinio?* Quintò, quia hæc tota est in deprædicando *Pontifice Romano*, cum illa quæ apud *Athanasium* extat, & vera, legitimaque censetur ab omnibus, Conciliorum authoritatem prædicat.

r Apolog.2.

s Conc. Carth. 6 c 9. Conc. African. c.102. c.103.

His, & huiusmodi argumentis adductus est [t] *Baronius*, vt hanc Epistolam *suspicione laborare* dicat. De qua si quis desideret plura, videat *Ioh. Rainold.* in Colloq. cum Harto cap.8. sect.6. & *D. Bilsonum* de Christiana obedientia, &c. part.1.

t Anal. To.3.ad an.341.nu.59.

Fælicis secundi epistola prima ad Episcopos Ægypti citatur

à

à [u] *Cano*, vt probet: Hæreticos quædam Capita è Concilio Nicæno expunxisse. Et à [x] *Stapletono*, vt probet: licere ex toto orbe ad Romanum Pont. appellare.

u Loc. com. l. 6. c. 4. fol. 196.
x Relect. controuers. cont. 3. q. 7.

Hæc Epistola data est *Agario & Iuliano Coss. At alterius istorum, Agarij videlicet, nemo eorum qui Romanos Consules recensent, mentionem facit*, teste [y] Petro Crabb. Præterea postrema pars huius Epistolæ verbatim desumpta est ex Epistola *Fœlicis Papæ* 1. *ad Episcopos Galliæ*.

y Annot. in hanc Epist. to. 1 conc. p. 362.

Habetur Epistola nomine *Damasi ad Aurelium Episcopum Carthaginensem*, posita in initio *Tom.* 1. *Conciliorum*: quam præcedit Epistola eiusdem *Aurelij* nomine ad *Damasum* primò scripta, qua petierat ab Apostolica sede ad se mitti *Decreta Romanorum Pontificum*. Hæc citatur à [z] *Gratiano*, vt probet: In Spiritum sanctum blasphemare qui Pontificios Canones violant.

z 25. q. 1. violatores.

Hæc Epistola data est *Gratiano & Siricio Coss.* At *apparet nec post annos quindecem Aurelium creatũ esse Episcopum Carthaginensem, sed perseuerasse Diaconum*, inquit [a] Baronius: ex quo videre potest lector, longe abesse vt Damasus hoc anno ad Aurelium Episcopum scripserit, vel acceperit ab Aurelio Episcopo literas.

a Annal. to. 4. ad an. 374. nu. 11.

Non fuere eius literæ quæ nomine Damasi leguntur scriptæ ad Aurelium Episcopum Carthaginensem, positæ ab Isidoro Mercatore in suæ collectionis exordio, inquit [b] Posseuinus.

b Apparat. sac. verbo, Damasus

Damasi epistola de Chorepiscopis ad Numidiæ Episcopos, citatur à [c] *Bellarmino*, vt probet, Romanum Episcopum succedere *Petro* in Ecclesiastica Monarchia.

c Lib. 2. de Ro. Pont c. 14.

Hæc Epistola data est *Libio & Theodosio Coss. At istorum Consulum annus non memoratur à Cassiodoro, aut Gregorio Haloandro, aut Mariano Scoto, sed tempore Damasi Papæ*, teste [d] Petro Crabb; nec à *Baronio* quidem in Annalibus. [e] *Duarenus* ait, hanc Epistolam esse *verbosam*; si dixisset etiam *ineptam*, & *puerilem*, nihil aberrasset à vero. Quid enim puerilius & ineptius, quam admonere Episcopos (quod hic facit) *Episcoporum nomen pluralem in se continere numerum, & apud Grammaticos pluralis esse genitiui?* Præterea, postrema pars huius Epistolæ habetur in *Epistola Ioh.* 3. *ad Episcopos Germaniæ & Galliæ*. *Damasi Epist. ad Stepha-*

d Notis ad finem huius Epi. to. 1. Conc.
e De sac. Eccl. Minist. & c. l. 1. c. 9.

pha-

f Lib. 3. de verbo Dei, c. 7. *phanum*, citatur à [f] Bellarmino, vt probet: Causas grauiores ad iudicium sedis Apostolicæ pertinere.

Hæc Epistola data est Octauo Kal. Nouembris, *Flauio & Stilicone Coss.* At *Horum Consulum annum non recensent sub tempore Damasi Papæ, nec Marianus Scotus, nec Cassiodorus, nec Gregorius Haloander*, inquit [g] Crabb: nec *Baronius* in Annalibus.

g Notis ad finem huius Epistol. to. 1. conc.

h De verbo Dei, l. c. 7.

Damasi Epistola ad Episcopos Italiæ, citatur à [h] *Bellarmino*, vt probet: librum Ecclesiastici esse Canonicum.

Hæc Epistola data est *Syricio & Arduburе Coss.* At *Syricium & Arduburem simul, nec Cassiodorus, nec Gregorius Haloander, nec Marianus Scotus ponunt*, inquit [i] Crabb; cui & addas, nec *Baronius* in Annalibus.

i Notis in hanc Epi. to. 1. conc.

Inter Epistolas *Damasi* habetur Epistola cuiusdam *Stephani Archiep. Mauritaniæ*. Hæc Epistola *Stephani* citatur à [k] *Bellarmino*, vt probet: Rom. Pontificem dici Patrem Patrum, & summum Pontificem.

k Lib. 2. Rom. Pont. c. 31.

Hic *Stephanus*, *Archiepiscopum* se vocat *Concilij Mauritaniæ* stylo prorsus nouo & inaudito. Hic *Stephanus*, precatur Deum pro *Damaso* his verbis, *Conseruet vos Deus Pastorem bonum*. Qui barbarismus recentiorem ætatem redolet. Quod ex *Ænea Syluio* patet. [l] Is enim *Iohanni Capistrano* scribens, *Dabis* (inquit) *mihi veniam, Pater optime, si tuæ responsurus Epistolæ, non plurali, quemadmodum vsus modernorum habet, sed singulari te numero compellauerim. Sic enim & Hieronymi & Augustini & omnium veterum obseruantia fuit, meo iudicio, quam nostri temporis consuetudo multo melior, atque conuenientior. Quid enim absurdius aut ineptius esse potest, quam si vnum allocuturus hominem, Audite, inquam? Maiores certe nostri hoc vitium inter Barbarismi species numerassent.* Hæc ille. Quid quod Epistola *Damasi* qua huic respondet, supposititia est, vt supra ostendimus?

l Epist. 405. vide etiam epist. 105. & 125.

Anastasij Epistola prima, citatur à [m] *Bellarmino*, vt probet: Homines audire debere Euangelium stantes, ob reuerentiam Domini loquentis.

m Lib. 2. de Missa c. 16.

Duæ Anastasij nomine habentur scriptæ epistolæ decretales, sed quarum prior cum data reperiatur Coss. Arcadio & Bautone, ante annos ab eiusdem Anastasij ingressu quatuordecem: plane

appa-

paret, (si legitimam & non supposititiam eam velimus) alijs Pontificibus quam Anastasio adscribendas. Illud etiam non ignoramus, maximam partem eiusdem prioris epistolæ, vbi agitur de *Manichæis, reperiri apud Leonem Magnum Rom. Pont. in epist. 2. data ad vniuersos Ecclesiæ Episcopos; quod quidem de impostura suspicionem auget,* inquit [n] Baronius.

Prima epistola Anastasij legitur data, Arcadio & Bautone Coss. quorum tamen consulatus secundum Cassiodorum, Prosperum, & Gregorium Haloandrum, fuit circa an. Domini 387. —circa initium Papatus Syricij, qui quindecem annis sedisse scribitur: vnde difficile est intelligere, quomodo Consules isti attigisse inueniantur tempora Anastasij Papæ, inquit [o] Crabb.

Innocentij 1. *Epistola ad Decentium*, citatur à [p] Bellar. vt probet: Confirmationē esse sacramentum: Et, [q] die Sabbathi ieiunandum; &, [r] Auricularem confessionem, & [s] Papisticam satisfactionem.

In hac Epistola legimus, *manifestum esse in omnem Italiam, Gallias, Hispanias, Aphricam atque Siciliam, insulasque interiacentes, nullum instituisse Ecclesias, nisi eos quos venerabilis Apostolus Petrus, aut eius successores, constituerunt sacerdotes.* Legimus etiam, *nusquam inueniri alium Apostolorum à Petro, in his prouincijs docuisse.* Atque hæc tam crassa, tam patentia, tam obuia sunt mendacia, vt *Innocentium* non videantur referre parentem. Nam constat ex *Actis Apostolicis cap.* 28. *S. Paulum* docuisse in *Italia:* Constat ex Patribus [t] Græcis & [u] Latinis, eundem docuisse in *Hispania. Iacobum etiam docuisse in Hispania constans est traditio omnium Ecclesiarum Hispaniæ*, teste [x] *Baronio.* Et idipsum legitur in *Breuiario Pij* 5. *Iulij* 25. Imo *Iacobum* illic fundasse Ecclesiam *Bracarensem*, & illic pręfuisse *S. Petrum Martyrem*, legimus in [y] *Alphonso Villegas. Simonem Cananæum* docuisse in *Africa*, & in *Britannia*, testantur [z] *Dorotheus*, & *Nicephorus*, & *Græci* in *Menologio. Philippum Gallos* Christiana fide imbuisse, apud [b] *Isiodorum* legitur, & in *Breuiario Toletano* institutionis *S. Isiodori.*

Innocentij 1. *Epistola ad Victritium*, citatur à Bellarmino, vt probet: Cœlibatum iure Apostolico rectissime annexum sacris ordinibus: Et, Matrimonium post votum so-

n Annal. to. 5. ad An. 402. nu. 48.

o Notis in hanc epist. to. 1. conc.

p Lib. de confirmat. c. 3.

q Lib. 2. de bonis operibus in partic. c. 18.

r Lib. 3. de pœnitent. c. 9.

s Lib. 4. de pœnit. c. 9.

t Athana. epist. ad Dracontium Theodoret. in epist. ad Philip. c. 1.

u Greg. Moral. l. 31. c. 22. &c. Vide Baronium in Annal. To. 1. ad An. 61. nu. 3. & in notis ad Martyrol. Rom. Martij 22.

x Annal. To. 1. ad An. 44. nu. 1.

y Flos sanctorū Iulij 25.

z In Synopsi.

a Lib. 2. cap. 40.

b De vita & obitu sanct.

lenne nullum esse.

Hæc Epistola, fere ad verbum, eadem est cum Epistola *Syricij ad Episcopos Africæ*, ac idcirco non videtur *Innocentij*.

e Lib.1. de verbo Dei c. 10.
d Lib.1.de Matrimon. cap.16.

Innocentij Epistola ad Exuperium, citatur à [c] *Bellarmino*, vt probet: Libros Tobiæ, Iudith, &c. esse Canonicam Scripturam. Et, [d] Matrimonium insolubile esse quoad vinculum.

e Part.1. tripl. Conuers. Angl. c.4.nu.39.

[e] *N.D.* inter alia Argumenta quibus probat Epistolam quæ fertur nomine *Eleutherij Papæ ad Lucium Britanniæ Regem*, esse suppositítiam, hoc vrget, quod in illa *multa sunt Scripturæ loca parum ad rem facientia, inepte applicata, indigna Eleutherio.* Atque sane, si hæc ratio satis sit firma ad id quod instituerat probandum, hæc Epistola *Innocentij ad Exuperium* suppositítia etiam erit. Nam in hac sunt Scripturæ loca parum ad rem facientia, misere applicata, indigna *Innocentio.* Imo quædam sunt loca quasi è Scripturis citata, quæ in Scripturis nostris non habentur. In hac Epistola legimus, quod *in templo anno vicis suæ habitare præcepti sunt sacerdotes, vt seruientes sacris oblationibus, puri & ab omni labe mundati, sibi vindicent diuina mysteria.* Atqui hoc nullibi in Scriptura reperitur. In hac legimus in Euangelio scriptum; *Qui dimiserit vxorem suam, & duxerit aliam, mœchatur, similiter & qui dimissam duxerit mœchatur:* cũ non legatur simpliciter eo modo, sed cum exceptione: *Qui dimiserit vxorem suam, excepta fornicatione, &c.* In hac Epistola vt probet, fas non esse vt admittantur ad sacrificandum, qui exercent cum vxore carnale consortium, allegat illud [f] Leuitici; *Sancti estote, quia & ego sanctus sum.* Et illud [g] Pauli, *Omnia munda mundis, coinquinatis autem & infidelibus nihil mundum:* quasi [h] *Paphnutius* errasset, qui *Castitatem esse in coniugio* dixit: Et [i] *Paulus* ipse, apud quem scriptum inuenimus, *thorum esse immaculatum.*

f Leuit.11.
g Tit.1.
h Socrat.Hist. lib 1.c.8.
i Heb.13.

Innocentij Epistola ad Conc. Carthag. quæ est 25. inter *Innocentij Decretales*, citatur à [k] *Bellarmino*, vt probet: Liberum esse arbitrium. A [l] *Cano*, vt probet: Apostolicam sedem consulendam esse. Et, [m] Episcopum Romanum successorem esse *Petri.*

k Lib 3. de lib. Arbit.c.25.
l Loc.com.l.6. c.4.
m Cap.8.

In

In hac Epistola, & dictionem, & ingenium, tali dignam Præsule desiderare cogimur, inquit [n] Erasmus. n Censura in epist. 92. inter epist. Aug.

Innocentij Epistola ad Conc. Mileuitanum, quæ est 26. inter *Innocentij* Epistolas *Decretales*, & 93. inter *Epistolas August.* citatur à [o] *Bellarmino*, vt probet: Liberum arbitrium: &, [p] Paruulos sine baptismo decedentes mortis æternæ pœna esse damnandos. Atque hæc epistola *sine controuersia eius est, cui tribuitur*, inquit [q] Bellarminus. o Lib 5. c. 26. de grat. & l. arbit. p Lib. 6. c. 2. de Amiss. grat. &c. q Lib. 5. de grat. &c. c. 26.

Hæc epistola non est sine controuersia *Innocentij*. Nam *Erasmus*, qui priorem atro carbone notauit, nec hanc intactam præterijt, sed *eiusdem genij Epistolam* esse [r] dixit. Et quidem, non sine causa. Nam hæc data est 6. Kalen. Feb. *Honorio & Constantio Coss.* cum teste [s] *Mariano Scoto*, [t] *Onuphrio*, & alijs, *Innocentius* defunctus est anno præcedenti, *Theodosio & Palladio Coss.* r Censura in epist. 93. inter epist. Aug s Lib. 2. ætat. 6. ad An. 415. t Chron. Rom. pont. ad An. 415

Extat [u] Epistola sub *Innocentij* nomine ad *Arcadium Imperatorem*, quæ citatur ab [x] *Alano*, & [y] *Bellarmino*, vt probent: *Innocentium* excommunicasse *Arcadium* & *Eudoxiam* vxorem eius. u Binnius To. 1. Conc. pag. 989. x Cont. Iustitiam Britannicã c. 5. y Lib. 2. de Ro. Pont. c. 19

Qui primus huius Epistolæ meminit [z] *Nicephorus Calistus* fuit, scriptor recens, &, vt fatentur aduersarij, mendacissimus. Atque epistola seipsam prodit. In illa enim legimus *Eudoxiam* in viuis fuisse post obitum *Ioh. Chrysostomi*: quum tamen ex [a] *Socrate* & [b] *Sozomeno* constat, *Eudoxiam* mortuam fuisse triennio ante *Chrysostomum*, vt vere obseruauit [c] *Thomas Bilsonus*, Præsul Wintoniensis. z Lib. 13. Hist. c. 34. a Lib. 6. c. 19. 20 21. b Lib. 8. c. 27. 28 c Lib. Angl. de primatu Regio. part. 1.

Cum *Venericus Vercellensis* incidit in mentionem huius rei; *vnde hoc assumptum sit, nos quidem adhuc incertum tenemus*, [d] inquit: *Sed hoc pro certo nouimus, quod nec in gestis Ro. Pontificum inuenitur, vbi gesta pariter eiusdem Innocentij describuntur, nec in libro Decretorum eius reperitur: nec in Tripartita Historia, vbi plus quam alibi legimus de illius depositionis sententia.* Ex quo, quæ illius fuit opinio de hac epistola, satis constat. d Lib. 2. de vnitate Eccles. cõseruanda.

Cœlestini 1. *Epistola* 1. citatur à [e] *Bellarmino*, pro Exorcismis in baptismo, pro [f] libero arbitrio in moralibus: Pro [g] meritis operum. e De Baptismo. c. 25. f De grat. & l. Arbit. l. 5. c. 26. g Lib. 5. de Iustif. c. 4.

Vndecem postrema capitula huius Epistolæ videri potius ab

alio quopiam interposita, quam esse ipsius Cœlestini Papæ, fatetur * Petrus Crabb. In ijs autem reperiuntur hæc *Bellar.* testimonia.. Et quidem primum testimonium habetur in *Homilia de Adam & Eua*, quæ fertur nomine *Chrysostomi*, sed falsò. Et in lib, de *Eccles. dogmatibus cap.* 31. qui perperam *Augustino* tribuitur. Reliqua duo habentur in eodem libro de *Eccles. dogmat. cap.* 32.

* Notis marg. in hanc epist.

Bonifacij 2. *Epistola ad Eulalium Alexandrinum Episcopum*, citatur ab [c] *Hardingo* [d] *Lindano*, [e] *Pighio*, [f] *Turrecremata*, [g] *Turriano*, & [h] *Stapletono*, vt probent: Aphricanas Ecclesias submisisse se Romano Pontifici. Atque hanc epistolam esse genuinam & minime suppositititiam, ita certò sibi persuasit *Lindanus*, *vt eos nihil saluum relinquere ex omni antiquitatis historia affirmarit, qui hanc Africanæ Ecclesiæ reconciliationem hac Bonifacij Epistola —— contestatam, seu fictitiam rident.*

c Art.4. ad prouocat. Iuelli.
d Panopl. l.4.c. 89.
e Hierarch l. 6. c.7.
f Sum.de Eccl. l. 3.c.49.
g Pro epist. pont.l. 3.c.2.
h Releс. Cont. 3.q.7.ad Arg.2.

Valde mihi suspecta est hæc Epistola, inquit [i] Bellarminus. *Nam Eulalius Alexandrinus ad quem Bonifacius scribere videtur, nullus fuit, aut certe eo tempore non fuit, vt patet ex Chronologia Nicephori Constantinopolitani. Præterea Bonifacius significat in Epistola sua, Iustino Imperante se scribere: at Iustinus obierat antequam Bonifacius sedere inciperet, vt ex Historijs omnibus constat. Adhæc, Epistola hæc tota fere constat ex duobus fragmentis, quorum alterum sumptum est ex Epistola Hormisdæ Pontificis ad Iohannem; alterum ex Epistola S. Gregorij ad Episcopos Galliæ, quæ est* 52. *lib.* 4. *At Sanctus Gregorius eo tempore nondum erat natus, neq; credibile est Gregorium à Bonifacio illa verba sumpsisse, siquidem stylus omnino Gregorianus est.* Idem sentit [k] *Baronius*, inquiens: *falsa & adulterina est Epistola illa quæ fertur nomine Bonifacij* 2. *Rom. Pont. ad Eulalium Episcopum Alexandrinum. Nam non tantum prædicti Bonifacij Papæ temporibus nullus eius nominis in Alexandrina Ecclesia sedisse reperitur, (sedit namque eo tempore Timotheus eius nominis tertius, idemq; hæreticus) sed nec prioribus vel posterioribus temporibus aliquis eius sedis Episcopus nominatus reperitur Eulalius ab his qui scripserunt Catalogum Episcoporum Alexandrinorum*, &c. Idem sentit & [l] Posseuinus. Nam *Bonifacij* 2. *nomine conficta fuit ab impostore*

i Lib.2.de Rom Pont.c.25.

k Annot. in Martyrolog. Rom. Octob 16 & Annal. To 5. ad An.419. nu. 92.93.94.

l Apparat.sac. verbo. Bonifacius.

Epistola

Epiſtola ad Eulalium Epiſcopum Alexandrinum, &c. inquit ille.

Iohannis 3. Epiſtola ad vniuerſos Epiſcopos Germaniæ & Galliæ, citatur à [m] *Turriano*, vt probet: Linum & Cletum, non fuiſſe Romæ Epiſcopos, ſed tantum coadiutores Petri. Citatur etiam à [n] *Bellarmino*, vt probet: Chorepiſcopos multa præſtare poſſe quæ præſtant Epiſcopi.

m Pro Epiſt. Pont. l. 2. c. 10.

n Lib. 1. de Clericis c. 17.

Hanc Epiſtolam ab aliquo impoſtore, ſub nomine Iohannis Papæ 3. poſt obitum illius, ſuppoſitam fuiſſe, multis argumentis oſtendi poteſt, inquit * Binnius. 1. *quod ſub conſulatu Iuſtini 6. decimoquarto Kalend. Augusti. anno 7. Iuſtini, & 572. Chriſti ſcripta fuiſſe reperiatur, quo tempore Iohannes Papa iam in viuis eſſe deſierat. 2. quod nota Conſulari inſignita ſit, qua his temporibus epiſtolæ Pontificiæ conſignari deſierant. Tertiò quod in ea ſcribatur, Linum & Cletum fuiſſe tantum Chorepiſcopos; quos tamen omnis pene antiquitas ſcriptorum optimorum, pro veris Pontificibus agnouit. Taceo, quod nomen Chorepiſcoporum, de quorum munere integra epiſtola ſcripta eſt, in Gallia & Germania plane abolitum fuerit*. Hæc ille ex Baronio Annal. To. 7. ad an. 572. nu. 3.

* Notis in hanc Epiſt. to. 2. conc p. 637.

Libellus, qui Dorothei Synopſis inſcribitur, eſt ſuppoſititius.

Orothei Synopſis imprimebatur *Romæ* per *Paulum Manutium*. an 1564. & habetur in To. 7. Bibl. ſanctæ veterum Patrum, edit. 3. ſub hoc titulo. *S. Dorothei Martyris & Epiſcopi Tyri, qui ſub Conſtantino Magno vixit, de vitis, ac morte Prophetarum & Apoſtolorum, Synopſis*. Hæc *Synopſis* citatur à [a] *Bellarmino*, vt probet: Petrum Romæ vſque ad mortem Epiſcopum fuiſſe. Et à [b] *Copo*, vt probet in genere, cultum ſanctorum, & reliquiarum honorem: & in ſpecie, inuocationem ſanctorum. Citatur etiam alijs de cauſis.

a L. 2. de. Ro. Pont. c. 4.

b Dial. 3. c. 21. eod. dial. c 4.

Increbuit error, vt putarint nonnulli, hunc ipſum (viz. Dorotheum Tyri) *authorem eſſe libri illius, qui Dorothei Synopſis inſcribitur*, inquit [c] Baronius.

c Annotat. in Martyrolog. Ro. Iunij 5. d.

Synopsis, quæ Dorotheo Tyrensi falsò adscribitur, plena est narrationibus confictis atque mendacibus, inquit [d] Bellarminus. *Nam (vt alia prætermittam) qua ratione author ille defendi potest, cum inter discipulos 72. numeret Eunuchũ Reginæ Æthiopum, quem à Philippo conuersum constat post Ascensionem Domini? & Iuniam Episcopum faciat, quam tamen certum est, fœminam quandam fuisse? Et Cæsarem cuius meminit Paulus ad Philippenses, Discipulum Christi, & Episcopum fuisse dicat, cum perspicuum sit de Nerone Paulum esse loquutum?* Hæc Bellarminus; qui alibi, *Non meminissem* (inquit) *libri tam fabulosi, nisi vidissem à multis citari, & non minimi fieri.*

d Lib. 1. de Ro. Pont. c. 2.

e Lib. de script. Eccles. & ad an. 285.

Dorotheo Tyrensi falsò adscribitur Synopsis, quæ plena est narrationibus confictis atque mendacibus inquit [f] Posseuinus. —adijciens paulo post, *Validis rationibus euincitur ne præstantis quidem alicuius viri esse potuisse illam Synopsim, in qua tam multa sunt putida.*

f Apparat. sac. verbo. Dorotheus.

Hoc opus non esse illius S. Dorothei Martyris, Tyri Presbyteri, qui sub Dioclesiano vixit, & sub Iuliano Martyrium consummauit, sed cuiusdam potius Dorothei recentioris Abbatis Romani: Baronius in Notis ad Martyrologium Ro. 5. Iunij, & alij eruditi deprehenderunt, inquit [g] Margarinus de la Bigne. *Multa enim insunt huic libello, quæ fide historica vacillant, indigna prorsus antiquo illo Martyre Dorotheo.*—

g Notis præfix. huic Synopsi in to. 7. Bibl. sanc. vet. pat. edit. 3.

Dico libellum hunc Apocryphum esse; ac proinde Martyri Dorotheo non esse tribuendum. Inter Apostolos enim recenset tantum vnum Iacobum, &c. inquit [h] Molanus.

h De Picturis c. 39. Impress. Louan. 1570.

Vide plura apud Baronium Annal. tom. 1. ad an. 33. nu. 41. & ad an. 45. nu. 44.

Titi Bostrensis Commentarij in Lucam sunt suppositity.

IN Bibl. vet. Pat. Tomo 1. edit. 3. habetur *Commentarius in Euang. secundum Lucam*, sub nomine *Titi Bostrensis*, qui tempore *Iuliani* Apostatæ claruisse dicitur. Hos Theodorus Peltanus primò edidit an. 1580. Ex his tanquam ipsius *Titi*, *Coccius* contendit probare, [i] Baptismum Iohannis non habuisse

i To. 2. l. 5. de baptismo art. 5.

eandem

eandem efficaciam tum Baptismo Christi ad remissionem peccatorum: &, [k] Peccatorum coram sacerdote confessionem

k To.3.l.7.de Pœniten. art.3.

Mortuum Titum sub Valente S. Hieronymus in Catalogo prodit. At author huius operis, cum sepius citet Ioh. Chrysostomum, & Isiodorum Pelusiotam Chrysostomi discipulum, item & Cyrillum Alexandrinum —hinc non parua suspicio est, alterius potius quam Titi Bostrensis Episcopi hoc esse opus. Inquit [l] Ioh. Maria Sacri palatij magister, quem sequitur [m] Margarinus.

Obseruandum est Commentaria in Matheum & Lucam, non posse esse Titi, quoniam author horum Commentariorum passim citat Chrysostomum, Cyrillum Alexandrinum & Pelusiotam, qui pueri erant cum Titus moreretur, inquit [n] Bellarminus.

l To.1.Indic. Ro l. expurgan. p.180.
m Notis præfix. huic Com. to.1. Bibl. vet. pat. edit.3.p 903.
n Lib. de scrip t. Eccl. ad an.365

Eusebij Emisseni homiliæ quinquaginta sunt suppositiæ.

Extat *liber Homiliarum*, Numero, 52. sub nomine *Eusebij Emisseni*, qui vixit, *Trithemio* teste, ad an. 350. Hic liber excusus est *Louanij* 1567. & sæpissime citatur à Papistis. [i] *Bell.* citat Homiliam tertiam in Epiphania, pro Purgatorio: & [k] Hom de S. Blandina, pro veneratione Reliquiarum. &, [l] Hom. 5. de Paschate iterum atq; iterum in negotio Eucharistiæ: [m] *Rhemenses* nostri citant Hom. de S. Stephano, pro Intercessione sanctorum: &, [n] Hom. 5. de Pasch. pro Missæ sacrificio. [o] *Gregor. de Valentia* citat eandem Hom. 5 de Pasch. pro reali Christi in sacramento præsentia, &, pro [p] Transubstãtiatione. [q] Citat etiam Ho.2. de Natali Domini, & Hom. in illa verba, *Ecce quam bonum*, vt probet, Virginem Mariam non patefacta sui corporis lege reperisse. [r] *Alanus* citat Hom.1. de Pasch. vt probet: Christum ad Inferos descendisse ad liberandum illinc animas fidelium: [s] &, Hom.3. de Epiphania, & Hom. de Pœnitentia Niniuitarum pro Purgatorio. [t] *Lindanus* citat Hom.4. de Pasch. pro adoratione Eucharistiæ. [u] *Canisius* citat Hom. 1. ad Monachos pro ex-

i Lib.1.de Purgat.c.6.
k Lib.2. de Reliq.c.3.
l Li.1. de Euch. c.5.& 9.
m Annot. in act 7.60. in marg.
n Ann. in Hebr 7.17.
o Lib 1. de Christi præsentia in Euch. c.5. p.369.
p Lib 2. de transubstant. c.4 p. 387.
q Li.3. de Euch. contra Fortunatum c.2. p. 401. & l.3. Exam myst. Caluinistici c.2. p.470
r Defens. Purgat. c.2. fol.35. & 94.
s Lib. cit. c.12. fol.106.
t Panopl. l.4. c. 44.
u In Catech. de extrema vnctio. 94.

x Dial.3.c.4. extrema Vnctione.[x] *Copus* citat Hom. de S. *Genesio*, & de Epipodio & Alexandro, pro inuocatione sanctorum: &, Hom. de S. Stephano, Blandina, & Epipodio, pro cultu sanctorum, &c. Atque quò, prætextu antiqui & sancti Patris, incautos facilius decipiant, Authorem harum Homiliarum, *Pium scriptorem, antiquum valde, & magni nominis in Ecclesia Dei fuisse*[y] narrat. In fronte ipsius libri,[z] appingunt illi nomen, *Diui*, dicentes: *D. Euseby Emisseni Episcopi Homiliæ*: & ipsas homilias *eloquentissimas & religiosissimas* esse aiunt.

y Alanus l. citat fol. 35. & 94. Linda. in Chronolog. præfix. Panop. seculo 4. z Io. Gagneyus. in inscript. lib.

Tantum abest vt *Eusebius Emissenus sanctissimus Pater* dici mereatur, vt è contra potius, *impijssimus hæreticus* existimandus est. Quod ex *Theodoreto* & Hieronymo constat. *Nam Eusebium fortasse audisti, qui Emessæ vrbis ad Libanum fuit Pontifex*, inquit *Orthodoxus* apud [a] *Theodoretum*. Cui, *Incidi in aliquot eius scripta, & inueni eum consentire cum Arij dogmatibus*, respondit *Eranistes*. *Is erat illius secta*, inquit, *Orthodoxus*. *Eusebius erat Arianorum signifer factionis*, inquit [*] Hieronymus. *Theodoreto* & Hieronymo subscribunt *Cæsar Baronius, Whitus, Posseuinus*. *Eusebius Emissenus homo impius, & Arianus*, [b] inquit Baronius. *Maxima authoris inscitia, qui eius nomine quasdam edidit homilias, inuenimus nominatum beatum, & ab alijs recensitum perperam inter sanctos*, inquit [c] idem.

a Theodo. Dial. Impatibilis.

* Chron. ad an. 20. Constant.

b An. to. 6. ad an. 441. Epito.

c Ibid. ad an. 341. nu 11.

Esset Emissenos inter, laus vnica, ciues
Eusebius, si non in castra Ariana ruisset. [d] inquit Whitus,
Eusebius Emissenus fuit Arianus, inquit [e] Posseuinus.

d In Diacosio Martyr.

e In apparat. sac. verbo. Eusebius Emisenus.

Præterea, quisquis fuerit *Eusebius Emissenus*, harum homiliarum non fuit author, quod agnoscitur ab ipso *Bellarmino*. Nam *reuera* ([f] inquit ille) *Eusebius Emissenus non potuit esse author, tum quia ille Græcus fuit, & Arianus, vt scribit S. Hieronymus in Chronico: homiliæ autem illæ Latinum & Catholicum authorem sine dubio habuerunt: tum quia author Homiliarum illarum significat varijs in locis se Monachum fuisse in Monasterio Lirinensi, quod erat in Gallia: Eusebius autem Episcopus fuit Emissenus in Græcia.*

f Lib. Recog. p. 64. & l. 2. de Euch. c. 30 & de script. Eccl. ad an. 430.

[g] Alij, authorem harum Homiliarum esse volunt *Faustum Regiensem*: alij *Cæsarium Arelatensem*, alij *Eucherium Lugdu-*

g Vide Bell. l. 2. de Euch. c. 30.

Lugdunensem. Verùm, licet fieri non potest vt sint omnium illorum trium, tamen rectè fieri potest vt nullorum sint trium. Sanè, hoc certum est, *Hom.* 1. *de Pasch.* apud *Eusebium*, eandem esse cum *Hom*. 1. *de Pasch.* apud *Cæsarium Arelatensem*, & cum *ser*. 137. *de tempore*, apud *Augustinum*; Et cũ initio ser. 29. de Resurrectione Domini apud Hieron. To. 9. *Hom.* 2. *de Pasch.* apud *Eusebium*, eandem esse cum *Hom. de Pasch.* apud *Maximum: Hom.* 3. *de Pasch.* apud *Eusebium*, eandem esse cum *Hom.* 3. *de Pasch.* apud *Cæsarium Arelatensem: Hom.* 4. *de Pasch.* apud *Eusebium*, eandem esse cum *ser*. 52. inter *Ambrosianos*, & cum, 2. *de Pasch.* apud *Maximum. Hom.* 5. *de Pasch.* apud * *Eusebium*, eandem esse cum *Hom.* 4. *de Pasch.* apud *Cæsarium Arelatensem*, & cum illo *sermone To.* 9. *operum Hieronymi*, qui inscribitur, *de corpore & sanguine Domini. Hom.* 9. *de Pasch.* apud *Eusebium* eandem esse cum *sermone* 156. *de tempore* apud *Augustinum. Hom.* 4. *ad Monach.* apud *Eusebium*, eandem esse cum *ser.* 23. apud *Cæsarium Arelatensem. Hom.* 5. ad *Monachos* apud *Eusebium*, eandẽ esse cum *sermone* 25. apud *Cæsarium Arelatensem:* & *Hom.* 6. ad *Monachos* apud *Eusebium*, eandem esse cum *Cæsarij Arelatensis*, 26. *Hom* 10. *ad Monachos* apud *Eusebium*, eandem esse cum *Hom.* 1. ad *populum in Quadragesima* apud *Cæsarium Arelatensem. Hom.* 2. *de Ascensione Domini* apud *Eusebium*, eandem esse cum *August.* 84. *in Append. Ser. de diuersis*, & 36. *de sanctis*: bonam etiam partem *Hom.* 3. *de Epiphan.* apud *Eusebium*, eandem esse cum postrema parte *Homiliæ* 16. inter *Quinquaginta illas Homilias* quæ feruntur sub nomine *August.* In qua reperiuntur ipsissima verba quæ *Alanus* & *Bellarminus* ex illa, pro Purgatorio citant.

* Vide Bellar. de sacram. Eucharist. l. 2. c. 30

Eusebij Emisseni homiliæ in Euangelia sunt suppositititiæ.

EXtat liber excusus *Antuerpiæ* apud *Ioh. Stelsium, anno* 1555. sub hoc titulo. *D. Eusebij Emisseni homiliæ in Euangelia, quæ cunctis diebus Dominicis totius An. ac ferijs quadragesimalibus legi solent. Quibus annecti curauimus eiusdẽ homilias de præcipuis Anni festiuitatibus*: Ex hijs homilijs

h Bellarminus citat vnam, sub nomine Eusebij Emisseni, vt probet: Nullum sacramentum legis naturæ, aut scriptæ, iustificasse eo modo quo iustificant sacramenta nouæ legis.

h L. 2. de effect. sacram. c. 15.

Has homilias non esse Eusebij Emisseni, sed Eucherij potius, est opinio Coccij. Nam centies (credo) i citat loca ex his homilijs sub nomine Eucherij, quamuis nullibi, quod sciam, sub Eucherij nomine excudantur. Verùm non esse Eucherij, vt nec Eusebij Emisseni, testatur k Sixtus Senensis, qui dicit, Apparere eas esse Rapsodias à Latino scriptore, & ex Latinis Patribus consarcinatas: & stylum resipere aut Bedam, aut Rabanum aut alium vtrique non dissimilem.

i In Thesauro Cathol.

k Lib. 4. Bibl. Sanct. verbo. Euseb. Episc. Emissenus.

In l Chronologia Ecclesiastica à Iesuita quodam contexta, ad An. Domini 530. hæc nota apponitur. Eusebius Emissenus Gallus, cuius habentur homiliæ, hoc forte tempore claruit: qui vero Euangelia explicauit, post Greg. Magnum scripsit.

l præfigitur Canisij Catech. in fol. edit. 1586.

Homiliarum in Euangelia verus Author ignoratur, inquit * Bellarminus.

* Lib de script. Eccles. ad An. 430.

Cyrilli Hierosolymitani Epistola ad Augustinum est supposititia.

Yrillus Hierosolymitanus floruisse dicitur circa an. Domini 365. extat sub eius nomine ad finem Tomi 9. operum Hieronymi, & ad finem epistolarum S. Augustini, epistola ad Augustinum de miraculis Hieronymi, quæ citatur à a Lenseo, b Binsfeldio, c Eckio, & alijs, pro Purgatorio; à d Peresio, pro cultu sanctorum: & reliquiarum, & à e Verniero, pro reali Christi in Sacramento præsentia: & ad maiorem huius epistolæ fidem f Eckius clamat, si fidem adhibeamus Historiographis Ethnicorum, Liuijs, Salustijs, Iustinis, &c. qua fronte Sanctis Patribus credere recusabimus?

a De purgat. l. 1 c. 27
b De conditio. animarum post mortem § 5.
c Hom. 2. dom. 3. aduent.
d De tradit. fol. 201. & 207.
e Magnum & vniuersale Cōcilium.
f Hom. 2 Domini 3. Aduent.

Author huius epistolæ non est aliquis ex Sanctis Patribus, sed Asinus indutus pelle Leonis, & perditissimus Nebulo, sub glorioso nomine sancti Cyrilli: vt luculentissimè patet, cum ex ipsa epistola, tum ex aduersariorum confessione. In epistola enim legimus; Eusebium in trium defunctorum

rum cadauera per contactum sacci quo supra carnem suam gloriosus Hieronymus vtebatur, vitæ spiritum introduxisse; qui cum perfectè resuscitati erant, cœperunt beatarum animarum gloriam, & peccatorum pœnas tum Purgatorij quam inferni clara voce omnibus intimare, &c. Hieronymum eos conduxisse secum in Paradisum, Purgatorium, & Infernum, vt quæ ibi agebantur patefacerent vniuersis, &c. quæ potius referunt authorem Legendę aureæ, quem Pontificij fatentur fuisse hominem *ferrei oris*, & *plumbei cordis*, quam *S. Cyrillum* Hierosolymæ Episcopum, id quod agnoscunt multi Pontificij, nominatim vero *Erasmus, Baronius, Bellarminus, Molanus, Posseuinus, Marianus Victorius, & Schultingus.* [g] *Erasmus* ait, *haud scio quo fato in rabulam quendam incidit Hieronymus, sic vndiq, sui similem & Hieronymi dissimilem, vt nescias quid in eo admireris, linguæ ne prodigiosam infantiam ac balbutiem, an insignem literarum inscitiam, an miram mentiendi impudentiam, hominem profecto dignum, quem, si viuat, publicitus omnes omnium mortalium manus saxis impetant, qui mortales omnes pro saxis, non pro hominibus habuerit; quis enim illius legens Nænias, ni planè truncus sit, non protinus sentiat personatum histrionem, qui Vertumnum quendam, aut Proteum nobis referens, nunc Eusebius est Cremonensis, nunc Cyrillus, nunc Augustinus, &c. sed quibuscunque plumis nobis opertus prodit, vox vbique sui similem Coccicem arguit.*

g In vita Hieronimi.

Idem sentit [h] *Baronius.* Nam postquam annotârat *diuersos pro ingenij diuersitate diuersa excogitasse inuenta, dum vel Eusebij, vel August. vel Cyrilli Hierosolymitani Episcopi nomine conscripserunt epistolas, quibus* [Hieronymi] *res gestas ex animi cuiusque sententia adinuentas at commentas conscriberent:* [i] *Quis* (inquit, amabo te) *audiens Cyrilli Episcopi Hierosolymorum nomen ad ista referri tempora, quem ante annos triginta ipsius assertione S. Hieronymi, constat esse defunctum, non statim ea indignabundus excutiat?* & paulò [k] post: *Inter alia quæ in ea* (epistola viz. Cyrilli ad Augustinum) *author imperitus mendacia consarciuit, illud maxime præ cæteris intolerabile, cum imprudens, dum se putat eum laudare, vituperat, hæresis adstipulatorem constituens, dum ait, tunc temporis vixisse Sabinianum hæresiarcham, qui duas in Christo assereret voluntates,*

h Annal. To. 5. ad An. 420.

i Nu. 44.

k Nu. 47.

luntates, & S. Hieronymum aduersus eum scripsisse ad S. Augustinum epistolam. At quid hoc aliud est, nisi reddere ipsum S. Hieronymum hæreticum Monothelitam; Sabinianum vero, quem clamat Hæresiarcham, fuisse verè Catholicum? inquit idem. Sic pergens: *Quid insuper illud, quod mox subditur, Syluanum fuisse Archiepiscopum Nazareth, cum diutissimè post contigerit Nazareth esse Ecclesiam Episcopalem? Quis igitur tales æquo animo ferat imposturas?* & [l] alibi, *In vulgus sparsæ dimanarunt res gestæ S. Hieronymi, incerto authore conscriptæ, simulq; epistolæ quædam S. Augustini & S. Cyrilli nomine insignitæ, quæ vnius eiusdemq; authoris putantur, cuius & liber ille Eusebij Cremonensis nomine conscriptus habetur de obitu S. Hieronymi, quæ quidem plena erroribus, & conferta mendacijs in angulum reiecta, leguntur To. 9. operum eius.* Quisnam vero Author ille fuerit, qui hæc de Hieronymo commentatus est, quod dicam, non habeo, — Cuiusuis sunt Authoris ea quæ diximus, in illis Cyrilli nomine vulgatis literis se Monothelitam hæreticum præ se fert Author, cogitque eidem hæresi Hieronymum assipulari, quæ post annos trecentos est exorta, &c.

l Not. in Martyrol Rom. Septemb. 30.

Idem docet Bellarminus: [m] *Epistola Cyrilli ad Augustinum non potest esse eius, nam loquitur de obitu Hieronymi, qui tamen obijt satis diu post Cyrillum, vt patet ex libro de viris illustribus, vbi Hieronymus meminit Cyrilli, & dicit eum post multas vexationes ad extremum octo annos quietè in Episcopatu vixisse; præterea idem author dicit hæreticum esse qui putat Christum habuisse duas voluntates, & D. Hieronymum credidisse Christum non habere nisi vnam voluntatem; ex quo patet authorem huius operis non solum impostorem, sed & hæreticum fuisse, præsertim cum in 6. Synodo Act. 17. ab Agathone citetur Cyrillus iste ad probandum Christum habuisse duas voluntates.*

m Censura Bellar. apud Possevinum. Appar. Aurelius Aug.

Idem, [n] *Marianus Victorius: Cuiuscunque alterius est potius quam Cyrilli, quod certe ante nos D. Antoninus agnouit.* Atque id ipsum ex Chronologiæ ratione efficacissima conuincitur inquit [o] Schultingus, *Cyrillus enim ante Hieronymum obijt, quî potuit igitur miracula D. Hieronymi conscribere?*

n Censura in tom. 9. Hieron.
o Censura in confess. Hieronimiana.

Idem

Idem,[p] *Possevinus: Quæ sub nomine Cyrilli Hierosolymitani Episcopi ad Augustinum circumlata sunt aliquandiu, nemo negaverit esse ementita, qui sciat Cyrillum ipsum ante annos 30, quam Hieronymus vixerit, teste eodem Hieronymo ex hac vita emigrasse, & putida quidem mendacia sunt, &c.*

p Apparat.to 2.Hieronymus.

Idem docet Ioh. Molanus, sic enim apud eum legimus. *Barbarus impostor de laudibus Hieronymi literas confinxit Augustini ad Cyrillum, & Cyrilli ad S. August. in quibus non solum multa manifestissime de Hieronymo mentitur: sed etiam Hæresiarcham vocat Sabinianum quendam, quia in Christo duas asserebat voluntates, & Hieronymũ dicit Epistolam super huius erroris destructione paulò ante suum obitum edidisse. Quo quid ineptius? Quidque à Catholico doctore magis alienum?*

q Lib. de Picturis, c.68.

Quamobrem quod [t] *Hieronymus* dixit, *Ruffino* librum cuiusdam *Ariani* sub nomine *Theophili Martyris* supponenti: *In futuro Iudicio tu videris, quid ad Martyris contra te respondeas querimonias:* Idem ego Pontificijs qui hanc Epistolam *S. Cyrilli* nomine supposuerunt, *In futuro Iudicio vos videritis, quid ad sancti Episcopi contra vos respondeatis querimonias.*

t Apologia Hieron. aduersus Ruffinum.

Cyrilli Catecheses Mystagogicæ quinque sunt suppositititiæ.

AD finem *Catecheseωn* 18. *Cyrilli Hierosolymitani*, quæ [*] nuperrime excusæ sunt *Parisijs* Græcè, cum Latina interpretatione *Grodecij*, habentur *Quinque Catecheses*, quæ dicuntur *Mystagogicæ*. Harum prima citatur à [u] *Bellarmino*, vt probet: abstinendum esse à vino & carnibus, & re vxoria, ante baptismum. Secunda citatur ab [x] eodem, pro vnctione in baptismo. Tertia, [y] pro confirmationis sacramento. Quarta, [z] pro reali Christi in sacramento præsentia, &, pro [a] Transubstantiatione. Quinta, pro [b] inuocatione sanctorum in Missa. Atque, ne forte quisquam mutire auderet contra ea quæ ab ipso allata sunt, Bellarminus authorem harum Catecheseωn, *hominem sanctum & antiquissimum*, & *opus eius indubitatum* esse asserit.

* An.1608.
u Lib. 1. de bap.
x Ibid.
y Lib. de Confir.c.5.
z Lib. 2. de Euch.c.13.
a Li.3. de Euch. cap.20.
b Li.2. de Missa c.8.
c Li.2 de Euch. cap.13.

In Indice librorum Græcorum, quas *Resp. Augustana* emit ab *Antonio Eparcha Corcyræo*, *Mystagogicæ Catecheses quinque*, attribuuntur *Iohanni*, nescio cui, Episcopo Hierosolymitano, non *Cyrillo*.

Testamentum Ephram est suppositium.

d Bell. lib. 1. de Purg c. 6. & l. 2. de Missa, c 7.

Phram in *Testamento* citatur à [d] Pontificijs, pro Purgatorio.

Author huius *Testamenti* decreuerat loqui in persona *Ephram*: sic enim incipit. *Ego Ephram morior, notum igitur vobis sit omnibus ô viri Edesseni, Testamentum enim vobis relinquo, &c.* At circa medium, oblitus sui, verba facit in persona alterius, inquiens: *Quum adhuc ea ipsa loqueretur, vir ex astantibus, &c.* quemadmodum videre licet in *Surio, apud quem habetur hoc Testamentum ex trãslatione *Iulij Clementis*. Et licet in translatione huius Testamenti *Romæ* per *Gerardum Voscium* aliter legatur, nimirum: *Me adhuc ea loquente, &c.* tamen in fine huius *Testamenti Romæ* editi per *Voscium*, similis error commissus est. Ibi enim iterum induit tertiam personam, dicens: *Dum hæc cum lachrymis præciperet ac mandaret beatus vir, &c.* Quod vsque adeo absurdum visum est ipsi *Voscio*, vt aliud non haberet quod diceret, præter puerile illud, *Corrumpitur textus. Sequentia non ab Ephram in suo Testamento relata, sed à discipulis post ipsius obitum verbis Testamenti attexta sunt*, inquit Voscius in Annotat. marginalibus.

* To. 1. Feb. 1.

Tragedia, Christus patiens, *falsò adscribitur Greg. Nazianzeno.*

e Annot. in Act. 1. 14.
f Lib. 5. c. 25. de gra. & lib. arb.
g De Euch. l. 3. c. 6.

Ragedia, quæ dicitur, *Christus patiens*, citatur à [e] *Rhemensibus* sub nomine *Nazianzeni*, pro inuocatione sanctorum. Et à *Bellarmino* pro [f] libero arbitrio. Et vt probet: [g] exiuisse Dominum de vtero matris clauso. Et de monumento clauso.

Tra-

Tragedia, Christus patiens, non videtur habere grauitatem solitam Nazianzeno, præsertim cum describitur eiulatus matris Christi, quæ prudentissima, & constantissima erat, inquit [h] Bellarminus.

h Lib. de scrip. Eccles. ad an. 370.

Tragedia Christi sub nomine Gregorij Nazianzeni, illius non est, inquit [i] Posseuinus:

i. Appar. Greg. Nazianz.

Tragedia illa quæ inscripta est, Christus patiens, ab eruditis, Apollinaris Laodiceni potius quam Gregorij Nazianzeni opus esse merito existimatur, inquit [k] Baronius.

k Ann. to. 1. ad an. 34. nu. 133.

Historia de Prophetarum vita falsò adscribitur Epiphanio.

Piphanius de *Prophetarum vita* citatur à [l] *Bellarmino,* pro adoratione reliquiarum.

l Lib de Reliquijs, c. 3.

Non est probabile, *Epiphanium* qui fuit Episcopus *Cypri* circa an. 370. Authorem hius operis fuisse, primò, quia apud veteres, nullam huius operis inuenio mentionem, quum tamen alia eius opera à multis citentur. Secundò, quia multa habentur in hoc opere, *Talmudica commenta* & *somnia,* quæ non est verisimile Epiphanium scriptis tradidisse: exempli gratia; In vita *Ieremiæ,* hic author affirmat *Ieremiam Arculam sustulisse, quaque in ea fuere singula, & curasse ea absorberi in saxum:* &, *quod in resurrectione, Arca primum resurget, & prodibit è saxo, inque Sina monte locabitur, vt omnes sancti ad eam confluant:* quum tamen Paulus dicat, 1. Thes. 4. 16. *Mortuos in Christo resurrecturos primum, deinde nos qui viui sumus, vnà cum ijs raptum iri* (non in *Sina,* sed) *in nubibus, in occursum Domini.* Præterea, hic author affirmat, *saxum illud haberi in solitudine, vbi primitus facta est Arca, in medio montium, in quibus iacent Moses & Aaron;* quum de *Mose* expresse scriptum sit, Deut. 34. 6. eum *in valle sepultum esse.* Vide Ioh. Rainoldum in prælect. 36. & 38.

Basilio Opera falsò adscripta.

BAsilius floruit circa an. 370. Cuius opera impressa sunt *Basileæ*, 1565. & diuisa in To. 3. In horum primo, habetur *Liber de Spiritu sancto ad Amphilochium Iconij Episcopum.* Cuius cap. 18. citatur à [a] *Copo*, vt probet: Distinctionem illam, *Duliæ*, & *Latriæ*, quam Papistæ tam odiose nobis inculcant sæpius. Cap. 24. citatur à [b] *Bishopo*, pro Iusticia operum. Cap. 27. citatur à [c] *Bellarmino* pro Aqua benedicta, & [d] pro ostensione sacramenti, &, [e] pro signo crucis, &, [f] pro vsu signi crucis in baptismo, &, [g] pro trina mersione, &; [h] pro consecratione Chrismatis in sacramento (vt appellant) confirmationis. Cap. 29. citatur ab [i] eodem in lib. de notis Ecclesiæ. Vtrumque Caput citatur ab [k] eo & [l] reliquis Papicolis, pro traditionibus. Atque quo maius pôdus habeant, quæ ex hoc Authore producuntur testimonia, ex illis quidam prædicant, [m] *Basilium hunc, illum esse qui ob singularem Christi doctrinæ præstantiam, Magnus sit dictus, cuius vnum testimonium moderatis ingenijs satis esse debuit*: [n] verba, quæ citant (præsertim ex cap. 27.) esse verba *sanctissimi, grauissimi, doctissimiq. Patris*: & *certum semper Catholicis omnibus fuisse, hunc B. Basilij esse librum*, atque *istud etiam Caput*, — *nec vllam causam subesse dubitandi, cum & styli grauitas, & materiæ sanctitas, & tractationis occasio, & consensus cum aliorum Patrum scriptis, Basilium referunt.*

Integrum hunc librum non esse *Basilij magni, sanctissimi, doctissimi, grauissimique Patris*, sed dimidium plus operis, (viz. à principio cap. 15. ad finem vsque) ociosi potius fuisse *hominis*, suspicatur *Erasmus*. Nam ad finem capitis 14. persentiscens styli diuersitatem, adnotat in margine, *Alius Deus*. Quod in [o] Epistola Dedicatoria monuerat, sic inquiens, *Postquam dimidium operis absolueram citra tædium, visa est mihi phrasis alium referre parentem, aliumque spirare genium: interdum ad Tragicum Cothurnum intumescebat oratio, rursus ad vulgarem sermonem subsidebat, interdum subinane quiddam habere videbatur, velut ostentantis se didicisse quæ Ari-*

a Dial. 5. c 9.
b Cont. Perkin. de Meritis c. 5. p. 104.
c Li. 4. de verbo Dei, c 3. & 13. de Cult. sanct. c 7. & L. 2. de Missa c. 15.
d Li. 2. de Missa c. 15.
e Li. 2. de imag. c. 29.
f Lib. 1. de bap. c. 25.
g Li. citat. c. 26.
h Lib. 2. de Confirmat. c. 8.
i Lib. 4. c. 14.
k Li. 4. de verbo Dei c. 7.
l Rhemenses præfat. in Test. No. & Annot. in 2. Thess. 2. 15. Lindan. Panop. l. 4. c. 13. Coste. Apol. 2. pro 2. parte Enchirid. de c. 5. p. 275. Andrad. Orthod. Explic. l. 2. de alij omnes.
m Lindan. lib. citat.
n Costerus lib. citat. p 271. & 265.
o D. Ioh. Dantisco, Episcopo Culmensi, Poloniæ Regis apud Cæsarem Oratori.

Aristoteles in libro de Enuntiatione & Prædicamentis, Porphyrius in libello de quinq; vocibus prædicabilibus tradiderunt. Adhæc subinde digrediebatur ab instituto, nec satis concinne redibat à digressione. Postremò multa videbantur admisceri, quæ non admodum facerent ad id quod agitur, quædam etiam repetuntur obliuione, verius quam iudicio. Quum Basilius vbiq; sit sanus, simplex & candidus, sibi constans, atque etiam instans, nunquam ab eo quod agitur excurrens temere, nunquam diuinis mysterijs admiscens philosophiam mundanam, nisi per aduersarios coactus, idque contemptim. —— Hæc *Erasmus.*

Cuius censuram, quia [p] *Bellarminus* nihili facit: [q] *Costerus* nihil attingere, cap. 27. impudenter asserit, varijs Argumentis confirmabo, ijsque ex cap. 27. & 29. deductis. Nam cap. 27. laruatus hic *Basilius* disputans, an æque liceat dicere, *Gloria Patri, cum Filio & Spiritu sancto:* ac, *Gloria Patri, per Filium, in Spiritu sancto: Superest* (inquit) *disserere de sillaba cum, vnde cœperit, & quam vim habeat, & quatenus Scripturæ concordet.* Atque protinus incidit in longam fabulam de traditionibus, in qua, nec de sillaba *cum,* nec de sillaba *in,* vnam habet sillabam: & tamen, quasi re bene gesta, prorumpit in hæc verba, *Dictum est igitur eandem esse vim vtriusque proloquij.* Annon hoc vere dictum ab Erasmo arguit, *Subinde digrediebatur ab instituto, nec satis concinne redibat à digressione?*

p Lib 4. de verbo Dei, c. 7.
q Loco supra citato.

Quid quod, in illa de Traditionibus digressione, recenseat, *signum crucis, ad orientem inter precandum spectare, Inuocationis,* nescio quæ, *verba, quum ostenditur panis Eucharistiæ; Consecrationem Olei vnctionis, Consecrationem eius qui Baptismum accipit, Olei inunctionem, trinam immersionem; prima Sabbathi, & toto tempore vsque ad Pentecosten stantes absoluere preces,* inter traditiones? de quibus hanc tulit sententiam. *Si consuetudines quæ scripto proditæ non sunt, tanquam haud multum habentes momenti conemur reijcere, imprudentes & ea damnabimus, quæ in Euangelio necessaria ad salutem habentur, imo potius ipsam fidei prædicationem ad nudum nomen contrahemus.* Quis enim nisi delirans, tam delirum faciat *Basilium* vt hæc diceret? siquidem hæ, vel ipsis modestioribus Pontificijs testibus, non sunt magni momenti;

quamuis hæ reijcerentur, minime pertimescendum, ne damnarentur quæ in Euangelio necessaria ad salutem habentur: sine his, fidei prædicationi, nihil omnino periculi est. Nam ex his quædam obsoleuerunt apud ipsos Pontificios, puta: *verba Inuocationis, quum ostenditur panis Eucharistiæ; Consecrationem eius qui baptismum accipit:* [r] *Prima Sabbathi, & toto tempore vsque ad Pentecosten stantes absoluere preces:* Licet [s] Costerus impudenter nimis aiat, *ipsos suscipere ad vnum omnia*, (quę memorat *Basilius*) *& cuncta venerari, & religiose obseruare.* Reliquæ, liberæ sunt obseruationis, saltem, non necessariæ. Nam 1. iuxta [t] Pontificios, priuatim orantes, si aliò respiciant quam ad *Orientem*, culpa carent: imo & qui publicè preces fundunt, quum & ipsi [u] agnoscant, non omnes Ecclesias ita fabricari, vt qui in eis orant, *Orientem* respiciant. 2. Nunc, *vtrum vnica, an trina ablutio fiat, nihil referre*, docent [x] ipsi; & de omnibus in genere pronunciant, [y] *minus necessarias esse:* &, *tempore necessitatis omitti posse.*

r Bell. l. 3. de cultu sanct. c. 11. Rhenan. Annot. in Tertul. de corona militis.

s Costerus loco supra citato pag. 275.

t Durant. de ritibus Ecclesiæ l. 1. c. 3. nu. 6.

u Bell. de cultu sanct. l. 3. c. 3.

x Catechis. Ro. de baptismi sacramento. Bell. l. 1. de baptis. c. 26.

y Catech. Ro. loco citato Holtusius in modo Examin. sac. ord. candidatos, Tit. de baptismo. Confessio Petrikouiæ c. 37.

His adde, quod horum capitulorum Author, affirmat *patres suos ista in silentio seruasse, non scripto publicasse:* Quod ita patens est mendacium, vt iniuriam non ferendam inferret *Basilio*, qui *Basilium* horum capitulorum Authorem assereret. Nam constat quædam ex his ab hoc Authore commemorata, ante *Basily* tempora scriptis publicata: Imo omnia, si credimus *Costero*. Nam *quicquid hic à Basilio in exemplum Apostolicarum traditionum illatum est, ante ipsum aly retulerunt*, inquit [z] *Costerus*, notans libros in quibus ea retulerint.

z Loco supra citato.

Præterea, hic Nugator, eo nomine, quædam citra scriptum tradita esse vult, *ne dogmatum cognitio propter assuetudinem vulgo veniret in contemptum.* Quasi mysteria sanctissimæ *Trinitatis*, & *Incarnationis fily Dei: Historia Passionis dominicæ, Remissio peccatorum*, & *Promissio vitæ æternæ*, quæ perspicue satis Apostolicis scriptis comprehensa sunt, ([a] inimicis nostris iudicibus,) exponerentur ab Apostolis contemptui, in eo, quod ab ipsis scribantur. Mirum, quandoquidem scriptura exponat dogmata contemptui, cur hic, quicunque demum fuit, manum à tabula non cohibuit,

a Costerus Enchirid. c. 5. An omnia p. 49.

&

& silentio ista non inuoluit, sed scripsit propalam. Cur non est veritus ne scriptione sua, illa ad populares ac vulgares aures deferrentur, atque ita amitterent dignitatem? Sed ad alia progredior.

Quæ hisce duobus capitibus continentur, ea ex diametro repugnare videntur ijs quæ à *Basilio* alibi dicta sunt. In [b] vno enim horum, *arbitratur Apostolicum esse etiam non scriptis traditionibus adhærere:* in [c] altero, *Traditiones scriptas & non scriptas, parem vim ad pietatem habere* dicit. Atqui ipse *Basilius* [d] *serm. de fide, Manifestus est fidei lapsus* (inquit) *& liquidum superbiæ vitium, vel respuere aliquid eorum quæ Scriptura habet; vel inducere quicquam quod scriptum non est:* Ex qua doctrinæ repugnantia, Authorem horum capitulorum alium esse oportet à *Basilio.* Quod & proxima ratio facit manifestissimum. Nam cap. 29. Author verba faciens de *Meletio* quodam viro admirando, sic de eo loquitur, quasi per aliquot annos *Meletius* ille ante sua tempora, tum vixerat, tum obierat. *Nam insuper & Meletium illum admirandum, in eadem fuisse sententia, narrant qui cum illo vixerunt,* inquit iste. — Atque *Meletium* admirandum floruisse ætate *Basilij* ex eo constat, quod [e] historiæ testantur, *Basilium* ab illo creatum fuisse *Diaconum:* & ex ipsis [f] epistolis *Basilij* patet, *Basilium* ab eo accepisse literas, & ad eum scripsisse literas. Imo *Meletium* in viuis fuisse post *Basilium*, [g] *Baronius* agnoscit, qui *Basilium* mortuum obseruat ad annum 378. *Meletium* vero ad annum 381.

b Cap. 29.
c Cap. 27.
d To. 2. p. 194.
e Socrates l. 4. c. 26.
f Epist. 56. 57. 58 89.
g In Annalibus

To. 2. operum *Basilij*, habentur *Ascetica* quædam proposita primùm per quæstionem, deinde per Scripturam explicata. Quorum Titulus est, *Basilij quæstiones fusè explicatæ* vel, *Basilij definitiones latiores.* Harum Quæst. q. 12. citatur à [h] *Bellarmino*, vt probet: Licere coniugatis ex consensu vouere continentiam. q. 14. citatur ab [i] eodem, pro votis solennibus Monachorum. q. 15. [k] quod iuniores vouere possint. q. 22. [l] pro singulari & notabili habitu Monachorum. q. 26. citatur à [m] *Greg. de Valentia*, pro Auriculari confessione. q. 37. à [n] *Bellarmino*, pro horis Canonicis.

h Lib. 2. de Monachis c. 37.
i Lib. eod. c. 27.
k Lib. eod. c. 35.
l Lib. eod. c. 40.
m De confess. cap. 2.
n Lib. 1 de bonis operibus in partic. c. 13.

Qui Basilio Magno inscribitur liber, & Asceticus dicitur,

Opus Eustathij Sebastiensis Armeniæ Episcopi esse à multis fertur, inquit [o] Nicephorus.

[o] Lib. 9. c. 16 l. 13. c. 29.

Nonnulli constanter affirmant librum Basilij Magni Cappadocis, qui Asceticus inscribitur, ab Eustathio esse editum, inquit [p] Sozomenus.

[p] Lib. 3. c. 13.

Leges Monasticas in Asceticis tradit Basilius. Quem tamen librum non Basilio, sed Eustathio Sebastiæ Episcopo tribuit Nicephorus in sua Ecclesiastica Historia, inquit [q] Nicetas.

[q] In Nazianz. orat. 30. nu 60.

Eodem Tomo habentur *Regulæ Contractiores*, quarum 229. & 288. citantur à [r] *Bellarmino:* & alijs, pro Auriculari confessione.

[r] Lib 3. de pœnitentia c. 8.

Non certè constat an hæ quæstiones sint Magni Basilij, an potius Eustathij Sebastieni, cuius multi & graues errores damnantur in Conc. Gangrensi, inquit [s] Bellarminus; subijciens paulò post: *Cum valde probabile sit eas quæstiones editas esse ab homine parum probatæ fidei, non est cur earum testimonium magni faciamus*.

[s] Lib. 1. c. 13 de Amiss. gratiæ, &c.

Ioh. [t] *Garetius*, Ordinis D. Augustini Canonicus, quò probet hæreticos *quarto annorum Centenario* veritatem corporis Christi in Eucharistia professos esse, citat *quæstionem* 172. in hoc libro, sub nomine *Eusebij Episcopi Sebastiæ*, cuius superstitiones damnatæ sunt in Conc. *Gangrensi*, circa An. Domini 360. Ex quo liquet *Garetium, hominem hæreticum*, non *S. Basilium*, harum quæstionum Authorem existimasse.

[t] De veritate corporis & sang. Christi in Euch. centenario 4.

Basilius in cap. 9. Esaiæ citatur à [u] *Bellar.* pro Purgatorio: à [x] *Turriano*, pro cœlibatu Sacerdotum.

[u] De Purgat. l. 1 c. 6.

[x] Pro canon. Apollo. l. 1. c. 1. p. 7.

Hunc aggressus (loquitur de comment. Basilij in Esaiam) *Latinum facere institui*, inquit [y] Erasmus, *sed quo altius descendo in operis penetralia, hoc minus mihi visum est, diuinam illam Basilij phrasin sapere, tametsi mox in ipso libri vestibulo, titulus nonnullam animo suspicionem iniecerat, ita testans ab ipso quidem Basilio descriptum opus, cæterum ab illius obitu, ab alio quodam presbytero euulgatum. Auxit suspicionem, quod ne apud scriptores quidem, qui Basilij recensent lucubrationes, huius voluminis vlla sit mentio.*

[y] Epist. Episc Roffensis, To. 8. operum Erasmi, fol. 413.

Basilij Liturgia, seu Missa, est suppositiia.

C*Laudius de Sainctes*, Theologus Parisiensis, edidit *Liturgiam* seu *Missam Basilij Magni* è vetusto codice Latinæ translationis, quę impressa est *Antuerpiæ* 1560. Hæc citatur a *Bellarmino* [a] pro oratione pro mortuis: pro [b] temperando vino cum aqua in sacro calice: pro [c] Missæ sacrificio: pro [d] inuocatione sanctorum, & [e] alijs de causis. Citatur etiam à *Gregorio de Valentia*, pro [f] Reali Christi in Eucharistia præsentia: & pro [g] inuocatione Eucharistiæ: Et à [h] *Peresio*, pro Transubstantiatione. Qui *Peresius*, exiliens quasi præ gaudio, ob testimonium tam luculentum, *Gratias*, inquit, *tibi agimus, ô Magne, & S. Basili, quod tam apertis verbis rem de qua agimus aperuisti, & nullum locum perditissimis his factionibus, quæ contra Altaris sacramentum, pignus preciosissimum hæreditatis nostræ, tam impudenter latrant, reliquisti: nam & transmutationem panis in Christi corpus, & vini in Christi sanguinem, veramque & realem præsentiam ibidem apertissime fassus es*. Hæc *Peresius*.

a Lib. 1 de Purgat. c. 6.
b Li. 4. de Euch. c. 10.
c Li. 1. de Missa c. 18.
d Li. 2. de Missa c. 8.
e Li. 4. de Euch. c. 21.
f Lib. de præsent. Christi in Euch. c. 5. p. 370
g Lib. citat. c. 6. p. 372.
h De Tradit. part. 3. Tit. de sacra communione, fol 159.

Liturgiam siue *Missam* hanc quæ sub *Basilij* titulo circumfertur, ipsius *Basilij* esse, probari non potest. Magna enim, & valde dissentiens est exemplorum varietas, vt qui plura viderint, [i] affirmant. Vetus translatio, cum Græco exemplari, & noua versione non conuenit: & *Liturgia* qua *Syri* titulo *Basilij* vtuntur, nec cum veteri, nec cum noua translatione conuenit. Quod ex parte verum esse fateatur necesse *Bellarminus*. Nam [k] ille negat in *Basilij Liturgia* dici, *fac panem istum corpus Christi*: sed, *ostende panem istum corpus Christi, &c.* Cum tamen [l] *Peresius Guidixiensium Episcopus*, & [m] *Bessarion Episcopus Tusculanus*, Romanæ Ecclesiæ *Cardinalis*, & Constantinopolis *Patriarcha*, fatentur in *Basilij Liturgia* reperiri, *fac panem istū corpus Christi, &c.* Nisi enim magna sit exemplorum varietas, *Cardinalis Episcopus* ex altera parte, forte *Episcopus* & *Cardinalis Episcopus* ex vna, mentiatur oportet. Quod, absit, vt quisquam putet, nisi euidentia facti cogat.

i Chemnitius 2. parte Exam decret. conc. Trid. de Canone Missæ.
k Li 3 de Euch. c. 14.
l Lib. supra citato.
m De sacram. Euch. p. 173.
* Vide etiam Garetium in Assert. sacrif. Missæ, fol. 218. b

Quinimo hanc *Liturgiam* siue *Missam* non esse *Basilij*

probari potest. Sanctus enim [n] *Basilius* ad finẽ precum solitus est glorificationem absoluere, vel sub hac forma, *Gloria Deo ac Patri, cùm Filio ipsius, ac Spiritu sancto.* Vel, sub *altera: Gloria Deo ac Patri, per Filiũ in Spiritu sancto.* Atqui in hac *Liturgia*, glorificatio absoluitur alia verborum forma, viz. *Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto.* Quod arguit satis *Basilium* non fuisse Authorem huius *Liturgiæ*.

n Basil. lib. de Spiritu sancto. ad Amphiloch. c. 1.

Secundò, in hac *Liturgia* Author precatur pro *pijssimo atque fidelissimo suo Imperatore.* Verùm Imperator tempore *Basilij, Valens* nimirum, vix *pijssimus* & *fidelissimus* dici potuit, cum *Arianum* fuisse constet, & Ecclesiæ Dei valde infensũ.

Basilius in Epistola ad Iulianum Imperatorem, quæ recitatur in *Nicæno Conc.* 2. à legatis Apostolicæ sedis, citatur ab [o] *Anglo-Rhem.* pro Inuocatione Sanctorum: à [p] Bellar. & [q] *Hardingo*, pro imaginum adoratione.

o Annot. in. 1. Timo. 2.
p De imag. c. 12
q Art. 14.

Ad fidem huic Epistolæ conciliandam, multa pro more suo narrant Pontificij. *Basilius est testis omni exceptione maior*, inquit [r] Bellarminus. *Nobilissimum fragmentum, aurea verba, Aiacis Clipeus*, inquit [s] Lindanus. *Ex omnibus antiquis Patribus nullus est, qui illustrius testimonium habeat de vsu simul & adoratione imaginum, quam D. Basilius; cuius authoritas propter eius doctrinam, sapientiam, vitaque sanctitatem, præter vetustatem, tantum habet, in iudicijs omnium, ponderis, vt omnes nostri noui magistri, si in lance aduersa ponerentur, quauis pluma leuiores deprehenderentur*, inquit [t] Hardingus.

r Appendix ad librum de cultu imaginum, c. 4.
s Panop. l. 3. c. 18.
t Art. 14.

Fatemur *Basilium* propter doctrinã, sapientiam, constantiamque in veritate diuina, *Magnum* meritissimè fuisse appellatum, & eius authoritatem grauem semper visam esse, atque iudicatam: verùm iste *Basilius*, non est *Basilius*, neque ista verba, *Basilij* verba. *Hadrianus* Papa in Epistola sua synodica inter alia ineptissima testimonia, hæc verba citauit tanquam *Basilij*, quæ in libris *Basilij* in lucem editis minimè reperiuntur. Quare vt Episcopi multi, in illa Synodo Nicæna, ad testimonium allatum contra imagines ex *Theodoro Ancyræ Episcopo* [u] respondebant, *multi nostrûm diligenter quærentes & indagantes in Sermonibus huius Theodori præsentem sententiã nusquam inuenimus, ex quo conuincitur ementitum esse Testimonium*: ita & nos ad hoc testimonium ex

u Concil. Nic. 2. Actio 6.

Epi-

Epistola *Basilij ad Iulianum* Imperatorem pro imaginibus allatum: *Multi nostrûm diligenter quærentes & indagantes in scriptis huius Basilij præsentem sententiam nusquam inuenimus, ex quo conuincitur ementitum esse testimonium.*

Opera falsò adscripta Ambrosio.

Mbrosius [a] floruit circa annum 370.[b] obijt anno 397. Reliquit post se libros & tractatus multos, qui [c] primò castigati sunt opera *Erasmi Roterodami*: deinde per *Sigismundum Gelenium*: & ex eo tempore per alios eruditos viros, inter quos, *Iohannes Costerius Ord. D. Augustini Canonicus*, non minimus censetur. [d] Hic libros & tractatus *Ambrosij* omnes diuisit in Tomos quinque.

a Baronius An. to. 5. ad an. 374.
b Idem to. 5. ad an. 397.
c Titul. p. Ambros. impress. Basil. 1567.
d An. 1555.

In quorum primo, habetur *Liber ad virginem lapsam*, qui citatur ab [e] *Alano*, [f] *Rhemensibus* & [g] alijs, vt probent: non licere ijs vxores ducere qui continentiam sunt professi: à [h] *Bishopo* verò citatur, ad probandum Papisticas satisfactiones.

e Defens. Purg. c. 1.
f Annot. in 1. Cor. 7. 9.
g Bell. l. 2. de Monac. c. 30.
h Contra Perk.

Hic liber idem est (paucissimus exceptis) cum *Epistola* 22. *Tom. 9. operum Hieronymi*, quæ hunc titulum gerit, *In Susannam lapsam exhortatio*. Quæ licet ab aliquibus *Augustini* esse putatur, tamen [i] *Marianus*, quia *expeditiores habet anfractus, nec ita longis se implicat periodis*, *Augustini esse negat*. Cuiuscunque verò sit, *Ambrosij* non esse euincitur.

i Censura in 9. volumen. Hieronimi.

Nam [k] *Ambrosius* contra *Nouatianos* constanter docuit, *Omnia peccata ipsum viz. crimen Sacrilegij* (cuius rea extitit virgo hæc) *remissibilia esse, idque Ministerio humano*. Hic verò è contra, *Inhære* [l] (inquit) *Pœnitentiæ vsque ad extremum vitæ, nec tibi præsumas ab humano Die posse veniam dari, quia decipit te qui hoc tibi polliceri voluerit. Quæ enim propriè in Dominum peccasti, ab illo solo te conuenit in die iudicij expectare remedium.*

k Lib. 1. & 2. de Pœnitentia.
l Cap. 8.

Rursus, hic [m] Author, *Virgines* defunctas, *hostias viuas* appellat, *Domino propitiatrices parentum suorum videlicet delictorum* agnoscens; quæ sententia cùm ex diametro repug-

m Cap. 4.

pugnet *S. Iohanni*, qui *Iesum Christum propitiationem pro peccatis totius mundi esse*[n] dicit, *Ambrosius* huius Author censendus non est.

n 1. Ioh. 2. 7.

Harum rationum prior coegit ipsum *Bellarminum* agnoscere librum hunc suppositititium esse. Nam *liber ad virginem lapsam non videtur esse Ambrosij*, [o] inquit ille. *Quia cap. 8. sic loquitur Author, Inhare pœnitentiæ vsq; ad extremum vitæ, &c. quum hæc sententia Nouatianum errorem continet, & contra eam disputat S. Ambrosius in duobus libris de pœnitentia. Bellarmino* consentit *Posseuinus*, in Apparat. sac. verbo. Ambrosius.

o Lib. de script. Eccl. ad an. 374.

Tomo 2. operum *Ambrosij* habentur duo libri *de vocatione Gentium*, qui citantur ab [p] *Hardingo*, pro prærogatiua Romanæ Ecclesiæ: à [q] Sacrificulis nostris vt probent: Infantes sine baptismo morientes perpetuò excludi visione Dei: à [r] *Tallepiedo*, pro libero arbitrio.

p Art. 4. Resp. ad Iuelli. prouocat.
q In petitione ad Regiam Maiestatem.
r In collatione 4 doctorum super 30. Artic. ab hæreticis agitatos assertio. 1.

Libellos de vocatione Gentium arbitror alterius esse; cuius rei si nullum aliud esset argumentum, tanta tamen est totius phrasis dissimilitudo, vt primo statim gustu lector deprehendat, alium loqui quam Ambrosium, inquit [s] Erasmus.

s Censura in initio to. 2. operum Ambrosij ex edit. Costerij.

Libros de vocatione Gentium falsò Ambrosio adscribi, aperte indicat disputatio contra Pelagium de industria suscepta, quem Ambrosij ætatem non vidisse author est. D. Augustinus contra Iulianum agens, [t] inquit Andradius. Idem scribit *Bellarminus* in libro de Eccles. script. verbo *Ambrosius*, ad an. 374. & *Ioh. Oliuarius* in præfat. operum *Prosperi*.

t Orthodox. Explicat. lib. 4.

Tomo 3. operum *Ambrosij*: habentur *Epistolæ* numero 85. Quarum 82. citatur à [u] *Bellarmino*, vt probet: votum Continentiæ annexum esse ordinibus sacris, ita vt nec ducere vxores, nec vxoribus ante ductis vti liceat post ordinationem: & [x] alijs de causis. Citatur etiam à [y] *Rhemensibus*, vt probent, Ieiunium esse meritorium.

u Lib. 1. de Clericis c. 16.
x De bonis operibus in partic. l. 2. c. 11.
y Annot. in 1. Cor. 15. 32.

Epistola 82. non potest esse Ambrosij (inquit [z] Posseuinus) *In ea namque sit mentio Venetiarum. Quæ ciuitas post Ambrosij mortem ædificari cœpta est, nimirum anno Dom. 420.*

z Apparat. sac. verbo. Ambros. obseruatio in to. 5.

Epistola 84. ad *Demetriadem* citatur ab [a] *Espensæo*, pro libero arbitrio.

a Comment. in 2. Tim. p. 269.

In 3. To. certum est aliquas Epistolas non posse esse Ambrosij. Nam

Nam in epist.84.mentio fit Pelagianorum, qui Ambrosio noti non fuerunt, inquit [*] Bellarminus.

Aliqui hanc Epistolam vt alienissimam ab Ambrosio reijciunt, inquit [b] Posseuinus. *Hæc epistola multorum sententia est eius, qui libros de vocatione Gentium conscripsit, nimirum Prosperi Aquitanici*, inquit [c] Costerius. *Epistolam ad Demetriadem scriptam, Ambrosij nomine, hactenus lectam, Pelagij fuisse constat*, inquit [d] Baronius.

[*] Lib. de script Eccl. ad an. 374

b Loco supra citato.

c Censura in initio To. 2. operũ Ambrosij.

d Annal. To. 5. ad An. 397. nu. 39.

Epistola 85. de *Inuentione corporum Sanctorum, Geruasij & Protasij*, citatur à [e] *Copo*, & [f] *Campiano*, pro Reliquijs: & à [g] *Bellarmino*, pro Dedicatione Ecclesiarum.

e Dial. 3. c. 13.

f Ratione 5.

g Lib. 3. de cultu sanct. c. 5.

Hanc epistolam non esse *Ambrosij*, ex eo patet, quod idem omnino huius epistolæ Author fuit, & *Ser. 91. de Inuentione corporum sanctorum Geruasij & Protasij*: quemadmodum apparet ex postremis verbis epistolæ, collatis cum primis verbis illius sermonis. Nam sermonem illum 91. non esse *Ambrosij*, *Erasmus* & *Costerius*, (si [h] censuræ in initio Tom. 3. præfixæ diligentius considerentur) consentiunt.

h Vide infra

Eodem Tomo operum *Ambrosij* habentur *sermones* 92. Ex quibus varij citantur à [i] *Bellarmino*, viz. 6, 11. 23. 25. 26. 27. 34. 37. 38. 47. 69. 76. 77. 78. 81. 90. 91. 92. Sexta citatur ab eo vt probet, cultum aliquem sacris rebus, sanctis Angelis, & hominibus deberi. [k] 11. vt probet prærogatiam quandam S. Petri, imo ipsissimum [l] Primatum Petri. [m] 23. vt probet quadragesimam continere 42. dies. [n] 25. vt probet fideles in conscientia obligari ad Ieiunia, & [o] quadragesimam ab ipso Domino indictam fuisse. [p] 26. 34. & 37. vt probet: quadragesimam institutam fuisse, vt Christum, qui caput nostrum est, eo modo quo possumus, imitemur. [q] 27. & 38. vt probet: quadragesimam institutam, vt Christiani non solum pro se, sed etiam pro Catechumenis in Paschate regenerandis ieiunent, & orent. [r] 43. & 91. vt probet: Signum crucis sacrum esse & venerabile; qui Ser. 91. citatur ab eo [s] iterum, vt probet Sanctos esse inuocandos. [t] 47. vt probet: Petrum esse Petram Ecclesiæ. [u] 69. vt probet: Petrum esse fundamentum Ecclesiæ. [x] 76. 77. & 78. vt probet: Pium & bonum esse colere festos dies. [y] 91.

i Lib. 1. de sanct. beatit. c. 13.

k Lib. 1. de Ro. pont. c. 20.

l Lib. citat. c. 25.

m Lib. 2. de bonis operibus in partic. c. 14.

n Lib. citat. c. 7.

o Lib. citat. c. 14

p Lib. citat. c. 16

q Ibid.

r Lib. 2. de Imagin. c. 29.

s Lib. 1. de sanct beatit. c. 19.

t Lib. 1. de Ro. pont. c. 10. & 11.

u Lib. citat. c. 22

x Lib. 3. de cultu sanct. c. 16.

y Lib. 2. de reliquijs. c. 3.

illarum citatur à sacrificulis in Petitione ad Regiam Maiestatem, vt probent: *Ambrosium* constituisse quasdam precum formulas à Missificaturis ante Missam dicendas, preparationis loco.

Duas precationes prӕparantes sacerdotem aditurum Missӕ munus, iudico non esse Ambrosij, inquit Erasmus, *de cuius iudicio* non audet [m] Copus contendere.

m Dial.3.c.3.

Et, quia quilibet ex fæce inter Pontificios, qualis exempli gratia Abecedarius ille,[n] *B.C.* qui se Theologiæ studiosum inscribit, nauci videtur facere censuram *Erasmi*, Erasmum perstringens tanquam *phantasticum, partialem, modernum, & hominem inconstantem*, (hæc enim sunt *Epitheta* quibus homo nihili, *Erasmi* famam denigrare conatur, licet frustra, cum maior sit *Erasmus* quam cui possit talis tenebrio nocere) ostendam *Erasmi* censuram dignam tali viro, æquam videlicet & iustam.

n Lib. Anglicè inscript. Bells triall examined. impress. 1608. c. 10. pag. 107.

Atque primum quo vtar Argumentum desumptum erit ex silentio *Bellarmini*. Nam cum multa sint in duabus hisce precationibus quæ causæ Pontificiæ plurimum fauent, nisi *Bellarminus Erasmi* censuram iustam censuisset, cur nullibi vt causæ inseruiret suæ, harum meminit? Non solet *Bellarminus*, leuibus de causis, loca tam apertè pro se loquentia silentio preterire.

Secundum Argumentū desumetur ex materia precationum, prӕsertim 2. Nam in illa, Author precatur pro *Regibus* nominatim, cum tamen de *Imperatoribus* verbum habeat nullum. Atqui licet rectè oratio fit pro *Regibus* in ijs locis qui *Regibus* subsunt, vt rectè annotauit [o] Bellarminus: tamen cum *Ambrosius* in *Italia* vixerit sub Imperaroribus gloriosissimis *Valentiniano & Theodosio*, sub *Rege* nullo; incredibile est *Ambrosium*, *Imperatoribus* neglectis, *Reges* commendasse Deo, prӕsertim cum [p] *Tertullianus*, testetur *morem fuisse Occidentalium, pro salute Imperatorum Deum vocasse æternum cum coirent in cœtum.*

o Lib. 2. de Missa c. 21.

p In Apologet. c. 30. & 39.

Præterea, in eadem precatione, mentio fit *septem Capitalium vitiorum, & vitiorum ex ijs manantium*, eodem plane ordine, & iisdem omnino verbis, quibus ea expressit [q] *Gregorius Magnus*. Neque tamen Doctores scholastici, cum

q Exposit. Moral. in Iob. l. 31. c. 31.

eam

eam doctrinam stabilire conantur. humanis testimonijs, antiquius vllum proferunt quam *Gregorij*: *Ambrosium* in illa causa nemo appellat testem. Ex quo colligi posse videtur, ipsos Scholasticos non agnouisse hasce precationes pro Ambrosianis.

Pro cuius argumenti corroboratione, ne quis putet *Gregorium* mutuatum esse ea quæ habet ex authore harum precationum, non indignum scitu est, quod scribit [r] *Sixtus Senensis*, viz. *Tanta est in Gregorianis scriptis vbique dictionis æqualitas, tanta semper styli similitudo, ac tam apte continuata orationis series, vt nihil in illis appareat, quod vel aliunde mutuatum, vel quod ab alio authore profectum videri queat.*

[r] De falsa lib. inscriptione ad finem l. 4. Bibl. sanctæ.

To. eodem habetur liber de Tobia, qui citatur à [*] Bellarmino, vt probet: Tobiæ librum esse Canonicum.

[*] Lib. 1. de verbo Dei, c. 11.

Hunc librum quidam putant esse adulterinum & supposititium, vt Erasmus, & quidam scholastici Theologi, inquit [*] Contius.

[*] Notis in c. 14. q. 4. Quid dicã.

Tomo. 5. operum *Ambrosij* habentur *Commentarij in omnes Pauli Epistolas*. Ex quibus multa allegant Pontificij in causæ suæ patrocinium. [f] *Bellarminus* citat Comment. in Ro. 10. & ad Eph. 4. pro descensu Christi ad inferos. [t] Comment. in 2. Cor. 12. & in Gal. 1. pro primatu Petri. [u] Comment. in 1. Tim. 1. pro Continentia Clericorum. Et [x] Comment, in 1. Tim. 3. pro Omnipotentia Papæ. [y] Comment in 2. Thess. 2. vt probet, quod nondum venerit Antichristus. [z] *Rhemenses* & [a] *Alanus* citant Comment. in 1. Cor. 3. pro Purgatorio. Iidem [b] *Rhemenses* citant Comment. in Heb. 10. vt probent, sacrificium Missæ idem esse numero cum sacrificio crucis.

[f] Lib. 4. de Christo, c. 14.
[t] Lib. 1. de Ro. Pont. c. 25.
[u] Lib. 1. de Clericis c. 19.
[x] Lib. 2. de Ro. Pont. c. 16.
[y] Lib. 3. de Ro. Pont c. 5.
[z] Annot. in 1. Cor. 3. 15.
[a] Defens. Purgat. c. 7. fol. 72.
[b] Annotat. in Heb. 10. 11.

Author horum Commentariorum non videtur *Ambrosius*. Nam 1. scribens de raptu Pauli in 3. cœlum, 2. Cor. 12. videtur eorum sententiam approbare qui *Lunam in 3. circulo esse dicant*, quod crassam in Astronomia arguit ignorantiam. Nam non minus verum quam vetus est illud:

Post sim, sum sequitur, vltima Luna subest. Secundò, scribens in *Rom. 1. Iste* (inquit) *propter inquietudinem Saulus est nuncupatus: postquam autem credidit, ex Saulo Paulum se dicit, hoc est immutatum*; quod est paulo alienius ab omni Gram-

maticali constructione. 3. *in* 1. *Cor*. 3. *Pascha Immolatio, non transitus est, vt quibusdam videtur*, inquit Anthor iste; cum tamen *Ambrosius in lib. de Cain & Abel*, vnus est ex eorum numero, *qui Pascha transitum esse tenent*.

Franciscus Lucas Burgensis, [c] ordinariè appellat hunc Authorem *Ambrosiastrum*; & quodam in loco, [d] *vsurpat, sed mentitur liber Ambrosij nomen*, inquit ille: affirmans [e] alibi, *Hilarium Diaconum existimari authorem Commentariorum Ambrosium mentientium*. Mitto [f] *Maldonatum*, qui *Remigium Lugdunensem authorem Commentariorum qui Ambrosio tribuuntur, esse dicit*. Mitto Theologos [g] *Louanienses*, & [h] *Posseuinum* Iesuitam, qui credendum esse aiunt, *eundem istius Commentarij authorem esse, qui librum scripsit de Quæst. Vet. & noui Testamenti*. Satis sit meminisse quæ *Salmeron*, quæ *Baronius*, quæ *Bellarminus* ipse, de his Commentarijs scripserint.

c Annotat. in Gal. 3. 1. 1. Tim. 2. 6. 2. Tim. 2. 25. Tit. 1. 8.
d Notat. 1. Tim 2. 6.
e In Rom. 2. 15.
f Comment. in Math. 19. 9.
g Censura in Augustinum.
h Apparat Ambrosius.

Viri perdocti asserunt eiusmodi Commentarios in omnes Pauli Epistolas non esse Ambrosio adscribendos, nec eius esse proprium fœtum, sed spurium & nothum, illique falsò inscriptum. In quam sententiam plerosque Catholicos viros acri iudicio & doctrina præstantes —pedibus iuisse animaduerti, inquit [i] Salmeron.

i Coment. in Episto. Pauli. disput. 19. p. 63.

Expositio Ambrosij in omnes Pauli Epistolas Cassiodori tempore desiderari cœpta erat, sed plane deperdita in eius locum, alterius authoris opus, apparet fuisse suppositum, inquit [k] Baronius.

k Annal. to. 5. ad an. 397. nu. 38.

Ea Commentaria non sunt Ambrosij, inquit [l] Bellarminus, vno in loco: *Commentarios in Paulum ad Romanos falsò tribui S. Ambrosio viri docti non sine causa iudicant*, inquit idē [m] Bellarminus alio in loco. Et in 3. quodam loco, ille ipse [n] Bellarminus, qui [o] aliàs titulo *Beati* hunc authorem insignierat, *Authorem* (inquit) *eorum Commentariorum non esse Ambrosium, quod eruditi non ignorant, sed nec aliquem ex celebratis patribus, respondeo*. Vbi insignis perfidia & iniquitas Pontificiorum apparet, qui cum aliquid in his Comment. reperiant, quod causæ suæ patrocinetur, continuò [p] clamant, *Sanctus Ambrosius* sic dicit, *beatus Ambrosius* sic dicit; cum aliquid reperiant quod causæ suæ aduersetur, tum: *Comment. horum author, nec est Ambrosius, nec aliquis ex celebratis patribus*.

l De Euch. l. 2. c. 14.
m De Clericis l. 1. c. 15.
n De gratia & libero arbitrio, l. 2. c. 14.
o De matrimonio l. 1. c. 17.
p Anglo-Rhem. in 1. Tim. 3. 15. Bell. de Rom. Pont. l. 2. c. 16. Stapleton. promptu. Cathol. pars. 2. p. 140.

Commentarios in Hebr. nemo Theologiæ peritus Ambrosio ascribit, inquit Erasmus in To. 5. Ambrosij.

Opera falsò adscripta Ambrosio, quæ alibi quam in Costerij editione sunt excusa.

Abentur quidam *Commentarij in Apoc. Ioh.* sub nomine *Ambrosij*, qui citantur à [q] *Ribera*, vt probet: Eliam venturum ante diem iudicij: &, à [r] sacrificulis nostris, quo probent Purgatorium.

[q] Comment. in Apoc. 11.

[r] In Petit. ad Regiam maiestatem.

Rhemenses nostri, qui alioqui satis nauiter sunt impudentes, in vrgendo, sub speciosis nominibus, quæcunque scripta ad manus venerint, *Notha*, siue *Nota* sint, modo ad rem Pontificiam faciunt: non audent tamen hosce Commentarios *S. Ambrosio* ascribere, sed quum citant ex ijs, quod pro causa sua facere videtur, in hunc modum citant: *Author Commentariorum in hunc librum* (viz. Apocalyps.) *præ se ferens nomen S. Ambrosij*, sic ait. In quo plus modestiæ ostendunt quam *Ribera*, & nuperi nostri *sacrificuli*. Nam extra omnem est controuersiam, hos *Commentarios* non esse *Ambrosij*.

Feruntur sub Ambrosij nomine in Apoc. Commentaria nuper Lutetiæ impressa, sed præterquam quod styli diuersitas manifeste reclamat, multæ sunt etiam toto opere insperse Gregorij sententiæ, quæ opus ostendunt non esse Ambrosij: & author ipse in explanatione Cap. 17. aperte fatetur se scripsisse post Ro. imperium à Longobardis occupatum; quod plus quam 200. annis post Ambrosium contigit, inquit [s] Sixtus Senensis.

[s] Bibl. lib 4. Ambrosius: & de falsa libro, inscriptione.

Noui quidam Commentarij in Apoc. nostra ætate prodierunt opera & diligentia Cutberti Tonstalli Dunelmensis, qui Ambrosio Episcopo inscripti erant; sed eiusmodi libri charactere dicendi & stylo longe differunt ab Ambrosiano, & author ipse in explanatione cap. 17. citat Gregorium duobus seculis Ambrosio Mediolanensi posteriorem, inquit [t] Salmeron.

[t] Comment. in Episto. Pauli, disput. 19. p. 63.

Apocalypsis D. Ioh. expositionem sub nomine B. Ambrosij Episcopi Cutbertus Tonstallus Dunelmensis Episcopus anno 1548. *à se inuentam, dum varias Bibliothecas excuteret, quasi thesaurum*

saurum pro sua pietate euulgari curauit, adiecit rationes, quibus indicabat esse Ambrosij legitimum fœtum: —Sed sane non potest esse Ambrosij, inquit [u] Posseuinus. Explicatio Apocalypsis non potest esse Ambrosij, cum Author mentionem faciat Longobardorum Italiam inuadentium, quæ inuasio diu post mortem S. Ambrosij contigit, inquit Bellar. lib. de Script. Eccl. *Iohannes Raynoldus* Lect. 64. suspicatur *Berengandū* authorem esse horum Commentariorum. Vide locū.

u Apparat. sac. Ambrosius.

In antiquioribus *Ambrosij* editionibus habebatur sermo *de Baptismo Augustini*, qui erat numero *sermo* 94. Hic sermo citatur à [x] *Torrensi*, & à *Patrono* [y] *Censuræ in Charcum*, & à [z] *Gregorio de Valentia*, vt probent: *Augustinum* indutum fuisse nigro Cucullo, & cinctū cingulo coriaceo per manus ipsius *Ambrosij*.

x Augustini confessio. l. 4. c. 8. §. 6.
y P. 38.
z De statu & vot. religio. c. 2.

Vltimus sermo de Baptismo D. Augustini citra controuersiam impostoris est ac blateronis, adeo nihil est illic Ambrosianum, inquit [a] Erasmus.

a Censura in to. 3.

Mendosus ille sermo de Baptismo Augustini falsò Ambrosio sancto ascribitur, inquit [b] Paulus Langius.

b In Chron. ad annum 1259.

Sermonem de Baptismo Augustini omnino reiecimus, quod neque in aliquibus exemplaribus, neque etiam in eo quod ante annos multos Mediolani excusum est, inuenitur; & ipsa quoque res clamat, ab insulso & audaci impostore esse confictum, inquit [c] Costerius.

c Censura in to 3.

Sermo de Baptismo Augustini non est Ambrosij, nec in eius operibus habetur, inquit [d] Molanus.

d Annotat. in Martyro. vsuardi Martij 3. edit. Louān. 1568.

Fertur Ambrosij nomine ser. de Baptismo S. Augustini, sed qui ne apicem quidem habeat Ambrosij. inquit [e] Baronius.

e Annal. to. 4. ad an. 388. nu. 77.

Sermo de Baptismo Augustini, longissime distat à stylo & grauitate Ambrosij, inquit [f] Bellarminus.

f De script. Eccl ad an. 374.

Extabat [g] aliquando inter opera Ambrosij Tractatus quidam sub hoc Titulo, *Exhortatio ad pœnitentiam*. Hic Tractatus citatur à *Groppero* sub nomine *Ambrosij*, vt probet: neminem ex hac vita exire securum, non peracta Pœnitentia.

g In 3. parte Ambros. impress Basileæ 1492.

Hunc Tractatum non esse *Ambrosij*, censebant sine dubio illi qui resecuerunt ex *Ambrosij* operibus. Et quidem idem censent, qui resectam, denuò interserendam nouis editioni-

editionibus putarunt, cum *Parisienses*, tum *Romanenses*. Nam non esse *Ambrosij* vtrique notant.

Currit sub *Augustini* nomine, & quod ad summam rei attinet, idem omnino est cum *Homilia* 39. quæ [h] *Cæsario Arelatensi* tribuitur.

h Censores Greg. in Gratianum de pœnitentia, dist. 7. si quis.

Exhortatio ad pœnitentiam, non ab Ambrosio, sed Augustino conscripta, merito est omissa in Edit. Ambrosij Basileæ anno 1567. Tom. 1.

Damasi Papæ Pontificale est supposititium.

Amasus Papa papatum possedit ad annum 367. secundum computum [a] *Baronij*. Hic scripsisse librum dicitur, *de gestis summorum Pontificum*, cui, *Pontificale*, nomen est. Ex hoc libro, tanquam libro reuera *Damasi*, multa citant Papistæ, præsertim *Bellarminus*. Petrum Apostolum, Romæ fuisse Episcopum, vsque ad mortem, ex hoc libro colligit [b] *Bellarminus*: electionem Episcoporum pertinere ad summum Pontificem: [d] Imagines in templis recte collocari: [e] Baptizatum debere vngi Chrismate in vertice: [f] vestes sacras requiri à sacerdote Missificaturo: [g] Vasa sacra ad vsum Missæ habenda: [h] Thurificationem in Missa, cæremoniam esse antiquissimam: & id genus alia, ex hoc *Damaso* conclusum vult *Bellarminus*. Et ne quisquam suspicetur Authorem hunc non esse *Damasum*, *Damasus gesta Pontificũ Romanorum (tota pene Ecclesia, & Trithemio teste) conscripsit*, inquit [k] Aloysius Lypomanus.

a Annal. To. 4. an An. 367.

b Lib. 2. de Ro. pont. c. 4.

c Lib. 1. de Clericis c. 8.

d Lib. 2. de Imag. c. 9.

e Lib. 1. de bapt. c. 27.

f Lib. 2. de Missa, c. 14.

g Ibid.

h Lib. 2. de Missa c. 15.

i Lib. 1. de pont. Rom. c. 23. &c.

k Præfat. de vitis Sanct.

Damaso attribui non posse multa conuincunt argumenta, [l] inquit Iohannes Albinus. *Primum B. Hieronymus ad quem Missæ à Platina dicantur in suo illustrium virorum Catalogo, huius scripti non meminit. Deinde reclamat stylus, totaq; forma & series orationis. In Epistolis enim quæ extant B. Damasi alijsq; eius monimentis phrasis culta est & nitida, in hoc vero de Pontificibus opusculo, inculta, rudis & impolita. Adhæc multa in hac historia asseruntur à veritate aliena, quæ nullius grauis, & prisci Authoris testimonio confirmari possunt: multi*

l Præfat. ad lect. præfix. Anastas. Hist. de vit. pont. edit. 1602.

in eadem Chronographici lapsus, nonnulla pugnantia & assystata.

Eandem occinit Cantilenam *Massonus*; nam *Damasum vulgo existimant decessorum suorum vitas scripsisse*, [m] inquit ille. *At Hieronymus nullam mentionem facit editi ab eo libelli, de vitis Episcoporum vrbis. Quare non est verisimile hunc libellum à Damaso compositum. Nam quem egregium virum & eruditum Hieronymus prædicat libris atque Epistolis aliquot ad eum datis, eum necesse est valde imperitum dicere, qui inciderit in mille errata, quibus liber ille est plenissimus. Multa enim ab eo dicuntur, quæ nullius sinceri scriptoris testimonio probari posse manifestum est: stylumque Damasi Episcopi vrbis, ne amplius dicam, dissimilem esse, & multo nitidiorem apparet ex Epistolis quas ipse ad Hieronymum dedit. Illæ enim extant & fidem faciunt eundem libellum degenerem esse, si Damasi esse dicatur. Tametsi hic nolo cum ignaris & pertinacibus contendere, frustra enim pugnatur cum belluis.* Hæc ille.

m De vrbis Episcopis l. 1. in Damaso.

Eadem est sententia Baronij, Binnij, Posseuini. *Quæ fertur nomine Damasi breuiter texta series Romanorum Pontificum, alterius potius quam ipsius esse opus, alibi diximus, ac sæpius inculcauimus*, [n] inquit Baronius. *Huius libri Pontificalis Damasus Author non est*, [o] inquit Binnius; *Quæ nomine Damasi fertur breuis series vitarum Romanorum Pontificum, alterius fuit, non huius Damasi*, [p] inquit Posseuinus.

n Annal. To. 4. ad An. 384 nu. 15.
o Notis in To. 1 Conc. p. 19.
p Apparat. sic. verbo. Damasus.

Tribuitur S. Damaso, liber de vitis Pontificum, sed liber ille est Anastasij Bibliothecarij, non Damasi, vt notum est, inquit Bellarminus.*

* Lib. de script. Eccl. ad An. 367.

Quorum testimonia intelligenda sunt de integro Pontificali, non de aliqua eius tantum parte. Nam licet sint [q] qui opinentur gesta primorum Pontificum describi per Damasum Papam; reliquorum autem, per alios veteres: ac fide dignos: tamen (quod obseruauit [r] Io. Raynoldus, & ingenue confitetur Albinus) stylus ipse euidentissimum facit, eundem esse Authorem primæ partis libelli, qui fuit Author sequentis partis, quæ perducit historiam ad Nicolaum primum. Sic enim scriptum est illud opus, vt idem nugator, ex vno eodemque ore libellum illum integrum expuisse videatur.

q Surius To. 1. Conc. p. 134. post. Schol. in constit. Clem. Baron. To. 1. Annal. ad An. 69. nu. 35.
r Prælect. de lib. Apoc. 180.
s Præfat. supra citat.

Amphi-

Amphilochij vita S. Basilij est suppostitia.

Mphilochius Iconij Episcopus floruisse [a] dicitur circa An. 390. Sub huius nomine habetur *Narratio de vita Basilij*, quæ primò excusa erat *Colonia* anno 1512. Ex quo tempore, recusa est [b] ibidem, *additis non paucis ex vetustis manuscriptis libris*, quæ in priore editione desiderabantur. Hæc citatur à [c] *Bellarmino* vt probet, apud veteres consueuisse deferri ad ægrotos Eucharistiam sub sola specie panis: &, [d] confirmationem, esse sacramentum. Citatur à [e] *Costero*, pro reali Christi in sacramento præsentia, & ab [f] *Hardingo*, pro priuata Missa: pro [g] suspensione sacramenti supra altare: pro [h] fractione hostiæ in tres partes. Atque vt eius testimonium maius pondus habeat, *Costerus* eum insignit nomine *Beati, Refert Beatus Amphilochius, &c.* inquiens. Et *Hardingus* nostras persuasum nobis [i] cupit, eum ipsissimum fuisse cui *Basilius* librum suum *de Spiritu sancto*, & alterum quem inscripsit *Ascetica* dedicauit: quem Theodoretus nunc *admirandum*, nunc *sapientissimum*, creberrime *laudatissimum* appellat. Et, ne negemus *Amphilochij* esse opus, (quod subueritus ille, præcauit quantum potuit, affirmans: *effugium illud quidem esse singulare, sed tamen omnium turpissimum, & à ratione, ac doctissimorum hominum consuetudine remotissimum.* ——) præfatur porro, *In libro quodam Colonia impresso, in quo hominum quorundam sanctorum vitæ continentur, editum esse. Totamq; historiam, summam veritatis speciem præ se ferre: & in Bibliotheca D. Nazarij Veronæ, quæ est ciuitas Italiæ, cerni, in membrana descriptum ante 300 abhinc annos, & nomen titulumque Amphilochij Episcopi Iconiensis referre.*

a Baron. Annal. To. 4.
b Extat To. 1. Surij de vitis sanct. Ianuarij 1.
c Apolog. ad lib. Iac. magnæ Britan. reg. c. 8. & l. 4. de Euch. c. 24.
d Lib de confirmat c. 5.
e In Enchirid. Cont. c. 8 de Euch. Sacram.
f Resp. ad Iuelli prouocationẽ Art. 1.
g Art. 9.
h Art. 11.
i Art. 1.

Verùm nihil ista moratus, Beatæ memoriæ *Iuellus*, multis ex eo Argumentis desumptis, planè & plenè ostendit *Ambrosium Iconiensem Episcopum* huius Legendæ authorem minime extitisse. Quod fecerunt etiam Pontificij, *Baronius, Posseuinus*, & alij.

Quæ Amphilochij falsò nomine fertur vita Basilij, haud digna

& 92. vt probet Adorationem Reliquiarum. Ex reliquis nonnulli citantur ab [z] alijs Pontificijs hic, illic, vt fert occasio.

z Cens. Colon. Dial. 9.

Tertius hic Tomus exhibet conciones ad populum breues, quas suppositiias esse nihil addubito, nihil enim in his Ambrosiane vena, inquit [a] Erasmus. *Quod multi horum sermonum Ambrosij non sint, cum ipsa dictio euidenter docet, tum quod in manuscriptis, & excusis libris Maximi Taurinensis, vel vt alij habent, Mediolanensis Episcopi titulum præ se ferunt*, inquit [b] Costerius, adijciens, *Cuiuscunq; certè sunt, eiusdē omnes Authoris videntur*. Ipse Baronius & Posseuinus etiam idipsum ex parte confitentur. Nam *complures S. Maximi Episcopi Taurinensis* (sermones) *Ambrosij nomine habentur*, inquit [c] Baronius, pergens in hunc modum; *Sunt & alia aliorum nonnulla, vt S. Prosperi & aliorum, vtinam & non Pelagij etiam: cuius epistolam ad Demetriadem scriptam, Ambrosij nomine hactenus lectam fuisse constat, vt prætermittam alia nonnulla alienissima ab eo, quæ eius tamen titulo cusa leguntur. Quod ad sermones attinet*, inquit [d] Posseuinus, *veteribus editionibus haud dubium quin sermo 9. 37. 72. non erant Ambrosij. Extabant autem inter sermones quoque Augustini. Sermo item de Eusebio Vercellensi, qui erat 69. & ser. 73. de Cypriano habentur inter sermones D. Maximi. Ser. porro, 3. 14. 31. 32. 44. 47. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 57. 58. 60. 61. 62. 66. 77. 78. & 82. ad verbum sunt in sermonibus Maximi, & vero Maximi potius esse, quam Ambrosij videntur*. Hæc ille,

a Censura in To. 3. operum Ambrosij.

b Censura To. 3. operum Ambrosij.

c Annal. To. 5. ad An. 397. nu. 39.

d Apparat. sac. verbo. Ambrosius obserua. in To. 5.

Quæ omnia habentur etiam apud Bellar. in lib. de script. Eccles. ad An. 374.

Qui si rem diligentius expendisset, & accuratius sermones cum sermonibus contulisset, reperire potuisset multo plures ex his sermonibus sub *Augustini* & *Maximi* nominibus latere. Nam *Ser.* 1. (exceptis decem ex primis lineis) idem est cum sermone 31. *de Sanctis in Augustino*. 2. idem est cum 33. *de Sanctis in Augustino*. 7. idem est cum *Ser.* 19. *de verb. Dom. in Augustino*. 9. idē est cum *ser.* 25. *de verbis Apost. in Augustino*. 37. Idem est cum *Ser.* 77 *de tempore in Augustino*. 49. Idem est cum *Augustini sermone* 118. *de tempore*. 51. Idem est cum *Augustini Ser.* 128. *de tempore*. 66. Idem est

cum

cum *Augustini Ser.26.de Sanctis.*71. Idem est cum *Augustini Ser.* 30. *de Sanctis*.52. reperitur in *Eusebio Emisseno Hom.* 4. *de Paschate*. In *Maximo* verò *Romæ* impresso per *Paulum Manutium*, Anno 1564. cum Priuilegio *Pij* 4. Pontificis maximi, Ser. 3.9.10.14.29.30.31.32.40.42.43.44.45.46.47.49.50.51.52.53.54.55.56.57.58.59.60.61.62.66.72.77.78. & 82. totidem verbis reperiuntur.

Atque hæc dicta sunt in genere de sermonibus ipsis. In particulari, sciendum porro, *Ser.* 34.69.70. & 90. nominatim ab ipsis Papistis reijci: *Certè*, inquit [e] *Bellarminus*, verba faciens de *Ser.* 34. *vix fieri potest vt Author sit Ambrosius, cum eius tēpore Mediolani seruaretur vsus Græcorum de Sabbatho non ieiunando.* Et, *Ser.* 34. *in quo agitur de Ieiunio quadragesimo, vix putatur esse Ambrosij. Ambrosij enim ætate Mediolani seruabatur mos Græcorum de non ieiunando in die Sabbathi,* inquit [f] Posseuinus.

Apud *Sanctum Ambrosium* extant de *S. Eusebio* sermones duo, (viz. 69. & 70.) At *nihil est quo Sancto Ambrosio tribui possunt, vt ex ipsis apparet*, inquit [g] *Baronius*. Author prioris (viz. 69) dicitur *Pseudo-Ambrosius*, à [h] *Molano*.

De *Ser.* 90 in quo describitur *Passio B. Agnetis Virginis*, hæc est [i] *Erasmi* censura. *Sermo de Agnete cuius sit nescio, appendix in fine indicat artificem.* [*Hæc ego Ambrosius seruus Christi dum in diuinis voluminibus inuenissem scripta, &c. Quis enim vnquam appellauit, diuina volumina, præter Scripturas Canonicas?*

De eodem similis est censura Bellarmini. Nam ser. 90. de passione B. Agnetis, dubius redditur, * inquit ille. Quoniam S. Ambros. lib. 1. de virginibus significat, B. Agneti ceruicem gladio amputatam. Stetit, inquit, orauit, ceruicem inflexit. At illius sermonis Author scribit, B. Agneti ad palum alligatæ, vt combureretur, cum flamma diuinitus extincta esset, iussu Aspasij iudicis gladio guttur fuisse perfossum.

Tomo 4. operum *Ambrosij* habentur *Orationes duæ præparantes ad Missam*: quarum prior citatur ab [k] *Alano*, vt probet Orationes pro mortuis. Et posterior ab eodem [l] *Alano*, vt probet: *Ambrosium* timuisse Purgatorium: vtraq;

[e] De bonis operibus in partic. l. 2. c. 15.

[f] Apparat. sac. verbo. Ambrosius.

[g] Append. ad To. 3. an. 355.

[h] Annot. in Vsuardi martyrolog. Aug. 3.

[i] In censura To. 3.

* Lib. de script. Eccl. ad an. 374

[k] Lib. de precibus pro defunctis, c. 12. fol. 226. &c.

[l] Lib. de purgat. c. 12. fol. 107.

illarum citatur à sacrificulis in Petitione ad Regiam Maiestatem, vt probent: *Ambrosium* constituisse quasdam precum formulas à Missificaturis ante Missam dicendas, preparationis loco.

Duas precationes præparantes sacerdotem aditurum Missæ munus, iudico non esse Ambrosij, inquit Erasmus, *de cuius iudicio* non audet [m] Copus contendere.

m Dial.3.c.3.

Et, quia quilibet ex fæce inter Pontificios, qualis exempli gratia Abecedarius ille,[n] *B.C.* qui se Theologiæ studiosum inscribit, nauci videtur facere censuram *Erasmi*, Erasmum perstringens tanquam *phantasticum, partialem, modernum, & hominem inconstantem*, (hæc enim sunt *Epitheta* quibus homo nihili, *Erasmi* famam denigrare conatur, licet frustra, cum maior sit *Erasmus* quam cui possit talis tenebrio nocere) ostendam *Erasmi* censuram dignam tali viro, æquam videlicet & iustam.

n Lib. Anglicè inscript. Bells triallexamined. impress. 1608. c. 10. pag. 107.

Atque primum quo vtar Argumentum desumptum erit ex silentio *Bellarmini*. Nam cum multa sint in duabus hisce precationibus quæ causæ Pontificiæ plurimum fauent, nisi *Bellarminus Erasmi* censuram iustam censuisset, cur nullibi vt causæ inseruiret suæ, harum meminit? Non solet *Bellarminus*, leuibus de causis, loca tam apertè pro se loquentia silentio preterire.

Secundum Argumentũ desumetur ex materia precationum, presertim 2. Nam in illa, Author precatur pro *Regibus* nominatim, cum tamen de *Imperatoribus* verbum habeat nullum. Atqui licet rectè oratio sit pro *Regibus* in ijs locis qui *Regibus* subsunt, vt rectè annotauit [o] Bellarminus: tamen cum *Ambrosius* in *Italia* vixerit sub Imperatoribus gloriosissimis *Valentiniano & Theodosio*, sub *Rege* nullo; incredibile est *Ambrosium*, *Imperatoribus* neglectis, *Reges* commendasse Deo, presertim cum [p] *Tertullianus*, testetur *morem fuisse Occidentalium, pro salute Imperatorum Deum vocasse æternum cum coirent in cœtum.*

o Lib.2.de Missa c.21.

p In Apologet. c.30.& 39.

Præterea, in eadem precatione, mentio fit *septem Capitalium vitiorum, & vitiorum ex ijs manantium*, eodem plane ordine, & iisdem omnino verbis, quibus ea expressit [q] *Gregorius Magnus*. Neque tamen Doctores scholastici, cum

q Exposit. Moral. in Iob. l. 31. c. 91.

eam

eam doctrinam stabilire conantur. humanis testimonijs, antiquius vllum proferunt quam *Gregorij*: *Ambrosium* in illa causa nemo appellat testem. Ex quo colligi posse videtur, ipsos Scholasticos non agnouisse hasce precationes pro Ambrosianis.

Pro cuius argumenti corroboratione, ne quis putet *Gregorium* mutuatum esse ea quæ habet ex authore harum precationum, non indignum scitu est, quod scribit [r] *Sixtus Senensis*, viz. *Tanta est in Gregorianis scriptis vbique dictionis æqualitas, tanta semper styli similitudo, ac tam apte continuata orationis series; vt nihil in illis appareat, quod vel aliunde mutuatum, vel quod ab alio authore profectum videri queat.*

[r] De falsa lib. inscriptione ad finem l. 4. Bibl. sanctæ.

To. eodem habetur liber de Tobia, qui citatur à * Bellarmino, vt probet: Tobiæ librum esse Canonicum.

* Lib. 1. de verbo Dei, c. 11.

Hunc librum quidam putant esse adulterinum & supposititium, vt Erasmus, & quidam scholastici Theologi, inquit * Contius.

* Notis in c. 14. q. 4. Quid dicā.

Tomo. 5. operum *Ambrosij* habentur *Commentarij in omnes Pauli Epistolas*. Ex quibus multa allegant Pontificij in causæ suæ patrocinium. [s] *Bellarminus* citat Comment. in Ro. 10. & ad Eph. 4. pro descensu Christi ad inferos. [t] Comment. in 2. Cor. 12. & in Gal. 1. pro primatu Petri. [u] Comment. in 1. Tim. 1. pro Continentia Clericorum. Et [x] Comment, in 1. Tim. 3. pro Omnipotentia Papæ. [y] Comment in 2. Thes. 2. vt probet, quod nondum venerit Antichristus. [z] *Rhemenses* & [a] *Alanus* citant Comment. in 1. Cor. 3. pro Purgatorio. Iidem [b] *Rhemenses* citant Comment. in Heb. 10. vt probent, sacrificium Missæ idem esse numero cum sacrificio crucis.

[s] Lib. 4. de Christo, c. 14.
[t] Lib. 1. de Ro. Pont. c. 25.
[u] Lib. 1. de Clericis c. 19.
[x] Lib. 3. de Ro. Pont. c. 16.
[y] Lib. 3. de Ro. Pont c. 5.
[z] Annot. in 1. Cor. 3. 15.
[a] Defens. Purgat. c. 7. fol. 72.
[b] Annotat. in Heb. 10. 11.

Author horum Commentariorum non videtur *Ambrosius*. Nam 1. scribens de raptu Pauli in 3. cœlum, 2. Cor. 12. videtur eorum sententiam approbare qui *Lunam in 3. circulo esse dicant*, quod crassam in Astronomia arguit ignorantiam. Nam non minus verum quam vetus est illud:

Post sim, sum sequitur, vltima Luna subest. Secundò, scribens in *Rom. 1. Iste* (inquit) *propter inquietudinem Saulus est nuncupatus: postquam autem credidit, ex Saulo Paulum se dicit, hoc est immutatum*; quod est paulo alienius ab omni Gram-

maticali constructione. 3. *in* 1. *Cor*. 3. *Pascha Immolatio, non transitus est, vt quibusdam videtur,* inquit Anthor iste; cum tamen *Ambrosius in lib. de Cain & Abel,* vnus est ex eorum numero, *qui Pascha transitum esse tenent.*

c Annotat.in Gal.3.1.1.Tim. 2.6.2.Tim.2.25. Tit.1.8.
d Notat.1.Tim 2.6.
e In Rom.2.15.
f Comment.in Math.19.9.
g Censura in Augustinum.
h Apparat Ambrosius.

Franciscus Lucas Burgensis, [c] ordinariè appellat hunc Authorem *Ambrosiastrum*; & quodam in loco, [d] *vsurpat, sed mentitur liber Ambrosij nomen,* inquit ille: affirmans [e] alibi, *Hilarium Diaconum existimari authorem Commentariorum Ambrosium mentientium.* Mitto [f] *Maldonatum,* qui *Remigium Lugdunensem authorem Commentariorum qui Ambrosio tribuuntur, esse dicit.* Mitto Theologos [g] *Louanienses,* & [h] *Posseuinum* Iesuitam, qui credendum esse aiunt, *eundem istius Commentarij authorem esse, qui librum scripsit de Quæst. Vet. & noui Testamenti.* Satis sit meminisse quæ *Salmeron*, quæ *Baronius*, quæ *Bellarminus* ipse, de his Commentarijs scripserint.

i Coment.in Episto.Pauli. disput.19.p.63.

Viri perdocti asserunt eiusmodi Commentarios in omnes Pauli Epistolas non esse Ambrosio adscribendos, nec eius esse proprium fœtum, sed spurium & nothum, illique falsò inscriptum. In quam sententiam plerosque Catholicos viros acri iudicio & doctrina præstantes ——pedibus iuisse animaduerti, inquit [i] Salmeron.

k Annal.to.5. ad an.397. nu. 38.
l De Euch.l.2. c.14.
m De Clericis l.1.c.15.
n De gratia & libero arbitrio, l.2.c.14.
o De matrimonio l.1.c.17.

Expositio Ambrosij in omnes Pauli Epistolas Cassiodori tempore desiderari cœpta erat, sed plane deperdita in eius locum, alterius authoris opus, apparet fuisse suppositum, inquit [k] Baronius.

Ea Commentaria non sunt Ambrosij, inquit [l] Bellarminus, vno in loco: *Commentarios in Paulum ad Romanos falsò tribui S. Ambrosio viri docti non sine causa iudicant*, inquit idē [m] Bellarminus alio in loco. Et in 3. quodam loco, ille ipse [n] Bellarminus, qui [o] aliàs titulo *Beati* hunc authorem insignierat, *Authorem* (inquit) *eorum Commentariorum non esse Ambrosium, quod eruditi non ignorant, sed nec aliquem ex celebratis patribus, respondeo.* Vbi insignis perfidia & iniquitas Pontificiorum apparet, qui cum aliquid in his Comment. reperiant, quod causæ suæ patrocinetur, continuò [p] clamant, *Sanctus Ambrosius* sic dicit, *beatus Ambrosius* sic dicit; cum aliquid reperiant quod causæ suæ aduersetur, tum: *Comment. horum author, nec est Ambrosius, nec aliquis ex celebratis patribus.*

p Anglo-Rhem. in 1.Tim.3.15. Bell.de Rom. Pont.l. 2. c.16. Stapleton. promptu.Cathol.pars.2. p. 140.

Commen-

Commentarios in Hebr. nemo Theologiæ peritus Ambrosio ascribit, inquit Erasmus in To.5. Ambrosij.

Opera falsò adscripta Ambrosio, quæ alibi quam in Costerij editione sunt excusa.

Abentur quidam *Commentarij in Apoc. Ioh.* sub nomine *Ambrosij*, qui citantur à [q] *Ribera*, vt probet: Eliam venturum ante diem iudicij: &, à [r] sacrificulis nostris, quo probent Purgatorium. q Comment. in Apoc. 11. r In Petit. ad Regiam maiestatem.

Rhemenses nostri, qui alioqui satis nauiter sunt impudentes, in vrgendo, sub speciosis nominibus, quæcunque scripta ad manus venerint, *Notha*, siue *Nota* sint, modo ad rem Pontificiam faciunt: non audent tamen hosce Commentarios *S. Ambrosio* ascribere, sed quum citant ex ijs, quod pro causa sua facere videtur, in hunc modum citant: *Author Commentariorum in hunc librum* (viz. Apocalyps.) *præseferens nomen S. Ambrosij*, sic ait. In quo plus modestiæ ostendunt quam *Ribera*, & nuperi nostri *sacrificuli*. Nam extra omnem est controuersiam, hos *Commentarios* non esse *Ambrosij*.

Feruntur sub Ambrosij nomine in Apoc. Commentaria nuper Lutetiæ impressa, sed præterquam quod styli diuersitas manifeste reclamat, multæ sunt etiam toto opere inspersæ Gregorij sententiæ, quæ opus ostendunt non esse Ambrosij: & author ipse in explanatione Cap.17. aperte fatetur se scripsisse post Ro. imperium à Longobardis occupatum; quod plus quam 200. annis post Ambrosium contigit, inquit [s] Sixtus Senensis. s Bibl. lib 4. Ambrosius: & de falsa libro, inscriptione.

Noui quidam Commentarij in Apoc. nostra ætate prodierunt opera & diligentia Cutberti Tonstalli Dunelmensis, qui Ambrosio Episcopo inscripti erant; sed eiusmodi libri charactere dicendi & stylo longe differunt ab Ambrosiano. & author ipse in explanatione cap. 17. citat Gregorium duobus seculis Ambrosio Mediolanensi posteriorem, inquit [t] Salmeron. t Comment. in Episto. Pauli, disput. 19. p. 63.

Apocalypsis D. Ioh. expositionem sub nomine B. Ambrosij Episcopi Cutbertus Tonstallus Dunelmensis Episcopus anno 1548. *à se inuentam, dum varias Bibliothecas excuteret, quasi thesaurum*

saurum pro sua pietate euulgari curauit, adiecit rationes, quibus indicabat esse Ambrosij legitimum fœtum: —Sed sane non potest esse Ambrosij, inquit [u] Posseuinus. Explicatio Apocalypsis non potest esse Ambrosij, cum Author mentionem faciat Longobardorum Italiam inuadentium, quæ inuasio diu post mortem S. Ambrosij contigit, inquit Bellar. lib. de Script. Eccl. *Iohannes Raynoldus* Lect. 64. suspicatur *Berengandũ* authorem esse horum Commentariorum. Vide locũ.

u Apparat. sac. Ambrosius.

In antiquioribus *Ambrosij* editionibus habebatur sermo *de Baptismo Augustini*, qui erat numero *sermo* 94. Hic sermo citatur à [x] *Torrensi*, & à *Patrono* [y] *Censuræ in Charcum*, & à [z] *Gregorio de Valentia*, vt probent: *Augustinum* indutum fuisse nigro Cucullo, & cinctũ cingulo coriaceo per manus ipsius *Ambrosij*.

x Augustini confessio. l. 4. c. 8. §. 6.
y P. 38.
z De statu & vot. religio. c. 2.

Vltimus sermo de Baptismo D. Augustini citra controuersiam impostoris est ac blateronis, adeo nihil est illic Ambrosianum, inquit [a] Erasmus.

a Censura in to. 3.

Mendosus ille sermo de Baptismo Augustini falsò Ambrosio sancto ascribitur, inquit [b] Paulus Langius.

b In Chron. ad annum 1259.

Sermonem de Baptismo Augustini omnino reiecimus, quod neque in aliquibus exemplaribus, neque etiam in eo quod ante annos multos Mediolani excusum est, inuenitur; & ipsa quoque res clamat, ab insulso & audaci impostore esse confictum, inquit [c] Costerius.

c Censura in to 3.

Sermo de Baptismo Augustini non est Ambrosij, nec in eius operibus habetur, inquit [d] Molanus.

d Annotat. in Martyro. vsuardi Martij 3. edit. Louan. 1568.

Fertur Ambrosij nomine ser. de Baptismo S. Augustini, sed qui ne apicem quidem habeat Ambrosij. inquit [e] Baronius.

e Annal. to. 4. ad an. 388. nu. 77.

Sermo de Baptismo Augustini, longissime distat à stylo & grauitate Ambrosij, inquit [f] Bellarminus.

f De script. Eccl ad an. 374.

Extabat [g] aliquando inter opera Ambrosij Tractatus quidam sub hoc Titulo, *Exhortatio ad pœnitentiam*. Hic Tractatus citatur à *Groppero* sub nomine *Ambrosij*, vt probet: neminem ex hac vita exire securum, non peracta Pœnitentia.

g In 3. parte Ambros. impres Basileæ 1492.

Hunc Tractatum non esse *Ambrosij*, censebant sine dubio illi qui resecuerunt ex *Ambrosij* operibus. Et quidem idem censent, qui resectam, denuò interserendam nouis editioni-

editionibus putarunt, cum *Parisienses*, tum *Romanenses*. Nam non esse *Ambrosij* vtrique notant.

Currit sub *Augustini* nomine, & quod ad summam rei attinet, idem omnino est cum *Homilia* 39. quæ [h] *Cæsario Arelatensi* tribuitur.

h Censores Greg. in Gratianum de pœnitentia, dist. 7. si quis.

Exhortatio ad pœnitentiam, non ab Ambrosio, sed Augustino conscripta, merito est omissa in Edit. Ambrosij Basileæ anno 1567. Tom. 1.

Damasi Papæ Pontificale est suppositium.

Amasus Papa papatum possedit ad annum 367. secundum computum [a] *Baronij*. Hic scripsisse librum dicitur, *de gestis summorum Pontificum*, cui, *Pontificale*, nomen est. Ex hoc libro, tanquam libro reuera *Damasi*, multa citant Papistæ, presertim *Bellarminus*. Petrum Apostolum, Romæ fuisse Episcopum, vsque ad mortem, ex hoc libro colligit [b] *Bellarminus*: electionem Episcoporum pertinere ad summum Pontificem: [d] Imagines in templis recte collocari: [e] Baptizatum debere vngi Chrismate in vertice: [f] vestes sacras requiri à sacerdote Missificaturo: [g] Vasa sacra ad vsum Missæ habenda: [h] Thurificationem in Missa, cæremoniam esse antiquissimam: & id genus alia, ex hoc *Damaso* conclusum vult *Bellarminus*. Et ne quisquam suspicetur Authorem hunc non esse *Damasum*, *Damasus gesta Pontificū Romanorum (tota pene Ecclesia, & Trithemio teste) conscripsit*, inquit [k] Aloysius Lypomanus.

a Annal. To. 4. an An. 367.

b Lib. 2. de Ro. pont. c. 4.

c Lib. 1. de Clericis c. 8.

d Lib. 2. de Imag. c. 9.

e Lib. 1. de bapt. c. 27.

f Lib. 2. de Missa, c. 14.

g Ibid.

h Lib. 2. de Missa c 15.

i Lib. 1. de pont. Rom. c. 23. & c.

k Præfat. de vitis Sanct.

Damaso attribui non posse multa conuincunt argumenta, [l] inquit Iohannes Albinus. *Primum B. Hieronymus ad quem Missæ à Platina dicantur in suo illustrium virorum Catalogo, huius scripti non meminit. Deinde reclamat stylus, totaq; forma & series orationis. In Epistolis enim quæ extant B. Damasi alijsq; eius monimentis phrasis culta est & nitida, in hoc vero de Pontificibus opusculo, inculta, rudis & impolita. Adhæc multa in hac historia asseruntur à veritate aliena, quæ nullius grauis, & prisci Authoris testimonio confirmari possunt: multi*

l Præfat. ad lect. præfix. Anastas. Hist. de vit. pont. edit. 1602.

T in

in eadem Chronographici lapsus, nonnulla pugnantia & assystata.

Eandem occinit Cantilenam *Massonus*; nam *Damasum vulgo existimant decessorum suorum vitas scripsisse*, [m] inquit ille. *At Hieronymus nullam mentionem facit editi ab eo libelli, de vitis Episcoporum vrbis. Quare non est verisimile hunc libellum à Damaso compositum. Nam quem egregium virum & eruditum Hieronymus prædicat libris atque Epistolis aliquot ad eum datis, eum necesse est valde imperitum dicere, qui inciderit in mille errata, quibus liber ille est plenissimus. Multa enim ab eo dicuntur, quæ nullius sinceri scriptoris testimonio probari posse manifestum est: stylumque Damasi Episcopi vrbis, ne amplius dicam, dissimilem esse, & multo nitidiorem apparet ex Epistolis quas ipse ad Hieronymum dedit. Illæ enim extant & fidem faciunt eundem libellum degenerem esse, si Damasi esse dicatur. Tametsi hic nolo cum ignaris & pertinacibus contendere, frustra enim pugnatur cum belluis.* Hæc ille.

Eadem est sententia Baronij, Binnij, Posseuini. *Quæ fertur nomine Damasi breuiter texta series Romanorum Pontificum, alterius potius quam ipsius esse opus, alibi diximus, ac sæpius inculcauimus*, [n] inquit Baronius. *Huius libri Pontificalis Damasus Author non est*, [o] inquit Binnius; *Quæ nomine Damasi fertur breuis series vitarum Romanorum Pontificum, alterius fuit, non huius Damasi*, [p] inquit Posseuinus.

Tribuitur S. Damaso, liber de vitis Pontificum, sed liber ille est Anastasij Bibliothecarij, non Damasi, vt notum est, inquit Bellarminus.

Quorum testimonia intelligenda sunt de integro Pontificali, non de aliqua eius tantum parte. Nam licet sint [q] qui opinentur gesta primorum Pontificum describi per Damasum Papam, reliquorum autem, per alios veteres: ac fide dignos: tamen (quod obseruauit [r] Io. Raynoldus, & ingenue confitetur Albinus) stylus ipse euidentissimum facit, eundem esse Authorem primæ partis libelli, qui fuit Author sequentis partis, quæ perducit historiam ad Nicolaum primum. Sic enim scriptum est illud opus, vt idem nugator, ex vno eodemque ore libellum illum integrum expuisse videatur.

m De vrbis Episcopis l. 1. in Damaso.

n Annal. To. 4. ad An. 384. nu. 15.

o Notis in To. 1 Conc. p. 19.

p Apparat. fic. verbo. Damasus.

* Lib. de script. Eccl. ad An. 367.

q Surius To. 1. Conc. p. 134. post. Schol. in constit. Clem. Baron. To. 1. Annal. ad An. 69. nu. 35.

r Prælect. de lib. Apoc. 180.

s Præfat. supra citat.

Amphilochij vita S. Basilij est suppositia.

Mphilochius Iconij Episcopus floruisse [a] dicitur circa An. 390. Sub huius nomine habetur *Narratio de vita Basilij*, quæ primò excusa erat *Colonia* anno 1512. Ex quo tempore, recusa est [b] ibidem, *additis non paucis ex vetustis manuscriptis libris*, quæ in priore editione desiderabantur. Hæc citatur à [c] *Bellarmino* vt probet, apud veteres consueuisse deferri ad ægrotos Eucharistiam sub sola specie panis: &, [d] confirmationem, esse sacramentum. Citatur à [e] *Costero*, pro reali Christi in sacramento pręsentia, & ab [f] *Hardingo*, pro priuata Missa: pro [g] suspensione sacramenti supra altare: pro [h] fractione hostiæ in tres partes. Atque vt eius testimonium maius pondus habeat, *Costerus* eum insignit nomine *Beati*, *Refert Beatus Amphilochius, &c.* inquiens. Et *Hardingus* nostras persuasum nobis [i] cupit, eum ipsissimum fuisse cui *Basilius* librum suum *de Spiritu sancto*, & alterum quem inscripsit *Ascetica* dedicauit: quem Theodoretus nunc *admirandum*, nunc *sapientissimum*, creberrime *laudatissimum* appellat. Et, ne negemus *Amphilochy* esse opus, (quod subueritus ille, pręcauit quantum potuit, affirmans: *effugium illud quidem esse singulare, sed tamen omnium turpissimum, & à ratione, ac doctissimorum hominum consuetudine remotissimum* ——) præfatur porro, *In libro quodam Coloniæ impresso, in quo hominum quorundam sanctorum vitæ continentur, editum esse. Totamq; historiam, summam veritatis speciem præ se ferre: & in Bibliotheca D. Nazary Verona, quæ est ciuitas Italiæ, cerni, in membrana descriptum ante 300 abhinc annos, & nomen titulumque Amphilochij Episcopi Iconiensis referre.*

Verùm nihil ista moratus, Beatæ memoriæ *Iuellus*, multis ex eo Argumentis desumptis, planè & plenè ostendit *Ambrosium Iconiensem Episcopum* huius Legendę authorem minime extitisse. Quod fecerunt etiam Pontificij, *Baronius*, *Possevinus*, & alij.

Quæ Amphilochij falsò nomine fertur vita Basilij, haud digna

a Baron. Annal. To. 4.

b Extat To. 1. Surij de vitis sanct. Ianuarij 1.

c Apolog. ad lib. Iac. magnæ Britan. reg. c. 8. & l. 4. de Euch. c. 24.

d Lib de confirmat. c. 5.

e In Enchirid. Cont. c. 8 de Euch. Sacram.

f Resp. ad Iuelli prouocationē Art. 1.

g Art. 9.

h Art. 11.

i Art. 1.

k Annal To. 4. ad An. 378. nu. 10
l A.l An. 363. nu. 55.
m Notis in Martyrolog. Rom. Ianuarij 1. n.

satis habetur quæ eruditorum auribus ingeratur, inquit [k] Baronius. *Commentarius de rebus gestis Basilij, qui extat nomine Amphilochij, scatet mendacijs*, inquit [l] idem: & [m] alibi, *Extat Amphilochij nomine scripta vita S. Basilij, quæ tamen prudentiorum omnium sententia alterius cuiuspiam potius quam Amphilochij Basilio æqualis esse putatur, cum aliqua illic habeantur, quæ illi minus conuenire videntur. Vitam Basilij, quæ edita est, non posse esse Amphilochij illius, sub cuius nomine circumfertur, Glycas 4. suorum Annalium parte nos docuit*, inquit [n] Posseuinus vno in loco, taxans [o] alibi Sixtum Senensem, *quod non monuerat Basilij vitam, quæ sub Amphilochij nomine circumfertur, non fuisse Amphilochij.*

n Apparat. sac. verbo. Amphilochius.
o Verbo. Sixtus Senensis.

Basilij vita scripta ab Helladio non extat. Quæ autem Amphilochij nomine fertur, spuria est, inquit [p] Zacharias Lipposous Carthusianus.

p To. 1. de vitis sanct. Ian. 1. in vita Basilij.

Extat sub nomine Amphilochij vita S. Basilij Magni, sed haud dubio falsa, vel supposititia, inquit [q] Bellarminus: *primum enim narrat ille Author Basilium factum Episcopum ante mortem Iuliani: quod repugnat Historijs, & ipsi S. Greg. Nazianzeno in orat. de S. Basilio. Deinde narrat Author, S. Basilium ostensum fuisse per reuelationem Eusebio Cæsariensi, cum ante eum non nosset. Quod etiam falsum esse certum est, ex eo quod Nazianzenus scribit, Eusebium cum Basilio de Episcopatu contendisse, & ea de causa inimicum Basilio factum. Tertio constat, S. Basilium obijsse anno vltimo Valentis Imperatoris, & 8. annis Episcopatum administrasse, ex Greg. Nazianzeno, & alijs: proinde Episcopum factum anno 6. Valentis: at iuxta supposititium Amphilochium, Basilius vel sedisset annis 15. vel ante mortuus esset, quam Episcopus fieret, si viuente Iuliano iam Episcopus erat.* Hæc ille, concludens, *Omitto multa alia quæ perperam narrantur in illa vita, tum de Libanio, tum de alijs.*

q Lib. de script. Eccl ad an. 380

Opera falsò adscripta Hieronymo.

Sanctus *Hieronymus* [a] floruit circa An. Domini 400. [b] obijt verò ad An. 420. Eius opera sæpiusculè impressa sunt, sed impressio *Antuerpiana per Plantinum*, quæ emendata fuit Anno 1579. per *Marianum Victorium*, omnium castiga-

a Baron. in Annal. To. ad An.
b Idem ad An. 420.

castigatissima ac limatissima censetur à [c] Pontificijs. Hæc diuisa est in Tomos. 9. Et in hac multa falsa *Hieronymi* titulo circumferuntur, eaque magna ex parte talia, vt non *Hieronymum* Authorem, sed impudentissimum simul ac insulsissimum rabulã opificem præ se ferant, [d] Iudice Erasmo.

Tomo 3. editionis huius habetur tractatus de *Actis Apostolorum*, qui citatur nomine *Sancti Hieronymi*, à [e] *Baronio* Cardinale, vt probet: Christum, cum in cœlum ascendit, reliquisse suorum sacrorum pedum terræ impressa vestigia, &c.

Hic tractatus non est *Hieronymi*. Nam prope finem verba faciens de *Ciuitate Smyrna*, ipsum *Hieronymum* allegat inquiens, *Hieronymus in libris Hebræorum nominum ponit Smyrnam & interpretatur Amaram.* Qua ratione commoti *Sixtus Senensis*, *Marianus Victorius*, & *Scultingus*, non de eo dubitarunt tantum, vt [f] *Erasmus*, sed reiecerunt prorsus. Nam *harum Annotationum libellum studiosus quidam collegit ex D. Hieronymo, cuius & nomen & librum de nominum interpretatione citauit in fine voluminis*, inquit [g] Sixtus Senensis: adijciens, *Credibile est collectorem fuisse Bedam, in cuius operibus hic idem libellus adhuc extat. Opus hoc D. Hieronymi non esse ex eo colligitur, quod cum de Smyrna Lyciæ ciuitate meminit, ipsum citat Hieronymum*, ait [h] Victorius: quibus & [i] *Scultingus* suffragatur.

Tomo 4. editionis *Marianæ*, habetur *Commentarius in Lamentationes Ieremiæ*. Cuius lib. 2. in cap. 3. citatur à [k] *Coccio*, quo probet Monasticam vitam esse antiquissimam.

In hoc Commentario, præter paucula, nihil haberi quod *Hieronymianũ* spiret ingeniũ, pluribus docet [l] *Sixtus Senensis*: *Rabani Mauri esse aliqui existimãt, & hoc nomine in Germania inter Rabani opera typis iam sunt excusi*, [*] inquit Marian. Vict.

Commentarius in Threnos Hieremiæ, videtur esse potius Rabani, quam Hieronymi: habetur enim inter opera Rabani, & inueniuntur in eo sententiæ aliquæ ex S. Gregorio decerptæ, inquit Bellar. lib. de script. Ecclesi. ad an. 390. de S. Hieron.

Tomo 6. superioris editionis habentur *Commentaria* quædam in *Marcum* præ se ferentia nomen *Hieronymi*, & quæ citantur à Pontificijs tanquam *Hieronymi*. [m] *Theologi*

c Schultingus in confess. Hieronymiana, ad lectorem Gretser. defens. Bell. To. 1 l. 2 c. 15. Col. 817.
d Epistola Nuncupatoria to. 1. operum Hieronymi.
e To. 1. an. ad an. 34. nu. 232.
f In Iudice eorum quæ dubio sunt titulo. to. 1. operum Hierony. Paris. 1534.
g Bibl. sanc. l. 4. verbo. Hieron.
h In Arg. præfixo Tractat. de Act. Apost.
i In censura operum Hieron. præfixa confess. Hieronymianæ.
k To. 2. Thesauri Cathol lib. 4. de vita Monast. Art. p. 359.
l Bibl. sanc. l. 4. verbo. Hieron.
* Index operũ D. Hieron. verbo. Hieronymus
m Dial. 10.

Colonienses remittunt lectores suos ad *Hieron.in Marc* 9.pro Purgatorio,& [n] *Dormannus* nostras allegat *Hieron.in Marc.* 14.vt probet,S.Petrum extitisse caput Ecclesiæ.

n Aduerf.Nowellum c.28.pag. 185.

Hæc Commentaria non sunt Hieronymi vel Papistis ipsis iudicibus. Nam *hij Commentarij non sunt Hieronymi*, inquiunt [o] Marianus Victorius, & [p] Scultingus. *Author Commentariorum in Marcum,ignotus est author, & vt apparet, non vetustissimus*, inquit [q] Maldonatus,. *Commentarij in Marcum falsò Hieronymo attribuuntur*, inquit [*] Baron. *Author Commentariorum in Marcum ostendit se neque Græca Linguæ, neque Hebraicæ fuisse peritum. Et in explicatione cap.* 14.*&* 15. *multa scribit inepta, & falsa*, inquit [r] Bellarminus.

o Not.ad initiũ comment.in Marc.to.6.
p Censura sup. citat.
q Coment.in Marc 1.in initio
* An.to.1.ad an.34.nu.111.
r De scripi,Eccles.ad an.390.

Commentaria in Marcum Hieronymianis Tomis inserta, nullus vnquam suspicabitur esse Hieronymi, nisi qui eum putet Latinam linguam dedidicisse, & Græcam & Hebræam penitus ignorasse, inquit [s] Sixtus Senensis. Et [t] alio in loco: *Commentarij in Marcum magis abhorrent à stylo Hieronymi, quam ignis ab aqua. Iniuria nos afficit Kemnisius,dum asserit nos extremæ vnctionis sacramentum ex Hieronymi Comment.in cap. 6. Marc. astruere, cum nos non ignoremus eos Comment. in Marcum Hieronymo non esse tribuendos*, inquit [*] Scultingus.

s De falsa lib. inscriptione ad finem l.4.Bibl. sanctæ.
t Lib.4. Bibl. sanc.verbo.Hieronymus.
* In Antidot. ad Mart. Kénis. in confes.Hieronymiana.

Tomo 7. editionis Marianæ habentur commentarij in *Psalmos*,qui inscribuntur Hieronymo,& qui tanquam Hieronymi,à Papistis citantur, [u] pro Limbo Patrum; pro [x] immaculata Virginis conceptione, pro [y] sacrificio Missæ.

u Lensæus.
x Bell.lib.4.de Amissione grat. c.15.
y Tallepied. collat.4.doctorum, art,11.

Commentaria in Psalmos, multa indicia significant non esse Hieronymi, [z] inquit Sixtus Senensis: *Primum, quod author hic,posthabito historiæ sensu,in solis allegorijs ac tropologicis expositionibus versatur, nulla vsus editionum varietate: Græcam deinde & Hebraicam eruditionem, quam in omnibus exegematicis afferre solet Hieronymus, nullam habet. Multa quoque scripsit cum Hieronymianis placitis ex diametro pugnantia.— His accedit quod ineptia sermonis,battologijs & solœcismis vbique sectans,ab Hieronymiana tam phrasi quam scribendi genere abhorret.* Hæc Sixtus, quocum plures alij consentiunt. Nam *hic Tom.8. Commentarios Dauidicorum Psalmorum complectitur, qui tametsi non omnino vacant eruditione, Diuo tamen Hieronymo hactenus sunt falsò inscripti*, [a] inquit Bruno Amor-

z Bibl.sanct.l. 4.verbo Hiero.
a Candido Lectori to.8. operum Hieron. impres.Paris. 1553.

Amorbachius. *Commentaria quæ Hieronymi nomine circumferuntur in Psalmos, Diuo Hieronymo tribuere, manifesta ignorantia est,* [b] ait Canus. Cano accedit Erasmus: *Commentarij quos habemus in omne Psalterium Hieronymi titulo, palam ipsi præ se ferunt, quod non sunt vnius authoris. Si quis autem meum requirat iudicium, multa illic arbitror non esse Hieronymi: verum vna pars est hominis, (quisquis fuit) plane docti, & sermonis expoliti, longe tamen discrepantis ab Hieronymiano — Altera pars est locutulei cuiuspiam, ac pene dixerim rabulæ, &c. Ineptit suis dialogismis, delirat exclamationibus, balbutit acyrologijs, superfluit perissologijs,* [c] inquit Erasmus. Nec ab Erasmo multum dissentit Lindanus: *Quod petis* ([d] inquit) *an cōmentarij in Psalmos qui D. Hieronymi nomen præ se ferunt, sint genuini & germani, non leuem apud plurimos habet difficultatem. Nos post longam huius quæstionis considerationem, ita de ijs, saluo aliorum iudicio, arbitramur: eos varijs ex authoribus rapsodicè consutos, aut ex varijs potiùs studiosorum appendicibus, hinc illinc centonum more coaluisse, esse tamen inspersas illas D. Hieronymi notas, quarum alicubi meminit.*

b Locorum comm lib. 2. c. 14.

c To. 1. edit. Paris. 1654.

d Epistola ad Scultingum teste ipso Scultin. in confes. Hieronymiana.

Bellarminus in lib. de script. Eccles. ad an. 390. post argumenta in vtramque partem allata: *Ego* (inquit, *si mihi liceat sententiam meam exponere*) *existimo Commentaria in Psal. vere esse S. Hieronymi, sed non pura: videtur enim aliquis longe posterior scriptor adiunxisse multa de suo,*

Eodem Tomo habentur *Commentarij in omnes Pauli Epistolas*, excepta illa ad *Hebræos*. Qui citantur aliquando, licet parcius, à Pontificijs. [a] *Rhemenses* nostri citant Comment. in Rom. 3. vt probent: per opera legis, sine quibus dicimur iustificari, intelligi opera cæremonialia. [b] Eckius citat Comment. in 1. Cor. 3. vt probet Purgatorium. [c] Tallepied. citat Comment. in 1. Cor. 7. vt probet vota Monastica.

a Annot. in Ro. 3. 20.

b Parte poster. homil. in die Animarum hom. 3.

c Collat. 4 doctorum, &c.

Annotationes in 13. Pauli Epistolas, quanquam in fronte præferunt præfatiunculam Hieronymi ad Heliodorum scribentis, styli tamen diuersitas, & dogmatum discrimen ipsius non esse indicant, [d] inquit Sixtus Senensis. Et paulò post, *Ego nihil dubito authorē quisquis ille fuerit, Pelagiana peste laborasse.* Paulo acriorem cēsuram fert [e] Pererius. *Nam iste author tantum ab-*

d Bibl. sanc. l. 4. verbo. Hieron.

e Comment. in c. 14. Genes. nu. 8.

abest ut fuerit Hieronymus, ut ne catholicus quidem fuerit, sed germanus Pelagianus, ut liquido cognoscet Lector ex Comment. eius in cap. 7. 8. & 9. Epistolæ ad Romanos. Quocum conspirat Bellarminus; *Commentaria in Epistolas nomine Hieronymi inscripta, non esse Hieronymi, sed Pelagij hæretici, B. Augustinus docet, & ipsa verba Commentarij in cap. 5. 7. 8. & 9. ad Romanos, clamant authorem esse Pelagium*, [f] inquit Bellarminus. Et [g] rursum: *Certum est iudicio doctorum omnium, authorem illum esse, si non Pelagium, certe Pelagianum*; Breui, vt [h] plures idem sentientes prætermittam, *Marianus Victorius* similem censuram de hijs Commentarijs tulit. *Commentarij in 13. Pauli Apostoli epistolas, Hieronymi minime sunt, nam nec eius phrasin habent, nec eruditionem: quamuis in fronte operis, Epistolam ad Heliodorum inscriptam, contineant: quin potius hominis esse Pelagiana labe commaculati compertissimum est. Notauit hoc ante nos Ambrosius Catharinus Politus, Compsæ Archiepiscopus, Catholicæ religionis assertor; Notauit & Sixtus Senensis 4. & 6. Bibliothecæ sanctæ volumine.*

f De verbo Dei l.4.c.5. & de script. Ecclef. g Lib.4. de Amiss. gra. &c. c.2 h Salmeron. in Epist. Pauli. Disput. 16. Scultingus in Censura Confes. Hieron. i Censura to. 8. Hieronymi.

Tomo 8. habentur *Commentarij in Iob*, qui citantur pro Transubstantiatione à *Sandero*, lib. de Cœna Domini.

Hos Commentarios minime Hieronymi esse ab eruditis ante nos iam receptum fuit, [e] inquit Marianus Victorius, idque multis argumentis rationibusque probatur. *Hic Commentarius suppositius existimatur*, inquit [*] Sixtus.

e Censura cõment. to. 8. * Bibl. l. 4. Hier.

Recte Marianus Victorius Comment. in Iob, non tribuit S. Hieronymo, sed Bedæ, inquit Bellarminus lib. de script. Ecclef. ad an. 390.

Eodem Tomo editionis Marianæ habentur *Commentarij* sub nomine *Hieronymi in librum Prouerbiorum*, qui citantur à Pontificijs, pro [f] oratione pro mortuis, & Purgatorio.

Libri tres Commentariorum in Prouerbia negantur fuisse Hieronymi, tum propter sententiarum & eloquij dissimilitudinem, tum quod in ijs citantur non semel Gregorius & Augustinus, [g] inquit Sixtus Senensis. *Nam & testimonium Augustini ex libro de mendacio ad Consentium adducitur, in explanatione sexti capitis: & iterum in explanatione cap. 26. citatur eius-*

f Alan. c. 9. lib. inscript. de orat pro animabus mortuis. Dorm. contra Nowel. Suarez in 3. part. Tho. disp. 41. sect. 1. nu. 30 Censura Colõ. Dial. 10. g Bibl. sanc. lib verbo Hieron.

eiusdem Distichon ex sermonibus ad Eremitas.

Si quis amat dictis absentum rodere vitam,
Hanc mensam indictam nouerit esse sibi.

Et in expositione 21. *capitis citat B. Papam Gregorium in Hom. Euangelij, & in* 30. *cap. allegat nominatim ipsius D. Hieronymi sententiam ex commentarijs in Hieremiam.* Sic Sixtus, cui [h] Canus annuit. h Locorum com. l. 2. c. 15.

Commentarij qui in libros Prouerbiorum circumferuntur, quanquam Hieronymo in Decretali de Constit. tribuuntur: Hieron. tamen non esse liquido deprehenditur.

Canum sequitur [i] Marianus Victorius, *Commentarij in Prouerbia Salomonis, vt communi eruditorum sententia receptum est, Hieronymum Authorem non habuerunt.* Et consentiens horum iudicium approbat [k] Scultingus. *Commentarios in Prouerbia Salomonis non esse Hieronymi, sed Bedæ Presbyteri, certissimis rationibus Sixtus Senensis. Bibl. Sanctæ lib. 4. & Marianus Victorius comprobant.* i Censura To 8 operum Hierō. k In censura operum Hieron. in confess. Hieronymiana.

Commentaria in Prouerbia tribuuntur Hieronymo, tamen verè sunt venerabilis Bedæ, inquit [l] Bannes. Hinc est quod [m] Canisius hunc locum citet, nomine Bedæ. l In 2. 2. q. 1. art. 10. Col. 71. m In Catech. Tit. de satisfactione, nu. 9. de Purgatorio.

Non clam me est commentarios in Prouerbia Salomonis, Hieronymi non esse. Nam id vel hinc deprehenditur, quod tota dicendi figura ab Hieronymiana dictione modis omnibus dissidet. Quin & Gregor. semel atque iterum in hoc opere citatur, inquit [n] Bruno Amorbachius. n Candido Lectori To. 7. operum Hieron. impress. Paris. 1533.

Recte comment. in Prou. tribuuntur Bedæ, non Hieronymo, inquit Bellar. lib. de script. Eccles. ad An. 390.

Tomo. 9. editionis Marianæ habetur *Epistola ad Demetriadem Virginem de Virginitate,* quæ citatur sub nomine *Hieronymi* à [o] Tallepiedo, pro libero arbitrio. o Collat. 4 Doctorum super 30. Artic.

Prima Epistola, quæ est ad Demetriadem, Pelagiani alicuius hominis esse creditur: quippe cum nimium libero, etiam sine Dei gratia, arbitrio tribuat. Cœlestij qui Pelagianus fuit, nomen exemplaria quædam præ se ferebant; inquit [p] Marianus Victorius. p Censura in To. 9. Hieron.

Epistola ad Demetriadem Virginem, Pelagiana est, & à S. Augustino tribuitur ipsi Pelagio, & confutatur in lib. de gratia Christi cap. 22. 27. 37. & 40. inquit Bellarminus lib.

de Script. Ecclesf. ad An. 360.

Vere Pelagij esse, non solum Pelagij errores in eo positi Pelagianis omnibus communes indicant, sed testificatione Sancti Augustini, imo & ipsius Pelagij, habetur expressum, ait [q] Baronius.

Eodem To. habetur sermo ad *Paulam & Eustochium de Assumptione Virginis Mariæ*. Cuius bene magna pars legi [r] solebat apud nos in die *Assumptionis B. Virginis*: & ex quo [s] *Iacobus de Voragine*, & [t] *Iohannes Eckius* quam plurima citarunt, ad deificandum (prope) ipsam Virginem *Mariam*. [u] *Bellarminus* etiam ex hoc sermone conatur euincere, Festum Assumptionis antiquum esse valde. Et [x] Durantus, Beatam *Virginem* Martyrem extitisse, quanquam in pace vitam finierit.

Totus huius Epistolæ stylus sic abhorret ab Hieronimyano, vt non dubitem negare Latinum fuisse qui scripserit, sed Græcum. Resipit enim sermo totus græcitatem quandam & balbutiem hominis in aliena lingua versantis, id quod ipse propemodum testatur, cum ait, Latino vtens eloquio. Quorsum enim attinebat Hieronymum præfari Paulæ & Eustochio se Latine velle scribere, cum quicquid scripserit, Latine scripserit? inquit [y] Erasmus.

Liber qui de transitu siue Assumptione Virginis inter opera Hieronymi refertur, omnium sententia, non est Hieronymi, quia in eo fit mentio Nestorij & Eutychetis hæresium, quæ post Hieron. exortæ sunt, inquit [z] Suarez:

Sermo de Assumptione beatæ Mariæ Virginis ad Paulam & Eustochium, Græci potius quam Latini hominis est, [a] inquit Marianus: subiungens, *Sophronij esse pro compertissimo creditur*. Cui ex parte [b] *Bellarminus* assentitur, qui *insignem sermonem* appellat, & vel *ipsi Hieronymo, vel eius æquali Sophronio*, dicit tribui. Verum ratio reddita à [c] *Suarez*, qua conuincitur non esse Hieronymi, conuincit æque non esse *Sophronij*. Nam quod recte obseruat *Suarez*, nec diffiteri potest *Bellarminus*, *Sophronius*, æqualis erat *Hieronymo*. Id ipsum plenius probat [d] *Baronius*. Sic enim ille, *Libellum seu Epistolam ad Paulam & Eustochium de Assumptione B. Mariæ, Hieronymi nomine prænotatam To. 9. Epistola 10. Eam non tantum*

q Annal. To. 5. ad An. 413. nu. 17.
r Portiforium ad vsum Sarum Augusti 15.
s In Legenda Aurea lect. 1. de assumpt Virg.
t Homil. part. poster hom. 5. in festo assumpt.
u Lib. 3. de cultu sanct. c. 16.
x De ritibus Eccles. Cathol. l. 2. c. 35. nu. 9.
y In censura to. 4. Hieron. impress. Paris 1533
z In 3. part. Tho. To. 2. q. 37 Art. 4 disput. 21 sect. 1.
a Censura in To. 9. Hieron.
b Lib. supra citato.
c Supra.
d Annal. To. 1. ad An. 48 nu. 13 notis in martyrolog. Ro. Aug. 16.

tum non esse Hieronymi, sed nec Sophronij (vt aliqui existimarunt) iudicium omnium eruditorum appello. Videre enim est authorem eo commentario totum esse in insectando ac impugnando dogmate Nestorij, quem longe post Hieronymi ac Sophronij tempora vixisse nulla est dubitatio, &c.

Manifestis argumentis deprehensum est ab eruditis, sermonem illum de Assumptione non esse Hieronymi, inquit Margarinus de la Bigne. Annotat. Margin. in *B. Hildefonsi*, Ser. 5. de *Assumptione Beatæ Mariæ*. To. 8. Bibliothecæ vet. Pat. edit. 3.

Eodem Tomo habetur alius sermo de *Assumptione beatæ Virginis Mariæ*, qui incipit; *Scientes fratres.* Hic sermo citatur, licet timidiusculè, ab [e] *Andradio*, vt probet: beatam Virginem liberam fuisse ab omni Actuali peccato: &, immunem etiam ab Originali.

e Defens. fid. Tridét. l. 5. pag. 490. & pag. 495

Hunc sermonem reiecit *Marianus Victorius* in Tomum 9. inter epistolas quas constat Hieronymi non esse, & ab illius *phrasi styloq; dissidere.*

Eodem Tomo habetur *Epistola de 7. gradibus Ecclesiæ ad Rusticum Narbonensem Episcopum*, qui citatur à [f] *Gregor. de Valentia*, vt probet: Peregrinam (vt appellat) communionem; ex qua deducere conatur, communionem sub altera specie. Citatur etiam à [g] *Duranto*, pro asseruatione sacramenti, & à [h] *Roffensi.*

f Lib de legit. vsu Euchar. c. 8. pag. 495.

g De ritibus Ecclesiæ. l. 1. c. 16. nu 10.

h Artic. 25. adu. Lutherum.

Hæc Epistola reijcitur à *Victorio*, inter eas epistolas, *quas constat Hieronymi non esse.*

Epistola 13. de 7. gradibus Ecclesiæ ad Rusticum Narbonensem Episcopum, 7. capita continens: Quanquam beatus Thomas in summa Theologica: Gratianus in Decretis: M. S. in sententijs, adeoq; ipsi doctissimi postremi iuris Canonici emendatores hanc Hieronymi nomine passim allegant, ipsius tamen non esse reuera duobus indicijs colligi potest, inquit [i] Schultingus. *In nonnullis, ad Damasum inscripta est, in alijs, ad Rusticum, in quibusdam nullius habet adscriptum nomen. Deinde in alijs codicibus, integra: & in alijs mutila habetur.* Hæc ille.

i Censura operũ Hieron. in confess. Hieronymiana, & in Antidot. ad Martinum Kemnisium ibid.

Et quidem ex subiecta Epistolæ materia colligi potest, alterius cuiusuis potius quam Hieronymi esse. Nam 1. [k] numerat *Fossarios* in. 1. ordine Clericorum, quod neminem

k Gradu 1.

Gradu 4.

minem præterea ex Latinis fecisse memini. 2. [l] ait, nobis mandari *vt semper genu flexo oremus:* Cum tamen ipse

m Dial.adu.Luciferianos c.4.

[m] Hieronymus agnoscit, *Die Dominico, & per omnem Pentecosten, Ecclesiam de geniculis non adorare.* 3. vt Episcopo summam à cunctis Clericis atque ab omni populo deferendam reuerentiam esse doceat,

n Gradu 7.
o Rom.9.

[n] allegat insulse illud [o] Apostoli, quasi rationis loco: *Quia non dicit figmentum ei qui se finxit, Vt quid me fecisti sic? Aut non habet potestatem figulus luti ex eadem massa facere aliud quidem vas in honorem, aliud in contumeliam?* 4. in laudē Episcopi declamitans, *In Episcopo plenitudinem diuinitatis habitare corporaliter*, blasphemè [p] dicit.

p Gradu 7.

q Cont.Whitak.fol.197.
r Concord. Euangel.c.81.
s Artic. 31.adu. Lutherum
t Catechis. in Append.c. 15. de obseruat. mandat.
u Sum. de Eccles.l.2. c.107. & l.4.part.2.c.9
x Epist.prefix. resp. ad Belli Ruinam.
y Caus.24.q.1. hæc.
a Censura operum Hieron.in confess. Hieronymiana.

Eodem Tomo habetur *Epistola ad Damasum de Symboli explanatione*, qui citatur [q] à *Duræo*, [r] *Iansenio*, [s] *Roffensi*, & [t] *Canisio*, vt probent: Legem Dei impleri posse: & à [u] *Iohanne Turrecremata*, [x] *S. R.* & [y] *Gratiano*, pro primatu Rom.Pont. & ab [z] alijs Pontificijs, alijs de causis.

Hanc Epistolam suppositiam esse agnoscit *Victorius*, in eo quod reiecit in Tomum 9. inter eas *quas constat non esse Hieronymi*. Quod & *Scultingus* confitetur. *Nam Symboli expositio ad Damasum; Pelagij est, non ad Damasum, sed ad Innocentium scripta, vt docet Augustinus, lib.* 1. *de gratia Christi, cap.* 31. & 32. ait [a] *Scultingus*. Quid quod tota hæc Epistola (exceptis quatuor quinqueve lineis postremis) integre habetur *apud Augustinum, Ser.* 191. *de tempore?*

Symbolum ad Damasum, non est Hieronymi ad Damasum, sed Pelagij ad Innocentium, inquit Bellarminus lib. de script. Eccles.

Tomo eodem habetur *Epistola de Celebratione Pascha*,

b In sum. sacrā. Eccl. de Matrimonio, nu.308.

quæ citatur sub nomine *Hieronymi* à [b] *Francisco de Victoria*, vt probet: continentiæ cœlibatum, & ieiunium ex traditione Apostolorum.

Hanc Epistolam non esse *Hieronymi*, res ipsa clamat. Nam author eius profitetur ignorantiam suam cum in Hebræa tum in Græca lingua, dicens: *Vocabulum quod Pascha dicitur, non Græcum sicut vulgo videri solet, sed Hebræum esse dicunt, qui linguam vtramque nouerunt.* Constat autem *Hieronymum* vtramque calluisse.

Secundò,

Secundò, hanc Epistolam non esse *Hieronymi* confitentur aduersarij, nominatim *Marianus*. Nam in 9. To. reiecit inter eas quas *constat non esse Hieronymi*: His adde, Quod hæc Epistola ipsissima est quæ currit sub nomine *Augustini*, in numero Epistolarum 119.

Eodem Tomo habetur *Epistola de vera Circumcisione, ad Therasiam*, quæ citatur à [c] *Turriano*, pro Petri Primatu, & per consequens, pro Pont. Ro. Monarchia.

Hanc Epistolam [d] *Marianus* suspicatur esse *Maximi*. Ideoque in Tomum 9. reiecit inter eas, quas (suo iudicio) constat *non esse Hieronymi*.

Eodem Tomo habetur *Sermo de Natiuitate Domini*, qui citatur à [e] *Lindano*, vt probet, diabolum horribiliter metuere signum crucis.

Hic sermo idem prorsus est cum *Homilia* 8. *in diuersos*, quæ sub nomine [*] *Origenis* venditatur; & reijcitur à *Mariano* in Tomum 9. inter opera, quæ *constat non esse Hieronymi*.

Eodem Tomo habetur *Sermo de Quadragesima*, qui citatur à [f] *Peresio*, vt ex eo ostendat, Quadragesima ieiunandum eo magis vt ad Sacramenta percipienda præparemur.

Hunc sermonem non esse *Hieronymi*, ex *Mariano* colligitur, qui reiecit in Tomum 9. inter opera, *quæ constat non esse Hieronymi*.

Post hunc sermonem sequitur alter, *In vigilia Paschæ, de esu agni*, qui citatur à [g] *Magistro sententiarum*, vt persuadeat, Qui vxori debitum reddit, vacare non posse orationi.

Hunc reiecit *Victorius* in Tomum 9. inter opera, *quæ constat non esse Hieronymi*.

Eodem Tomo habetur *Epistola de vinculis B. Petri ad Eustochium*, quæ citatur à [h] Peresio, pro inuocatione sanctorum: Et ab [i] *Aloysio Lypomano*, & [k] *Coccio*, vt probent: Constantinum baptizatum à Syluestro Papa Romę.

Nisi modestius esse ducerem in hanc peccare partem: Sermonem hunc in extremam huius Tomi seriem reiecissem: Nam plane sapit impostoris illius artificium, inquit [l] Erasmus. In postrema vero serie ea tantum reposuit, quæ censuit *lectu prorsus*

c Pro Epistolis Pontif. l. 2. c. 14.

d Censura in to. 9. Hieron.

e Panopl. Euangel. l. 4. c. 97. prope finem.

* Vide supr. p. 71

f De Tradit. par. 3. Tit. de præscript. temp. ieiunij & cibariorum, fol. 266.

g Li. 4. sentent. dist. 32.

h De Tradit. part. 3. Tit. de cultu sanc.

i Sanctorum Hist. part. 2.

k To. 1. Thesau. Catholic. l. 7. art. 9.

l Censura huius Epist. to. 4. Hieron. Paris. 1533

sus indigna & imprudenter attributa doctis viris. Parum verè adscribitur Hieronymo, inquit [m] Polyd. Virgilius. *Fertur Apocrypha scriptura*, inquit [n] Baronius, *& merito in angulum reiecta, nomine S. Hieronymi, qua mendax author testatur eiusmodi vinculorum solemnitatem à Sylvestro Papa ex Constantini Decreto statutam, quæ quidem scriptio, cum nullius priscorum authorum testimonio fulciatur, & firmæ authoritates contrarium persuadeant, ab omnibus improbatur. Ex quo benignus Lector facile dignoscet, quam inique in Erasmum luserit Lypomanus*, cum ob hanc censuram, in hæc verba [o] proruperit. *Bonus Erasmus eam ex catalogo Epistolarum Hieronymi expunxit, & inter aliena computauit: nempe, quia eius sententiæ non fauebat, sed quis constituit eum sacrorum scriptorum censorem?* Nam bonus etiam *Baronius* æque reijcit ac *Erasmus*, imo *Baronius* confidenter asserit, *ab omnibus improbari*.

m de Inuent. rerum l.6.c.8.
n Annot. in Martyrolog. Ro. Aug. 1
o Loco supra. citato.

Eodem Tomo habetur *Epistola de diuersis gradibus leprarum*, quæ citatur à [p] *Bunderio*, pro auriculari confessione, in qua valde sibi placere videtur. Nam priusquam verborum meminit, *Audi (* inquit *) vel inuitus, quid Doctores tam scientia quam sanctitate clarissimi, de priuata publicaque confessione scripserint; vt agnoscas te falsò criminatum eos esse. Ait namque Hieronymus de diuersis generibus leprarum, &c.*

p In Cōpend. Theolog. Tit. 15 art. 5.

Hanc Epistolam reiecit *Marianus* in Tomum 9. inter opera, *quæ constat non esse Hieronymi*.

Eodem Tomo habetur *Homilia de corpore & sanguine Domini*, quæ citatur à [q] Tallepeid, pro transubstantiatione.

Hæc homilia habetur inter homilias [r] *Eusebij Emisseni*: & inter homilias [s] *Cæsarij Arelatensis*, ita vt cuius sit, nesciatur. Verùm *Marianus* reijciendo in 9. Tomum, aperte significat constare suo iudicio, *illam non esse Hieronymi*.

q Collatione 4. doctorum sup. Artic. 30.
r Hom. 5 de Pascha.
s Hom. 5. de Pascha. Vide supra p. 131.

Eodem Tomo habetur *Epistola ad Oceanum, de vita Clericorum*, quæ citatur (teste [t] *Salmerone*) ab *Hugone Cardinale*, vt probet: Angelum satanæ, de quo conqueritur Paulus 2. Cor. 12. fuisse *Teclam* venustam mulierem, quam secum circumduxit. Citatur etiam à [u] *Baronio* Cardinale, ad probandum, *Historiam de Passione Teclæ* probatam esse: mireturque *Baronius*, quo infortunio contigit, *eam Epistolam inconsultò nimis in Tomum 9. vna cum Spurijs esse reiectam*.

t Commēt. in 2 Cor. 12.
u Annal. to. 1. ad an. 47. nu 10. in Martyro. Ro. Sept. 23.

Hanc

Hanc Epistolam non esse *Hieronymi*, duæ potissimum phrases quæ in ea reperiuntur plane indicant. viz. *secretaliter ingredi, & famam meliorare*. Nam sapiunt tenebricosum aliquem, puta *Scotum*, potius quam *Hieronymum*. Mitto dicere, quod *Marianus* in To. 9. reiecerit, inter opera, *quæ constare putauit non esse Hieronymi*.

Eodem Tomo immediate post, sequitur *Epistola Hieronymi ad Damasum*, quæ citatur à [x] *Ledesma* Iesuita, vt probet, ex mandato *Damasi* Papæ decantari solitum in fine Psalmorum, *Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto*. Atque hanc Epistolam reipsa *Hieronymi* fuisse, arbitrati sunt *Alcuinus & Amularius*, vt [y] *Durantus* refert.

x De diuina Scriptura quauis lingua non legenda, c. 24.

y Lib. 3. de Ritibus Eccles. Cathol c. 15. nu. 2.

Hanc Epistolam non esse *Hieronymi* *Marianus* censuit, cum reiecit in Tomum 9. inter opera, *quæ constare dicit non esse Hieronymi*. Et [z] *Erasmus* plane profitetur, *palam esse, Epistolam à Nebulone confictam alieno titulo*. *Scultingus* etiam de illa, & præcedente illam altera, quæ est *Damasi ad Hieron.* verba faciens; *Author est incertus* [a] (inquit ille) *sed interim vnius artificis vtraque est, phrasis tantum distat à stylo Hieronymiano, quantum cœlum distat à terra*. *Scultingum* iudicio sequitur *Baronius*, *Baronium*, *Binnius*. Nam *redarguitur falsitatis commentitia illa nomine Hieron. Epistola ad Damasum*, [b] inquit Baronius, digitum intendens ad hanc Epistolam. *Hanc Epistolam nomine Hieronymi ad Damasum, consignatam, commentitiam esse, eamque ab eruditis res Hieronymi accuratius expendentibus, vt adulterinam merito explodi*, scribit *Baronius* anno 325. inquit [c] Binnius.

z In vita Hieró. & plenius in Censura to. 4. Hieron. Paris. 1533.

a Censura operum Hieron. in confes. Hieronymiana.

b Annal. to 3. ad an. 325.

c To 1. conc. impres Colon. 1606, notis in hanc Epi. p. 498.

Eodem Tomo sequitur *Epistola* altera ad *Damasum* de *oblationibus Altaris*, quæ citatur à [d] *Turriano*, vt probet, Canones Apostolorum fide dignos esse.

d Defens. pro Can. Apost. l. 1. c. 21. fol. 87.

Hanc Epistolam reiecit *Marianus* in Tomum 9. inter opera, *quæ constare dicit, non esse Hieronymi*, eamque acerbe insectatur *Erasmus*. *Nam & hic quisquis fuit*, [e] (inquit ille) *conatus est suas nugas Hieronymiani nominis vmbra prætexere. Quam apte vero congerit Authorum nomina, è quibus tamen nihil adducit, quia nihil illorum legerat, Chrysostomi Commentarios nominatim citat, cum D. Hieronymus Chrysostomũ prorsus ignorarit, vt taceam interim ætate D. Hieronymi, non solere*

e Censut. in hanc Epist. to. 4. Hieron.

lere quenquam à communione depelli, quod nouo verbo vocat excommunicari, nisi qui ad eam pertinuisset Ecclesiam. Quam vero serio agit rem, de panibus non eripiendis, credas ventrem loqui, non hominem. Hæc ille.

Eodem Tomo habetur *Tractatus de regula Monacharum*, quę citatur à [f] *Peresio*, 1. pro auriculari confessione, &, 2. pro reali præsentia, &, 3. pro votis Papisticis.

Hanc *Regulam* reiecit *Marianus* in Tomum 9. inter opera *quæ* constare dicit non esse Hieronymi. *Quid opus est in hoc Argumentis vti, Regulam hanc non esse Hieronymi*, (inquit [g] Erasmus) *cum id totus sermonis insulsissimi character adeo palam præ se ferat, vt vel ab indoctissimis sentiri queat? Ipse non possum satis admirari tam insignem hominis impudentiam. Quanta cum authoritate loquitur? putes Apostolum aliquem esse. Et hic impostor Paulo fœlicior, in corpore constitutus, fruitus est visione diuina, totos opinor menses inter Seraphin versatus. Deinde corpori redditus cum dixisset, in corpore cerni, redibat nobis præscius futurorum. Nam huiusmodi portenta de se scribit suppositititius hic Hieronymus, qui si prodigiosam balbutiem suam & ineptissimam loquacitatem mutare potuisset, plane Hieronymus erat. Nunc auriculæ prominentes produnt Asinum, & totus sermo clamitat indignum fuisse, qui in D. Hieron. culina ministri locum teneret. Sed audi iam Lector bellam præfationem, quæ non Hieronymum exprimit iam senem, quemadmodum conatur, sed ebrium aliquem vino simul & ætate delirantem.* Et alibi de hac regula loquens, *Impostoris indoctum blateramentum esse* [h] *ait*.

Eodem Tomo habetur *Epistola Chromatio & Heliodoro Episcopis de Natiuitate sanctæ Mariæ*, quæ tota fere legitur in *Aurea legenda in die natiuitatis beatæ Virginis*, & *in festo Sanctæ Annæ*, à [i] fraterculo quodam Carthusiano conscripta: citatur etiam nomine *Hieronymi*, ab [k] Eckio.

Scriptio illa quæ hactenus Hieronymi nomine ad Chromatium & Heliodorum scripta, vulgata est: non tantum eam Hieronymi non esse dixerimus, sed Authoris plane vt ignoti, sic prorsus imperiti, qui in ea condenda & conscribenda non nouit aperta vitare mendacia, inquit [l] Baronius. *Liber de Natiuitate S. Mariæ ad Chromatium & Heliodorum Episcopos, est fabula insulsa*

f De Tradit. part 3. considerat. 3. 1. De Auric. confes. 2. De commu. sub vtraque vel altera specie. 3. De voto continentiæ.

g Cens. in hanc Regulam, to. 4. Hieron. Paris. 1533.

h Cens. in epist. Hieron. ad Cœlantiam.

i Vide Ludolphum de vita Iesu, in fine.

k Hom. de S. Anna in poster. part. Hom. de sanctis.

l Annal. to. 1. Apparat. ad Annales Ecclesiasticos, nu. 44.

insulsa æquè ac barbara, ait [m] Canus. *Docti sciunt fabulosum esse hunc tractatum & Hieronimo indignum*, inquit* Molanus.

m Locorum com.l.11.c. 6.
* De picturis, c. 22.

Opera falsò adscripta Hieronymo, quæ alibi quam in 9. Tomis Victorij sunt.

Xtat liber excusus Lugduni Anno 1512. cuius titulus hic est. *Diui Hieronymi in vitas Patrum percelebre opus.* Ex hoc libro narrat [n] *Magister Sententiarum*, quo modo *Macarius* celebrato nuptiali conuiuio, cum vespere thalamum esset ingressurus, ex vrbe egrediens, transmarina petijt, & eremi solitudinem sibi elegit. Nimirum vt probet: Licere sponsis sine consensu suarum sponsarum, continentiam profiteri:

n Lib.4.sent. dist.27.G.

Tribuitur S. Hieronymo liber de vitis SS. patrum: sed sciendum est, eum librum non esse vnius Authoris, inquit * Bellarminus.

* Lib de script. Eccl.ad An.390 Hieron.

Sciant Lectores vitas Patrum quæ falsò erant adscriptæ Hieronimo, fuisse olim Lugduni in Gallia editas, Anno. 1515. Euagrij autem, & diuersorum eas esse proprios fœtus plerique indicant, inquit [o] Posseuinus.

o Apparat.sac. verbo.Hieron. & verbo.vitas patrum.

Gelasij testimonio eorum impudentiam retundimus, qui harum rerum Authorem Hieronymum promulgarunt, quas nemo nisi rudis atque elinguis ederet, inquit [p] Canus.

p Loc. com.lib. 11.c.6.

Non carent narrationibus parum verisimilibus vitæ patrum, Hieronymo, cui falsò adscribuntur, minus digna, inquit [q] Espenseus.

q Comment. in 2.Tim. 4.

In Biblijs impressis *Antuerpiæ* Anno. 1570. habetur *Prologus in lib. Machab.* qui incipit. *Macabæorum libri duo licet:* Hic *Prologus* citatur tanquam ipsius Hieronymi, à [r] *Roffensi*, [s] *Bunderio*, & [t] *Alfonso de Castro*, vt probent: Libros Machabæorum esse Canonicos.

r Artic.37.adu. Lutherum.
s In Compend. Theolog.Tit. 18.Art.11.
t Adu.hæres. l. 13.verbo.Scriptura.

Hunc *Prologum* reperiet Lector apud *Isidorum* libro proœmiorum: & reuera, ipsius esse [u] putatur. Non esse Hieronimi consentiunt, *Erasmus*, *Scultingus*, & alij. Nam quod ad *Erasmum* spectat, ille verba faciens de hoc, & altero *Prologo*, ijsdem libris, in aliquibus editionibus, præfixis:

u Vide Raynoldi prælect. 38.

In Machabaeorum libros praefationes duae, eodem initio. Machabaeorum libri, mihi (x inquit) *non videntur Hieronymi.*

x Ad initium To. 1. Hieron. edit. Paris 1533 Secundus ordo τῶ ἀμφιβόλων γνώσι.

Praefationes duas in Machabaeorum libros dum Marianus Reatinus Victorius in nouissima editione silentio tacite praeterijt, neque 3. Tomo cum alijs praefationibus inseruit, satis significauit, & lectori insinuauit, se pro Hieronymianis, consentientibus alijs doctis viris, non agnoscere, inquit y Schultingus.

y In Censura operum Hieron. in confess. Heronymiana.

In Tomo 5. Sacrorum *Bibl.* impress. *Antuerpiae*, 1571. habetur *Prologus in Euangel. secundum Iohannem*, qui incipit, *Hic est Iohannes Euangelista.* Et alius in *Apoc. Ioh.* qui incipit, *Iohannes Apostolus & Euangelista.* Horum prior citatur, à z *Bunderio*, & a *Gregorio de Valentia*; posterior, ab b *Anonymo* quodam Papista, tanquam *Hieronymi*, vt probent: Christum, D. Iohannem à nuptijs ad perpetuam professionem castitatis vocasse.

z In Compéd. Theolog. Tit. 12. Art. 4.
a Lib. de insolubili vinculo matrimonij c. 2.
b C.N. in praefat. libri Angl. inscripti, Our Lady hath a new sonne: impress. Duaci anno 1595.

Prior *Prologus* reijcitur ab * *Erasmo*, & à *Schultingo*, & ab alijs. Nam *praefationes quae in Lucam & Iohannem Hieronymi titulo circumferebantur, quia reuera, iudicio omnium doctorum communi, eius non sunt, rectissime à Mariano Reatino in postrema editione praetermissae fuerunt*, inquit c Schultingus.

* Censura quarundam praefat. To. 4. Hieron. 1533.
c In censura operum Hieron. supra citat.

Quae censura & posteriorem *Prologum* inuoluit, nam neque ille in postrema *Mariani* editione reperitur. *Prologus in Ioh. Apoc. omittitur.*

Extat d alicubi *Epistola* sub *Hieronymi* nomine ad *Chromatium & Heliodorum, de opere Martyrij colligendo*, quae citatur à e *Ioh. Mariano*, vt probet: *S. Iacobum* Hispaniam aliquando inuisisse: & à f *Iacobo de Voragine*, vt probet: nullum diem esse in quo quingentorum martyrum numerus non ascribitur, excepto die Kalendarum Ianuarij.

d In initio Martyrologij Vsuardi.
e Cap. 7.
f In Legenda Aurea. In die omnium sanct.

Fertur Chromatij Episcopi Aquileiensis & Heliodori Episcopi Altinensis nomine, epistola ad S. Hieronymum scripta, qua eum rogarent vt Martyrologium scriberet; cui quidem epistolae, velut ad eum redditae, ab eodem Hieronymo ad ipsos literae subijciuntur, quae omnia vt Spuria demonstrata reiecimus, confutauimusq; in nostra de Romano Martyrologio tractatione, inquit g Baronius: *Epistolam Chromatij & Heliodori ad Hieronymum, & huius ad eosdem responsionem, ipsorum tantum nomine conscriptas puto, atque ex parte confictas, reuera autem ipsorum*

g Annal. To. 4. ad An. 388. nu. 101.

ſorum non eſſe, inquit [h] Molanus.

Alius longe diuerſus ab Hieronymo fuit epiſtolæ illius Author, inquit [i] Baronius: *quod Author (quiſquis fuerit) in eadem epiſtola, excipit de Calend. Ianuarij, quaſi ea die nullus paſſus ſit Martyr, quam mendax & friuola ea ſit de Calend. exceptio, conſule quæ inferius notantur die* 1. *Ianuarij,* inquit [k] idem.

h Præfatio in Vſuardi Martyrolog. c.2.
i De Martyro. Rom. c.7.
k Ibid. c.7.

Euſebij Epiſtola de morte Hieronymi eſt ſuppoſititia.

AD finem To. 9. operum *Hieronymi* habetur epiſtola *Euſebij* de *morte Hieronymi* ad *Damaſum.* Quæ epiſtola citatur à *noſtris miſſificis*, in [a] petitione quam exhibuerunt Iacobo regi, in ingreſſu regni Angliæ, tanquam ipſius *Euſebij Cremonenſis diſcipuli S. Hieronymi;* partim vt probent, *S. Hieronymi* ſinceram fidem: partim vt probent, admirandam eius ſanctitatem. Ex eadem Epiſtola [b] *Pereſius* colligit tranſubſtantiationem, [c] *Durantus*, ſacramenti adorationem, [d] *Theologi Colonienſes*, ſub vna ſpecie communionem.

a Anno Domini 1602.
b De Tradit. part.3. de communione ſub altera vel vtraque ſpecie p. 166. & 167.
c De Ritibus Eccleſiæ l.1.c. 40. nu.5.
d Cenſura Colon. dial. 9.
e Ex Baron. in Annal. ad An. 386. & 420.

Hanc epiſtolam non eſſe *Euſebij Cremonenſis*, res ipſa clamat, & ex aduerſarijs aliqui confitentur. Nam 1. vt de re ipſa dicam, In hac epiſtola narratur, ipſum Dominum Ieſum Chriſtum reuelaſſe *Cyrillo Epiſcopo* tranſitum glorioſi *Hieronymi*: quod ingens eſt mendacium, indignum prorſus *Euſebio Cremonenſi,* ſiquidem [e] conſtat *Cyrilli Epiſcopi* obitum præceſſiſſe 30. annis *Hieron.* obitum.

Secundò *Damaſus* ille cui inſcribitur hæc epiſtola, Epiſcopus erat *Romanus*, vt patet ex eo, quod obnixe eum rogaſſe dicitur *Hieronymus*, ne corrumpi dimitteret opera quæ tanto labore ipſe contexuit: quod hic *Damaſus* impenſe adamaſſe *Hieronymum* dicatur: quod *Hieron. norma Itineris, Conſiliator, & Rector huius Damaſi* extitiſſe agnoſcitur. Nam tanta (cum nullo *Damaſo*, excepto *Damaſo Romano)* neceſſitudo non fuit *Hieronymo.* Atqui triginta & eo amplius annis ante *Hieronymum*, obijt Romanus *Damaſus. Hieronymus* enim obijt Anno 420. *Damaſus* verò Anno 384. ſecundum computum *Baronij*: Quomodo ergo huic

Damaso de morte *Hieronymi* scriberet *Eusebius*?

Epistola Eusebij ad Damasum de morte S. Hieronimi, nouitatem suam manifeste prodit, nec solum nouitatem, sed etiam imperitiam & imposturas, inquit [*] Bellarminus.

[*] De script. Eccles. ad An. 390. Hieronymus.

Damasus Romanæ Urbis Episcopus sub Theodosio Principe mortuus est, vt dicit Hieronymus. Vel hinc extra controuersiam est, Damasum mortuum esse viuo Hieronymo, quod aut nesciens, aut non recordans impostor ille, qui falsis titulis, multa miscuit operibus Hieronymi, ad Damasum scribit de morte Hieronymi, ratus opinor librum in Cœlum perferendum, [f] inquit Erasmus, pergens in hunc modum: Atque *hoc Argumento certius reuinci potest, quam duos seniores reuincit Daniel Argumento Lentisci & Ilicis. Eodem spectant* quæ habet Baronius. *Nam quæ feruntur de vita & gestis Hieronymi, sub nomine Eusebij, sunt impudenter & mendaciter conficta*, [g] inquit ille. Cuius etiam sententiæ videtur fuisse Marianus, licet [h] Sacrifici nostri in contrarium vrgeant. Nam quamuis [i] annotat, quæ in calce operis *Eusebij* nomine de morte *Hieronymi* ad *Damasum* inscripta est, *Eusebij Cremonensis indiuidui Hieronymi socij esse creditur*, tamen continuò subdit, *verùm nisi Damasum alium quam summum illum Pontificem, toti Ecclesiæ notissimum, eo nomine intelligas, falsis circumfertur nominibus.* Nam extra controuersiam est, (quod prius declaraui) neminem præter *Damasum* illum *Romanum* hoc nomine intelligi: Quod & confitetur *Baronius*, cuius hæc sunt verba: [k] *Quod ex ipsa inscriptione minime temporibus congruente, cuncta quæ in opere essent arguerentur erroris, qui postea mendaciorum pollinctor accessit, atque deliniens foris casurum parietem, ad temporum suffulciendum mendacium satis putauit fore consultum, si titulum sic mutaret, vt loco Damasi Papæ, poneret Damasum Episcopum Portuensem: & pro Theodosio Imperatore, redderet Theodosium Senatorem, hoc modo: Patri reuerendissimo Damaso Episcopo Portuensi, & Christianissimo Theodosio Romanorum Senatori Eusebius, &c. Quis* ista non videat, & non rideat adeo inconcinne *compositam fraudem*, inquit Baronius?

[f] Scholijs in Catal. script. Eccles. Hieron. verbo. Damasus.

[g] In Annal. To. 5. ad An. 420.

[h] Petitione supra citat.

[i] Censura in To. 9. Hieron.

[k] Loco citato nu. 45.

Opera

Opera falsò adſcripta Ruffino.

Vffinus in præfatione *Recognit. Clementis*, citatur à [l] *Bellarmino*, vt probet: Epiſtolam *Clementis* primam eſſe antiquiſſimam; &, [m] vt componat diſcordiam de ſucceſſione quatuor primorum Pontificum. l De Ro. Pont. l.2.c.14. m Ibid.c.5.

Sixtus Senenſis ſubdubitare videtur, an hæc præfatio ſit *Ruffini*, ſic enim [n] ille. *Itinerarium Petri, niſi me mea fallit opinio, id ipſum eſt ſupra memoratum Recognitionis poſterioris opus, tali titulo à librarijs exornatum, & Ruffini præfatione, aut confiсta, aut aliundè petita, traſformatum, vt hoc fuco volumen ſub Itinerarij nomine damnatum, commendabile redderentur apud emptores, tam ex Recognitionum gratiori inſcriptione, quam ex interpretis Ruffini authoritate.* n Bibl. lib.2. verbo. Clemen.

Bellarminus etiam dubiæ fidei agnoſcit, Nam *ſicut ipſæ Recognitiones falsò fortaſſe tribuũtur Clementi, ita etiam non eſt incredibile, falsò adiunctam illis fuiſſe præfationem Ruffini, quaſi interpretis*, inquit ille in lib. de ſcript. Eccleſ. ad an. 390.

Ruffini Aquilenſis Presbyteri in 75. Davidis Pſalmos Commentarius, nunc primus in lucem editus *Lugduni* 1570. citatur à [p] *Coccio*, pro Purgatorio, &, [q] pro peccatorum confeſſione coram Sacerdote. p Lib.7. de pœnitentia art.5. to 2. q Ibid. art.3.

Commentarius iſte videtur commentitius, primò, quia nuperrime in lucem editus eſt Lugduni, an. ſcilicet 1570. Secundò, quia horum *Commentariorum* nec meminit *Gennadius*, *Ruffini*, vt apparet, valdè ſtudioſus, qui reliqua opuſcula diligenter enumerauit; nec *Trithemius*, nec *Geſnerus* in Bibliotheca, nec è veteribus aliquis, nec è recentioribus quiſquam vſque ad annum 1570. in quo editi ſunt. Tertiò, quia in his *Commentarijs* multoties reperiuntur eadem verba & ſententiæ, quibus *Auguſtinus* in Pſalmos vſus eſt. Vt exempli gratia, Pſal. 1. 1. Pſal. 3. 1. & Pſal. 4. 1. Neq; probabile eſt, quod garrit *Antonius de Albona Archiepiſcopus Lugdunenſis*, *Auguſtinum has ſententias à Ruffino mutuatum eſſe*; à quo enim vnquam *Auguſtinus* quicquam mutuatus eſt? ſed potius recentiorem aliquem *Auguſtini* ſcrinia compilaſſe. Cum enim legimus in *Auguſtino* ſuper

Psal.9. *Prima persequutio Ecclesiæ violenta fuit, cum proscriptionibus, tormentis, cædibus, Christiani ad sacrificandum cogerentur: altera persequutio fraudulenta est, quæ nunc per huiusmodi hæreticos, & falsos fratres agitur: tertia superest per Antichristum ventura, qua nihil est periculosius, quoniam & violenta, & fraudulenta erit.* In his Com. qui nomine *Ruffini* circumferuntur, sic legimus, *Prima persequutio Ecclesiæ violenta, cum proscriptionibus & tormentis Christiani ad sacrificandum cogerentur. Altera persequutio fraudulenta, quæ per hæreticos, & falsos fratres acta est. Tertia superest per Antichristum ventura, &c.* Vbi omittendo verbum *(nunc)* & mutando *(agitur)* in *Acta est*, perspicuum videtur, authorem horum Commentariorum post *Augustini* tempora vixisse, cum Ecclesia libera erat tam à fraudulenta persequutione per hæreticos, quam à violenta per tyrannos. Quod ex eo luculentius etiam patet ex [r] *Commentario in Psalmum 3.* vbi narrat Ecclesiam sui temporis *in pace vixisse, nisi quod aliquantulum turbata est hypocritis & malis Christianis.*

r In initio Psal. 3

Opera falsò adscripta Gregorio Nysseno.

IN *Gregorio Nysseno* ex edit. *Basiliensi* 1562. habentur de *Philosophia libri* 8. qui citantur à *Bellarmino* vt probet: [a] Deum esse, & esse vnum, cognosci posse lumine rationis, absque speciali gratiæ auxilio: hominem, [b] habere dominium suarum actionum: &, [c] liberum arbitrium in moralibus. Atque in postremo testimonio valde sibi placet: Nam insultans *Caluino, Nescio quid hîc Caluinus comminisci potuit, nullum enim cauillis locum relinquit Gregorius*, inquit ille.

a De lib. arbit. l. 4 c. 2.

b Lib. eod. c. 14.

c Lib. 5. c. 25.

Qui *Nysseno tribuunt libros 8. de Philosophia, quod quidem præter alios facit Sixtus Senensis, — ij falsi sunt, Nemesij esse certiore coniectura dicemus*, inquit [d] Posseuinus.

d Apparat. Gregor. Nyssen.

Libri 8. de Philosophia non videntur esse S. Gregorij Nysseni, inquit [e] Bellarminus. *Nam in lib. 2. docet animam non creari in corpore, sed ante corpus fuisse creatam; qui est error Origenis: & præterea totum hoc opus Philosophicum est, & sapit Pelagianismum*

e De script. Eccles. ad an. 380.

nismum. Adde quod hoc idem opus inuenitur in Bibl. sanctorum Patrum Tomo 9. ex editione secunda, sub nomine cuiusdam Nemesij Philosophi Christiani: eo solum excepto, quod apud Nyssenum diuiditur in 8. libros, apud Nemesium est vnus liber diuisus in capita 45. & inscribitur, De homine, siue de anima. Hæc ille.

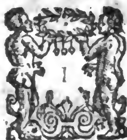
Iohannes *Lewenclaius* author fuit Typographo, vt hij libri de Philosophia prorsus omitterentur in editione Basiliensi 1571. quemadmodum confitetur [f] ipse. [f] Epistola dedicatoria præfixa Nyssen. 1571.

To. 1. Bibl. sanct. patr. edit. 1. habetur *Epistola* sub nomine *Gregorij Nysseni ad Latoium Episcopum Mytilenes*, quæ citatur à [g] *Bellarmino* pro auriculari confessione. [g] Lib. 3. de Pœnitent. c. 8.

Hanc Epistolam esse supposititiam patet, primò, quia contra morem antiquorum scriptorum, tota constat ex diuisionibus & distinctionibus. Secundò, quia tales Pœnitentiæ in illa iniunguntur, idque quasi ex præscripto Patrũ, quales aliàs nullibi legimus. Iuxta hanc, [h] qui voluntarie lapsus est, perpetuam Pœnitentiam agat oportet; qui inuoluntarie 9. annos. [i] Qui fornicationis reus est, pœnitere debet, 9. annos, qui Adulterij, 18. annos; [k] Iis, qui cædem inuoluntariam committunt, 9. etiam annorum pœna statuitur: qui voluntariam cædem, 27. annorum pœna. [l] Latronibus, 27. etiam anni pro pœnitentia imponuntur: furibus verò, hoc solum, *vt largiantur quæ habent pauperibus.* Multa alia sunt inaudita, & quædam falsa, teste [m] Balsamone.

[h] Can. 2.
[i] Can 4.
[k] Can. 5.
[l] Can. 6.
[m] Comment. in Can. 8.

Opera falsò adscripta Chrysostomo.

IOhannes *Chrysostomus* floruit circa annum 390. Cuius opera impressa sunt sæpius *Basileæ*, & *Parisijs*, inter quæ multa reperiuntur, quæ falsò adscribuntur *Chrysostomo*.

To. primo, habetur Ser. de *Adam & Eua*, cuius initium est, *Deus institutor mundi.* Hic citatur à [a] *Coccio*, & [b] *Peresio*, vt probent: Exorcismos Energumenorum, & Catechumenorum; & à [c] Bunderio, pro libero arbitrio.

Hic sermo recensetur à [d] *Sixto Senensi* in posteriore Catalogo,

[a] To. 2. lib. 5. de baptismo, art. 5.
[b] De tradit. part. 3. de Exorcismis.
[c] Compend. Tholog. tit. 7. art. 3.
[d] Bibl. lib. 4. Chrysostomus.

talogo, qui continet *opera Chrysostomi Pseudopigrapha. i. quæ Chrysostomo sub falsæ inscriptionis titulo tribuuntur*. De hoc sermone in hunc modum scribit [e] *Bellarminus, Homilia de Adam & Eua, quæ inter opera Chrysostomi legitur, non censetur Chrysostomi, tum quod Græcè nusquam inueniatur, & author non Græcus, sed Latinus fuisse existimatur; tum quod in ea duo integra capita reperiuntur ex libro de Ecclesiasticis dogmatibus*. De hoc, in hunc modum [f] *Azorius, Videtur totus hic sermo compilatus ex operibus Augustini, præsertim vero ex quibusdam capitibus libri de Ecclesiasticis dogmatibus qui tribuitur Augustino.*

e De amiss. gratiæ l.4.c 9.& lib.de script. Eccles.ad an. 398.

f Institut.Moral.pars 1. l.4. c.25.3 queritur.

Eodem Tomo habetur *Sermo de interdictione arboris ad Adam*, qui incipit, *Iubetur Adam*. Hic citatur à [g] *Coccio*, vt probet: Mariam deiparam omni laude à Christianis celebrandam esse.

g To.1.l.3.de deipara virg. art.5.p.305.

[h] *Sixtus Senensis* recenset hunc sermonem in posteriore suo catalogo, *qui continet opera quæ Chrysostomo sub falsa inscriptionis titulo tribuuntur*. Neque ob hoc reprehenditur à [i] *Posseuino*, qui tamen nonnulla in *Sixto*, præsertim lib. 4. emendanda censuit. Ex quo sequitur, *Posseuinum*, hac in re, eodem fuisse iudicio, quo *Sixtus*.

h Biblio.l.4.Io. Chrysost.

i Apparat.Sixtus Senensis.

Eodem To. habetur ser. in *Psal.* 14. qui incipit, *Pulcher est Psalmus*: qui citatur à [k] *Coccio*, vt probet: Infantes propria fide carere, & sine baptismo non saluari.

k To.2.l.5.de baptis.art.6.

Hanc homiliam neque apud Græcos puto haberi, neque in ea Chrysostomum agnosco, inquit *Flaminius Nobilius* Notat. in B. *Chrysostomi* sententias ad finem To. 5. Chrysost. impres. Parisijs 1588. Col. 1557.

Eodem To. habetur sermo *in Psal.* 22. qui citatur à [l] *Coccio*, vt probet: aquæ baptismalis papisticam consecrationem, & aquæ benedictæ vsum.

l To.2.l.5.de baptis.art.5.

[m] *Sixtus Senensis* enumerat hunc sermonem inter ea quæ *perperam Chrysostomo adscribuntur*. Et confidenter [n] alibi asserit, *phrasin & Characterem palam arguere non esse illius, cuius titulo prænotatur. Perspicue hæc Homilia non est Chrysostomi*, inquit Nobilius loco supra citato. *Commentarius in Psal. 22. sine dubio non est Chrysostomi, imò neque Græci alicuius, phrasis enim Latina est, & cum res, tum verba longissimè absunt*

m Bibl.l.4.Io. Chrysosto.

n Lib.5. annot. 164.

à

à scriptis Chrysostomi, inquit [o] *Bellarminus*, cui subscribit [p] *Posseuinus*.

[o] De Euchariſt. lib. 2. c. 22.
[p] Appar. Io. Chryſoſt.

Eodem Tomo habetur Sermo *in Psal.* 95. qui citatur à [q] *Bellarmino*, vt probet: varia sacrificia veteris Testamenti fuisse figuras sacrificij Missæ: & [r] verba Malachiæ cap. 1. 11. intelligenda esse de sacrificio Missæ.

[q] De Miſſa. l. 1. c. 8.
[r] lib. c. 10.

[s] *Sixtus Senensis* hunc sermonem ponit in Catalago posteriore, qui continet, *quæ sub falso Chrysostomi titulo inter ipsius vera opera sunt immista.* Nec dissentit [t] Posseuinus. Idem sentit vir clarissimus Henricus Sauilius, qui pari sumptu, ac labore, vtrisque immensis, *Chrysostomum* nobis Græcè loquentem nuper dedit, sic enim[u] ille; *Homiliam in Psal. 95. planè κίβδηλον, & ineptis Allegoriis, & Anagogis scatentem, in classem νοθευομένων reiecimus, iure merito, nisi fallor.*

[s] Biblio l. 4. Io. Chryſoſt.
[t] Apparat. ſac.
[u] Notis in Pſal. ad finem Tomi 8. Col. 124.

Eodem Tomo habetur Sermo super illud *Esaiæ.* 1. *Si volueritis*; qui citatur à [x] *Coccio*, vt probet: hominem post lapsum esse liberi arbitrij.

[x] To. 1. l. 1. de natur. hominis art. 5.

Hic Sermo recensetur inter opera *quæ perperam Chrysostomo adscribuntur*, à [y] *Sixto Senensi*, nec reclamat *Posseuinus*.

[y] Loco citato.

Eodem Tomo habetur Sermo in *Beatos Iob & Abraham*, cuius initium est: *Athleta in certamen impellit.* Hunc [z] *Feuardentius* citat, pro Purgatorio.

[z] De Purgat. l. 12. c. 28.

Recensetur à [a] *Sixto Senensi* inter opera, *quæ perperam Chrysostomo inscripta sunt*, nec reclamat *Posseuinus*.

[a] Loc. citat.

Eodem Tomo habetur Sermo *de tribus pueris*, qui incipit, *Trium puerorum.* Hic citatur à [b] *Bellarmino* & [c] *Coccio*, vt probent: orationem Ananiæ, &c. esse Canonicam Scripturam.

[b] De verbo Dei l. 1. c. 9.
[c] To. 1 l. 6. de Sacra Script. art. 14.

[d] *Henricus Sauilius* hunc sermonem ponit inter *dubiæ fidei scripta:* Sixtus Senensis inter ea quæ *falsò Chrysostomo adscribuntur*, non dissentiente [e] *Posseuino*.

[d] Catalog. To. 5.
[e] Loco citato.

Eodem Tomo habetur Sermo *de Susanna*, qui incipit, *Diuinæ lectionis.* Hic citatur à [e] *Bellarmino*, & [f] *Coccio*, vt probent: historiam Susannæ esse canonicam Scripturam.

[e] De verbo Dei l. 1. c. 9.
[f] To. 1. l. 6. de Sacr. Scriptur. art. 5.

Hic Sermo apud [g] *Henricum Sauilium*, inter *dubiæ fidei scripta* ponitur; & à *Sixto Senensi*, inter *ea quæ perperã Ioanni*

[g] Catalog. To. 5.

h Loco citato. *Chrysostomo adscribuntur*, nec dissentit *Posseuinus*.

To. 2. habentur sermones *de varijs locis apud Matheum*: horum *decimus*, qui incipit, *Sicut in superioribus*, citatur à [i] *Coccio*, & [k] *Serario*, vt probent: librum Iudith esse canonicum.

i To. 1. l. 6 de sacr Script. art. 22

k Comment. in Iudith prolog. 4.

Reijcitur à *Sixto Senensi*, neque in hoc repugnat *Posseuinus*.

l Loco citato.

Eodem Tomo habentur *Homiliæ* 14. *in Marcum*, quarum prima citatur à [m] *Bellarmino*, *& ab* [n] *Anglo-Rhemensibus*, vt probent: Iohannem Baptistam Monachorum & Eremitarum Principem fuisse: quarta, à [o] *Coccio*, vt probet: Christi animam verè ad inferos descendisse vt sanctorum animas inde liberaret: vndecima, ab eodem, [p] pro meritis operum: & 12. pro exorcismis.

m De Monach. l. 2 c. 6.

n Annot. in Math. 3. 1.

o To. 1. l. 2 de Christo Sal. art. 4.

p To. 2. l. 3. de iustifi. art. 3.

q To. 2. l. 3 de bapt. art. 14.

Author sermonum in Marcum, quantum ex eius scriptis deprehenditur, Monachus fuit, sub potestate Episcopi constitutus, & ad Monachos edidit explanationes suas, frequentibus intermistas allegorijs, & interdum violentis, inquit [r] Sixtus Senensis. *Falsò adscripta Chrysostomo sunt sequentia*, inquit [s] *Posseuinus*, & statim nominat *Authorem expositionis in Marci Euangelium. Opus illud Chrysostomi in Marcum etsi ingenio, eruditione, & pietate non caret, genio tamen, stylo, sublimitate & iudicio Chrysostomi caret*, inquit [t] Maldonatus, *In 2. Tomo sunt homiliæ 14. in Marcum, quæ sine dubio Chrysostomi non sunt, sed alicuius simplicis Monachi*, inquit [u] Bellarminus.

r Biblio. l. 4. Io. Chrys.

s Apparat. Chrysost.

t Com in Marcum c. 8 23.

u Lib. de script. Eccles. ad An. 398.

Eodem Tomo habetur *homilia de Natiuitate Domini*, quę incipit, *Et reclinauit eum mater, Ioseph autem non audebat*, desumpta ex *Luca* 2. citatur à [x] *Ferreolo Locrio*, vt probet: Dominicum pręsepe in quo recens natus Saluator recubuit, Romam Constantinopoli translatam.

x Maria Augusta l. 5. c. 45.

Hæc homilia reijcitur à [y] *Sixto* in posteriorem Catalogum qui *continet opera falsò inscripta Chrysostomo*. Et iure quidem, nam Author disertis verbis profitetur se in *Occidente* vixisse, cum cuius notum est *Chrysostomum* vixisse in *Oriente*.

y Loco citato.

z Annot. in Math. 3. 1.

Tomo 3. habentur *homiliæ* aliquot in *Ioannem*, quarum vna de *Ioanne Baptista*, quæ incipit, *De Ioanne dicitur*. Hæc citatur ab *Anglo-Rhemensibus*, vt probent: Ioannem Authorem

thorem extitisse professionis Eremiticæ: & à [a] *Bellarmino*, vt probet: Christum exijsse è Sepulchro clauso. a De Euchar. l. 3. c. 6.

Bellarminus [b] lib. de Script. Eccles. fatetur hanc Homiliam, dubiæ esse fidei. Nam verba faciens, *De sex homilijs interpositis inter Commentaria in Iohannem, & in Acta*, quarum hæc est vna, *Non est omnino certum, an sint Chrysostomi, excepta tertia, quæ incipit, Hirundinum pulli*, inquit ille. b Ad An. 398.

Sixtus vero [c] *Senensis*, non vt dubiam modo, sed spuriam, reijcit inter ea, quæ perperam *Chrysostomo* ascribuntur. c Loco supra citato.

Eodem Tomo habetur *homilia de Cruce & Latrone*, quę incipit, Hodierno die. Hæc citatur à [d] Gretsero, vt probet: Crucem Domini colendam & honorandam esse. d Tom. 1. de Cruce, l. 1. c. 54. & 55.

Hæc homilia reperitur inter sermones *Augustini de Tempore*, & est *sermo* 30. nec satis constat, num sit legitimus *Chrysostomi* partus, & Latina interpretatio valde dissidet à Græcis, inquit [e] *Gretserus*, idem sentit [f] Posseuinus. e Not. in orationem hanc, to. 2. de Cruce, pag. 626. f Appar. Io. Chrysosto.

Tomo 4. habetur *sermo de fide, spe, & charitate*, qui citatur à [g] *Bellarmino*, vt probet: timorem, spem, & dilectionem iustificare. g De Iustificat. l. 1. c. 13.

Hic sermo recensetur à *Sixto Senensi* inter opera quę falsò *D. Chrysostomo sunt inscripta.* h Biblio. l. 4. Io. Chryso.

Tomo 3. habentur *duæ expositiones in Symbolum Apostolorum*, quæ citantur à [i] *Bellarmino*, vt probet: non esse fidem aliquam specialem. 2. etiam citatur à [k] *Gregorio de Valentia*, vt probet: B. Virginem non patefacta sui corporis lege peperisse. i De Iustificat. l. 1. c. 9. k Cont. Fortunatum de reali Christi præs. l. c. 2.

[l] Sixtus Senensis probat *homiliam in Psal.* 118. quæ fertur nomine *Chrysostomi*, non fuisse scriptam Græcè, *quia continet orationis figuram, quæ aptari non possit ad Græcum sermonem*, dicens, *Veritas, tres sunt Syllabæ, & septem literæ.* Similiter probari potest *has expositiones* non esse *Chrysostomi.* Sic enim in ijs legimus. *Dixisti credo, quam breue est, quam modicum est? Si ad latitudinem literarum redigatis, quinque sunt literæ; si ad sillabarum numerum, duæ sunt sillabæ.* Quis enim ista aptare potest ad *Græcum sermonem*? Nam licet Latina vox *Credo* non habet nisi *quinque literas, & duas sillabas*, Græca vox πιστεύω, & *longior*, & *latior* est. l Biblio. l. 4. Io. Chryso.

Eodem Tomo habetur Homilia ad Neophytos, quæ

m Lib.3.de Euchar. c.22.

citatur à [m] Bellarmino, pro reali Christi in sacramento præsentia.

n Loco supra citato.

Neque Homilia hæc quicquam ad Chrysostomum, inquit [n] Flaminius Nobilius.

o To.2.l 5.de bapt. art. 14.

Eodem Tomo habetur Homilia ad baptizandos, qui citatur à Coccio, pro Exorcismis Catechumenorum.

p Loco citato

Homilia est Latini hominis, inquit idem [p] Nobilius.

q De Missa l.2. c.14.

r To.2.l.8.de ordine art 6.

Eodem Tomo habetur *Epistola ad Cyriacum*, quæ citatur à [q] *Bellarmino*, vt probet: Ieiunos esse debere, qui Eucharistiæ sacramentum celebrant; & à [r] Coccio, vt probet: Clericos in maioribus ordinibus constitutos non posse vxores ducere.

s In Biblio h.

Hæc Epistola suppositititia est, nam verba faciens de criminibus in se confictis, ob quæ in Exilium relegatus est, duo tantum commemorat; vnum *quod ad communionem non ieiunos receperit*, alterum, *quod cum muliere dormierit*. De quibus inter 46. *capita Calumniarum illi obiecta*, quæ extant apud [s] *Photium*, verbum nullum, nec alibi sanè apud quemuis illorum temporum scriptorem. Rursus, in hac epistola, si vera sit lectio quam antiqui Interpretes sequuti sunt, *Nectarius* dicitur in throno *Chrysostomi* collocatus, Chrysostomo viuo; quum tamen constet, non *Nectarium*, sed *Arsatium Nectarij germanum*, loco *Chrysostomi* substitutum. Mitto dicere de styli dissimilitudine, ex qua tamen [t] *Halesius*, iuuenis magnæ spei, & *Ioannes Bosius* summo iudicio vir, audacter pronunciant, Epistolæ huius authorem non *Chrysostomum* fuisse, sed alium aliquem cum *Chrysostomo*, *nec ingenio, nec eloquentia comparandum*.

t Vide not.in To.7.ex editione Sauilij.Col. 856. & 889.

Eodem Tomo habetur *Missa Chrysostomi*, ab *Erasmo Roterodamo*, (vt aiunt) *in gratiam Episcopi Roffensis versa*, quæ & *Antuerpiæ* excusa est Anno 1560. iuxta versionem *Leonis Tusci*, & edita per *Claudium de Sainctes*. Ex hac *Missa* Pontificij, nominatim verò *Bellar.* multa citant in causæ suæ patrimonium, idque interdum (vt melius inseruire causæ suæ vident) ex *versione Erasmi*, interdum ex *versione Leonis Tusci*. *Bellarminus* conatur probare ex *Liturgia Chrysostomi quam Erasmus Latinam fecit*, [u] Imagines rectè in templis collocari: Et ex *Liturgia Chrysostomi à Leone*

u De Imag l.2. c.9.

Tusco

Tusco Latinè reddita,[x] Græcos posterioribus temporibus addidisse nomen *Papæ* Romani. Ex *Missa Chrysostomi* in genere, idem concludit, [y]necessarium esse aqua vinum misceri in calice, [z] Sanctos inuocandos, [a] Sacrificium Missæ esse propitiatorium, [b] orandum esse pro defunctis, [c]Cereos accendendos cum dicatur *Missa*,[d] thus adolendum, &c.

x De Missa lib. 2.c.21.
y De Euchar.li. 4.c.10.
z De Missa l 1. c.8.
a Ibid.l.2.c.2
b Ibid.c.7.
c Ibid.c.14.
d Ibid.c.15.

De hac *Liturgia* integram *Theologis* disceptationem relinquit [e]*Henricus Sauilius*, hæc tantum admonuisse contentus. *Miram esse in scriptis codicibus inconstantiam, nihil ferè simile habere versionem Erasmi, & editionem Morelianam, multa passim in operibus Chrysostomi ex Liturgia, qua tum vtebatur Ecclesia orientalis, recitari, quæ hîc non reperiantur, multa hîc reperiri quæ vix illorum temporum esse videantur.*

e To.6.Chryso. Græcè à se edit Col.828.

Missa Chrysostomi excusa *Venetijs* anno 1528. Græcè & Latinè, non potest esse *Chrysostomi*, quia in illa fit commemoratio, cum multorum qui post *Chrysostomum* vixerunt, tum *ipsius Chrysostomi*, vt mortui; imò in ea inuocatur *Chrysostomus*.

Missa Chrysostomi à *Leone Tusco Latinè reddita*, non potest esse *Chrysostomi*. Nam licet nulla sit in ea mentio *Chrysostomi*, vt mortui; tamen fit mentio *Nicolai*, *Alexij*, & aliorum qui septingentis annis post *Chrysostomum* nati sunt. *Alexius* enim *Imperator*, cuius tempore *Episcopatum Constantinopolitanum* tenuit *Nicolaus ille*, cœpit regnare post annum 1080. teste [f] *Zonara*.

f Annal.to.3.

Missa Chrysostomi, quam *Erasmus dicitur* (sed falsò, vt argutè probat [g] *Iohannes Rainoldus*) *Latinam fecisse*, non potest *Chrysostomi* esse. Nam licet in illa mentiones illæ mortuorum, è quibus Græcum exemplar euincitur habere quæ *Chrysostomi* non sunt, supprimantur omnes: & omnis etiam mentio *Nicolai*, & *Alexij*, è qua versio *Leonis Tusci* merito suspecta redditur; tamen & hæc habet quæ planè arguunt authorem huius Missæ alium fuisse à *Chrysostomo*. Nam in hac *Virgo Maria* prædicatur *penitus incontaminata, honoratior Cherubin, & gloriosior incomparabiliter Seraphin*; quod, etsi [h] *Bellarminus* tanquam à *Chrysostomo* dictum, & vere dictum credi voluit; tamen à *Chrysostomi* doctrina alienissimum est. *Chrysostomus* (agnoscente[i] *Cano*) est ex eo-

g De Idolola. l.1 c.7.nu.9.
h In præfat.de sanc beatitud.
i Loc.com.lib.7 c.1.

rum numero qui *Virginem Mariam in Originali peccato conceptam esse volunt*, imò vnus est ex ijs (fatente [k] *Salmerone*) qui *virginem Mariam, ambitiosam & cupidam gloriæ vanæ ac laudis extitisse dicunt, & incredulam etiam aliquando*: hoc enim de *Chrysostomo* concedit [l] *Canisius*; at qui fieri potuit vt *Chrysostomus* (nisi insigniter sibi contradiceret) *penitus incontaminatam* diceret, qui ista dicit? Præterea [m] *Chrysostomus*, in genuinis scriptis dicit *Christum, nisi natura esset Dei Filius, Angelis non solum non excellentiorem, sed minorem etiam fore*: ex quo necessariò sequitur, *Mariam*, quæ [n] ex gratia Dei adoptata fuit, non solum non honore & gloria superiorem, nedum incomparabiliter superiorem Angelis, sed etiam infimiorem esse, *Chrysostomo* iudice, & per consequens, hanc *Missam* non esse *Chrysostomi*. Id ipsum sentit *Erasmus*, sic enim [o] ille, in *Epistola ad Erardum de Marca præsulem Leodiensem & Cardinalem. Legi Græcorum Liturgiam quam illi Chrysostomo tribuunt, cui nihil ferè non tribuunt, mihi non fit verisimile.*

k To.3. com. in epi. Pauli, disp. 9.

l De virgine Maria l. 4. c.

m Com. in epist. ad Heb. c. 2.

n Lucæ 1. 28. Ephes. 1. 6. 2. 3.

o To. 7. operum eius ad initium paraph. in 1. Cor. 1.

Tomo 5. impress. *Parisijs* 1588. habetur *oratio Encomiastica in principes Apostolorum, Petrum & Paulum*, quæ citatur à [p] *Coccio*, & [q] N. D. pro inuocatione Sanctorum.

p To. 1. l. 5. de S. Eccles. art. 6.

q Tripl. conuers. Ang. pars. 3 p. 14.

Suppositìtiam esse hanc orationem in natali *Petri* & *Pauli*, ostendunt ineptæ, falsæ & deprauatæ Scripturæ citationes, vt cum dicit, *Petre & Paule, sine intermissione pro nobis rogamus orate, promissa vestra implete, sunt enim hæc vestra conuenta, vnius quidem hoc,* * *venite mecum, & bonis ne deficiamur: alterius vero illud, studebo post meum obitum vestri facere mentionem.* Henricus Sauilius in catalogo To. 5. operum Chrysostomi, eam enumerat inter *dubiæ fidei* scripta.

* Vbi hoc scriptum?

Apud *Surium* To. 4. *de vitis sanctorum* habetur sermo, sub nomine *Chrysostomi in adorationem venerabilium catenarum, & gladij, Sancti, & Apostolorum principis Petri*, qui citatur à [r] *Canisio*, & [s] *Coccio*, pro inuocatione sanctorum.

Hanc orationem non esse *Chrysostomi* fatetur [t] *Baronius*, *eò quod nondum Petri catenæ innotuissent, nec Constatinopolin delatæ essent.*

r Catechef. de venerat. S. q. 8.

s To. 1 l. 5. art. 6.

t Annal. to. 5. ad annum 439. nu. 5. & not. in Martyrolog. Rom. Aug. 1.

To. 5. operum Chrysostomi, habentur 80. homiliæ ad populum Antiochenum. Quarum 40. citatur à Bellarmino

[u] pro satisfactionibus. 60.[x] pro Reali Christi in sacramento præsentia. 66. [y] pro inuocatione sanctorum. 69. [z] pro oratione pro defunctis.

Ex homilijs ad populum Antiochenum, viginti & vna tantum reperiri dicuntur manuscripta in antiquis Bibliothecis, fatente [a] Bellarmino: illæque viginti & vna sunt ex primis illis quas habet To. 5. Latinæ editionis, teste [b] Frontone Ducæo.

u Lib.4. de Pœnit.c.9.
x Li.2.de Euch. c.22.
y Lib.1.de sanc. beatit c.19.
z Lib.1.de Purgat c.6.
a Lib.de script. Eccl.ad an.398.
b Vide Posseu. Appar. Chryso.

Opera falsò adscripta Augustino.

Vgustinus natus est ad An. Christi 355. mortuus vero ad an 430. Opera eius edita sunt *Basileæ, Antuerpiæ, Parisijs, Louanij*. Atqui Theologi Pōtificij *Louaniensem* editionem præ alijs omnibus probant, sic enim scribit [a] *Iohannes Molanus: Opera beatissimi Augustini per Theologos Louanienses castigata, omnibus prioribus editionibus sunt præferenda.* Cuius iudicium approbatur à [b] Posseuino. In hac tamen editione, tot sunt tractatus & sermones, qui *B. Augustino* falsò inscribuntur, vt vere possit dici, quod dixit olim [c] *Trithemius, Eorum recensionem proprium volumen requirere.*

a Præfat.in opera Aug.
b Apparat.Aug.
c De script. Eccles.Aug.

Epistola 38. ad Lætum, citatur à [d] *Bellarmino*, pro ingressu filiorum in monasteria, inuitis parentibus.

d De Monach. l.2.c.36.

Est quidem & erudita, nec infans Epistola: cæterum plurimum dissonans à phrasi Augustini, inquit [e] Erasmus.

e Censura.

Augustini Epistola 6. in Appendice, quæ est *Epistola* 187. *ad Bonifaciam comitem*, citatur à [f] *Baronio*, vt probet: *Augustinum* excommunicasse *Bonifacium Comitem*, propterea quod scelestissimum hominem confugientem ad Ecclesiam, è liminibus raptum trusisset in carcerem. *Epistola* 189. ad eundem *Bonifacium* citatur à [g] *Peresio*, pro inuocatione sanctorum.

f Parænesi.ad Remp.Venetam, & to.5. annal.ad an. 412.nu.11.
g De Tradit. part.3.

Epistolæ sexdecem Augustini ad Bonifacium, & Bonifacij ad Augustinū, quæ interseruntur inter Epistolam ad Honoratum de fuga in persequutione, & Epistolam ad Ediciam de voto continentiæ, non videntur esse Augustini, inquit [h] Bellarminus.

h Lib. de script. Eccl.ad an.420.

Nonnulla

Nonnullæ quæ circumferuntur Augustini nomine Epistolæ simpliciter sunt confictæ; quod genus sunt illæ Bonifacij ad Augustinum, & Augustini ad Bonifacium, inquit [i] Erasmus: & [k] rursus, *Quid precemur istis ociosis, qui talibus nenijs ac nugis onerant Lectorem? nec oratio, nec sensus, quicquam habet Augustini*, inquit ille.

i Censf. generalis in to. 2. Aug.
k Censf. præfix. epist. illis 16.

Ipsi Theologi *Louanienses* reiecerunt has Epistolas in *Appendicem* To. 2. & *eas multum discrepare à vena & stylò* Aug. [l] affirmant; vsq; adeo, vt *docti plerią; censeant eas exercendi styli gratia confictas esse, sub nomine Augustini & Bonifacij.*

l Censf. to. 2.

Augustini Epistola ad Cyrillũ de vita & gestis B. Hieronymi, citatur à [m] *Bunderio*, pro inuocatione sanctorum, & à [n] *Peresio*, pro delectu ciborum.

m Compend. Theol. Tit. 23. art. 5.
n De Tradit. part. 3.

Epistola S. Augustini ad Cyrillum de obitu S. Hieronymi, sine dubio falsa, & supposititia est, inquit [o] Bellarminus.

o Lib. de script. Eccles. ad an 390. obseruat. in 9. to. Hieron.

Augustini Hipponensis Episcopi scriptum ad Cyrillum de magnificentijs B. Hieron. non esse Augustini, obseruauit ante omnes recentiores D. Antoninus insignis canonista, inquit [p] Schultingus.

p Censf. in confesf. Hieronymiana.

Epistola Augustini ad Cyrillum, non potest esse Augustini, inquit [q] Posseuinus.

q Appar. Aug.

Quid dicendum de Epistola Augustini nomine ad eundem Cyrillum Hierosolymorum Episcopum, inquit [r] Baronius? *Quoties author cogit ipsum loqui mendacia, vt cum præter Latinam linguam, quinque alias Hieronymum calluisse dicitur, nempe Hebræorum, Græcorum, Chaldæorum, Persarum atque Medorum: cum id penitus contrarium sit hijs quæ de se ipse Hieronymus, & de eodem Augustinus vere testantur, nimirum non nisi trium linguarum ipsum habuisse peritiam, viz. Latinæ, Græcæ, & Hebraicæ? Quid est etiam quod idem pius effictor tribuit Hieronymo inter alia insignia etiam virginitatis coronam, cum ipsemet S. Hieronymus ingenue fateatur se minimè virginem? — Quid alia plura ibidem asserta opus est confutare mendacia?*

r Annal. to. 5. ad an. 420. nu. 46.

Impostor indoctus fuit quisquis Epistolas de obitu Hieronymi confixit sub nominibus Augustini ad Cyrillum, & Cyrilli ad Augustinum; inquiunt [s] Louanienses.

s Censura to. 2.

Augustinus de Mirabilibus sacræ scripturæ, citatur à *Turriano*, vt probet: [t] *Enoch* adhuc in viuis esse: &, [u] vnumquemque recipere Spiritum sanctum in baptismo. Citatur ab *Hosio*,

t Confes. Aug. lib. 4. c. 10. sect. 6
u Lib. 3. c. 24 sect. 4.

[x] *Hosio*, vt probet: Esdram restituisse libros Legis.

Etsi hoc opus ponitur inter libros D. Augustini, & sub eius nomine citatur à multis, non esse tamen Augustini apud doctos viros, & minime dubijs constat argumentis, inquit [y] Pererius.

Liber de Mirabilibus sacræ Scripturæ, non sine causa non inuenitur in Retractationibus, neque in Indiculo Possidij, quoniam liber est indignus ingenio, & grauitate Sancti Augustini, quem etiam non magnifecit, & Sancti Augustini esse negauit S. Thomas, 3. p. q. 45. Art. 3. ad 2. inquit [z] Bellarminus.

Louanienses reiecerunt in Appendicem To. 3. *vt nec stylo, nec ingenio Augustinum referentem.* Ac manifestum esse dicunt, ex lib. 2. c. 4. *Authorem vixisse post An. 600.*

Posseuinus, in Apparatu, *Lensæus* lib. 1. de Purg. cap. 11: & *Mendoza* controu. Theologic. quæst. 5. *Erasmus* in censura, reijciunt penitus hunc librum.

Augustinus de spiritu & anima, citatur à [a] *Turriano*, vt probet: Sanctos in cœlo audire preces viuentiũ. Citatur à [b] *Coloniensibus*, pro Inuocatione Sanctorum. Atque ad erigendum Lectorum animos vt magis serio ad locum citatum attenderent, *Audi illud inexpugnabile fidei Christianæ propugnaculum Augustinum*, [c] inquiunt illi.

Augustinum hic nullus audit, siquidem hic liber reijcitur, vtpote alterius, non ipsius *Augustini*, communi Papistarum sententia.

Ego in hoc opere quosdam Tractatus non absque consilio omisi, qui à plerisque B. Augustino ascribuntur, è quibus est liber de spiritu & Anima, in cuius cap. 37. Boetius allegatur, qui longo tempore post Augustinum natus est, inquit [d] Trithemius.

Non est hic liber Augustini, sed cuiusdam multo recentioris, nam cap. 7. citat Boetium, & cap. 48. habet ex Gennadio de Eccles. dogmatibus permulta caute legenda, inquiunt [e] Theologi Louanienses.

Hic liber de Spiritu & Anima, non est Augustini, sed alterius nec tam docti, nec tam antiqui, &c. inquit [f] Martinus Delrius, subijciens eodem loco: *Vincentius Bellouacensis, ac Trithemius, Hugoni Victorino, nonnulli Etheriano ascribunt.* Et [g] alibi: *Liber ille non est Augustini, nec etiam D. Gregorij, cui tribuit Iohannes Beetsius Carmelita*, sed Hugonis Victorini,

x Confess. Petrikou. c. 80.

y Lib. 1. com. in Dan.

z Lib. de script. Eccl. ad An. 420

a Confess. Augustini. l. 4. c. 2. sect. 2.

b In censura. dial. 6.

c Ibid.

d De script. Eccles.

e Cens. in To. 3.

f Disquisi. Mag. l. 5. sect. 26.

g Lib. 2. q. 16.

vel Hugonis Etheriani, inquit idem.

Hic liber est Apocryphus, cum Author eius ignoretur, & sunt ibi multa, vel falsò, vel impropriè dicta, &c. dicitur esse cuiusdam Cisterciensis; nec est multum curandum de his quæ in eo dicuntur, inquit [h] Thomas Aquinas.

h De spiritu. creatura q.11. ad 2. & de Anima q.9. ad 1. q.12. ad 1. q.77. Art.8.1.

Liber de Spiritu & Anima, non est S. Augustini, sed alicuius multo recentioris, cum cap. 7. citet Boetium, qui fere 100. *annis fuit Augustino posterior: & cap.* 48. *multa proferat ex lib. de Eccles. dogmatibus*, inquit [i] Bellarminus.

i Lib. de script. Eccl. ad an. 420

Augustinus de benedictionibus Patriarcharum, citatur à [k] *Turriano*, vt probet: Antichristum vnum aliquem particularem hominem futurum.

k Confess. Augustin. l. b. 4. c. 10. sect. 1.

[l] *Louanienses Theologi* reiecerunt hunc librum in *Appendicem* To. 3. reiecit etiam, vt alterius fœtum, *Erasmus*. Imo & *Bellarminus*. Nam *studiosus* aliquis desumpsit hoc ex libro quæstionum Hieronymi in Genesin, omissis aut immutatis aliquot verbis, quomodo solet Beda, inquit [m] Erasmus. Et, *Liber de Benedictionibus Patriarcharum excerptus videtur ex quæstionibus Hebraicis Sancti Hieronymi*, inquit [n] Bellarminus.

l Cens. in To 3.

m Cens in hunc lib.

n Lib de script. Eccl. ad an. 422.

Augustinus de Eccles. dogmatibus, citatur à [o] *Coloniensibus*, pro Exorcismis & exufflationibus: ab [p] *Alano*, & [q] *Anglo-Rhem.* pro Auriculari confessione: à [r] *Pisano*, pro Abstinentia à carnibus.

o Antididagma Col. fol. 53.
p De confess. c. 2.
q Annot. in 1. Cor. 11. 28.
r De Abstinentia c. 9.

De Authore huius operis dubitarunt multi superioribus seculis, & adhuc sub Iudice lis est. A Trithemio adscribitur Alcuino, ab alijs Isidoro; sed plures, & maioris authoritatis, Gennadio tribuunt, ut Walafridus Strabo de re Eccles. c. 20. Petrus Lombardus Sentent. 2. dist. 8. Thomas Quodlibet. 12. Art. 10. Platina in Symacho, & alij, inquiunt censores Gregoriani. Sed Augustini non esse, hoc certum.

s Not. in dist. 33 c. 1.

Liber de Eccles. dogmatibus perperam Augustino inscribitur, inquit [t] Sixtus Senensis.

t Bibl. sanct. l.

Nego illud opus esse Augustini, prout multi ante me hoc negauerunt, inquit [u] Alfonsus de Castro.

u Adu. hær. baptismus, hær. 10.

Liber de Eccles. dogmatibus multorum doctissimorum virorum iudicio, ex Augustini officina non prodijt, inquit [x] Madridius.

x De frequenti com. p. 170.

Liber

Liber de Eccles. dogmat. non videtur esse S. Augustini, cùm præcipue constet ex sententijs Concilij Arausicani, & summorum Pontificum, Innocentij, Zosimi, Cælestini, & maxima ex parte ex operibus S. Augustini. Nam Consilium Arausicanum, & Epistolam Cælestini scriptum esse constat, post obitum S. Augustini, inquit [y] Bellarminus.

[z] *Baronius* quidem certum esse dicit, *hoc opus esse Gennadij*. Attamen reijcitur à [a] *Louaniensibus* in Appendicem To. 3. cum hac infamiæ nota, *Non est Catholici scriptoris*. Atque ad cap. 21. eiusdem libri obseruant ijdem *Louanienses, ea quæ sequuntur à medio capitis 21. vsque ad 52. non esse Gennadij, sed ab erudito quodam recentiore scriptore hoc loco esse interiecta. Unde factum est vt in manuscriptis codicibus non inueniantur.*

[y] De script. Eccles. ad An. 420.
[z] Annal. To. 6. ad An. 490. nu. 46.
[a] Cens. Append To. 3.

Augustinus de fide ad Petrum, citatur [b] ab Anglo-Rhem. vt probent: damnatos esse qui vxores duxerint post votum Continentiæ: Et à [c] *Duranto*, pro sacrificio Missæ.

Hunc librum non esse Augustini, inprimis arguit ipsa phrasis, primùm abiectior, quam est illius: ad hac, impurior, &c. inquit [d] Erasmus.

Authorem illius libri fuisse Augustinum, negamus, inquit [e] Azorius.

Negari potest librum illum esse Augustini propter styli dissonantiam, & quia de eo in libro Retractationum non meminit, inquit [f] Salmeron.

Liber de fide ad Petrum non videtur esse S. Augustini, cum non fiat eius mentio, nec in Retractationibus, nec in Indiculo, inquit [g] Bellarminus.

A *Louaniensibus* reijcitur in *Appendicem* To. 3. Et *malè creditum S. Augustini esse*, inquit [h] Baronius.

[b] Annot. in 1. Cor. 7. 9.
[c] De ritibus Eccl. l. 2. c. 41. nu. 14.
[d] Censura in hunc lib.
[e] To. 1. Instit. Moral. l. 4. c. 33.
[f] Disput. 48. in epist. Pauli.
[g] De script. Eccles. ad An. 420.
[h] To. 6. Annal. ad An. 517. nu. 66.

Augustinus de Bono viduitatis, citatur ab [i] *Hosio Cardinale*, vt probet: eos mœchari, qui post votum Continentiæ vxores ducunt.

[k] *Pamelius*, cum citat hunc libellum, sub hac forma citat, *Author Opusculi de bono viduitatis inter lucubrationes, D. Augustini*: quod satis arguit *Pamelium* non putasse *hunc librum Augustini* esse. Sed confidentius loquitur [l] *Erasmus*, Nam: *Mira dictionis facilitas & candor, clamitat non esse Au-*

[i] Confess. Petrikou. c. 56.
[k] Annot. in Tertul. adu. Hermog. c. 1. nu. 7.
[l] Censura in hunc lib.

m De script. Eccles. ad An. 420
n Loco citato.

gustini, inquit ille. Cuius censura, licet improbetur à [m] *Bellarmino*, approbari videtur ab ipso [n] *Hosio*, quia locus quidam in eo, palam videtur aduersari sententiæ Augustini, nisi fallatur *Hosius*: Imo & Lindanus, apud quem sic [o] legimus. *Viduæ post votum castitatis adulteræ sunt si nubant, sic Apostolus 1. Tim. 5. huic interpretationis subscripsit D. Augustinus senex. Unde mihi, præter alia non minimi sane momenti, argumentum est, librum qui eius nomine, Bonum viduæ inscribitur, non esse Augustinianum.*

o Panopl. l. 4. c. 98.

p Lib. 1. de Purg. c. 7.
q Collat. 4 doctorum.

Augustini lib. 83. quæst. citatur à [p] *Bellarmino*, vt probet: quædam peccata esse venialia, & à [q] *Tallepiedo*, pro libero arbitrio.

r Censura in hunc. lib.

Hoc opus mihi videtur à studioso quopiam ex omnibus Augustini libris collectum, inquit [r] Erasmus.

s August. confessio l. 3. c. 6. sect. 1. & l. 3. c. 4. sect. 3.

Augustini lib. quæstionum 65. citatur à [s] *Turriano*, pro reali Christi in sacram. præsentia: Et, pro Cruce in baptismo.

t Lib. 2. de Missa c. 12.

Hic liber, non est Augustini, vt eruditi fatentur, inquit [t] Bellarminus: & alibi, *Liber Sexaginta quinque quæstionum non videtur esse S. Augustini, non solum quia non habetur in Retractationibus, neque in Indiculo: sed etiam quia nihil habet graue, & dignum Augustino*, inquit [u] idem.

u Lib. de script. Eccl. ad An. 420

Qui plura volet, legat censuram *Erasmi* in hunc librum: Et *Theologorum Louaniensium* in Appendice To. 4. vbi dicunt, *Authorem non tantum inepte loqui, sed etiam ipsum citare Augustinum.*

x Confess. Aug. l. 4. c. 9. sect. 5.

Augustini lib. viginti vnius sententiarum, citatur à [x] *Torrensi*, pro signo crucis in fronte.

y Censura in hanc. lib.
z Lib. de script. Eccl. ad an. 420
a Confess. Aug. l. 4. c. 9 sect. 11.
b Dial. 1. c. 13.
c Annot. in Math. 17. 27.
d Dial. 1. c. 14.
e Enchirid. c. 19

Louanienses reiecerunt hunc librum in appendicem To. 4. dicentes: *Constare, à studioso quopiam ex varijs authoribus nullo ordine congestum.* Idem etiam dicit [y] *Erasmus.* Nec multo secus *Bellarminus*; Nam, *Liber Sententiarum viginti vnius, non videtur esse S. Augustini, non solum quia non habetur in Retractationibus, neque in Indiculo: Sed etiam quia nihil habet graue & dignum Augustino*, inquit [z] ille.

Augustinus de quæst. vet. & noui Test. citatur à [a] *Turriano*, pro vestitu sacerdotali; à [b] *Copo*, [c] *Anglo-Rhem.* & alijs, pro primatu Petri: à *Copo*, & [e] *Eckio*, pro cœlibatu sacerdotum.

Liber

Liber Quæst. vet. & noui Testamenti non est Augustini; vt in Titulo eius libri scribitur, neque hominis Catholici, inquit [f] Bellarminus. *Nam is author in quæst. 123. disertis verbis refellit eos, qui dicunt Adamum accepisse Spiritum sanctum, & filium Dei fuisse per adoptionem, & eam adoptionem per ipsius Adami inobedientiam perditam, nos per Christi obedientiam, ac merita recuperare. Quæ sententia non est, vt author ille dicit, Patrum quorundam simplicium, sed Patrum doctissimorum, tum Græcorum, tum Latinorum, & ex Apostolo satis aperte colligitur. Neque in hac re solum author ille errasse conuincitur, sed in alijs etiam plurimis. Siquidem q. 2 scribit, mundum à Deo conditum ob diaboli præsumptionem. q. 21. scribit, fœminam non esse creatam ad imaginem Dei. q. 43. scribit, Iepthe nullum habere iustitiæ testimonium, cum tamen habeat tam præclarum apud Apostolum ad Hebræos* 11. *q.* 109. *scribit, Melchisedek esse Spiritum sanctum, & Sacerdotem, non tamen summum. Quam sententiam reprehendit S. Hieronymus, admonens authorem eius operis, in quo asseritur Melchisedek esse Spiritum sanctum, esse imperitum scientia, & sermone. &c.* Hæc ille, obseruans [g] alibi, eundem librum *non esse Augustini, sed alicuius heretici, qui multa docet, & contra fidem, & contra Augustinum.*

Inter opera quæ Augustini nomine circumferuntur, nihil est quod magis ab Augustini libris alienum esse iudicatur, quam veteris & noui Testamenti quæstiones, in quibus multa absurda, ac tanto viro indigna videre licet; inquit [h] Angelus Roccha.

[f] Lib. de gratia primi hominis cap. 3.

[g] Lib. 2. de ef-fectu sacram c. 10. de lib. de script. Eccles. ad an 420. & l. 1. de Missa c. 6.

[h] Epit. Bibl. Theolog. & scriptural. p. 32.

Ad eundem modum loquuntur alij. viz. Espencæus Comment. in 2. Tim. c. 2. de Christo mediatore. Theologi Louan. Cens. in To. 4. Augustini. Alfons. de Castro adu. hær. lib. 10. Melchisedek Maldonatus Comment. in Ioh. 8. 44. Salmeron Comment. in Epistolas Pauli, disput. 19. Azorius Instit. Moral. To. 1. lib. 4. c. 30. Lensæus de Purgat. lib. 1. c. 11. Velosillus Aduertent. in To. 4. Augustini, ad quæsitum 16. Pererius Comment. in Ro. 3. disput. 6. & ipse *Hardingus* nostras. Nam *Author harum quæstionum non est Augustini; Opus est indignum Augustino,* inquit ille, de sacrificio Missæ sect. 13. fol. 210.

Atque hîc mihi paucis conuenienda est *conscientia* vestra, viri Pontificij, ac vestra præsertim, *Turriane, Hardinge, Bel-*

i Præfat. confess. Augustini.

larmine. Quæro à te *Turriane*, cur[i] scripseris: *Esto, non sint Augustini libri omnes qui Augustini nomen habent inscriptum: at certe quidem æqualium D. Augustini pleraque sunt, doctorum iuxta ac piorum hominum plane omnia*: cum constet ex hoc ipso libro, authorem fuisse *hæreticum*: & ex confessione fratrum tuorum, *misellum* & *blasphemum*? Quæro à te *Hardinge*, quo vultu has quæstiones citâras sub Augustini nomine, pro primatu Pontificis tui: quas alibi fassus es, non esse *Augustini*? Quæro etiam à te *Bellarmine*, quo ore, Authorem harum quæstionum[k] enumeras inter 24. *Patres*, quos comparas 24. *senioribus in Apocalypsi*, dum pro Pontifice tuo pugnas: cum alibi tam aperte scripseris, Nec *Augustinum, nec aliquem Catholicum, sed hæreticum fuisse harum quæstionum authorem*? Annon hic vere dicere possim, *Frons meretricis facta est vobis?*

k Lib. 1., de Ro. Pont c. 25.

Augustinus de vera & falsa Pœnitentia, citatur à[l] Catech. Trident. pro Auriculari confessione: ab[m] *Alano*, & alijs, pro Purgatorio. Atque *Alanus*, citari ab eo[n] dicit, *vt mundus intelligat quam inique se gerant aduersary, qui non erubescunt asserere, Augustinum quandoque negasse Purgatorium, quandoque de eo dubitasse.*

l Fol. 320.

m Defens. Purgat. c. 12.

n Ibid.

Ex citatione huius libri sub nomine *Augustini*, mundus intelligere potest impudentiam *Alani*: qui iterum atque iterum obtrudit sub nomine *Augustini*, quem spurium & supposititium esse constat.

Caput 17. refert sententiam Augustini, & ab ea dissentit. Id si non esset, tamen tot vndique sunt argumenta, quæ clamitant hoc opus non esse Augustini, vt abunde sit monuisse lectorem.—— Et tamen totus fere hic liber transcriptus est in decreta, & sententias, vt hinc liqueat, quanto plus fuerit in colligendo studij quam iudicij, inquit[o] Erasmus.

o Cens. in hunc lib.

[p] *Bunderius* (scio) dicit *hanc rationem frigere, neque satis ponderis habere, ad probandum librum esse supposititium*. At secus visum est Theologis *Louaniensibus*, Abbati Trithemio, Bellarmino, Posseuino, & alijs. Nam,

p Compend. Theol. Tit. 18. art. 5.

Non est Augustini vt constat tum ex alijs, tum ex eo quod author cap. 17. referat Augustini sententiam ex homilia 41. homiliarum 50. & ab ea dissentit, inquiunt[q] Louanienses.

q Cens in Append. to. 4.

Ego

Ego in hoc opere non absque consilio omisi quosdam Tractatus qui à plerisque B. Augustino tribuuntur, è quibus est liber de vera & falsa pœnitentia, quoniam cap. 17. Augustinus ipse allegatur, inquit [r] Trithemius.

Liber de vera & falsa pœnitentia non est Augustini; nam præterquam non fit eius mentio in retractationibus, nec in Indiculo, cap. 17. hic author adducit sententiam quandam S. Augustini, & ab ea dissentit, inquit [s] Bellarminus, quem sequitur Posseuinus in Apparat. verbo. Aurelius Augustinus. Angelus Rocca in lib. supra citato, pag. 51: Et Lopez. in Prologo Epitomes sanct. Pat. To. 1.

Quo magis miror quid venerit in mentem *Martino Navarro*, apud [t] quem legimus: *Liber de vera & falsa pœnitentia nonnullis male videtur non esse Augustini; prudentius & moderatius est putare, illam partem, qua citatur Augustinus, fuisse notatiunculam alicuius viri docti prius in margine adscriptam, & deinde contextui à librariis insertam: quam ob eam negare Augustini esse librum optimum, tot seculis ei tributum.* Nam & Iesuitas insimulare videtur imprudentiæ, & seipsum hæreseos suspectum reddere, quia si [u] *Gretsero* credimus, *Hæ sunt partes hæreticorum: si quo loco alicuius authoris se premi vident, dicere, locum illum esse assutum, ex margine libri in contextum irrepsisse.*

Augustinus de salutaribus documentis, citatur à [x] *Garetio*, pro reali præsentia: Et à [y] *Tallepied*, pro Auriculari confessione.

Apparet hominem fuisse pium, qui scripsit hunc libellum, sed absque literis; nam sermo nec purus est, nec cohæret alicubi. Augustino tribuere, summæ est impudentiæ, inquit [a] Erasmus.

Liber qui inscriptus est, de salutaribus documentis, neque est Augustini, neque eo dignus, inquit [b] Lensæus.

Liber de salutaribus documentis non videtur esse S. Augustini, tum quia eius non facit mentionem Possidius in Indiculo, tum quia stylus humilior est, & oratio ipsa magis ieiuna, quam soleat S. Augustini, inquit [c] Bellarminus.

Eodem sunt iudicio Theologi Louanienses Censura in To 4. Augustini: Posseuinus in Apparat. Aurelius Augustinus. Et Angelus Rocca lib. supra citato.

r De script. Eccles.

s Lib. de Eccles. scrip. ad an. 420.

t To. 1. commēt. in dist. 5. de Pœnitentia.

u Lib. 2. c. 6. de iure & more prohibendi lib. malos.

x Vniuers. & Cathol. Eccles. confes.

y Colat. 4. doctrum.

a Cens. in hunc lib.

b De Purgat. c. 12.

c Lib. de script. Eccles.

Aug-

Augustinus de continentia, citatur ab [d] *Anglo-Rhem.* & [e] *Maldonato*, vt probent: continentiam dari à Deo omnibus eam petentibus. Citatur à [f] *Bellarmino*, vt probet, Concupiscentiam non esse proprie peccatum.

Augustini non esse phrasis arguit. Mihi videtur Hugonis Victorini, inquit [g] Erasmus, A nonnullis creditur Hugonis Victorini, inquit [h] Angelus Rocca.

Augustinus de Patientia, citatur à [i] *Parsonio*, vt probet: Martyrium prodesse hæretico ad tolerabiliorem damnationem; Et à [k] *Coloniensibus*, vt probent: Opera infidelium non esse peccata.

Augustini non esse phrasis arguit, inquit [l] Erasmus, *Aliqui appropriant Cypriano, ex ignorantia tamen, quia multum in stylo à Cypriani libro differt*, ait [m] Angelus Rocca.

Concio ad Catechumenos To. 6. citatur à [n] *Turriano*, vt probet: Ecclesiam non posse errare.

Concio ad Catechumenos, Augustini non esse videtur Iohanni à Louanio, inquit [o] Posseuinus. Et quidem, *Hic tractatus idem est cum ser. 4. de tempore in editione Veneta anni* 1603.

Augustinus de altercatione Ecclesiæ & Synagogæ, citatur à [p] *Turriano*, pro virtute crucis.

Hic liber citatur à *Garetio, de veritate corporis Christi in sacramento*, fol. 186. *inter authores ignotos.*

Non sapit Augustini phrasin, nec ab aliquo bono authore testimonium habet, inquiunt [q] Louanienses.

Nihil habet phraseos Augustinianæ. Videtur Aulicus, aut Iureconsultus quisquam fuisse, inquit [r] Erasmus.

Liber de Altercatione Ecclesiæ & Synagogæ non videtur Augustini, cum nec sit in Retractationibus, nec in Indiculo, nec ab vllo bono authore testimonium habeat, neque phrasin S. Augustini sapiat, inquit [s] Bellarminus.

Augustinus contra Fœlicianum Arianum, citatur à [t] *Bristoo*, pro Limbo Patrum.

Non est probabile hunc Dialogum esse Augustini, &c. eruditus aliquis exercendi ingenij gratia finxit, inquit [u] Erasmus.

Augustinus de Epicureis & Stoicis citatur à [x] Canisio, pro meritis operum. *Tractatus non omnino malus, sed aut nihil aut quam minimum habens Augustini*, inquit [y] Erasmus.

d Annot. in 1. Cor. 7.
e Comment. in Math. 19. 11.
f De Amiss. gratiæ, l. 5. c. 8.
g Cens. in hunc lib.
h Epit. Bibl. p. 41.
i Conuers. Ang. part. 3. p. 13.
k Dial. 2.
l Cens. in hunc lib.
m Lib. supra. citato.
n Confes. Augustini l. 1. c. 6. sect. 12.
o Apparat. verbo. Aurelius Augustinus.
p Confes. Augustini l. 4. c. 9.
q Cens. in to. 9.
r Cens. in hunc lib.
s Lib. de script. Eccl. ad an. 420
t Replica ad Fulconem part. 2. c. 9.
u Cens. in hunc lib.
x Catech. de fructu Iustif. c. 20.
y Cens. in hunc lib.

Vide Possevinum in Apparatu, Augustinus.

Augustini liber qui inscribitur *Hypognosticon*, citatur à [y] *Bishopo*, pro meritis operum: à [a] *Stapletono*, pro libero arbitrio: à [b] *Bellarmino*, pro exufflatione in baptismo.

Hic liber reijcitur à *Louaniensibus* in *Appendicem* To. 7. quia iudicarunt esse incerti authoris. Non esse Augustini censet [c] *Erasmus*, quia *cum sit iusti voluminis, non enumeratur in Retractationibus, & quia titulus est insolens ὑπογνωστικῶν, quasi dicas Subnotationum, neque enim solet ille titulos Græcos indere suis libris.*

y Contra Perkinsum fol. 68.
a Triplicat. p. 256.
b Lib. 1. de bapt. c. 25.
c Censura in hunc lib.

Erasmo consentiunt alij ex Pontificijs. Nam non censetur Augustini, qui titulos Græcos suis libris indere non solet, nec stylus per omnia congruit, &c. inquit [d] Angelus Rocca.

d Lib. supra citato.

Libri qui inscribuntur Hypognosticon, phrasin non habent Augustini, neque à Possidio, vel Beda, vel alio vetere citantur sub nomine Augustini, inquit [e] Bellarminus.

e Lib de script. Eccles.

Certè Hypognosticon, non est Augustini, sed alterius, eiusdemque Pelagiani, inquit *Andreas du Valij* Doctor Sorbonicus, Notis in lib. Ecclesiæ Lugdunensis, quæ habentur in To. 2. Auctuarij ad edit. 3. Bibl. vet. Patrum, vbi plura reperiet Lector, præsertim pag. 1150. & 1194. & 1297.

Augustinus contra Fulgentium Donatistam citatur à [f] *Fitzimon* contra *Riderum*, vt probet: Impios comedere corpus Christi.

f Contra Riderum p. 205.

Hic liber incerti authoris est, inquiunt [g] Louanienses. Atque sane, eius mentio non habetur in Retractationibus, neque in Indiculo, teste [h] Bellarmino.

g Cens. To. 7.
h Lib. de script. Eccles.

Augustinus de Prædestinatione & gratia, citatur à [i] Torrent[...], pro libero arbitrio.

i Confess. Augustin l. 2. c. 3.

Hic liber reijcitur à *Louaniensibus* in *Appendicem* partis posterioris To. 7. & dicitur, esse suspecti authoris.

Liber de Prædestinatione & gratia non videtur esse Augustini. Nam discrepat à phrasi, & à doctrina Augustini: siquidē cap. 16. dicit hic author, hominem potuisse iustè à Deo damnari, etiamsi non peccasset: contrarium docet S. Augustinus in Epistola 105. & 106. & lib. 2. de peccat. merit. & remiss. cap. 16. & alibi. Deinde nulla erat ratio cur hunc librum scriberet, qui tam copiosè

 scripserat

scripserat de Prædestinatione sanctorum. Denique liber hic, neque à Possidio, neque à Beda, neque ab alio veteri, testimonium habet, inquit [k] Bellarminus.

k Lib. de script. Eccles.

Qui volet plura, Possevinum consulat in Apparat. Augustinus:& Bellar.lib.2.cap.14.de gratia & libero arbitrio.

Augustini Meditat.lib. citatur à [l] *Salmerone* pro Inuocatione sanctorum in genere: ab [m] *Anglo-sacrificulis* pro Inuocatione Virginis Mariæ, in specie: à [n] *Coccio*, quo probet: sanctos absentia cognoscere, & vota nostra percipere.

l Comment.in 1.Tim.2.disput 7.
m Petitione ad Regem.p.26.
n To.1.l.5. de sanctis, Art.8.

Hic liber filius est populi. Caretius de veritate corporis Christi, citat *inter Authores ignotos*.

[o] Lovanienses dicunt *Authorem huius libri vel fuisse Augustinum, vel qui eius libros non indiligenter legit. Augustinum fuisse authorem nec asseuerare, nec inficiari*, audet [p] Erasmus. Nec *Bellarminus* quidem. Nam hic vnus est ex ijs libris To. 9. Augustini, de quibus [q] Bellarminus profitetur se, *nihil certi habere*. Videtur tamen non esse Augustini: Quia cap. 26. habetur hymnus Rithmicus de gaudijs Paradisi, in hæc verba.

o Cens in Append.To.9.
p Cens.in hunc lib.
q De script. Eccles.obseruat.3. in To.9.Aug.

Ad perennis vitæ fontem mens sitiuit arida,
Claustra carnis, præsto frangi, clausa quærit anima,
Gliscit, ambit, eluctatur, exul frui patria, &c.

Nam hoc genus Rithmi Scholasticorum potius, quam antiquorum patrum, inuentum existimandum est. Quod ex [r] *Sixto Senensi* potest colligi, cuius verba hæc sunt. *Scholastici cum desiderarent homines sui seculi Rithmis deditos ad studia sacrarum literarum allicere, arrepta hinc occasione, excogitauerunt & ipsi nouam metricæ artis rationem, quæ ab omnibus eruditis contemnebatur, & prorsus explodebatur, tanquam inepta, superstitiosa, & risu digna.*

r Bibl.lib.3.

Augustini Manuale, citatur ab [s] *Hardingo*, pro Missæ sacrificio. Et à [t] *Gretsero*, vt probet: militem illum qui latus Christi lancea aperuit, fuisse *Longinum*.

s Replica pro Missa p. 121.
t De cruce l. 1. c. 33.

Hic liber vnus est ex ijs, de quibus [u] *Bellarminus* ait, *se nihil certi habere*. Verùm *Theologi Lovanienses* reiecerunt in *Appendicem* To. 9. *in qua continentur ea, quæ constat non esse Augustini*. Et hanc de eo censuram tulit [p] Erasmus.

u Loco proxime citato.
p Cens in hunc lib.

Hic liber consarcinatus est ex libris Meditationum & Soliloquiorum,

loquiorum, per quempiam nec eruditione, nec eloquentia praeditum, proinde non video cur admodum lectu dignus videatur: cap. 26. ponit in potestate hominis; vt promereatur regnum cœlorum, quam sententiam vbique detestatur Augustinus.

Augustini liber Soliloquiorum, citatur ab [q] *Anglo-Duacensibus*, pro Inuocatione sanctorum. [q] Annot. in Gen. 48. 15.

Hic liber vnus est ex ijs, de quibus [r] *Bellar.* ait, *se nihil certi habere.* Hic liber reijcitur in *Appendicem* à [s] *Louaniensibus.* [r] Loco citato. [s] To. 9. August.

Augustini Explicatio Apoc. citatur à [t] *Turriano*, vt probet: Eliam temporibus Antichristi prædicaturum: ab [u] *Anglo-Duacensibus*, vt probent: Eliam in viuis esse. [t] Confess. Augustin. l. 4. c. 10. [u] Annot. in vet. Testam. p. 761.

Hæc Explicatio non videtur Augustini, inquit [x] Erasmus. Hæc Explicatio reijcitur in *Appendicem* à *Louaniensibus. Liber Explicationis Apocalypsis manifeste suppositititius est, quoniam exponit cap. 21. de statu præsentis Ecclesiæ, quod impudentiæ nimiæ esse dicit S. Augustinus lib. 20. de ciuitate Dei cap.* 12. inquit *Bellarminus*, tum lib. 3. de cultu sanctorum cap. 4. tum lib. de script. Eccles. ad An. 420. obseruat. 2. in 9. To. Augustini. [x] Cens. in hunc lib.

Augustinus de Triplici habitaculo, citatur à [y] *Kellisono*, vt probet: sanctos cognoscere cogitationes nostras. [y] Lib. 3. c. 12. Nouæ Religionis.

Hic est vnus ex ijs, de quibus [z] *Bellarminus* ait, *se nihil certi habere.* Hunc *incerti authoris* esse, fatentur [a] Louanienses. Pium quempiam at ociosum consarcinasse hunc librum, putat [b] Erasmus. *A nonnullis S. Bernardo ascribitur*, teste Angelo [c] Rocca. [z] Supra. [a] Cens. in Append. To 9. [b] Cens. in hunc lib. [c] Lib citato.

Augustini Scala Paradisi, citatur à [d] Turriano, pro libero arbitrio. [d] Confess. Augustin. l. 2. c. 3.

Hic est vnus ex ijs de quibus *Bellarminus* ait, *se nihil certi habere.* Attamen Erasmus, & Louanienses certo statuerunt non esse Augustini, sic enim de eo [e] scripserunt. *Hoc Opusculum fertur inter scripta D. Bernardi, quanquam nec illius videtur esse, tantum abest vt sit Augustini: neque enim vnquam Augustinus laborauit manibus, quod Monachorum est, qui tum fuerant Laici.* [e] Censuris in To. 9.

Augustinus de Cataclysmo citatur à [f] Turriano, pro reali Christi in sacramento præsentia. [f] Confess. Augustin. l. 3. c. 6.

De hoc, *nihil certi habet Bellarminus.* Verùm [g] Erasmus [g] Cens. in hunc lib.

 ait,

h De veritate corp. Christi.

ait, *nihil habere Augustini*, &c, [h] Garetius citat inter *authores ignotos*.

i Confess. August. l. 3. c. 4.

Augustinus de vita Christiana, citatur à [i] Torrensi, vt probet: fideles in baptismo visibili chrismate inungendos esse.

De hoc, *nihil certi habet Bellarminus*. Verum *Louanienses* reiecerunt in *Appendicem* To. 9. Atque *hunc librum admonere non esse S. Augustini, non minus superuacaneum est, quam si quis admoneat Bubalum non esse equum*, inquit Erasmus, censura in hunc librum.

k Dial. 6.

Augustinus de cognitione veræ vitæ citatur à [k] *Coloniensibus*, pro Inuocatione sanctorum.

Non est opus vt admoneam hoc opus non esse Augustini, stylum magis refert Iouinianum quempiam, vel febricitantem potius. Nam cap. 6. dicit Angelos omnia scire, & præscire. Apparet esse progymnasma Monachi tyronis Theologiæ, inquit [l] Erasmus.

l Cens. in hunc lib.

m Cens. To. 9.

Hoc opus Augustini non esse, stylum, & alia quædam manifestare, dicunt [m] Louanienses. De hoc, *nihil certi habet Bellarminus*.

n Promptuar. Cathol. part. 2.
o Ibid.

Augustinus de Assumptione citatur à [n] *Stapletono*, pro Assumptione Virginis Mariæ. Atque *breuis & elegans* [o] *dicitur tractatus, licet Censor Erasmus sine vllo prorsus argumento aliter sentiat.*

p Cens. in hunc lib.

Sentit reuera aliter *Erasmus*. Nam [p] dicit *hunc Tractatum ne pilum quidem habere Augustini*. At non est solus in hac sententia. Nam, *non est Augustini*, inquiunt [q] Louanienses. *Liber est inter opera Augustini To. 9 de Assumptione B. Mariæ, sed non reputo esse Augustini*, inquit [r] Ioh. Hessels. De hoc, *nihil certi habet Bellarminus*.

q Cens. To. 9.

r Notis in Vsuardi Martyrolog c. 8.
f Lib. 2. c. 5.

Augustinus de Obedientia & humilitate, citatur à [f] *Sedulio* in Apologia pro libro Conformitatum, pro voto obedientiæ.

De hoc libro, *nihil certi habet Bellarminus*. Sed, *Non est Augustini*, inquiunt [t] Louanienses. Et, *Hic sermo ne pilum quidem habet docti hominis, nedum Augustini*, inquit [u] Erasmus.

t Loco citato.
u Cens. in hunc lib.
x Confess. August. l. 4. c. 2.

Augustinus de diligendo Deo, citatur à [x] *Turriano*, vt probet: Angelos

Angelos offerre preces nostras Deo.

De hoc libro, *nihil certi habet Bellarminus*, verum *phrasin multum discrepare ab Augustiniana*, & Erasmus, & Louanienses [y] scribunt. y Censuris.

Augustinus de laudibus charitatis, citatur à [z] *Lombardo*, vt probet: charitatem esse causam fidei. z Lib 3.sent. dist.23.

Non est Augustini, inquit [a] Erasmus. De hoc, nihil certi habet Bellarminus. a Cens in hunc lib.

Augustinus de visitatione infirmorum, citatur à [b] *Turriano*, pro cruce: ab [c] *Alano* pro Auriculari confessione: & vt diligentius attendamus, sic inscribit, *Sanctus ille Orthodoxæ fidei doctor Augustinus.* b Confes. August.l.4.c.9. c De confes. c.vlt.

Licet Bellarminus in libro de script. Eccles. nouiter impresso, dicat, de hoc libro se *nihil certi habere*: tamen lib. de extrema vnctione, cap.4. fatebatur, *videri falsò tribui Augustino*: nec mirum, cum in his libris, viz. lib.2. cap.3. *Imaginum cultus* probatur, qui in [d] genuinis Augustini operibus reprobatur. d De Moribus Eccles. cathol. c.34.

[e] Erasmus asserit, *Authorem fuisse loquuteleium, nec doctum, nec disertum*, & stomachatur in eos, tanquam nihil *vel frontis, vel mentis habentes, qui talia scripta nobis obtruserunt nomine Augustini.* Ipsi [f] Louanienses, *non esse Augustini*, aiunt. e Cens.in hunc lib. f Cens.to.9.

Augustinus de Rectitudine Catholicæ conuersationis, citatur in *Censura* [g] *Colon.* pro inuocatione sanctorum: A *Rhemensibus*, pro extrema vnctione. g Dial.6.

Reijcitur in *Appendicem* To.9. à *Louaniensibus*, cum hac censura. *Non est Augustini*, &, *Non est Augustini*, ait [h] Erasmus. De hoc, *nihil certi habet Bellarminus.* *Augustinus de Antichristo*, citatur à [i] *Coccio*, vt probet, Antichristum nasciturum ex Tribu Dan, &c. & à [k] *Turriano*, vt probet: Antichristum vnum aliquem particularem hominem futurum. h Cens. in hunc lib. i To.2.l.10.de 4.nouissimis: art.3. k Confes. August.l.4.c.10.

Tractatus iste excusus est etiam titulo Rabani Archiep. Moguntini, eiusque esse agnoscit Robertus Tuitiensis, à quo allegatur in 8.cap. Apoc, inquiunt [l] Louanienses. l Cens.to.9.

Opusculum de Antichristo quod habetur sub nomine Augustini in fine To.9. probabile est esse Rabani, certe Augustini esse non potest, inquit Bellarminus, de Ro.Pont.lib.3. cap.12. & [m] alibi. m De script. Eccles.ad an.420.

libi. *Liber de Antichristo manifeste suppostitius est, nam mentionem facit imperij translati à Græcis ad Francos: quod contigit 400 annis post Augustini tempora*, inquit idem.

n Confes. August. l. 3. c. 9. *Augustinus de vtilitate Pœnitentiæ*, citatur à [n] *Turriano*, pro satisfactione.

o Cens. in hunc lib. *Plurimum discrepat ab Augustino*, inquit[o] Erasmus. A Garetio, de corpore Christi, citatur *inter ignotos authores*: De hoc, *Bellarminus nihil certi habet*. Est idem cum ser. 27. homiliarum quinquaginta.

p Cap. 2. *Augustini præfatio in Ioh.* citatur à [p] *Greg. de Valentia*, lib. de indissolubili vinculo Matrimonij, vt probet: Christum vocasse Ioh. Euangelistam ad perpetuam professionem castitatis.

Theologi Louanienses, in Cens. To. 9. aiunt: *Præfationem in Euangelium Ioh. esse incerti authoris*. Et castigationibus & varijs Lection. ad To. 9. *Præfatio* (inquiunt) *quæ huic expositioni* (viz. in Ioh.) *in prioribus editionibus præmittebatur, nec Augustini est, nec in vllo erat manuscripto codice. Res ipsa clamitat non esse Augustini*, inquit [q] Erasmus.

q In fronte præfat.

r De Euch. lib. 3. c. 10. *Augustinus de verbis Domini, ser.* 28. citatur à [r] Bellarmino, & alijs, pro Transubstantiatione.

Ex homilijs de verbis Domini subsequentes non numerantur in Indiculo Possidij, 3. 4. 18. 19. 20. 22. 25. 28. 29. 34. 37. 58. 41. 47 49. 50. 52. 54. 56. 57. 58. *De quibus nihil certi habeo*, inquit [s] Posseuinus.

s Apparat. Augustinus.

t Cens. general. præfix. to. 10 Ser. 3. 14. 19. 20. 28. 52. 57. 58. de verbis Domini, reijciuntur à [t] Louaniensibus in *Appendicem* To. 10. in quam solum illa reijciuntur, quæ certo deprehensa sunt, *Non esse Augustini*. Atque hoc (quod spectat ad ser. 28.) merito eos fecisse apparet, tum ex hoc, quod *Sermo* iste 28. est idem plane cum eo qui reperitur sub nomine *Ambrosij lib.* 5. *de Sacram. cap.* 4. tum ex eo, quod continet doctrinam, quæ cum *Augustini* mente non congruit. Nam in hoc *Sermone*, hæc verba Christi, *panem nostrum quotidianum da nobis hodie*, exponuntur tantum de *Sacramento corporis Christi*: cum in illis operibus quæ certo deprehenduntur esse *Augustini*, exponuntur etiam, *de huius vitæ sufficientia*. Vt in Epistola 121. cap. 11. & in Enchirid. ad Laurent. cap. 115. & lib. 1. loquut.

quut. in Genes. cap. 39.

Augustini ser. 15. de verbis Apostoli, citatur à [u] *Greg. Martino*, vt probet: Deum non posse iustificare hominem sine seipso. Et ser 17. à [x] *Bellarmino*; ab alijs, ser. 32. pro Purgatorio.

[u] Detect. hæret. translat. c. 10. sect. 7.
[x] Lib. 1. de Purgat. c. 6.

Sermonem 15. non esse *Augustini*, videtur ex eo colligi, quod non numeretur in indiculo Possidij. Et quod, *egregium*, dictum dicat, *quasi à grege separatum*. Nam non minus hoc ridiculum, quam *Neptunus*, à *nando*.

Sermonem 32. non esse Augustini, nedum 15. censuit [y] Erasmus. Nam, *A maiusculum, positum in capite horum sermonum, denotare legitimum Augustini partum*, monuit ille: cum tamen in capite horum sermonum, viz. 15. & 32. non habetur *A maiusculum*, affixum. [z] *Bellarminus* ipse non audet affirmare, omnes ser. de verbis Apostoli Augustini esse. sed *omnes, aut fere omnes*.

[y] Cens. in to. 10.
[z] De script. Eccles. ad an. 420.

Augustini hom. 12. ex 15. homilijs, citatur à [a] *Bellarmino*, pro Auriculari confessione. & homil. 16. [b] pro Purgatorio.

[a] Lib. 3. de Pœnitentia c. 9.
[b] Lib. 1. de Purgat. c. 6.

[c] *Erasmus* censet multa inesse homilijs istis, *quæ parum referunt phrasin & eruditionem Augustini*. Itaque hom. 2. 4. 5. 6. 8. 9. 12 15. 16. 20. 21. 22. 26. 27. 32. 33. 35. 37. 39. 41. 44. 46. 47. 48. non affixit *A maiusculum*. Atque idem ex parte sensisse Louanienses constat. Nam in editione Louaniensi, homiliæ 6. 8. 12. 16. 17. 19. 21. 26. 33. 35. 37. 39. 41. 47. 49. non habent nomen *Augustini* præfixum.

[c] Cens. to. 10.

In indiculo Possidij solum reperiuntur homiliæ sequentes 1. 10. 11. 28. 34. 35. & 50. *de reliquis ambiguum est*, inquit [d] Posseuinus.

[d] Loco citato.

Augustini ser. 2. *de tempore*, citatur à *Bellarmino*, [e] pro reali præsentia. ser. 55. [f] pro horis canonicis. ser. 60. & 62. vt probet [g] Ieiunium esse vtile ad satisfaciendum Deo: ser. 124. & 142. pro [h] Primatu Petri, ser. 226. citatur ab [i] *Anglo-Duacensibus*, vt probent, librum Tobiæ canonicam esse Scripturam. Ser. 228. & 229. à [k] *Serario*, vt probet, librum Iudith esse canonicam Scripturam. Ser. 244. citatur à Sonnio art. 3. pro inuocatione sanctorum, &c.

[e] De Euch. l. 2. c. 24.
[f] Lib. 1. c. 13. de bonis operibus in partic.
[g] Lib. 2. c. 11. de bonis operibus.
[h] Lib. 1 de Ro. Pont. c. 25. Apolog. ad Regem Britan.
[i] Annot. in lib. Tobiæ.
[k] Prolegom. 4. in Iudith.

Sermones isti *de tempore* non sunt scripti ab *Augustino*, testibus

testibus *Erasmo* & *Martino Lypsio.* Sic enim illi: *Ad caput sermonis, A maiuscula litera posita verum ac genuinum partum denotat.* At nullus horum habet literam A affixam; nullus ergo horum est genuinus *Augustini* partus. Neque hi solum spurij sunt iudicio Erasmi, & Lypsij, sed & alij multi, ad numerum pene *centum & octuaginta sermonum.* Nam; *ad caput sermonum* desideratur A in omnibus, præterquam in istis, 3. 20. 40. 45. 49. 50. 74. 94. 96. 109. 110. 113. 119. 136. 139. 140. 141. 143. 145. 146. 148. 151. 152. 155. 158. 160. 164. 174. 175. 186. 187. 196. 200. 205. 212. 220. 234. 235. 236. 237. 245. 254. 256. *Louanienses Theologi reijciunt sermones* 48. *vt suppositios, viz. sermonem* 9. 10. 11. 15. 18. 28. 33. 37. 38. 43. 47. 48. 51. 59. 63. 68. 77. 97. 99. 114. 115. 117. 118. 120. 121. 125. 128. 130. 132. 136. 137. 138. 156. 159. 161. 169. 176. 181. 183. 187. 207. 211. 224. 226. 228. 229. 241. & 242. & reliquos omnes exceptis quadraginta septem, suspectæ fidei esse dicunt, nam solum his nomen Augustini additum est, viz. 20. 23. 25. 26. 27. 30. 31. 32. 39. 40. 45. 46. 49. 50. 52. 72. 74. 94. 109. 110. 119. 139. 140. 141. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 151. 155. 160. 164. 186. 205. 212. 214. 220. 234. 235. 236. 237. 245. 254. & 256. Reliqui ergo quibus nomen Augustini non additur *dubiæ sunt authoritatis.* Sic enim illi, *reliquos aut non satis discussos, aut ex iudicio quorundam eruditorum dubiæ authoritatis, inter B. Augusti. sermones reliquimus, non tamen addito eius nomine.* Sunt ergo inter sermones de tempore, 145. authoritatis dubiæ, etiam iudicio Pontificiorum: & 48. planè suppostitij, quod manifestius apparet ex specialibus censuris *Scholæ Louaniensis. Sermo* 9, *continet plerasque sententias ex homilijs D. Bernardi in Euangelium, Missus est. Sermo* 11, *tribuitur Maximo Episcopo in descriptis codicibus, & in lectionibus vigiliæ Epiphan. sermo.* 15, *tribuitur Seueriano in libris quibusdam descriptis, in alijs Fulgentio. Sermo* 18, *est hominis ineruditi. Sermo* 33, *Leonis Papæ* 8. *Sermo* 37, *in descriptis libris & impressis D. Maximo tribuitur.* 48, *conflatus est ex* 8. *&* 9. *de verbis Domini, ex Hilario in Matheum, & Ambrosio in* 10. *Lucæ.* 63, *est Leonis, & sub eius nomine imprimitur Louanij anno* 1577. 68, *nonnullis videtur ex Ambrosij scriptis*

ſcriptis hauſtus. 77, *eſt inter Ambroſianos,* 37. 117, *ex Ambroſio in Lucam carptim deſumptus eſt.* 118, *in manuſcriptis & impreſſis eſt D. Maximi.* 120, *multum diſcrepat à dictione D. Auguſtini, quidam Euſebio inſcribunt.* 125, *prope idem cum Damaſi Papæ Symbolo in Tomo* 4. *Hieronymi.* 128, *in manuſcriptis & impreſſis eſt D. Maximi.* 130, *in manuſcriptis libris & impreſſis adſcribitur Chryſoſtomo.* 136, *eſt inter ſermones Euſebio inſcriptos.* 137, *ex Euangeliorum homilia Gregorij* 22, *& aliunde congeſtus eſt.* 138, *eſt inter Euſebianos.* 156, *eſt inter Euſebianos.* 181, *vtitur verbis Gregorij ex Moralibus, & plura habet vnde conſtat non eſſe Auguſtini.* 191, *eſt idem prorſus cum explanatio. Symboli ad Damaſum, quæ habetur Tom.* 9. *Hieronymi.* 226, *ex Ambroſio hauſtus eſt.* 228, *eundem refert authorem quem præcedens.* 229, *non diſcrepat à præcedentibus,* 241, *Lipſius dubitat an ſit phraſis Seueriani.* Hos ſermones ſic perſtrinxerunt Theologi *Louanienſes*, & multo plures non minus vere perſtrinxiſſent, nominatim vero *ſermonem* 103, qui verbatim deſumitur ex *Origine hom.* 13, *in caput.* 22, *Numeri*: Sermonem 244, qui tanta ſpurcitie & ſtultitia refertus eſt, vt nemini niſi planè inſanienti videri poteſt Auguſtini, ſic enim in illo ſermone legimus, *Velim ſcire fratres, ille qui vxore ſua incontinenter vtitur, Si quoties eum luxuria victum agnouit, toties ſuum agrum arauerit, vel ſeruerit, qualem meſſem colligere poteſt?* Paulò poſt admonet mulieres, *vt quando maritos accipiunt, per triginta dies in Eccleſiam intrare non præſumant, quod etiam viri conſimiliter obſeruare deberent*, concludens tandem, *Qui in die Dominica, aut alia qualibet ſolennitate ſe continere noluerit, qui hinc concepti fuerint, aut Leproſi, aut Epileptici, aut etiam fortè dæmoniaci naſcentur.*

Sermo 1. in vigilia Pentecoſtes, qui eſt 181. *de Tempore apud Auguſtinum, eſt imperiti cuiuſdam hominis ſermo.* Molanus de Picturis cap. 16. impreſ. Louan 1670.

Auguſtini ſer. 1. *de ſanctis*, citatur à [l] *Rhemenſibus*, & alijs, pro Inuocatione ſanctorum. Atque tam aperte pro Pontificijs facere videtur, vt [m] Aloyſius Lypomanus Ironice roget, *Quid hîc dices hæretice? Commendemus nos (ait Auguſtinus) orationibus S. Stephani, &c.*

[l] Annot. in Act. 7. ad v. 60. in marg.

[m] Epit. de vit. ſanct. part. 1.

Hic ſermo neque habet *A* affixum in editione Eraſmi,

neque *nomen Augustini* in editione Louaniensi. *Quæda M. S. Fulgentio tribuunt*, aiunt Louanienses.

Augustini ser 13. *de sanctis*, qui est 2. *de Vincentio*, citatur à [n] *Bellarmino*, pro Reliquijs.

n De Reliquijs c. 3.

o Lib. 2. c. 5. 2.

[o] Durantus de Ritibus Ecclesiæ citat hunc sermonem sub nomine *Leonis*, & sane sub eius nomine excusus est inter opera Louanij 1577. cum hac nota in margine, *D. Augustino falso adscriptus sermo.*

Augustini ser. 15. *de sanctis*, qui est *primus de Cathedra S. Petri*, legitur in Breuiario Romanæ Ecclesiæ Feb. 22. & citatur à [p] *Rhemensibus*, & alijs, vt probent: Petrum esse petram, & fundamentum Ecclesiæ.

p Annot in Math. 16.

[q] Baronius dicit hunc ser. *nihil habere, quod Augustini esse impediat, sed multa quæ persuadeant*: Attamen in editione Erasmi, *A* in capite desideratur: & Louanienses in *Appendicem* reiecerunt, vt certo deprehensum, non esse *Augustini.*

q Not. in Martyrolog Rom. Iunij 18.

Augustini de sanctis ser. 16. qui est *secundus in festo Cathedræ S. Petri*, citatur à [r] *Turriano*, vt probet: Petrum esse fundamentum Ecclesiæ.

r Confess. Augustin. l. 1. c. 9.

Hic sermo idem est per omnia cum *ser.* 47. *in Ambrosio*, & cum *ser.* 35. in *Maximo.*

Ser. 18. qui est *secundus in festo Annuntiationis*, citatur à [s] *Rhemensibus*, & alijs, pro Inuocatione sanctorum. Atque de eo Pontificij [t] prędicant, quod *omnium manifestissime sanctorum inuocationem comprobat; quod in illo multo plura tribuuntur Virgini Mariæ, quam Catholici tribuere auderent, si non essent tanti viri authoritate animati.*

s Annot. in Act. 1. 14.

t Ioh. à Dauentria in Exegesi. fol 223.

Erasmus, Louanienses, [u] *Baronius*, monent hunc sermonem à quibusdam tribui *Fulgentio*. Et quidem [x] *Rhemenses* dubij sunt, (quod ex modo citationis patet,) num August. vel potius Fulgentij sit. Verũ neutrius esse ex titulo constat. Nam habetur *in festo Annuntiationis Virginis Mariæ*, vt ex *titulo* patet. Atqui temporibus Augustini & Fulgentij, nullum fuit *festum de Annuntiatione Virginis Mariæ*, nec per multa secula post. Nam Conc. Moguntinum celebratum Anno 813. *festa* enumerans, nullam facit mentionem *Annuntiationis Virginis Mariæ*, imo nec [y] Lugdunense, quod

u Not. in Mart. Ro. Marty 25.

x Annot. in Act. 1.

y Apud Gratian. de consecrat. dist. 3. pronuntiandum.

quod celebratum fuit circa Annum 1271.

Ser. 19. qui est ser. 3. de Annuntiatione, citatur ab [z] *Andradio*, pro Inuocatione sanctorum, & à [a] *Costero*, pro vsu crucis. z Defens. fid. Trid. a Enchirid. c. 13

Hic sermo non valet, nec congruit huic diei, inquit [b] Erasmus. *Non est Augustini, nec conuenit diei*, inquiunt *Louanienses*, qui in *Appendicem* reiecerunt, nec immerito. Nam & modus dicendi horridior est quam Augustini, *potentia imminorata, minorare, immitescunt, scrupulosius disputare, crux totum mundum sua Malaxatione est complexata*, & multa eius generis, habentur ad verbum in *ser.* 181. *de Tempore*, quem *imperiti cuiusdam hominis* esse, monuit [c] Molanus. b Censi. in To. 10. c Vide supra p. 185.

Augustini ser. 25, *qui primus est de Petro & Paulo*, citatur à [d] *Bellarmino*, pro Religioso cultu sanctorum. d De sanct. beatit. l. 1. c. 13.

Si *Erasmo*, & *Louaniensibus* credamus; sermo hic dubius est, si non spurius. Nam in editione *Erasmi, A*, desideratur in capite: & in editione Louaniensi, *nomen Augustini*.

Augustini ser. 26, *qui est secundus de Petro & Paulo*, citatur à [e] *Rhemensibus*, vt probent: Christum constituisse Petrum Ecclesiæ fundamentum. e Annot. in Math. 16.

Est *sermo* 68. *inter Ambrosianos*, & reijcitur in *Appendicem* à *Louaniensibus*. *Gregorius de Valentia*, in [f] Analysi fidei, citat sub nomine *Ambrosij*. Imo ipsi [g] *Rhemenses*, ad augendum numerum testimoniorum, vno & eodem loco, citant sub nomine *Ambrosij*, & *Augustini*, cum neutrius tamen sit, teste *Molano*. Nam *de authore huius sermonis non satis constat, secundum verisimiliorem sententiam, nec Ambrosij est, nec Augustini, quamuis in vtriusque operibus habeatur*, inquit [h] ille. Cuius censurę æquitas ex eo patet, quod in hoc legamus: *Petrum & Paulum nobis salutem effusione sanguinis sui peperisse, & sacratam hostiam pro nostra propitiatione Domino se obtulisse*. Nam hoc aperte blasphemum est, ac idcirco, nec ab *Ambrosio*, nec ab *Augustino* profectum. f Lib. 7. g Annot. in Math. 16. 18. h De Picturis c. 38.

Sermo 27. *de sanctis*, qui est *ser.* 3. *in festo Apostolorum Petri & Pauli*, citatur à [i] *Turriano*, vt probet: Petrum Romæ Episcopalem Cathedram tenuisse. i Confess. Augustin. l. 1. c. 9.

Hic sermo, est sermo 66. inter sermones *Ambrosij*.

Ser. 28. qui est 4. *de Petro & Paulo*, citatur à *Pighio* con-

trouersia 13. pro Inuocatione sanctorum. Et, à [k] *Coccio*, vt probet: Librum Tobiæ esse Canonicum. Atque *nota pondus testimonij*, inquit Pighius. *Hic sermo sine controuersia est Augustini*, inquit Ioannes à [l] Dauentria.

k To.1.l.6.de sacris script. Art.13.

l Exegesis p. 221.

Non esse *Augustini* putarunt *Louanienses*, & *Erasmus*. Nam in *Erasmi* editione desideratur *A* ad caput sermonis: in Louaniensi, *nomen Augustini*.

m Apol.ad Britanniæ regem c.8.

Ser. 29. qui est 5. *de Petro & Paulo*, citatur à [m] *Bellarmino*, vt S. Petrum colendum esse doceat: Imo, Catenas & vincula.

Ad caput huius sermonis desideratur *A* in *Erasmi* editione, in *Louaniensi*, *nomen Augustini*. Idque merito. Nam & charact er *Augustini* abest, & nec dum erant, viuo Augustino, reperta Petri Vincula. *Innotuerunt enim mundo circiter annum* 439. vt testatur [n] Baronius

n Annal.To.5. ad An.439.nu.5

o Lib.3 c.27.

Sermo 30. qui est 1, *de Laurentio*, citatur à [o] *Lindano* in Panoplia, pro Inuocatione sanctorum.

Hic sermo idem est cum ser. 71. inter *Ambrosianos*. Et reperitur etiam in *Maximo*, inter Homilias hyemales & æstiuales de sanctis, sub cuius nomine citatur à *Leonardo de Utino* ser. 45. de sanctis. *Erasmus*, & *Louaniensus*, *non esse Augustini*, aiunt.

p Dial.6.

Ser. 35, qui est *de Assumptione* 2. citatur à [p] *Colon.* pro Inuocatione sanctorum.

Hic sermo *non est Augustini. In eo enim allegatur cap.* 69. *Isiodori de vita & obitu sanctorum; sed fortasse Fulberti Carnotensis Episcopi, cui in quibusdam exemplaribus tribuitur*, inquit [q] Molanus.

q In Vsuardi Martyrolog. August.15.

r Promptuar. Cathol. part.1.

Ser. 35. *non est vere Augustini, quod inde apparet, quia citat Isiodorum Gregorio magno aqualem*, inquit [r] Stapletonus.

Author 35. *sermonis de sanctis, hactenus Augustini nomine latuit, sed falsò; cum enim citatur ab eo Isiodorus, alium ab Augustino authorem esse certum est*, inquit [s] Baronius.

s Annal To.1. ad An 48.nu.17

Ser. 41. qui est *ser.* 4. *de Commemoratione Animarum*, citatur à [t] *Roffensi*, & [*] *Alano*, pro Purgatorio: Et, à *Louaniensibus* inscribitur, *de igne Purgatorio*. Hic sermo idem est cũ *Hom.* 1. *de Eleemosyna, qua Cæsario Arelatensi* adscribitur.

t Art.37. adu. Lutherum.

* De Purg. c.8.

In

In editione *Erasmi*, non habet *A* affixum, nec in *Louaniensi*, *nomen Augustini* additum. Præterea hic sermo habebatur *in die Commemorationis animarum*. Atqui dies Commemorationis Animarum institutus est ab *Odilone Clunensi Abbate*, circa an. Domini 1000. teste Polydoro Virgilio de Inuentoribus rerum lib. 6. cap. 9.

Augustini ser. 47. citatur à [u] *Canisio*, pro cultu Sanctorum. [u] Catechis. de Reliquijs sanc. q 8.

Hic sermo tribuitur Leoni, aiunt Louanienses: & id quidem verum est, vt videre licet in operibus Leonis excusis Louanij, an. 1577. In editione *Erasmi*, non habet *A* affixum.

Augustinus ad fratres in Eremo, citatur à [x] *Bunderio*, in Compendio Theol. pro Auriculari confessione: à [y] *Turriano*, pro cœlibatu sacerdotum: à [z] *Roffensi*, & alijs, pro Purgatorio. [x] Tit. 15 art. 4. [y] Confes. August. l. 4. c. 7. [z] Art. 37. cont. Lutherum.

Sermones ad fratres in Eremo videntur magna ex parte conficti, inquit [a] Bellarminus. *Inter sermones ad fratres in Eremo, multi sunt leues, & fabulosi, vt est sermo* 24, *in quo narratur S. Hieronymum Cardinalem fuisse in Ecclesia S. Laurentij, & veste muliebri indutum irrisum á Romanis; quæ sunt omnia falsa, & conficta*, inquit idem, [b] subijciens: *Addo quod phrasis horum sermonum, exceptis duobus de communi vita Clericorum, qui vere sunt Augustini, est inepta, impropria, lutulenta, vt mirum sit potuisse eiusmodi sermones S. Augustino ab aliquo viro prudente tribui.* [a] Lib. de script. Eccle. ad an. 420. [b] Ibid.

Baronius, verba faciens de his sermonibus, *sub Augustini falsò nomine suppositos esse* dicit. Atque authorem, *impostorem*, & *frigidum fictorem* appellat, affirmans, eum *in illis sermonibus, multa delira, vana, & fabulosa, imprudenter effutisse*: ac *portentosa mendacia blaterasse*. Vide Annal. To. 4. ad an. 382. nu. 26. & ad an. 385. nu. 12.

[c] Theologi Louanienses, *satis constare* (dicunt) *sub D. Augustini nomine à quodam semi-Latino exercitij causa conscriptos esse*: &, *à conseruatore Apostolico Rhegij anno* 1414. *damnatos & reprobatos.* [c] Cens. Append. to. 10.

Martinus Lypsius suspicatur authorem fuisse *Gallo-flandrum*. Qui plura desiderat, legat *Paulum Langium*, in

Chronico Citizensi, ad an. Christi 1259. & *Erasmi* Epistolam ad Archiep. Toletanum, Parisijs 1531. & lib. 3. de Methodo concionandi.

Commentaria falsò adscripta Philoni Carpathio.

Hilo Carpathius floruit circa an. 374, vt legimus apud Bellarminum, de script. Eccles. ad an. 374. Sed iuxta computationem Coccij in *Catalogo*, siue *Indice* Authorum, ad initium To. 1. Thesauri Catholici, floruit ad an. 410. Sub huius nomine habentur Commentaria in Cantica Canticorum, To. 3. edit. 1. Bibl. sanc. Pat. quæ citantur à Coccio, vt probet: [a] Christi Animam vere ad inferos descendisse, vt sanctorum animas inde liberaret: Et, [b] sanctos rite inuocari: Et, [c] culpa dimissa, temporalem pœnam restare.

a To. 1. l. 2. de Christo. art. 4.

b Li. 5. de sanc. art. 6.

c To. 2. l. 7. de Pœnit. art. 4.

Philo scripsit Commentaria in Cantica Cantic. sed videntur multa inserta ex Commentario S. Gregorij Papæ in Cantica, quæ cum reliqua explicatione non multum cohærent, inquit Bellarminus lib. supra citato.

Miror in Philone Carpathio plurima inueniri quæ totidem fere verbis occurrunt in B. Gregorij Pontificis Commentarijs. Suspicor Græculum aliquem recentiorem ea ex D. Gregorio Philonianis inseruisse potius, quam vetustum illum Carpathium conscripsisse, nam cum reliquo Commentario non nimis cohærent, inquit Martinus Delrio, Isagoge Coment. in Cant. Cant. cap. 5. quæ habentur etiam apud Posseuinum in Apparatu. Philo Carpathius.

Sed ad rem propius accedit Margarinus de la Bigne. Nã, *Cum multa occurrant in hoc Philonis opere, quæ totidem ferme verbis posita inueniuntur in Commentarijs in Cantica S. Gregorij magni, suspicantur viri eruditi ab aliquibus operi Philonis inserta: at multo melius coniecissent, vt sæpe aliàs solent, hac ipsa de causa, non fuisse Philonem Carpathium, sed alium multò recentiorem,* [d] inquit ille.

d Not. ad initium Philonis to. 2. Bibl. vet. Par. edi. 3.

Opera

Opera falsò adscripta Marco Eremitæ.

IN *Catalogo*, siue *Indice Cocciȷ*, *Marcus Eremita* vixisse dicitur ad An. 400. licet *Bellarminus* in nouissimo opere de scriptoribus Ecclef. ad an. 906. vixisse dicat, in quo à seipso dissentire videtur: qui lib. 5 de Gratia & libero Arbitrio, cap. 25. citans scriptores secundum ordinem temporis quo vixerunt, *Marcum Eremitam* citat ante *Cyrillum Alexandrinum*, quem vixisse ad an. 430. agnoscit ipse. Sed vtcunque hoc sit, *in Bibl. vet. Pat. To. 5. edit. 3.* sub huius nomine habentur varia *Opuscula Theologica*, quorum vnum *de Paradiso & lege spirituali*, citatur à *Coccio* To. 2. lib. 1. de Natura hominis art. 5. pro libero arbitrio: Alterum *de baptismo*, à [e] Bellarmino pro eadem doctrina. [e] De gratia & lib. Arbit. lib. 5. c. 25.

[f] *Margarinus de la Bigne* suspicatur duos fuisse *Marcos Eremitas*, quorum vnus ad an. 400. alter ad an. 900. vixit. Et *in ambiguo esse dicit*, *vtri tribuenda sunt*, sed fortasse *neutri. Nam si opus non sit ab hæreticis deprauatum* (inquit ille) *indignum plane est, quod vel illi, vel huic Marco ascribatur, cum vterque fuerit sanctissimus, & opus ipsum contineat multas sententias à rectæ fidei regula exorbitantes.* [f] Not. præfix. to. 5. Bibl. vet. Pat. edit. 3.

[g] *Bellarminus* qui vnum tantum *Marcum Eremitam* agnoscit, *Opera ita scatere erroribus contra fidem*, ait: *vt suspicari cogatur, vel ab hæreticis nostri temporis conficta, aut valde deprauata fuisse.* Subijciens: *Neque alia de causa huius authoris memini, nisi vt admonerem cautissime esse legendum: non enim desunt alij authores pij, qui sine tali periculo legi possunt.* [g] Lib. de script. Eccles. ad an. 906.

Sermones Maximi Taurinensis sunt suppositij.

MAximus *Taurinensis* vixit circa annum 420. vt plerique volunt, aut potius ad an. 460. vt opinatur [h] *Baronius*. Huius nomine extant *Sermones* multi, qui excusi sunt *Romæ* apud *Paulum Manutium cum priuilegio Pij 4. Pont. Max. anno.* 1564. [h] Not. in Martyrolog. Ro. Iunij 25. & to. 6. Annal. ad an. 451. nu. 15.

Ser-

Sermo de Martyribus Tauricis, viz. *Octauio Aduentore, & Solutore*, citatur à [i] *Bellarmino*, vt probet, primò in genere: cultum aliquem religiosum deberi creaturis: [k] deinde in specie, vt probet, sanctos, qui regnant cum Christo, pro nobis orare, non solum in genere, sed etiam in particulari, &, [l] Reliquias sanctorum esse venerandas.

i Lib.1.de sanc. beat.c.13.
k Lib.eod.c.18.
l Lib.2.de Reli. c.3.& in Apolo. ad Iacob.reg. c.1.p.17.

Hic *Sermo* suppositititius est, quandoquidem duas habet *Patres*, *Maximum* & *Ambrosium*. Hic enim sermo æque agnoscit *Ambrosium* pro parente, ac *Maximum*. Nam apud *Ambrosium* reperitur numero sermonum, 77.

Sermo de *Nazario & Celso*, citatur à [m] *Garetio* sub *Maximi* nomine; pro inuocatione sanctorum.

m Lib.de inuocat.sanc.fol.56.

Hic sermo habetur apud *Ambrosium*, æque ac apud *Maximum*, præ se ferens nomen *Ambrosij*, æque ac *Maximi*: filius ergo populi. Incertum cuius.

Sermo 5. in Natiuitate Apostolorum Petri & Pauli, citatur à Bellarmino, vt probet: [n] vulgatum illud, de contentione *Petri* cum *Simone Mago*, &, [o] *S. Petrum* maiorem fuisse *S. Paulo* potestate, licet *S. Paulus* maior *S. Petro* fuit sapientia, & paulo pòst citatur ab eo, vt probet, [p] *S. Petrum Romæ* mortuum esse. Eiusdem sermonis pars bona legitur in [q] *Breuiario Ro.* nuper recognito, sub nomine *Maximi*.

n Lib.1.de Ro. Pont.c.23.
o Lib.citat.c. 27.
p Lib.2. de Ro. Pont.c.3.
q Festa Iulij 5.

Hic sermo præ se fert nomen [r] *Ambrosij*, & [s] *Augustini* etiam, æque ac *Maximi*. Ac idcirco suppositititius iure censeri potest, cum vnius legitimæ prolis sit vnus tantum Pater.

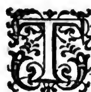
r Ambros.ser. 66.
s De sanc.ser.27

Sermo de Eleemosynis, citatur à [t] *Coccio*, sub *Maximi* nomine, vt probet: sine baptismo neminem saluari.

t To.2. Thesau. Cathol.l.5.de baptis.art.4.

Hic sermo est idem prorsus cum sermone 31. qui *Ambrosio* adscribitur. Idcirco hic sermo reijciendus, vt Nothus.

Libri falsò adscripti Euodio Episcopo Uzalensi.

TO. 10. operum *Augustini* in edit. *Louaniensi*, habentur duo libri *de Miraculis beatissimi Martyris Stephani*, *qui* præ se ferunt nomen *Euodij Episcopi Vzalensis*, quem vixisse ait Coccius in Catalogo, ad an. 430. Horum secundus citatur à [u] *Bellarmino*, vt ost-

u Li.2 de imag. c.18.

ostendat imaginem S. Stephani peculiarem deuotionem mereri ob artificem, quia ab Angelo formata & allata fuisse putatur. Citatur idem liber à [x] *Copo*, vtpote qui insignem plane narrationem contineat, qua palam constat, Imagines sanctorum in templis palam extitisse Augustini seculo, idque in ipsa Africa; nec extitisse solum, sed Deo, & pijs Episcopis summopere placuisse. [x] Dial.4.c.7.

Hi libri non sunt Euodij. Nam ex prologo lib. 1. patet (nisi mentiatur Author) eos iussu *Euodij*, non ab *Euodio* conscriptos esse. Quod fatetur *Baronius*. *Nam extant duo libri de Miraculis, &c. qui licet inscribantur nomine Eusebij Episcopi Vzalensis, & ita citari consueuerunt, sicut & nos citasse meminimus, tamen non ab ipso, sed ad ipsum potius scriptos, accuratus Lector inueniet*, inquit ille, Annal. To. 5. ad An. 416. nu. 20. Imo & *Bellarminus* ipse. Nam licet lib. 2. cap. 3. de Reliquijs, quondam dixerat, *Euodium libros duos conscripsisse de Miraculis S. Stephani*, tamen in libello postremo de script. Eccles. ad An. 420. *Scripti sunt libri duo de Miraculis S. Stephani ad Euodium Vzalensem Episcopum: sed quia nomen authoris ignoratur, dicuntur libri Euodij*, inquit ille.

Opera falsò adscripta Cyrillo Alexandrino.

Cyrillus Alexandrinus, qui vixit ad An. 430. scripsisse dicitur, 12. *libros in Euangelium Iohannis*, quorum 5. citatur à Rhem. Annot. in Heb. 10. 26. vt probent: omnia peccata deleri posse per pœnitentiam, licet non æque facile ac per baptismum. 7. citatur ab ijsdem, Annot. in Ioh. 10. 29. vt erroneam lectionem Ioh. 10 29. (*quæ à librario, aut aliquo temerario emendatore venit*, teste Valla) stabiliant. Et, [y] vt verba illa Christi Ioh. 11, 44. *soluite eum & sinite abire*, antiquitus intellecta fuisse de authoritate illa, quam sacerdotes Dei habent in remittendis peccatis, ostendant. Idem liber citatur à *Pamelio* Annotat. in exposit. Symb apud Cyprianum, vt doceat, Librum Iudith esse Canonicum. [y] Annot in Ioh 11.44.

Petro Martyri citanti testimonium contra Pontificios ex

z Lib. 2. de Euchar. c. 25.

lib.6. Cyrilli in Iohannem, respondet [z] Bellarminus. *Hic prodit Pseudo-Martyr negligentiam suam. Nam sextus ille liber non est Cyrilli, sed Iodoci Clictouei, vt etiam inscriptio librorum indicat. perierunt enim ex 12. libris Cyrilli in Iohannem, quatuor intermedij, sed eos suppleuit Clictoueus.* Annon, cum hîc *Rhemenses* citent 5. & 7. librum Cyrilli in Iohannem, & *Pamelius* etiam, dicere nobis liceat *Rhemensibus* & *Pamelio*, *Hic produnt Pseudo-Papistæ negligentiam suam? Nam nec quintus ille liber, nec septimus, Cyrilli est, sed Iodoci Clictouei, vt etiam librorum inscriptio indicat. perierunt enim ex 12. libris Cyrilli in Iohannem, quatuor intermedij, sed eos suppleuit Clictoueus.* Qui plura volet, legat Sixtum Senensem in Bibl. lib. 4. Cyrillus Alexandrinus: & Suarez in 3. part. Thomæ, q. 27. Art. 2. disput. 3.

a Annot. in Ioh. 20. 23.
b Annot. in Gal. 4. 1.
c De Tradit. part. 3.
d Comment in 1. Cor. 3. disp. 6.
e Ad An. 226.

Cyrill. in Leuit. citatur à *Rhem.* [a] pro Auriculari confessione, &, [b] extrema vnctione; à [c] *Peresio*, pro reali præsentia: Et à [d] Salmerone vt probet, verba Pauli 1. Cor. 3. *saluus erit quasi per ignem*, intelligenda esse de igne Purgatorio.

Bellar. in [e] lib. de script. Eccles. asserit. *Homilias in Leuiticum vere Origenis esse, quia phrasin Origenis seruant, & erroribus eiusdem scatent*, tamen aliàs dubius videtur fuisse, vtrum Origeni, vel Cyrillo, vel *neutri*, tribuendæ essent. Sic enim lib. 4. de verbo Dei, cap. 11. olim scripserat: *Homiliæ illæ in Leuiticum non sunt Cyrilli, sed Origenis, vel nescio cuius alterius, qui passim literam destruit, vt mysticos sensus ex suo capite statuat*; concludens, Proinde illæ Homiliæ non sunt magnæ authoritatis, quod recte ab eo dictum scribit Gretserus To. 1. defens. Bellar. lib. 4. cap. 11.

Opera falsò adscripta Theodoreto.

EXtat alicubi sub nomine Theodoreti *Catalogus Episcoporum & Cæsarum*, qui citatur à *Smytho* in Epistola ad Lectorem de Externo Christi sacrificio, vt probet: Administrationē Ecclesiæ nequaquam ad Principes pertinere.

Catalogus Episcoporum & Cæsarum nullo modo est Theodoreti,

reti, sed multo posterioris cuiuspiam scriptoris, qui ordinem etiam temporum in recensendis Episcopis non tenet, multaque mentitur, inquit Ioh. Hessels de Inuocat. sanct. c. 29.

Inter opera *Theodoreti* habetur *Historia sanctorum Patrum*, quam *Religiosam* vocant: hæc citatur à [f] *Bellarmino* pro Inuocatione sanctorum, &, [g] pro cruce.

Author huius Historiæ [h] narrat mortem *Symeonis*, & multa miracula quæ post mortem operatus est. Atqui *Theodoretus* ante *Symeonem* mortuus est. Nã *Theodoretus* obijt ad An. 453. *Symeon* vero ad An. 460. quemadmodum legimus apud Baronium. Quomodo ergo potuit *Theodoretus* Author esse huius *Historiæ*?

Theodoretus lib. 8. *Grecarum affectionum*, citatur à [i] *Bellarmino*, & alijs, pro Inuocatione sanctorum. Et hoc testimonium *ita illustre* affirmat [k] *Copus, vt nullis Magdeburgensium tenebris obscurari possit.*

Libri 12. *de curandis Græcorum affectionibus*, dubiæ videntur fidei: Primo, quia *Nicephorus in Catalogo lucubrationum Theodoreti*, nullam illorum facit mentionẽ. Secundo, [l] quod in genuinis *Theodoreti* libris, damnetur doctrina *de Inuocatione sanctorum*, quæ in istis adprobatur. In genuinis libris, puta comment. in Coloss. cap. 2. negat *Theodoretus*, Angelos deberi inuocari. Quod è fortiori arguit, *Theodoreti* iudicio, *sanctos non esse inuocandos*. Præsertim si meminerimus [m] *Theodoretum* fuisse communi illorum temporum errore tinctum, *quod Sancti non vident faciem Dei vsque ad diem iudicij*. Nam is error sustulit omnem Sanctorum cultum, vt fatentur [n] Pontificij.

f Lib. 1. de sanct. beatit. c. 19.
g Lib. 2. de Imag. c. 29.
h Cap. 26.
i Lib. 1. de sanct. beatit. c. 19.
k Dial. 3. c. 9.
l Hist. Eccl. l. 14 c. 54.
m Sixt. Senens. Bibl. l. 6. Annot. 345.
n Calvino-Turcismus l. 4. c. 8.

Commentaria falsò adscripta Philippo Presbytero.

Hilippus Presbyter claruit anno 430, teste Trithemio in lib. 1. de script. Eccles. Extat sub eius nomine, *Opus* (vt ferunt) *egregium in Iob*, quod excusum fuit *Basileæ*, 1527. Ex hoc, tanquam ipsius Philippi, [o] *Driedo* colligit purgatorium, & [p] *Garetius*, transsubstantiationem.

o To. 1. l. 4. de varijs dogm. & lib. Apoc. cap. 5. part. 5.
p De Euch.

Hos Commentarios, Iohannes Heruagius Basileæ impressos, inter opera Bedæ, & sub titulo Bedæ excudit, teste Sixto Senensi Bibl. lib. 4. Hinc certum est aliquos, Bedæ potius existimasse, quam Philippi, quemadmodum refert Marianus Victorius, in censura comment. qui To. 8. apud Hieronymum habentur. Atque sane cum *Gennadius* testetur, *Philippum Presbyterum commentatum in Iob, edidisse sermone simplici libros*: hij vero sint mystico potius, quam simplici sermone conscripti, agnoscente Sixto Senensi, perspicuum est, hos *Commentarios* non esse *Philippi*, vt vt *Bedæ* sint, aut cuiuspiam alterius.

Commentaria falsò adscripta Iunilio Africano.

O. 1. *Bibl. sanct. Pat. edit.* 2. habetur *Commentariolus in aliquot capita Geneseos*, qui citatur à *Garetio*, de Euch. Centenario 5. & à *Verniero* fol. 34. magni & vniuersalis Conc. pro reali Christi in sacramento præsentia.

Tribuitur Iunilio Commentariolus in prima capita Geneseos, sed ille non est Iunilij, sed Bedæ, citat enim Sanctum Gregorium, & habetur inter opera Bedæ, inquit Bellarminus de script. Ecclesi. ad An. 545. Idem dicit Sext. Senensis in Bibl. lib. 4. Iunilius: &, de falsa librorum inscriptione. Idem etiam Posseuinus in præfat. Apparatus. Margarinus de la Bigne in 3. editione Bibliothecæ suæ expunxit, quod deprehenderet *Bedæ* ascribi, & inter opera eius haberi, vt ipse agnoscit in Indice Authorum ad finem To. 6, Bibl. litera. I.

Opera falsò adscripta Eucherio Lugdunensi.

Abentur *Commentarij in Gen. & lib. Regum* sub nomine *Eucherij Episcopi Lugdunensis*, impress. Basileæ 1531. Hic vixisse dicitur circa An. 440. Ex his Commentarijs *Bellarminus* probare conatur, ꝙ Eucherium, inter alios, sensisse textum Gen. 4. 7. intelligi debere de *peccato*, non de Abele Caini fratre, vt inde

Lib 5. de gratia & lib. arbit. c. 22.

liberum

liberum arbitrium deducat. Et,[r] verum sacrificium offerri in Missa. Ex ijsdem elicere conatur [s] Garetius, inuocationem sanctorum.

r Lib. 1 de Missa cap. 6.
s De inuocatione fol. 61.

Tribuuntur Eucherio libri Explanationum in Gen. & in libros Regum. Sed Eucherij esse non possunt, cum author sæpe Gregorium citet, & ad finem expositionis libri 1. Regum, lectorem inuitet ad Moralia S. Gregorij perlegenda: S. autem Gregorius plus centum annis fuerit Eucherio posterior, inquit Bellarminus, lib. de script. Eccles. ad An. 440. & ad eundem modum scribit Sixtus Senensis Bibl. lib. 4. verbo. Eucherius; & ad finem lib. 4. Tract. de falsa librorum inscriptione. Nam *sunt qui inscriptiones librorum deprauent, & immutent, vtilitatis, quæstus, ac turpis lucri gratia, ceu sunt voluminum scriptores, impressores, institores, ac venditores: qui vulgarium, & interdum quoque obscurorum hominum partus, nobiliorum authorum titulis coronant:—hoc loco nobis obtruserunt Angli cuiusdam collectoris centones in Gen. & Reg. volumina, pro Eucherij Episcopi Lugdunensis Commentarijs*, inquit ille. Quem sequitur *Possevinus* in Præfatione Apparatus sacri.

Habetur cum superioribus Commentarijs coniunctus, *Liber formularum spiritualium ad intelligendas Scripturas sanctas vtilium*, qui citatur à [t] Coccio sub nomine Eucherij, vt probet: Tobiæ librum esse Canonicum.

t To. 1. l. 6. de sac. scrip. art. 13.

Hic liber eodem carbone notatur à Sixto, quo *Commentarij in Gen. & lib. Regum; multa enim loca tam in hos formularum spiritualium, quam in Gen. & Reg. Commentarios, ex Beda & Gregorio transfusa sunt*, inquit Sixtus loco supra citato.

Sixti tertij Papæ libri tres sunt suppositij.

Ixti 3 huius nominis Papæ, tres extāt libri, excusi *Romæ* 1572, & *Antuerpiæ* 1575: qui habentur in Bibl. vet. Pat. edit. 3. To. 5. Primus est *de diuitijs*: secundus, *de malis doctoribus*, tertius *de Castitate*. Hic *Sixtus* vixisse [a] dicitur ad an. 442. Liber primus citatur à [b] *Coccio*, vt probet: Consilij Euangelici esse facul-

a Bell. lib de script. Eccles. ad an. 442.
b To. 2. l. 4. de vita Monastica art. 3.

tates relinquere propter Christum. Lib. secundus citatur ab eodem,[c] pro votis faciendis: & vt probet,[d] dimissa culpa, temporalem pœnam restare exoluendam: & [e] pro Purgatorio. Lib. tertius citatur, vt probet: [f] Castitatem esse consilij Euangelici. Iidem libri citantur iterum atque iterum à Turriano, sub Sixti nomine, vt videre licet, lib. 3. pro Epist. Pontificum, cap. 16. & lib 5. cap. 12.

c Lib. citat art. 6.
d Lib. 7. de Pœnitent. art. 4.
e Lib citat. art. 5.
f Lib. 4. de vita Monast. art. 4.

Nomine Sixti huius, non ab alijs quam à Pelagianis scripta fuere tria volumina, primum de diuitijs, &c. quæ quidem Pelagianismis esse referta, accuratus Lector inueniet, inquit [g] Baronius: subiungens hæc verba, *Dolui vehementer haud pridem eadem opuscula absque diligentiore consideratione nomine Sixti Romani Pontificis esse cusa, &c. &* [h] *doluit mecum vehementer, atque ex alto ingemuit pectore Lindanus Episcopus Andegauensis — haud æquo animo ferre valens sub falso nomine tanti Pontificis Pelagianorum fœtus esse suppositos.*

g Annal. to. 5 ad an. 440. nu. 6
h Nu. 7.

Extat in Bibliotheca sanctorum Patrum To. 5. secunda edit. sub nomine Sixti tertij Pontificis, liber de diuitijs; & alter de Castitate, & Epistola de malis doctoribus: quæ tria volumina falsò ascribuntur Sixto Pontifici, cum sint plena erroribus Pelagianorum, inquit [i] Bellarminus.

i Lib. de script. Ecclesi. an an 442.

Baronio, & Bellarmino, subscribunt *Posseuinus,* in Apparatu sac. verbo. *Sixtus* 2: *Margarinus de la Bigne* Annotat. præfix. his lib. in Bibl. vet. Pat. edit. 3. To. 5. & *Ioh. Maria* sacri Palatij magister, in Indice Romano librorum Expurgand. To. 1. p. 190.

Extat To. 1. Conc. *Epistola ad omnes orientales,* sub *Sixti* 3. nomine: quæ citatur à [k] *Bellarmino,* vt probet: Concilia debere conuocari à Rom. Pontifice.

k Lib. 1. de Conc. c. 12.

Hanc Epistolam spuriam esse constat, primo, quia maxima eius pars assumentum est alterius, viz. *Fabiani ad Hilarium,* quam supposititiam esse [l] supra probauimus. Secundò, quia data est *Valentiniano & Florentio Coss.* Nam tempore *Sixti* 3. nulli tales Consules fuere, si credimus Baronio.

l Pag. 35.

To. 1. Conc. extant *Acta Sixti* 3. quæ citantur à [m] *Bellarmino*, vt probet: Episcopum Romanum deposuisse *Polychronium* Episcopum Hierosolymitanum.

m De Ro. Pont. l. 2. c. 18.

Hæc

Hæc Acta spuria & illegitima esse quiuis prudens asseruerit, si ad notam Consularem, nomen accusati, aliasue res apud Acta descriptas, diligenter attendat, inquit [n] Binnius, qui multa habet in eandem sententiam, quæ desumpsit è To. 5. Annalium *Baronij*, ad an. 433. nu. 36. 37. 38. n Notis in to. 2. Conc. p 932.

Sermo S. Leonis primi Papæ est suppositititius.

Eo primus *Papa* vixit circa an. 440. Huius serm 5. de Quadragesima, citatur à [o] *Bellarmino*, vt probet: dies ieiunij quadragesimales, non esse 36, sed plane quadraginta. o Li. 2. de bonis operibus in partic. cap. 15.

Hic sermo idem est cum *serm.* 63. *de Tempore*, qui currit sub Augustini nomine. Ac idcirco dubiæ fidei.

Vita Ambrosij falsò adscribitur Paulino Episcopo Nolano.

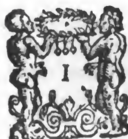
Anctus Paulinus, in vita *S. Ambrosij* citatur à *Rhemens.* Annot. in Ioh. 20. 23. & à *sacrificulis* nostratibus, in Petitione quam exhibuerunt Iacobo Regi, pro Auriculari confessione.

Tribuitur à nonnullis sancto Paulino Nolano vita S. Ambrosij, sed vita illa non est huius Paulini, vt non solum stylus ipse diuersissimus docet, sed etiam quia ille Paulinus sancto Ambrosio vt administer assistebat, etiam tempore mortis eius: imo vt clericus sub cura Casti diaconi, amanuensis fungebatur officio, vt ipse indicat in vita B. Ambrosij. Sanctus autem Paulinus nunquam astitit S. Ambrosio, vt minister, sed multo ante mortem eius presbyter erat, & à B. Ambrosio in numero sacerdotum Ecclesiæ suæ habebatur, vt ipse scribit in Epistola ad Alipium, inquit Bellarminus lib. de script Eccles. ad an. 420.

Vita S. Ambrosij vulgo creditur à S Paulino Episcopo Nolano conscripta, cum scripta fuerit ab alio quodam Paulino, inquit Gretserus lib. 2. cap. 4. de iure & more prohibendi libros. Ad eundem modum loquuntur Baronius Annal. To. 5, ad an. 397. nu. 36. &, Posseuinus in Apparatu, verbo. Paulinus

linus: Et, paulo liberius Erasmus in Censura To. 1. Ambrosij. Nam *si quis me roget quid de hoc Historico sentiam*, inquit Erasmus, *dicam paucis. Idem est artifex qui tam multa contaminauit in scriptis Hieronymianis & Augustinianis, natus ad hunc ludum.*

Libri falsò adscripti Prospero.

Nter *Prosperi* opera edita An. 1576. habentur *Libri tres de Promissionibus & prædictionibus Dei:* qui citantur à *Bellarmino* lib. 2. de Missa cap. 9. pro multiplicatione Missarum vno eodemque die & loco; &, à *Coccio* To. 1. lib. 6. art. 18. & *Serrario* Prolog. 3. Comment. in lib. Machab. vt probent: libros Machabæorum esse Canonicos.

Vt libri de Promissionibus & prædictionibus Dei Prosperi non videantur, non eo tantum sit probabile, quod Gennadius & Trithemius, recensentes quæ ab illo scripta sunt, huius operis non meminêre: sed etiam ex phrasis ac styli maxima dissimilitudine, inquit Ioh. Oliuarius præfat. Prosp. ad Lectorem.

Eadem fuit olim opinio Bellarmini. Nam *In Indice manuscripto cum Censura*, sic legebatur. *Libri Prosperi de Promissionibus & prædictionibus Dei, non videntur Prosperi. Nam vt omittam styli diuersitatem, & quod Gennadius huius operis non meminit: cap. 38. tertiæ partis indicat se vixisse in Affrica; & tamen in Epistola ad Augustinum, dicit se ignotum plane fuisse Augustino. Nec potest dici quod in Affrica fuerit post obitum Augustini: nam cap. 38. tertiæ partis, dicit se fuisse apud Carthaginem, Aurelio Episcopo, & Theodosio & Valentiniano Augustis, quo tempore Augustinus viuebat. Adde quod adolescentem se fuisse dicat in Affrica. At non fuit Prosp. adolescens cum moreretur Augustinus, vt patet ex Epistola eius.* Hæc ille olim. Quæ si cuiquam retractasse visus fuerit, quia in nupera huius *Indicis* editione, hæc omnia suppressa sunt: perpendat is velim rationes quas pristinæ Censuræ reddidit, ac nullus dubito, quin *Bellarmini secundas cogitationes insipientiores, non sapientiores*, facile discernet.

Li-

Libri falsò adscripti Vigilio Martyri & Tridentino Episcopo.

TO. 5. Bibl. sanct. Pat. edit. 1. habentur *quinque libri contra Eutychen*, sub nomine *B. Vigilij Martyris & Episcopi Tridentini*. Quorum 3 citatur à *Coccio*, To. 2. lib. 5. Art. 9. pro vsu Olei, & Chrismatis in baptismo.

Nimium plane & perspicue videtur ostensum, Authorem horum librorum contra Eutychen esse non posse S. illum Vigilium Tridentinum Episcopum & Martyrem: quum Gennadius, Honorius, & alij, cum percensent scripta Vigilij Tridentini, huius aduersus Eutychen Commentarij nullam mentionem faciunt, inquiunt Authores notæ pręfix. huic lib. To. 4. Bibl. vet. Pat. edit. 3. pag. 594.

Quis fuerit iste Vigilius non satis constat, non enim potest esse sanctus Vigilius Episcopus Tridentinus, &c. inquit Bellarminus de script. Eccles. ad An. 495.

Cæsarij Arelatensis Homiliæ sunt suppositititiæ.

IN Bibliotheca veterum Patrum, edit 3. habentur *Homiliæ* 46. sub nomine *S. Cæsarij Arelatensis*. Hic *Cæsarius* (vt [a] quidam volunt) vixit post An. 600. ad An. videlicet, 690. vel 700. Sed vt placet [b] *Baronio*, cui subscribunt ex recentioribus fere omnes, claruisse dicitur temporibus* *Symmachi Papæ*, longe ante *Gregorij* tempora. [c] *Baronius* de eo loquitur, tanquam de *egregia sanctitate & eruditione Patre, & fama notissimo*. Homilias, vt *vere aureas*, prędicat, *in quibus antiqua Ecclesiæ Gallicanæ pia doctrina cum sacris traditionibus ac ritibus quam fidelissime referatur*; addit etiam, *vere Germanas esse*.

Harum homiliarum 8. quæ est 1. *de Eleemosyna*, in qua explicat illud 1. Cor. 3. *Si cuius opus arserit*, &c. citatur à [d] *Bellarmino*, vt probet Papisticas satisfactiones.

Quam Homiliam [e] *Baronius* ad sydera vsque euehit, idq; nominatim. Vt quæ *contineat piam doctrinam de pœnis Purgatorijs post animarum migrationem, & suffragijs pro eisdem sublevandis*.

a Bellar. l. 4. de pœnitentia, c. 9.

b Annal. To. 1. ad An. 34. nu. 323. & notat. in Martyr. Aug. 27

* Id est, circa An. 500.

c Loco supra citato.

d Lib. 4. de pœnitent. c. 9.

e Annal. To 6. ad An. 506. nu. 6.

Hæc Homilia spuria videtur, quia & nomen habet *Augustini*, æque ac *Cæsarij*. Nam apud *Augustinum* reperitur *serm.* 41. *de sanctis*.

Cæsarij hom. 1. *de Quadragesima* citatur à [f] *Coccio*, ad probandum Pontificiorum satisfactiones.

f To. 2. l. 7. de pœnitent. Art. 4. p. 8; 9.

Hæc hom. spuria est. Nam agnoscit *Eusebium Emisenum* pro patre, æque ac *Cæsarium*. Apud *Eusebium*, homilia est 10. ad Monachos.

Cæsarij hom. 2. *de Quadragesima*, quæ est in 1. editione sanct. Patrum, 18. ordine, citatur à [g] *Baronio*, vt probet: Ieiunium quadragesimale: eamque appellat, *præclaram homiliam*.

g Annal. To. 6. ad An. 506. nu. 7.

Medietas huius homiliæ reperitur apud *Augustinum* *serm.* 62. *de Tempore*. Ex quo conijcere licet, ex parte, si non ex toto suppositiitiam esse.

Cæsarij hom. 7. citatur à [h] *Coccio*, imo & [i] *Bellarmino*: pro Auriculari confessione.

h To. 2. l. 7. de pœnitentia, art. 3. p. 817.

i Lib. 3. de pœnitentia, c. 10.

Hæc homilia *Augustinum* agnoscit patrem, æque ac *Cæsarium*. Apud *Augustinum* reperiet Lector inter *serm. de Tempore, nu.* 58.

Cæsarij hom. 3. *de Pascha.* citatur à [k] *Coccio*: vt probet: Christi animam vere ad inferos descendisse, vt sanctorum animas inde liberaret.

k To. 1. l. 2. de Christo saluatore, Art 4. p. 171.

Hæc homilia binos etiam habet patres. Nam eadem est cum *Eusebij Emiseni hom.* 3. *de Pasch.*

Cæsarij hom. 38. citatur à [l] *Coccio*, eadem de causa, qua *hom.* 3. *de Pasch.*

l Loco citat.

In hac homilia mentio fit *Isiodori & Gregorij*. Ex quo patet, idque iudicio [m] Papistarum, hanc homiliam alterius potius esse quam *S. Cæsarij*.

m Margarinus Not. prefix. Cæsareo in edit. 3.

Cæsarij hom. 6. 7. 8. 9. & 10. citantur, vno in loco simul, à [n] *Bellarmino*, pro Auriculari confessione. Et alibi citantur aliæ, cum à *Bellarmino*, tum ab alijs. Verùm nulla illarum ratio habenda est, siquidem incertum est, à quo genitę sunt. Incertum cui ascribi debent. Hom. 5. de Pasch. quæ incipit *Magnitudo cœlestium*, eadem est cum hom. 5. de Pasch. apud Euseb. Emisenum. Et cum serm. illo, *de corpore & sanguine Domini* apud Hieron. to. 9. Hom. 4. de diligendis inimicis,

n Bell. de pœnit. l. 3. c. 10.

quæ

quæ incipit: *In diuinis voluminibus*. Eadem est cum Augustini serm. 168. de Tempore. Hom. 21. quæ incipit, *Frequenter diximus*, eadem est quoad rem cum serm. 60. ad fratres in Eremo. Hom. 23. quæ incipit, *Sicut à nobis*, eadem est cum 4. ad Monachos apud Eusebium Emisenum. Hom. 25. quæ incipit, *Scimus quidem*, eadem est cum hom. 5. ad Monachos apud eundem Eusebium. Hom. 26. quæ incipit, *Fratres charissimi*, eadem est cum Hom. 6. ad Monachos in Emiseno.

Sermo falsò adscriptus Fulgentio.

INter opera Fulgentij habetur sermo *de laudibus Mariæ*, qui citatur à [o] *Bellarmino*, & alijs, pro Inuocatione sanctorum.

o De sanct. beatit. l. 1. c. 19.

Hic sermo idem est cum *ser. 15. de Tempore* apud *Augustinum*. Quem *in libris quibusdam descriptis tribui Seueriano*, affirmant [p] *Louanienses*. At nec *Fulgentij*, nec *Augustini*, nec *Seueriani*, nec cuiusquam, nisi male sani videtur: quandoquidem scribat *Virginem Mariam*, nescio quos *naturæ cursus in Domino nostro Iesu Christo suscepisse, vt omnibus ad se confugientibus fœminis subueniret, & sic restauraret omne genus fœminarum ad se venientium, noua Eua seruando Virginitatem, sicut omne genus virorum Adam nouus recuperat Dominus Iesus Christus*. Nam non minus hoc blasphemum est, quam illud *in* [q] *Flosculis sancti Francisci*, vbi legitur, *Mariam merito Virginitatis suæ seruasse omnes fœminas ad tempora cuiusdam Claræ, contemporaneæ S. Francisci: sicut ipse Christus merito passionis suæ seruauit omnes viros vsque ad tempora eiusdem Francisci.*

p Censin To. 10. Augustini.

q Vide Vergerium, Annot. in Indicem lib. prohibit. ad An. 1559. fol. 9.

Iustiniani Epistola ad Ioh. 2. Papam est dubiæ fidei.

IVstiniani Epistola ad *Ioh. 2. Papam* citatur à [r] *Bellarmino*, vt probet: Romanam Ecclesiam esse omnium Ecclesiarum caput.

r De notis Eccles. l. 4. c. 5.

Sunt qui dicunt in antiquis codicibus hanc Epistolam non inueniri, inquit [s] *Alciatus*. *In recentioribus aliquot manuscriptis*

s Parerga iuris l. 4. c. 23.

codicibus hæc verba in margine notantur, Hæc Epistola in aliquibus non habetur, & propterea non glossatur Azo, inquit Gregorius Holoander. *Epistolam Cæsaris ad Iohannem Archiep. vrbis Romæ, homines docti commentitiam esse iudicant*, inquit [t] Iohannes Sleidanus, quod multis argumentis probat *Franciscus Ottomannus Amicabilium Responsionum*, lib. 1. c. 1.

t Lib. 2. de quatuor summis imperijs.

Commentarius falsò adscriptus Primasio.

Rimasius creditur à quibusdam *Augustini discipulus*, & floruisse ad An. 440. *Bellarminus* vero lib. 2. de Euch. cap. 31. & alibi, floruisse dicit, circa annum 550. & *Augustini doctrinæ fuisse addictissimum*. Sub huius nomine habentur *Commentarij in Epist. ad Hebræos*, qui citantur à *Bellar.* [u] pro reali Christi in Sacram. præsentia: &, [x] pro sacrificio Missæ: Et à [y] *Rhemensibus*, pro incongrua lectione, quæ habetur apud vulgatum Interpretem Heb. 13. 16. in illis verbis, *talibus sacrificijs promeretur Deus*.

u Lib. 2. de Euchar. c 31.
x Lib. 1. de Missa. c. 6.
y Annot. in Heb. 13. 16.

[z] *Salmeron*, verba faciens de Commentarijs *Primasij & Haymonis*; *Primasius atque Haymo*, (inquit ille) *tam sibi similia & consona scribunt, vt ab vno eodemq; authore dicta videantur*. Et quidem quod spectat ad *Commentarios in Hebræos*, verissimum est quod scripsit *Salmeron*. Nam *Commentarij Primasij in Hebræos*, sunt ijdem per omnia cum *Commentarijs Haymonis in Hebræos*, qui vixit ad An. 800. vsque adeo, vt ipsissima verba, quæ citantur à *Coccio* To. 2. lib. 3. Art 3. sub nomine *Primasij* ad An. 540. *pro merito operum*: citentur etiam ab eodem, eo ipso loco, & eadem de causa, sub nomine *Haymonis* ad An. 800.

z To 13. disput. 20. in epist. B. Pauli.

Liber Responsionum falsò adscriptus Anastasio Nicæno.

EXtat To. 1. Bibl. vet. Pat. edit. 3. liber sub hoc titulo, *Anastasij Episcopi Responsio ad Orthodoxorum aliquorum interrogationes de diuersis capitibus Ecclesiasticis*, qui citatur à [a] *Baronio* Annal. To. 1. pro Auriculari confessione. Ipsissimus

a Ad An. 56. nu. 38.

Ipsissimus liber, & ipsissima verba, in eadem causa, citantur ab [b] *Andradio* sub nomine *Anastasij Patriarchæ Antiocheni.* Atqui nec *Niceni* nec *Antiocheni* esse potest. Non *Anastasij Antiocheni*, quia is familiaris erat *Gregorio Magno*, agnoscente *Gretsero*, To. 1. defens. Bell. lib. 4. cap. 7. & mortuus est ad an. 599. teste *Baronio* Annal. To. 8. ad an. 599. nu. 8. cum hic citet *Maximum Monachum*, qui decessit ex hac vita ad an. 657, & *Canonem* 85. *sextæ Synodi*, quæ habita est ad an. 692. & *Nicephorum Archiep. Constantinopolitanum*, qui obijt an. 828. Quæ ratio euincit etiam non posse esse *Anastasij Niceni*: Nam vltimus eius nominis *Niceæ* Episcopus, de quo legimus, subscripsit *Synodo quintæ* sub *Menna*, quæ celebrata fuit circa an. 536. Qui enim fieri potuit, vt *Nicenus*, vel *Antiochenus*, qui sexto seculo vixerint, citare possent homines septimi & octaui seculi?

b Orthodox. Explic. lib. 8.

Opera falsò adscripta Gregorio Magno.

OPera *Gregorij Magni* cusa sunt *Parisijs*, *Venetijs*, *Antuerpiæ*, & *Romæ*. Sed nec eodem ordine, nec æquali numero. In posterioribus editionibus inuertitur ordo, quem obseruarunt primæ: Et augetur numerus Tractatuum.

In posterioribus editionibus habentur *Libri sex Commentariorum in libros Regum* sub nomine *Gregorij Magni*, qui citantur à *Bellarmino*, vt probet: [a] Ordinationem sacramentum esse: Et, [b] Pœnitentiam seu Contritionem, causam esse remissionis Peccatorum: Et, [c] Deo satisfieri posse pro pœna temporali, culpa dimissa: Et, [d] errare eos, qui propter verbum *Pauli, vnusquisque vxorem suam habeat*, putant licere Ecclesiasticos vxores habere.

a Lib. 1. de ordine cap. 3.
b Lib. 2. de Pœnit. cap. 12.
c Lib. 4. de Pœnit. c. 9.
d Lib. 1. de Clericis c. 19.

Claudius Cheuallonius Typographus Parisiensis edidit anno 1533, *Gregorij Magni omnia quæ extant opera*, vt habet libri Titulus. Attamen inter illa non reperiuntur *Commentarij* citati in *libros Regum*. Imo pagina secunda, idem *Cheuallonius* ex *Trithemio* obseruat, *Commentarios in libros Regum perijsse*. Nam post indicem operum *Gregorij*, sic apud eum

legimus. *Scripsit & alia nonnulla D. Gregorius, vt Iohannes de Trittenheym testatur, scilicet in quinque lib. Moysi, in libros Regum, &c, quæ post ipsius mortem nondum in publicum data, æmuli eius nequissimi, gloriæ viz. sancti viri inuidentes, igne perdiderunt, sicut Ioh. Diaconus in vita Gregorij conqueritur.*

e Lib.4.de Christo, c.14.
f Lib.1.de Purg. cap.6.

In omnibus editionibus *Gregorij* quas vidi, habetur *Explanatio in 7. Psalmos Pœnitentiales*: quæ citatur à [e] *Bellarmino*, pro descensu Christi ad inferos: &, pro [f] Purgatorio: Et, alijs de causis.

g Psal.1.&.5.
h Psal.4.
i Psal.Pœnit.5.

Hæc *Explanatio* non videtur esse *Gregorij*, primò, quia contra morem & consuetudinem Patrum, in sermonibus ad populum [g] citet subinde *Augustinum*, & *Hieronymum*, idque cum adiuncto *beatitudinis*. [h] *Beatus* (inquiens) *Augustinus, Beatus Hieronymus, &c.* Secundò, quia falsissimè, addo etiam & impudentissimè, [i] dicat: *Christum Romanam Ecclesiam B. Petro Apostolo specialiter commisisse*, dicentem, *Tibi dabo Ecclesiam meam.* Vbi enim, quæso, hoc scriptum? aut à quo vspiam traditum? Tertiò, quia textus quem hic explanat, alius est à textu quem Augustinus sequutus est, & ab eo etiam quem ipse, pro re nata, in genuinis libris allegat. Exempli gratia. In secundo *Psalmo Pœnitentiali* textus quem persequitur, sic currit. *Dixi, confitebor aduersum me iniustitiam meam Domino, & tu remisisti impietatem peccati mei*: cum tamen apud [k] *Augustinum* & in [l] *Pastorali*, vbi *Gregorius* obiter citet hunc versum, sic legimus. *Dixi, pronunciabo aduersum me iniustitias meas Domino, & tu remisisti impietatem cordis mei.* Similiter, in *Psal.* 3. *Pœnitentiali*, pro eo quod ibidem legitur, *Quoniam iniquitatem meam ego cognosco, & peccatum meum contra me est semper*: apud [m] *Augustinum*, & in [n] *Exposit. Gregorij in Iobum*, legimus; *Iniquitatem meam ego pronunciabo, & cogitabo pro peccato meo.*

k Exposit.2.in Psal.131.
l Part.3.Admonit.30.
m Exposit.in Psal.47.
n Lib.8.c.15.

o Lib.1.de Cōfirmat.c.3.
p Cap.7.
q Cap.8.
r Cap.9.

Inter opera *Gregorij* habetur *Expositio in Cant. Cantic.* quæ citatur à [o] *Bellarmino*, vt probet: Confirmationem esse sacramentum: Et, [p] Balsamum cum oleo misceri solitum in sacramento confirmationis: Et, [q] Chrisma, quod est materia sacramenti confirmationis, prius consecratum, & benedictum esse deberi: Et, [r] tempore *Gregorij Magni*, in vineis Engaddi Balsamum gigni solitum.

Sciendum est hunc Commentarium non esse Gregorij Magni, (inquit[f] Posseuinus) *quippe cuius tum Expositio in Cant. Canticorum, tum in alia quadam post obitum Gregorij Magni, fuere (vt Iohannes Diaconus scribit) ab inuidis prius concremati, quam editi.*

f Apparat. sac. Gregorius Magnus.

Commentarius in Cant. Cantic. qui extat sub Gregorij titulo, nusquam illi, sed vbique in M. S. codicibus Isidoro adscriptum reperitur, inquit Iacobus Pamelius præfat. ad lectorem in D. Gregorij appendicem, To. 2. operum Greg. impress. Antuerp. 1572, fol. 357.

Inter *Epistolas Gregorij* habetur[t] vna ad *Ioh. Episcopum Syracusanum,* quæ citatur à [u] *Bellarmino,* vt probet, Primatum Pont. Romani.

t Lib. 7 Epist. 63.
u De Ro. Pont. 2. c. 14.

In hac Epistola fit mentio cuiusdam *Eusebij Episcopi Constantinopolitani,* cum certum sit, nullum *Constantinopoli Eusebium,* vel ætate *Gregorij,* vel multis, siue ante, siue post eum annis Episcopum fuisse. Quod triginta abhinc annis annotauit magnus noster[x] *Rainoldus*: Et non ita pridem, reuerendissimus *Episcopus* [y] *Cicestriensis.* Quod etiam ex Annalibus *Baronij* potest colligi, si diligentius obseruetur, Quis, cui, in sede *Constantinopolitana* successisse ibidem scribitur.

x Colloq. cum Harto c. 8. sect. 5.
y Tortura Torti pag. 345.

Ad finem *lib.* 12. *Epistolarum S. Gregorij, edit. Paris.* 1533. habetur *Priuilegium* quod concessisse dicitur *Gregorius* Monasterio *S. Medardi.* Hoc priuilegium citatur à multis Pontificijs, nominatim vero à [z] *Bellarmino,* & [a] *Costero,* vt probent, licere Pontifici Principes deponere.

z De Ro. Pont. l. 2. c. 19.
a Apolog cont. Gaomarum part. 1. p. 65.

Hoc *Priuilegium* commentitium esse ex subscriptione patet. Datum est enim anno 593, &, inter alios, ei subscripsisse dicuntur *Augustinus Archiep. Cantuariensis.* & *Mellitus Episcopus Londonensis*, & *Theodoricus Galliarum Rex.* Cum tamen *Augustinus* iste non est missus in Angliam [b] ante an. 596. tantum aberat ab Archiepiscopatu *Cantuariensi* anno 593. Neque *Mellitus* erat Episcopus *Londoniensis*[c] ante an. 604. nec *Theodoricus Galliarum Rex* ante an. 596. Quod vsque adeo verum est, vt *Baronium* ipsum habeamus confitentem: Nam *aduertendum est* ([d] inquit ille) *subscriptionem Episcoporum & Regis Francorum Theodorici haud congrue re*

b Flores Histor. fol 154. & 156.
c Beda Hist. Angl. l. 2. c. 3.
d Annal. to. 8. ad an. 593. nu. 85.

istis

istis temporibus, siquidem complures Episcopi qui subscripsisse reperiuntur, post aliquot abhinc annos creari noscuntur, veluti inter alios Augustinus Episcopus Cantuariensis, & Mellitus Londoniensis, quos constat neque hoc tempore profectos esse in Angliam, quo etiam neque Theodoricus regnabat in Gallijs. Quæ vltima circumstantia de *Theodorici regno*, suppeditat argumentum satis firmũ, quo probemus ex ipso Priuilegij contextu Priuilegium fictitium esse. Nam in contextu, *Priuilegium dicitur concessum ad petitionem Theodorici Regis*. Atqui nullus erat *Theodoricus Francorum Rex*, qui illud peteret, per illa tempora. Nec vllum ergo priuilegium concessum.

Post *Priuilegium* de quo diximus, habetur in edit. Paris. 1523. *Synodus sub Gregorij* nomine, quæ continet Canones 16. Horum 4. citatur à [e] *Coccio*, vt probet: Cognationem spiritualem contrahi in baptismo, & matrimonium impediri.

[e] Thesaur. Cathol. to. 2. l. 1. art. 4. de Matrimon. p. 1027.

Hæc *Synodus* habetur sub nomine *Gregorij minoris*, To. primo Conc. per Merlinum edit. Colon. 1530. & To. secundo Conc. edit. Colon. 1551. per *Crabb*, sub nomine Gregorij 3, vel Iunioris; & sane citatur à [f] *Smytho Oxoniensi* sub nomine *Gregorij Iunioris*, vt probet: eum excommunicandum esse qui *Monacham* seu *Nonnam* vxorem duxerit. Cuius nomine citatur etiam à [g] doctissimis quibusdam viris, qui efficacissimis argumentis explicarunt *Censuras illustrissimarum totius Italiæ & Galliæ Academiarum, de veritate illius propositionis, viz. quod ducere relictam fratris mortui sine liberis, ita sit de iure diuino & naturali prohibitum: vt nullus pontifex super huiusmodi matrimonijs contractis siue contrahendis dispensare possit.* Neque sane alterius esse potest, si quidem vere describitur in Tomis Conciliorum. Nam coacta fuit anno 6. *Leonis*, & secundo *Constantini* filij, Indictione 4. vt patet ex principio & fine Concilij, quemadmodum in Tomis Conciliorum legimus. Sextus autem *Leonis* Imperatoris, & secundus *Constantini* filij, incidunt tantum in tempora *Gregorij* 2. viz. in An. Domini 721. vt videre licet apud *Baronium*.

[f] De Cœlibatu sacerdot. prope finem.

[g] Cap. 2.

Gregorij Dialogi videntur suppositity.

Nter opera *Gregorij Magni* quatuor esse *Dialogorum libros*, nemo est qui nescit. Hos nuperrime male feriatus quispiã, ex Latinis non bonis, Anglicos fecit pessimos. Et quæ fuit impudentia hominis, *Annæ Serenissimæ nostræ Reginæ* dedicauit. Citantur passim à [h] *Papistis*, pro Purgatorio, & pro Inuocatione sanctorum, &c.

Veritas horum *Dialogorum* vocatur in quæstionem à [i] *Cano Episcopo Canariensi:* Quædam in illis reijcienda fatetur ille, licet timidiusculè. Ego verò ipsum Authorem in quæstionem voco. Multa enim videor mihi habere Argumenta, partim à stylo, partim à materia petita, quæ arguunt alium quemuis potius recentiorem, quam *Gregorium* cognomento *Magnum*, illorum Authorem extitisse.

Ac 1. si in *Gregorianis scriptis* magna sit semper dictionis æqualitas, magna semper styli similitudo ac apte continuata orationis series: quod testatur [k] *Sixtus Senensis:* Si *Gregorius* vicit eloquentia Cyprianum, vt ex sancto [l] *Ildefonso* probat [m] Baronius: actum est de his *Dialogis*, *Gregorij Magni* nullo modo possunt esse. Nam in his *Dialogis* dicendi modus valde dissimilis est ei, quo vsus est Gregorius in libris qui agnoscuntur ab omnibus pro suis. In his eloquentiæ parum, multum loquentiæ, phraseos, & dictionis, barbaries multa. Exempli gratia. In his [n] legimus, *Gregorium* secretum locum petijsse, *vbi cuncta quæ infligere dolorem consueuerunt, congesta ante oculos licenter venirent.* In his legimus quæ sequuntur, 1. *Pisces in illo loco audiri cõsueuerant, nõ videri.* 2. *Tollite flagellum vt habeatis qualiter hoc iumentum minare valeatis.* 3. *Per culpam incuriæ succensa est Ciuitas.* 4. *Inhianter cupere.* 5. *Septem dies supra te in hoc mundo viuam.* 6. *Humano fauore pulsatus*, 7. *Æquanimiter portandi sunt mali.* 8. *Silenter vocare.* 9. *Ad melioranda lumina.* 10. *Literas funditus ignorare*, Quæ in *Matagone de Matagonibus*, aut aliquo *Antichopino*, aut in *Epistolis obscurorum virorum* reperiri fortassis possint, in *Gregorij scriptis* nusquam.

h Bell. lib. 1. de Purgat. c. 6. & l. 1. de sanct. beatit cap. 19.
i Loc. Com. lib. 11 cap. 6.
k De falsa lib. inscriptione ad finem l. 4.
l de viris Illust. c. 2.
m Notat in Martyrolog. Ro. Martij 12.
n In initio Dialog.
1 Lib. 1. cap. 1.
2 Lib. 1. cap. 2.
3 Lib. 1. cap 6.
4 Ibid. cap. 7.
5 Ibid. cap. 8.
6 Ibid. cap. 9.
7 Lib. 2. cap 3.
8 Lib. 3. cap. 14.
9 Ibid. cap 24.
10 Lib. 4. cap 14

Et, vt *similia labra, similes Lactucæ:* Materia horum dialogorum est valde *fabulosa*, valde *ridicula*. In [o] his enim narrat, *Monialem* quandam Lactucam conspicientem concupiuisse, eamque signo crucis benedicere oblitam auide momordisse, & propterea à Diabolo arreptam protinus cecidisse: cumque Diabolus eijciendus esset, conqueritur quasi de iniustitia, clamans: *Ego quid feci? Ego quid feci? sedebam ibi super Lactucam, venit illa & momordit me.*

o Lib.1.cap.4.

In his [p] narratur, *Nonnosum* præpositum Monasterij in monte *Soractis*, ingens saxum *oratione sua amouisse, quod quingenta boum paria mouere non possent:* Idque eo solum nomine, vt fratres locum aptum haberent, *ad condimenta olerum nutrienda*, vt [q] loquitur Dialogista. In his narratur *Bonifacium* puerum obtinuisse precibus, vt *Vulpes quæ Gallinam matris suæ abstulisset, mox rediret, & Gallinam quam ore tenebat, dimitteret.* In [r] his narratur, eundem *Bonifacium* quadam die ingressum fuisse hortum suum, eumque magna *erucarum* multitudine inuenisse coopertum, qui omne holus in eo deperibant: Ad quas cum conuersus dixit, *Adiuro vos in nomine Domini Iesu Christi recedite hinc, atque hæc holera comedere nolite: statim ad viri Dei verbum ita omnes egressæ sunt, vt nec vna quidem intra spacium horti remaneret.*

p Lib.1.cap.7.
q Lib.1.cap.9.
r Ibid.

In [s] his narratur, *Fortunatum* quendam coxam cuiusdam *Gothi* fractam aqua benedicta sic sanasse, vt hora eadem de lecto surgeret, & ascenso equo ita cœptum iter ageret, ac si nullam vnquam læsionem corporis pertulisset.

s Lib.1.cap.10.

In [t] his narratur, precibus cuiusdam *Seueri* excitatum quendam virum pessimum qui *à dæmonibus in Infernum deducebatur:* [u] *Maurum super aquas cucurrisse,* [x] *Benedictum duas sanctimoniales excommunicasse minando, non proferendo Excommunicationis sententiam:* easque *post mortem absoluisse:* [y] *puerum quendam sepultũ in terra permanere non potuisse, donec iussu Benedicti Dominicum corpus super pectus poneretur:* [z] *Benedictum à Dæmone liberasse Monachum solummodo per alapam quam dedit Monacho obsesso.* [a] *Ligatum rusticum solo aspectu Benedicti vinculis solutum:* [b] *Equum qui Iohannem Papam portauit, mulierem amplius ferre noluisse.* [c] *Herculani caput corpori post mortem reunitum.* [d] *Vrsum pastorem ouium effe-*

t Lib.2.cap.12.
u Lib.2.cap.7.
x Lib.2.cap.23.
y Ibid.cap.24.
z Ibid.cap.30.
a Ibid.cap.31.
b Ibid.cap.2.
c Ibid.cap.13.
d

ctum

ctum esse, Diabolum discalceasse quendam Presbyterum. e Lib.3.cap.20.

[f] Illustrem virum *Stephanum* in vrbe *Constantinopolitana* f Lib.4.cap.36. mortuum esse, sed per errorem. Nam cum apud inferos *præsidenti illic Iudici præsentatus fuisset*, ab eo receptus non est, inquit Author iste. Iudex siquidem dixit, *Non hunc adduci, sed Stephanum Ferrarium iussi. Atque, ita ille reuixit, & simul Stephanus Ferarius qui in vicinia morabatur, obijt.* Hæc, & sexcenta fere istius generis, in his Dialogis narrantur, quæ arguere videntur Dialogos istos *Gregorij* non esse. Quis enim sine iniuria *Gregorij* suspicari possit, Gregorium tam stulte credulum, vt tam anilibus fabulis, vel aurem præberet ipse, vel fidem adhibere vellet alios?

Sed vt progrediamur. *Doctrina*, quæ in istis traditur, suspectum reddit Authorem: quippe quæ contraria est doctrinæ quam in genuinis *Gregorij* libris didicimus. In istis enim [g] *Dialogis* traditur, *Ignem quo torquentur animæ in inferno esse corporeum*; cum tamẽ in [h] *Libris Moralium* qui certissime *Gregorij* sunt, inuenimus: *Ignem inferni esse incorporeum.* Sic enim legimus. *Ignis corporeus vt esse ignis valeat, corporeis indiget fomentis. —— At contra gehennæ ignis cum sit incorporeus —— nec studio humano succenditur, nec lignis nutritur: sed creatus semel durat inextinguibilis, & succensione non indiget, & ardore non caret.* Quæ Lectio, licet mendosa sit habita à [i] *Bellarmino*, ipsissima est *Gregorij*, vt ex nostris pluribus ostendit vir beatæ memoriæ [k] *Ioh. Raynoldus* in prælectionibus, & ex Pontificijs, [l] *Iohannes Pineda*, societatis Iesu, Commentarijs in Iob, de quibus *Didacus Villa* in censura operis impressi *Madriti* 1597, hoc scripsisse [m] fertur. *Opus quod fidei nihil habet aduersum, & Ecclesiæ Catholicæ est vtilissimum, in quo elucet magnum & fœlix Authoris ingenium, stupenda eruditio: trium linguarum peritia mirabilis: Varia veterum Patrum lectio, & electio rara in eruendis, explicandisque genuinis, & huc vsque non auditis Iobi sensibus, inaudita fœcunditas, miraque dexteritas, vnà cum modestia, pietate etiam singulari. Ioh* (inquam) *Pineda* in Commentarijs suis in Iob, quos tantopere prędicat *Didacus Villa*, legendum esse, [Incorporeum] non [Corporeum] acriter contendit. Ita vt hìc dici potest, quod olim in simili causa

g

h Lib.15.c.24.

i Lib.2.de Purg cap.11.

k Prælect.52.& 60.

l

m Posseuin.in Apparat.sac. verbo.Ioh. Pineda.

a Hæresi 51. dixit [n] *Epiphanius, Quomodo Cerinthi erunt, quæ contra Cerinthum dicunt?* Quomodo hi *Dialogi* erunt *Gregorij* 1. qui contra *Gregorium* primum dicunt?

Fragmentum sub nomine Petri, & Iohannis Gregorij 1, *Diaconorum, est suppostitium.*

IN *Bibliotheca Vaticana*, pluteo 3. nu. 153. in codice *Dialogorum S. Gregorij*, ad finem apposita sunt quædam velut additamentum sub nomine *Petri & Iohannis Gregorij Diaconorum*. Hoc fragmentum citatur ab [o] *Alfonso Ciacone*, vt probet: precibus Gregorij Traiani animam fuisse ab inferis liberatam.

o Apolog. pro Historia Traiani.

p Lib. 2. de Purg cap. 8.

Hoc testimonium mihi valde suspectum est, inquit [p] *Bellarminus. Nam si illud esset vere Petri Diaconi, non diceret Ioh. Diaconus historiam hanc non extare in Romana Ecclesia, sed solum apud Anglos. Præterea iste Petrus dicit, Gregorium à Deo petiuisse vt quotquot sepelirentur in Ecclesia S. Andreæ in cliuo Scauri, non possent damnari, dummodo fidem tenuerint Christianam; & impetrauisse. At certe Gregorius vir prudentissimus nunquam ita orasset: nam vel intelligit de fide informi, vel de formata. Si de informi, ergo voluisset saluari homines sine charitate; quod quis credat? si de formata, non erat opus petere, nam vbicunque sepeliatur, qui moritur cum charitate, damnari non potest. Adde quod totum illud fragmentum redolet nouitatem, & proinde suppositium videtur, &c.* In eadem sententia est [q] *Baronius Cardinalis*, sic enim ille. *Non ista Petrus atque Iohannes S. Gregorij Papæ Diaconi dixere, vel scripsere, neque istius temporis scriptio illa esse probatur, sed longe posterioris seculi.* Atque ne quisquam illi scriptioni magis fideret, quod in Bibliotheca Vaticana reperiretur, subiungit: *Execratione insectanda sunt, quæ nomine Petri & Iohannis Diaconorum S. Gregorij in medium afferuntur ex codice Vaticano scripta, quæ ob id recipienda simplices putant tanquam diuinum Oraculum, quasi non omnis Bibliotheca referat similitudinem sagenæ missæ in mare ex omni genere piscium congregantis, bonos & malos continens libros, &c.*

q Annal. To. 8. ad An. 604.

Opera

Opera falsò adscripta Isiodoro Hispalensi.

INter opera *Isiodori Episcopi Hispalensis*, habetur liber *de vita & morte sanctorum*, qui citatur à [a] *Bellarmino*, vt probet S. Petrum Romæ mortuum esse, &, [b] vsque ad mortem Episcopum fuisse: à [c] *Coccio*, vt probet: Petrum vniuersæ Ecclesiæ Principem & Pastorem ab ipso Christo constitutum fuisse: à [d] *Lyppomano*, vt probet: sanctum Iacobum prædicasse in Hispania. Cui rei probandæ citatur etiam à [e] *Ioh. Mariana*, qui statim subijcit: *Quis tanta confidentia qui suum iudicium præferat Isiodoro, præsertim de rebus Hispaniæ?*

a De Ro. Pont. l.2.c.5.
b Cap.4.
c To.1.l.7. de Hierarch. Eccl. art.4.p 809.
d De vitis sanc. part.1.p.361.
e De Aduentu Iacobi in Hisp. cap.7.

[f] *Lyppolous* To.2. de vitis sanctorum affirmat, *Cardinalem Baronium censere hunc librum alterius cuiuspiam potius esse quam Isiodori.* Atque in eo quidem vere *Lyppolous.* Nam in [g] Annalibus, *Pseudo-Isiodorum* appellat; Et in [h] Notat. in Martyrologium Ro. *alterius cuiuspiam potius quam Isiodori opus esse*, disertis verbis affirmat. Vt omittam dicere, quod in illis [i] Notationibus alibi dicat, *non immerito adduci in controuersiam an sit liber ille Isiodori, cum complura in eo indigna Isiodoro reperiantur coagmentata mendacia:* Et [k] alibi, *se non dicturum librum eum Isiodori esse.*

f Vita Isiodori April 4.
g To.9 ad an. 816.nu.50.
h Maij 1.2.
i Iulij 25.2.
k August.25.2.

Ad initium To.1. Conc. habetur *præfatio de origene Conciliorum, &c.* quæ *Isiodori Hispalensis* censetur esse tum à *Possenino*, tum ab alijs. Hæc citatur à [l] *Coccio*, vt probet: Ro. Pont. verum esse successorem Petri: à [m] *Pighio*, vt probet: Anacleti Papæ Epistolam illius genuinam esse: à [n] *Bellarmino*, vt probet: Epistolas decretales Clementis, Anacleti, Euaristi, Alexandri, &c. antiquissimas esse: Et à [o] *Turriano*, vt probet: Epistolas Decretales ad vnum omnes eorum esse quorum nomina præ se ferunt. Qui quasi gestiens præ gaudio de tanto testimonio, subiungit: *Annon est fide dignus author, & in numero Patrum S. Isiodorus?*

l To.1.lib.7. de Hierarch Eccl. art.6.p.843.
m in Lib.6. Hierarch. Eccl. c. 6.
n Lib.2. de Ro. Pont c.14.
o Pro Epist. Pont.l 5 c.23.

Hæc *Præfatio* non est *Isiodori Hispalensis.* Nam in hoc fit mentio *Concilij Toletani* 11, quod habitum fuit circa an. 675. imo, *Sextæ Synodi Constantinopolitanæ sub Agathone Papa*, & *Constantino Imperatore* contra *Macharium* & socios eius, quod habitum fuit circa an. 681; cum constet *Isiodorum*

p Annal. to. 7. ad an. 636.
q Apparat. sac. verbo. Isiodorus Hispal.

rum Hispalensem, testibus [p] *Baronio*, & [q] *Posseuino*, obijsse ad an 636.

Longe ante eius Synodi (intelligit Toletan. 11.) *ac Papæ Agathonis tempora Isiodorus Hispalensis ex humanis desierat*, inquit [r] Baronius. Ex eo [s] colligens, errasse & *Hingmarum Rhemensem Episcopum, Trithemium*, & alios, qui *præfationem* illam tribuant *Isiodoro Hispalensi*, quandoquidem in illa *præfatione* fit mentio *Conc. Toletani* 11, ac *Agathonis Papæ*. Videat Lector de hac re *Ioh. Rainlodum* in Colloq. cum Harto cap. 8. sect. 3. &, in Prælect. de lib. Apoc. 179.

r Notis in Martyr. Ro. April. 4.
s Ibid.

Opus falsò adscriptum Sophronio Patriarchæ Hierosolymitano.

EXtat liber qui inscribitur *Pratum Spirituale*, excusus seorsim Coloniæ anno 1583. quem videre licet To. 2. Bibl. sanct. Pat. edit. 3. Hic citatur à [t] *Copo*, sub nomine *Sophronij Patriarchæ Constantinopolitani*, pro Cruce: Et [u] alijs de causis. Atque quo pluris sint testimonia ab illo petita: *Fuit certe Sophronius*, (inquit [x] Copus) *pietate ac doctrina singulari. Is insignem quendam summa & singulari quadam fide librum contexuit*, (*Pratum spirituale* notat) *in quo multa sunt quæ penitus euertant nouam omnem Theologiam, maxime vero eam, quæ vel vitam Monasticam, sanctorum honorẽ, ac miracula impugnat: vel ferre nõ potest, quod homines sacrilegi per sanctos defunctos castigantur.*

t Dial. 4. c. 6.
u Dial. 3. c. 25. & Dial. 5. c. 6.
x Dial. 3 c. 26.

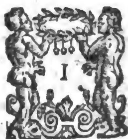
Hic liber non est *Sophronij*, sed cuiusdam *Abbatis* qui dicebatur *Iohannes*, vt constat ex cap. 77. Atque hoc agnoscit [y] *Costerus* Iesuita. Nam in *Tabula* Doctorũ, *Iohannes Euiratus* (inquit) *author Prati spiritualis*. Quod & ex Epistola pręfixa manifestum est, quæ præfationis loco posita est: Scripta est enim à *Ioh. Euirato*, & inscripta *Sophronio* cuidam, non *Hierosolymorum Episcopo*, sed *Sophistæ*, quẽ *filium* iterum atq; iterum appellat. Sunt, qui *Iohannis Moschi* nomine allegant, è quorum numero est [z] *Coccius*: atque sane, in Bibl. vet. Pat. hunc Titulum præ se fert; *Abbatis Iohannis Moschi, cognomento Euirati, Pratum spirituale*. Sunt, qui nullius nomine

y Præfix. Enchirid. Controu.
z In Thesaur. Cathol.

mine allegant, è quibus [a] *Bellarminus* est præcipuus. Nec multum reuerà refert cuius sit, *cum quisquis fuerit author, hic nonnunquam inserit ea, quæ parum tutam fidem habent, quæ & vel relata à non fide dignis, atque interdum aspersa mendacio, cum delectu secernenda sunt ab alijs*, vt testatur [b] Posseuinus. Nec Posseuinus modo, sed & [c] Baronius. Qui vnum aut alterum mendacium in vnica narratione ex *Sophronio* obseruans; concludit in hæc verba, *Cum hæc compingat ea narratione mendacia: quæ fides in reliquis?*

a Lib. 2. de imagi. c. 12.
b Apparat. sac. verbo. Sophro.
c To. 5. Annal. ad an. 407. nu. 35.

Epistola confictæ sub nomine Leonis 2.

IN Tomis *Epist. Pont. Rom. inter Epistolas Leonis* 2. habetur vna Epistola, quæ dicitur missa *ad Constantinum Imperatorem*: hæc citatur à [d] *Coccio*, vt probet: Episcoporum Concilia à summo Pontifice approbata, summæ esse authoritatis.

d To. 1. l. 7. art. 21. p. 659. de Hierarch. Eccl.

Quæ ad Constantinum reddita habetur Epistola Leonis, arguitur in multis impostura esse, inquiunt [e] Baronius, [f] Posseuinus, [g] Binnius.

Ibidem habetur altera Epistola sub nomine *Leonis* 2. *præsulibus in Hispania constitutis*, quæ citatur à [h] *Coccio*, vt probet: Romanos Pontifices inde vsque ab initio semper primatum agnouisse, defendisse, & in alijs Ecclesijs exercuisse.

e Annal. to. 8. ad an. 683. nu. 13. & 14.
f Apparat. sac. verbo. Leo. 2.
g Not. in Epist. to. 3. Conc. pag. 113.
h To. 1. l. 7. art. 7. p. 865.

Epistolæ quædã Leonis 2. nomine circumferuntur quæ fide carent, atque adeo fuere confictæ, qualis illa quæ scripta est ad Hispanos, inquit [i] Posseuinus. *Hanc, cum tribus sequentibus Baronius velut spurias reycit*, inquit [k] Binnius, & id quidem vere: nam, *Non esse eas Leonis Epistolas, sed potius Leonis nomine suppositas quilibet poterit facile existimare*, inquit [l] Baronius.

i Loco citato.
k Loco citato.
l Annal. to 8. ad an. 683. nu. 17.

Opera falsò adscripta Bedæ.

INter opera *Bedæ*, To. 3. habetur sub nomine *Bedæ*, *Vita Bertolfi Abbatis*, quæ citatur à [m] *Bellarmino*, vt probet, quod Beda Honorium Ro. Pont. pro sancto viro habuerit,

m Lib. 4. de Ro. Pont. c. 11.

erit, etiam post mortem.

Is, qui vitam *Bertolfi Abbatis* scripsit, erat (vt declarat ibidem) comes itineris *Abbati* ad *Honorium*, quum priuilegium istud, nequid iuris vlli Episcoporum esset in *Bobiense Cœnobium*, à Papa peteret atque impetrarit. *Honorius* vero mortem obierat annis triginta priusquám *Beda* nasceretur, vt docet [o] huius narratio de vitæ suæ cursu, collata cum *annalibus* de illius obitu. Vitam igitur *S. Bertolfi Beda* non scripsit. Atque hoc probatur porro à *Ioh.*[p] *Rainoldo*, ex *Molano, Surio, Baronio*, qui omnes eam à *Iona* quodam scriptam esse, non à *Beda* perhibent: quibus adiungi potest *Possenirus*. Nam *Ionas Scotus scripsit vitas S. Columbani, Attalæ, Eustathij & Bertolfi Abbatum, quæ excusæ sunt in vitis sanctorum Surij, manifesto eorum errore, qui eas Bedæ To. 3. tanquam huius ipsius fœtum ascripserunt*, [q] inquit ille.

o Beda Eccle. Hist. Angl. l. 5. c. vlt.

p Apolog. Thesium nu. 46. p. 455. &c.

q Apparat. sac. verbo. Ionas Scotus.

Opera falsò adscripta Ioh. Damasceno,

INter opera *Damasceni*, habetur *Liber de ijs qui in fide migrarunt*, qui citatur pro Purgatorio, ab [r] *Alano*, [s] *Peresio*, [t] *Bellarmino*, & alijs Pontificijs. Et quidem multa præclara dicuntur tum de *opere*, tum de *Authore operis*. *Sermo ille de iuuandis Christi fidelibus, in Christo mortuis, insignis est*, inquit [u] Salmeron. *Ioh. Damascenus vir magnæ sanctitatis, & grauitatis erat*, inquit [x] idem.

Hunc librum non esse *Damasceni* fatentur ipsi Pontificij. *Librum istum nõ esse Damasceni non iniuria videri potest*, inquit [y] Ioh. Lensæus. *Opus illud quod Damasceno tribuitur, merito creditur non esse illius, quia in ea oratione habetur alius error supra reprobatus, & contrarius doctrinæ eiusdem Damasceni lib. 2. de fide cap. 4. Item quia incredibile est Gregorium orasse pro Traiano Imperatore, cum ipso lib. 34. Moralium cap. 13. doceat non esse orandum pro damnatis*, inquit [z] Suarez. Quid quod etiam ipse *Bellarminus*, qui hîc citat hanc orationem sub nomine *Damasceni*, pro Purgatorio; alibi plane negat esse *Damasceni*, & id *facile probari posse* [a] *affirmat*? Est? & non est? est Damasceni? &, non est Damasceni? Quam lubricus & inconstans est Dominus Cardinalis? Doctrina quam Paulus

r Lib. de defunctis c. 14.

s De Tradit.

t Lib. 1. de Purgat. cap. 6.

u In 1. Cor. 15. disput. 26.

x Ibid.

y De Limbo, lib. 3. c. 12.

z In 3. Part. Tho. q. 52. art. 8. disput. 43. sect. 3.

a Lib. 1. de Pur. cap. 8.

lus Ecclesiæ tradidit, non fuit *etiam*, & *non*. At doctrina quam Cardinalis hic tradit, est *etiam*, & *non*.

Inter opera *Damasceni*, habetur *Historia de Barlaam & Iosaphat*, quæ citatur ab [b] *Alano* pro Exequijs mortuorum, in eaque vrgenda multum insistit ille, quasi quæ ab eo dicuntur eo loci, *omnia hæreticorum ora obstruerent*.

b Lib. supra citato c. 6.

Verùm non defuisse qui de illa *Historia* ambigebant, num *Damasceni* esset, fatetur Posseuinus. Imò *Bellarminus* ipse dubitat, an sit *Historia*, vel potius *res ficta*. *Quomodo enim poterat Iosaphat qui nec de Scriptura aliquid audiuerat, mox vt conuersus fuerat, in suis tentationibus varijs Scripturæ locis memoriter recitatis se communire, si sit Historia*, inquit Bellar? *Deinde dubitat, an sit Damasceni, quum lib 1. de fide cap. 11. aperte docet, Spiritum sanctum non esse ex filio: Author vero huius operis introducit Barlaam, docentem filium Regis, vt credat in spiritum Patre filioq; procedentem.* Quæ ratio adeo cogens est, vt eludi nullo modo possit, nisi abradendo ex textu verba quædam Barlaam, viz. ex filio: quod fecisse Billium in noua editione, testatur euidentia facti, & Bellarminus ipse, qui vt Billij famæ consulat, neque plagiarius videatur, particulam *ex filio* videri additam ab aliquo, nugatur.

c Apparat. sac. verbo. Damasc.

d In Indice M. S. scriptorum Eccles. cum censuris.

Lib. de script. Eccl ad An 731

Idiotæ viri sancti, de Virgine Maria Contemplatio est suppositia.

IN [e] Bibl. Sanctorum Patrum, edit. primæ, habetur *Tractatus* sub nomine *Idiotæ* cuiusdam, qui inscribitur, *De Virgine Maria Contemplatio*. In huius Tractatus frontispicio, hæc Annotatio præfixa est: *Hanc sustulerunt hæretici ex editione Germanica, sed tibi, ô Lector, postliminio ex Pariensi editione Anno* 1538. *restituimus*: quod & obseruatur à [f] Posseuino. Quasi *Germani* subveriti essent, ne *Contemplatio* tam diuina, ad eorum confusionem, mundo innotesceret. *Hic Idiota floruit ad An.* 800. inquit [g] Coccius. *Hic vetustus Author paulò post Ann.* 800. *floruit*, inquit [h] *Bellarminus*. Et citatur ab [i] vtroque vt probet: B. Virginem Mariam sine peccato originali

e To. 3 edit. Paris. 1576. & To. 3. edit. 3.

f Apparat. verbo. Idiota.

g Paral. Author præfix. To. 1.

h De Amiss. grat. lib. 4. c. 19.

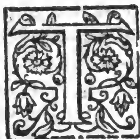
conceptam fuisse.

i Bell. loco citato. Coccius To. 1 l. 3. de Deipara, Art. 1. p. 266.

i Hic *Idiota*, verè fuit *idiota*. Nam opinione sua, *B. Virgo est aduocata nostra apud Filium, sicut Filius apud Patrem. Quos iustitia Filij potest damnare, Matris misericordia liberat. Salus nostra in manu illius est.* Nec potest esse tam vetustus Author, ac prędicant Papistæ, quandoquidem tam aperte loquitur de *Virginis Mariæ* immunitatę à peccato, non *Mortali* modò, sed & *Veniali*, & *Originali*. Quod tandem aliquando *Bellarminus*, licet alia ratione motus, confitetur. Sic enim ille in lib. [k] Recognition. *Scripsi Authorem nomine Idiotam vixisse paulò post An.* 800. *à natali Domini. Id autem scripsi sequutus fidem aliorum, sed postea animaduerti verba S. Bernardi vsurpari, ex quo colligitur vt vixerit post An. Domini* 1153. *hoc enim Anno S. Bernardus obijt.* Hæc ille, qui tamen in postremo libro *de Ecclesiasticis scriptoribus*, ferme ad vomitum redijt, dum *Idiotam* recenset ad An. 902.

k Pag. 91.

Turpini Historia est supposititia.

l Legend. in Commemorat. animarum.

m Appar. sac. verbo. Turpinus.

n Annal. To. 9. ad An. 812 nu. 18 vide ad An. 816.

o Loco citato.

TVrpini Historia, de rebus gestis à *Carolo Magno*, citatur à [l] *Iacobo de Voragine*, vt probet Purgatorium.

Libellum, qui Turpino affingitur, ab homine imperito ac mendaci, scriptum multa arguunt, inquit [m] Posseuinus. *Est mentitus Author, fabulosus, somniorum ac fabularum varius contextor sub nomine Turpini*, inquit [n] Baronius. *Libellus ille Turpini, vt recte ait Massonus, ab homine ocioso in gratiam iuuentutis scriptus videtur*, inquit idem, quem modò nominaui, [o] Posseuinus. Atque *mendacem* esse ex eo probat, quod cum *Turpinus Archiep. Rhemensis* videri vellet, mentionem faciat in 32. capite, mortis *Caroli*, quum *Turpinus* aliquot annis ante *Carolum* emortuus sit. *Historia de Carolo Magno inscripta Ioh. Turpino Rhemensi Archiep. excusa est Francofurti An. 66. cuius tamen Sigebertus non meminit, nec à doctis probatur*, inquit [p] Molanus.

p Annot. in Vsuard. Martyrolog. Ian. 28.

Liber

Liber Aimoino falsò adscriptus.

Imoinus vixit circa An. 840, teste *Bellarmino* lib. de script. Ecclesiasticis, ad An. 837. Sub huius nomine extant libri quinque *de gestis Francorum:* quorum postremus citatur à *Bellarmino* in *Appendice* ad lib. de summo Pont. cap. 8. vt minuat fidem *Arnulfi Episcopi Aurelianensis*, qui *Papam Antichristum* dixerat.

Libenter assentior ijs, qui librum 5. vsque ad natiuitatem Philippi Augusti, id est, An. Redemptoris orbis 1165. protensum, non esse Aimoini, sed alterius censent, inquit Iacobus du Breul, pręfat. ad Aimoinum 1603.

Aimoinus, Historiam Francorum ad hac tempora conscripsit viz. 844. ipso teste lib. 4. cap. 13. & alias sæpe. Certissimum Argumentum falsò ei ascribi integrum librum quintum, cum contineat Historias vsque ad Annum 1165. inquit Pontacus, Chronographiæ lib. 2. ad An. 844.

Aimoinus Historiam perducit ad An. Domini 840. Reliqua vsque ad An. Domini 1165. ab aliquo alio addita esse videntur, inquit Bellarminus de script. Eccles. ad An. 837.

Opera falsò adscripta Anselmo.

Nsel. in 1. Cor. 3. citatur à [q] *Bellarmino*, pro Purgatorio. Ansel. in 1. Cor. 11. citatur ab [r] eodem, pro Christi in sacramento reali præsentia. Ansel in 2. Cor. 5. [s] citatur, pro immaculata cóceptione Virginis Mariæ. Et Ansel in 2. ad Tim. 2. [t] citatur, pro libero arbitrio.

q Lib. 1. de Purg c. 6.

r De Euch. lib. 2. cap. 36.

s De Amiss. gratiæ l. 4. c. 15.

t Lib 5. de gratia & lib. Arbit. c. 16.

Hi *Commentarij* perperam adscribuntur *Anselmo*, vt patet cum ex ipsis *Commentarijs*, tum ex aduersariorum confessione. In his [u] *Commentarijs* sic legimus. *Omnes mortui sunt in peccato, nemine prorsus excepto, dempta matre Dei.* At hæc doctrina reprobata est prorsus in genuinis *Anselmi* scriptis. Sic enim in [x] ijs legimus: *Licet Christi conceptio sit munda,*

u 2. Cor. 5.

x Lib. 2. c. 16 cur deus homo.

munda, & absque carnalis delectationis peccato, Virgo tamen ipsa, vnde assumptus est, est in iniquitatibus concepta, & in peccatis concepit eam mater eius, & cum Originali peccato nata est, quia & ipsa in Adam peccauit, in quo omnes peccauerunt. Quare rectè hîc dicere possumus quod [y] *Baronius* in persimili causa scriptum reliquit: *Procul absit vt Hilarij esse dicamus quæ aduersus ea, quæ in germanis Hilarij scriptis reperiuntur, pugnare noscuntur.* Procul absit vt Anselmi esse dicamus, &c.

y Annal. To. 8.

Spurium esse fatentur aduersarij. *Heruæus Natalis scripsit hos Commentarios in Epistolas Pauli qui falsò adscribuntur Anselmo*, inquit [z] Posseuinus. Et [a] alibi. *Non Anselmo, sed Heruæo, qui putatur ante* 250 *annos vixisse, vetusta exemplaria, & docti viri, inter quos fuit Simon Fontanus vir acris iudicij, ascribunt Commentarios in Epistolas Pauli.*

z Apparat. Heruæus.
a Apparat. Anselmus Cant.

In Paulum Apostolum Commentarios, in vetustis exemplaribus Heruæo Monacho inscriptos inuenimus, inquit [b] *Sixtus Senensis*.

b Bibl. lib. 4. Anselmus.

Commentaria in Epistolas S. Paul in editione Parisiensi anni 1544. *tribuuntur Heruæo, non Anselmo: & videtur ista inscriptio verior, primo quia hoc opus tam prolixum & magnum ab Edinero non numeratur inter opera S. Anselmi.* 2. *quia Heruæi habet vetus inscriptio, &c.* inquit Bellar. lib. de script. Eccles. ad An. 1081.

Anselmus in cap. 5. & 19. Mathæi, citatur à *Bellarmino*, lib. 1. de Matrimonio, cap. 16. vt probet: Matrimonium insolubile esse quoad vinculum.

De Commentario in Mathæum ambigo, an sit S. Anselmi. Non enim credibile est, ab Edinero potuisse omitti, qui tam minute Opuscula numerauit. Adhæc in editione Parisiensi, an. 1544. *in qua dicuntur esse omnia opera sancti Anselmi, Commentarius in Mathæum non inuenitur*, inquit Bellar. de script. Eccles. ad An. 1081.

Ansel. de excellentia B. Virginis Mariæ, citatur à Bellarmino lib. 1. de sanct. beatit. cap. 19. pro Inuocatione sanctorum.

Opusculum de excellentia B. Virginis non videtur Anselmi, non solum quia eius non meminit Edinerus, sed

etiam

tiam quia non habet ſtylum, neque grauitatem Anſelmi, inquit Bellar. loco citato.

Anſelmi Epiſtola ad Coepiſcopos Angliæ, citatur à [c] *Bernardino de Buſti*, pro immaculata Virginis conceptione. c Officium de concept. virg. Lectio 3. die 7. fol. 55. in Mariali impreſ. Pariſ. 1515.

Frater [d] *Gabriel Barelet* affirmat, hæc verba non eſſe vere *Anſelmi*, ſed confićta ab aliquo volente decipere ſtolidum vulgus. d Ser. de ſanc. impreſ. Pariſ. 1507.

Commentarij Oecumenio falsò adſcripti.

Ecumenius in 1. Cor. 11. citatur à [e] *Bellarmino*, por reali præſentia: Et in 1. Cor. 3. citatur ab [f] eodem, pro Purgatorio: Et in 1. Tim. 3. [g] pro cœlibatu ſacerdotum. e Li. 2. de Euch. c. 36. f Lib. 1. de Purg. g Lib. 1. de Clericis c. 19.

Quamuis in Sixto Senenſi, & ab alijs hactenus, Oecumenius habitus ſit Scholiorum ad Epiſtolas Pauli author, recte tamen mihi ſcripſit Fronto Ducæus, ea non eſſe Oecumenij, niſi ex parte. Neque vero authorem illius Catenæ tam antiquum fuiſſe, inquit [h] Poſſeuinus. h Apparat. Oecumenius.

Bernardo opera falsò adſcripta.

Ernardus de Cœna Domini citatur à [i] Gregorio de Valentia, pro Tranſubſtantiatione. *Pulchre* (inquit ille) *Diuus Bernardus, Hoſtia quam vides, &c.* Citatur etiam à [k] *Benedicto Verniero*, pro reali Chriſti in ſacramento præſentia. i Lib. 2. de tranſubſtant. c. 3. p. 387. k Magnum & vniuerſ. conc. de ſacroſanc. Euch. ad an. 1140.

Iohannes [l] *Garetius* eadem omnino verba citat, quæ Greg. de Valentia & Vernierus: ſed citat tanquam ex *ignoto Auctore*, & ex ſermone *de Sacerdotali dignitate*, obſeruans tamen in margine, *Bernardo Abbati aſcribi*. Verùm falsò aſcribi *Bernardo Abbati*, teſtatur ille quicunque tandem fuit, qui edidit *Bernardi opera Pariſijs* 1517. Is enim pagina 297. præfixit ſermonibus quibuſdam, inter quos, hic *in Cœnâ Domini*, vnus eſt, hanc Annotationem. *Quamuis hi qui ſequuntur ſermones boni & vtiles reperiantur, quia tamen procul dubio non à noſtro Bernardo editi fuerunt, idcirco cum* l Lib. de Conſenſu vniuerſ. Eccl. de veritate corp. Chriſti in ſacram. Tit. auctores ignoti.

suis nitidis operibus, sicuti antehac fuerant, interseri noluimus, sed seorsum imprimendos vtilius duximus. Atque [m] alibi, *Nec eius stylum, minusque spiritum redolere* ait, *ac propterea ne opus praclarissimum talium inculcatione obtenebretur, peritorum consilio reiecisse.* [n] *Bellarminus* ipse, sermonem hunc de Cœna, *longe distare* dicit *à stylo S. Bernardi.*

m Fol.272.

n Lib. de script. Eccles. ad an. 1130.

Opera falsò adscripta Thomæ Aquinati.

Ellarminus de Translatione Imperij Romani lib.3. cap.1. citat librum *Tho. Aquinatis de Regimine Principum*, vt probet: Electores ante Frederici 2. tempora designatos.

Non esse S. Thomam eorum librorum authorem multa ostendunt, [o] inquit Bellarminus, *sed præcipue id quod habetur in lib. 3. cap. 20. de successione Adolphi & Alberti Imperatoris: scribit enim auctor eorum librorum suo tempore id accidisse, vt Adolphus Rodolpho, & Albertus Adolpho succederet; constat autem S. Thomam obijsse an. salutis* 1274. *Adolphum autem successisse Rodolpho an.* 1292, *& Albertum Adolpho an.* 1299. *fieri igitur non potest vt S. Thomas eorum librorum sit auctor, cum tot annis ante Adolphi & Alberti imperium de vita migrauerit.*

o Lib 5. de Ro. Pont. c.5. & de script. Eccl. ad an. 1265.

ERasmus in Epistola ad Vulturium Neocomum citatur à [p] Bellarmino, vt probet: Mores Euangelicorum esse pessimos.

Theologus quidam Dominicanus *Lutetiæ*, *Erasmo* viuo, (quod [q] *Erasmus* liquido conuincit, meritoque taxat) quædam *Erasmi* nomine scripsit, & excudit, ad fidē Pontificiæ doctrinæ conciliandam illius authoritate, quæ ille nunquam somniauit. Quanto credibilius est hoc factum eo mortuo? Certe, eo viuo, vel mortuo, hanc Epistolam confictam fuisse credibile est, cum in libro Epistolarum suarum quem excudit *Frobenius*, nulla talis reperiatur. Nam liber ille *complectitur Epistolas vniuersas quotquot Erasmus vnquam euulgauit, aut euulgatas voluit*, vt ex [r] Titulo patet.

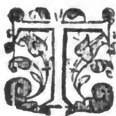
p De Notis Eccle. l.4 c.13. & in Append ad lib. de sūmo Pont. c.23.

q Catalog. lucubrat. suarum ad Ioh. Abste. to.1.

r To.3. operum Erasmi.

Synodus

Synodus Antiochena spuria.

Omo primo *Conciliorum*, [a] editionis Binnianæ, habetur *Synodus Antiochena*, cuius canones summatim describuntur à *Binnio*. Horum [b] vnus citatur pro imaginibus à [c] *Turriano*, & [d] *Gretsero*, Iesuitis; necnon à [e] *Baronio* Cardinale.

a Pag. 18.

b Can. 8.

c Li. 1. pro Can. Apost. c. 25.

d Lib. 2. de Cruce c. 1.

e Annal. to. 1. ad an. 57. nu. 111.

Hanc *Synodum* suppositítiam esse, ex eo primò conuincitur; quod eius nec meminit *Eusebius*, nec *Socrates*, nec *Theodoretus*, nec *Ruffinus*, nec è veteribus quisquam: quod ante editionem *Binnianam*, non extabat in codicibus Conciliorum à *Merlino*, aut *Crab*, aut *Surio*, aut *Dominico Nicolino* editis. Nam è quo (quæso) cœlo decidit iam tandem aliquando Synodus tam antiqua? aut quo terrarum angulo per tot centurias annorum delituit, vt non nisi quasi nudiustertius hanc lucem aspexerit?

Turrianus (fateor) [f] ait *Pamphilum Martyrem testari se in Bibliotheca Origenis reperisse*. Sed nunquid id vidit *Turrianus* in opere aliquo *Pamphilo* illi *Martyri* inscripto? aut viditne id quisquam ex popularibus *Turriani*, præter vnum *Turrianum*? viditne *Baronius*? viditne *Binnius*? viditne *Posseuinus*? Audeo dicere neminem prorsus id vidisse, excepto solo *Turriano*: Nam quod habet hac de re *Baronius*, id acceptum refert *Turriano*. Quod habent *Binnius* & *Posseuinus*, à Baronio habent; vsque adeo vt penes *Turrianum* stat, caditque tota fides horum Canonum. *Turrianus* autem quod vrget ad fidem faciendam, id omne ex *anonymo* quodam Græco codice vrget, cuius author, *ater* an *albus* fuerit, *hæreticus*, an *Orthodoxus*, nescitur. Ex ipso *Pamphilo*, aut aliquo, *Pamphilo* non dissimili, ne verbum legisse videtur. Quod tamen si forte legisset, nihilo citius persuasisset hos Canones Apostolicos esse, idque *Antiochiæ* constitutos. Nam annon cauetur in 7. horum, *vt Christiani abstineant à sanguine, & suffocato, & fornicatione*? Quis autem nescit eum *Canonem* constitutum in *Concilio Hierosolymitano* g, *Act*. 15? Improbabile vero, vt quod in *Hierosolymitano* constitutum sit, id in *Antiocheno* intra pauculos menses renouatum.

f Loco supra citato.

g Act. Apost. 15. 29.

nouatum.

nouatum sit. Quod dubio procul vidit *Baronius*, qui sicco pede hunc canonem prætèrijt, licet reliquos recensuerit, [h] affirmans *non esse ociosum, quinam hij Canones fuerint à Turriano summatim descriptos intexere*. Nam quorsum aliàs hunc *Canonem* siluisset, recensitis cæteris, nisi quod hunc canonem, cum se, tum cæteros, quasi *Soricem* suo indicio se prodere perspexisset? Sed quod horum *Canonum* fidem minuit maximè, est falsitas vnius, nempe primi. Nam in primo Canone, *Credentes in Dominum Iesum ab illius temporis hominibus Galilaos vocatos*, dicitur: cum tamen ex [i] Actis Apostolicis cognoscimus, *Credentes, non Galilaos, sed Discipulos vocatos esse*. Quem errorem vidit etiam *Baronius*, Quo fit, vt etiamsi profiteretur se sequi *Turrianum*, in referendo tamen hoc *Canone*, ab illo diuertit. Non dicens, quemadmodum *Turrianus*: *Primus Canon, vt credentes in Dominum Iesum, quos illius temporis homines vocabant Galilaos, Christiani deinceps vocarentur*. [k] Sed, *Primus Canon est, vt credentes in Dominum Iesum quos illius temporis homines (vt habent Acta) appellabant Discipulos, dicerentur Christiani*. In quo habet [l] *Binnium*, vt in cæteris fere omnibus, sibi consentientem.

h Annal to. 2. ad an. 102, nu. 19.

i Act. Apost c. 11.

k Annal to 2. ad an. 102 nu. 19.

l Loco supra citato.

Concilium Sinuessanum est suppositititium.

TOmo 1. *Conciliorum* [m] editionis *Binniana*, habetur *Concilium Sinuessanum*. Quod Concilium citatur à [n] *Bellarmino*, partim vt probet, summum Pontificem absolute esse supra Concilium: partim vt probet, summum Pontificem à nemine in terris iudicari posse.

Hoc *Concilium* videtur suppositititium esse, nam licet conuocatum dicatur Anno 303. eius tamen nec meminit *Eusebius*, nec *Ruffinus*, nec *Hieronymus*, nec *Socrates*, nec *Theodoretus*, nec *Sozomenus*, nec *Eutropius*, nec *Damasus*, nec *Beda*, nec quisquam alius seculo tertio, quarto, aut quinto, aut sexto, aut septimo. *Nicolaus Papa*, primus eius nominis, qui vixit circa annum Domini 860. primus extitit qui illius meminit. Non habet [o] *Bellarminus* Nicolao antiquiorem testem quem producat pro *Concilio Sinuessano*: Quod

m Pag. 225.

n Li. 2. de conc. c. 17 & l. 2. de Ro. Pont c. 26.

o Lib. 2. de Ro. Pont. c. 26.

Quod magnum indicium est, nullum tale Concilium per illa tempora extitisse.

Hoc ipsum euincunt Argumenta quæ sequuntur, quorum primum desumitur ex numero Episcoporum eò congregatorũ, qui peruenit ad [p] tricenarium. Nam incredibile est, tot vnà potuisse conuenire tam sæuis persequutionum temporibus, cum sub *Constantini* Imperio, quando res multò pacatiores erant, ad *Nicænam Synodum* adduci poterant nonnisi 318.

p Synod. Synuess. c. de Testimon. aduers. Marcellinum.

Secundo, Episcopi qui interfuerunt huic *Concilio* [q] dixerunt; *Neminem vnquam iudicauisse Pontificem, nec præsulem sacerdotem suum, quoniam prima sedes non iudicabitur à quoquam:* cum alienissimum à verisimilitudine videtur, eos sic dicturos fuisse, quandoquidem latere eos non potuit, [r] re tam recenti & celebri, *Paulum Samosatenum*, primæ sedis *Antitistem*, hæresis ab Episcopis Presbyterisque suis condemnatum esse.

q

r Euseb. lib. 7. c. 23. & c. 24. Hierõ Catal. script. Eccles. in Malchione.

Tertio, [s] ante *Synodi* conclusionem qua *Marcellinus* dicitur damnatus, *Dioclesianus* asseritur hoc audisse *cum in bello Persarum esset.* Cum tamen *Dioclesianus* de *Persis* deuictis multo ante triumphauerat *Romæ*, vt [t] Historiæ testantur. Quæ ratio adeò cogens visa est [u] *Baronio*, & [x] *Binnio*, vt nihil hîc habeant, quod regerant, nisi obsoletum illud, *Corrumpitur textus.* Pro, *cum esset in bello Persarum:* legi debuit, (vt aiũnt) *cum reuersus esset è bello Persarum.* Verùm nullum habent exemplum seu *scriptum*, seu *impressum*, quo Lectori probent hanc textus mutationem. Vide Ioh. Raynoldum Apolog. Thesium nu. 43. pag. 407. &c.

s Cap. vlt. de confess. Marcellini.

t Euseb. Chron.

u Annal. To. 3. ad An. 303. nu. 107

x In Notis in Conc. Synuess. To. 1. Conc p. 232.

Concilium Romanum sub Syluestro I. est suppositiium.

IN 1. Tomo [y] *Conc.* habetur *Concilium Romanum à Syluestro* celebratum. In quo dicuntur interfuisse 275. Episcopi. Huius *Concilij* Canon. 1. citatur à [z] *Turrecremata* Cardinale, vt probet: vniuersalia Concilia confirmari solita à Rom. Pont. Canon 4. citatur à [a] *Coccio*, vt probet: Non secularem, sed Ecclesiasticum magistratum, Pontifices, Episcopos, & Presbyteros,

y Edit. Crab. Pag. 270.

z Sum. de Eccl. lib. 3 c. 34.

a To. 1. Thesauri Catholici lib. 7 de Hierarch. Eccles. art. 21. p 963.

teros, esse Iudices in causis Religionis & Clericorum.

Hoc *Concilium* videtur suppositium, quod colligitur ex titulo, In quo celebratum dicitur *præsente Constantino Augusto in vrbe Roma, intra thermas Domitianas.* Nam in[b] confesso est, *Constantinum* à *Nicæna Bizantium* profectum esse, ibique moram diuturniorem fecisse, quam vt interesse poterat *Concilio* Romæ habito, intra tempus huic *Concilio* definitum.

b Baron. Annal ad annum 325. num 196.

Concilium Romanum aliud sub Syluestro 1. *est suppositium.*

TOmo 1.[c] *Concil.* habetur aliud *Conc. Romanum*, quod celebratum[d] dicitur à *Syluestro* 1. ad An. 324. cui interfuerant Episcopi 341. Huius *Concilij* Canon 3. citatur à[e] *Bellarmino*, vt probet: Exorcistarum ordinem, fuisse reuera ordinem Ecclesiasticum: Et[f] Ordines Ecclesiasticos fuisse antiquitus septem. Canon 5. citatur ab eodem *Bellarmino*, vt probet:[g] Chrisma, quod est materia sacramenti confirmationis, consecrari ac benedici debere. Canon 6. citatur ab eodem, vt[h] probet: Antiquitatem Cardinalium. Canon 8. citatur ab[i] eo etiam, vt probet: Cœlibatum rectissime annexum ordinibus sacris. Canon vltimus ab eo citatur, vt[k] probet: Summum Pontificem absolute esse supra Concilium: &[l] rursus, vt probet, Summum Pontificem à nemine in terris iudicari posse.

Hoc *Concilium* eiusdem est farinæ, cuius *Synuessanum*, de quo superius diximus. Nam non habet *Bellarminus* vllum *Nicolao* antiquiorem testem, qui huius meminit. *Nicolaus* autem[m] vixit annis quingentis ad minimum, post tempus, quo Concilium hoc celebratum dicitur.

Præterea, hoc *Conc.* celebratum[n] dicitur, *quum ob Constantinum mundatum à Lepra per Syluestrum gauderent multi nobiles.* Atqui nobilem esse fabulam, quod *de Lepra Constantini* quidam referunt, vel ex eo constat, quod eius nec *Eusebius Constantino* probe notus & dilectus, nec alius testis idoneus, aut *Constantini* æuo, aut compluribus seculis sequentibus mentionem fecit, testibus ipsis Pontificijs,[o] *Cano*,[p] *Platina*,[q] *Alciato*,[r] *Viue*, Qui *Viues* aperte *fabulam* appellat.

c Edit. Crab. p. 271.
d Baron. Annal. To. 3. ad an. 324
e Lib. 1. de Clericis cap. 13.
f Lib. eodem c. 11.
g Lib. 2. de confirmat. cap. 8.
h Lib. 1. de Clericis cap. 16.
i Lib. eodem c. 19.
k Lib 2. de Conc. c. 17.
l Lib. 2. de Ro. Pont. cap. 26.
m Nicolaus vixit Anno 860. teste Adó Virn. breuiar. Chron. ætate 6. Sigib. in Chron. &c. Hoc Conc habitum est anno 324. vt supra ex Baronio notauimus.
n Act. 1. cap. 1.
o Loc. com. lib. 11. cap. 5.
p In Vita Marci Papæ.
q Parerg. Iuris lib. 7. cap. 19.
r Lib 5. de causis corrupt. artium.

pellat. His adde, quod ſtylus ipſe recentiorem olet quam quenquam quarti à Chriſto nato ſecul'; ſiquidem Canon 12. 13. 15. & qui ſequuntur omnes à vocibus, *Nemo enim,* inchoantur inſcitè, inſulſeque. Sed videat, qui plura volet, Ioh. Raynoldum in Apologia Theſium, nu. 43. pag. 407. &c. & *Apologiam Pauli*, p. 596.

Concilij Niceni Canones 80. *ex Arabico conuerſi ſunt ſuppoſititij.*

Anones Concilij Niceni 80. ex *Arabico* conuerſi in *Latinum*, editi ſunt à *Turriano*, & *Alfonſo Piſano*, Ieſuitis. Editio *Turriani* ſeparatim extat in folio ex impreſſione Plant. anno 1578. Editio *Alfonſi Piſani* habetur in [f] editionibus quibuſdam *Conciliorum*. Horum Canonum 21. & 23. citantur à [t] Pontificijs, vt probent: non poſſe eſſe coniugale connubium inter ſuſceptores, & filios (vt appellant) ſpirituales. 30 citatur à [u] *Bellarmino*, vt probet: Nomina Chriſtianorum, non Gentilium, fidelium filijs imponenda cum baptizantur. 19. & 20. citantur à [y] *Stapletono*, vt probet ad Rom. Pont. pertinere Concilia confirmare: & licere ex toto orbe appellare. 44. citatur à [z] *Copo*, pro eiuſdem Rom. Pont. primatu. Canon 69. citatur à [a] *Bellarmino*, vt probet: extremam vnctionem eſſe ſacramentum, & chriſma, quod eſt materia ſacramenti confirmationis, prius conſecrari ac benedici debere. 65. citatur à [b] *Coccio*, in quæſtione de oratione pro defunctis.

Hos *Canones* ſpurios & adulterinos eſſe, ab aliquo *amatore beſtia* ſub ſepe genitos, res ipſa clamat. Nam patres *Niceni*, 20. tantum Canones condiderunt, quos huc vſque habemus integros. *S.* [c] *Auguſtinus* cum 200. eoque amplius Epiſcopis *Africanis* non agnouerunt plures. [d] *Cæcilianus* Epiſcopus *Carthaginenſis*, qui interfuit *Concilio Niceno*, è *Concilio* plures Canones non retulit. *S.* [e] *Cyrillus* Epiſcopus *Alexandrinus*, & [f] Atticus Epiſcopus *Conſtantinopolitanus*, aiunt 20. fuiſſe, non plures, non pauciores. Idem conſtat ex *Ruffino*, & [g] *Iſiodoro*, & *Theodoreto*, etiam teſte ipſo *Baronio*.

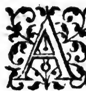
[f] To 1. edit. Binnian.
[t] Durant. de ritibus Eccleſiæ l. 1. c. 19. nu. 17.
[u] Lib 1. de bapt cap. 26.
[y] Prin. fidei doctrinal Relect. cont. 3. q. 7. p. 405 ; & cont. 3. q. 6. p. 398.
[z] Dial. 1. cap. 12
[a] Lib. 1. de extrema vnctione c. 4 & lib. 2. de confirmat. c. 8.
[b] To 2. Theſauri Cathol. l 7. de pœnitentia, Art 5. p. 850.
[c] Conc. Carthag. 6. & Aphricanum.
[d] Conc Carthag. 6. can. 9.
[e] Conc. Aphricanum c. 102. & c. 103.
[f] Lib. 1. hiſt. Eccleſ. cap. 6.
[g] In Princip. conc. de Synodis Princip.

ronio.

ronio. Nam *Theodoretus* 20. *tantum Canones in magna Synodo statutos affirmat*, inquit [h] Baronius.

h Annal To.3. ad An.325.nu. 156.

Acta Concilij Nicani primi sunt suppositititia.

CTa Concilij Nicani 1. habentur To. 1. *Conciliorum* ex editione *Dominici Nicolini*, & *Seueriani Binnij*. Hæc citantur pro multis fidei Papisticæ Articulis. [i] *Coccius* citat Act. Conc. Nic. lib. 2. vt probet: Christi animam ad inferos descendisse, vt sanctorũ animas inde liberaret. 2. [k] citat, vt probet, Librũ Baruk esse Canonicum. 3. [l] vt probet, Baptismum Iohannis non habuisse eandẽ vim cum Baptismo Christi. 4. [m] citat Acta Conc. Nic. lib. 3. cap. De diuina mensa, &c. vt probet Realem Christi in Eucharistia præsentiam, ad quem finem eadem Acta citantur à [n] *Bellarmino*: citat etiam idem [o] *Bellarminus*, & [p] *Gregorius de Valentia* eadem Acta, vt minuant fidem *Socratis* & *Sozomeni*, qui referunt celebrem illum confessorem *Paphnutium* in *Concilio Nicano* surrexisse, & contradixisse legi quam laturi erant Patres de continentia sacerdotum. Citat denique eadem Acta [q] *Lindanus Episcopus Ruremundensis*, vt probet: *Homousion* in Concilio *Nicano* fuisse magis traditione defensum, quam Scriptura sacra.

i To.1.lib. 2. de Christo saluatore, Art 4.p. 163.
k To.eod.lib.6. de scriptor. Eccles. Art. 11.p. 646.
l To.2.lib. 5.de baptismo, Art. 5.p.506.
m To.eod.lib.6. de Euch. Art.1. p.607.
n Lib.2. de Euchar.c.10.
o Lib.1.de Clericis,c. 20.
p Lib. de Cælibatu, c.6.p.869.
q Panopl.lib.2, c.6 fol. 54.

Hæc *Acta*, ociosorum hominum sunt *Acta*, non *Concilij Nicani*. Nã in 2. libro vbi tractãtur ea quæ acta sunt à Patribus contra *Arianos*, habetur copiosa disputatio cum Philosopho *Ariano*, inter alia illum locum vrgente [*Dominus creauit me in initio viarum suarum*] In qua dicuntur patres promisisse se demonstrationem manifestam exhibituros, eamque ex *Scriptura* pronunciaturos. Producunt autem duo testimonia, alterum ex libro *Propheta Mosis*, cui nomen *Analipsis Mosis*: alterum ex libro *Sermonum mysticorum Mosis*. Quorum prior, Apocryphus est, [r] *Athanasio* teste, & ipsis etiam Pontificibus, qui non dedignantur vllum locum in excusis *Biblijs*, non cum *Esdra*. 3. & 4. Posterior vero confictus fuit sub nomine *Mosis*, agnoscente [s] *Epiphanio*, quemadmodum probat in prælectionibus [t] *Ioh. Raynoldus*. Quos libros, sacræ Scripturæ loco, *Nicanos* Patres citaturos, in

r.
s To.3. hær.39.
t Lect.16.

tam

tam grandi causa, vix, imo ne vix quidem, est probabile.

Baronius Cardinalis hæc *Acta* reijcit. Nam *fuisse quidem Acta Nicæna accuratissime scripta, S. Athanasius author est in lib. de Synodis*,[u] inquit Baronius, *verùm iniuria temporis, & Arianorum conatibus, passa esse naufragia certum est. Scimus nõnullos qui longe post Conc. Nic. vixere, profiteri Nic. Acta reperiri. Dominus Franciscus Turrianus asseuerare non dubitat eadem hodie reperiri Alexandriæ, apud illius sedis qui illic moratur Episcopum: credidit ipse alijs istæc referentibus. Alios audiui affirmantes eadem Acta apud Arabes asseruari. Sed vt libere dicam somnia puto hæc omnia. Nã illud scimus, omne seculum quod ab eo tempore ad nostram vsque ætatem interlapsum est, cupidissimum fuisse tam egregiæ atque omnium nobilissimæ antiquitatis, nec tamen hominum quenquam potitum esse.*—Hactenus ille. u To 3. ad an. 325. nu. 62 & 63.

Cuius testimonium eo magis est obseruandum, quod [x] *Lindanus* in hæc verba proruperit. *Si quis morosior istis Nicæni Concilij Actis, minus quam par est habeat fidei, quod adhuc orbi incognita, indubitatam non videntur habere authoritatem, is sane mihi imperitus rerum æstimator haud immerito videatur, quasi recondita hactenus veritas minus inueniat apud æquos bonos rerum arbitros ponderis, quam aurum recens fossum habeat valoris, atque annosum & obtritum.* Nam *Baronius* vel ea ratione commotus, quod *Acta adhuc orbi incognita* sint, reijcienda prorsus putat, vtvt *Lindanus Imperitos* censet qui sic sentiunt. x Loco supra citato fol 55.

Canon. 4. & 7. Conc. Sardicensis sunt supposititij.

IN Tomo 1. *Conc.* habentur *Canones* 21. *sub nomine Concilij Sardicensis*, quod celebratum [a] dicitur ad An. 347. Huius Conc. *Canon* 4. & 7. citantur à [b] *Bellarmino*, vt probet: Ex quauis parte orbis Christianos ad Romanum Pontificem legitime posse appellare. a Baron. Anno. 3. ad an. 347 b Lib 2. de Ro. Pont. cap. 21.

Hos *Canones* esse suppositítios colligitur à Patribus *Africanis*. Qui cum à tribus Pontificibus Romanis, *Sozimo, Bonifacio, & Cœlestino*, eiusmodi *Canonibus* quasi à *Concilio Nicæno* editis premerentur: post longam diutinamque rei consultationem[c] significarunt per literas *Cœlestino*, se ta- c Conc. Africanum c. 105.

le aliquid nec potuisse *in verioribus Conc. Nic. exemplaribus reperire: nec in aliqua Patrum Synodo.* Qui enim fieri potuit, vt hij *Canones*, si id temporis extitissent, tot Patres laterent, cum *Concilium* illud *Sardicense* habebatur non ita multo ante *Conc. Africanum*: & in eo interfuisse ex *Africanis* paulo minus 40. Episcopi [d] dicuntur, qui vt verisimile, domum (vt mos est) reportarunt *Canones*? Sane, *Cusanus Cardinalis*, hac ratione motus, (verba faciens de altero horum Canone) ingenue [e] profitetur: *Satis posse dubitari an Sardicensis Concilij constitutio existat.*

d Athanas. in Apol. 2.

e De Concord. Catho. l. 2. c. 25.

Extrema pars Epistolæ Concilij Sardicensis est supposititia.

IN Tomo 1. *Conc.* ad finem *Concilij Sardicensis*, habetur *Epistola Concilij Sardicensis ad omnes Episcopos*, quæ extat etiam apud *Theodoretum* lib. 2. Hist. cap. 8. Hæc *Epistola* citatur à [f] *Bellarmino* vt probet: librum Sapientiæ esse Canonicam Scripturam,

f Lib. 1. de verbo Dei. c. 13.

Pars illa *Epistolæ*, ex qua desumitur *Bellarmini* probatio, continet *tractationem seu Regulam fidei à Synodo* definitam: verùm illam partem *Epistolæ* esse supposititiam fatentur *Baronius* & *Binnius*.

Epistola Synodalis Concilij Sardicensis apud Theodoretum aucta reperitur appendice, nempe tractatione seu regula fidei Catholicæ, quam eandem etiam Sozomenus deceptus veram esse putauit lib. 3. cap. 11. cum nullam prorsus editam esse Catholicæ fidei regulam, nec priorem illam Nicænam vel vno verbo aut apice auctam. aut quouis prætextu explanatam locupletissimus testis sit Athanasius, inquit [g] Baronius.

g Annal. to. 3. ad an. 347. nu. 38.

Epistola Synodica quæ recitatur à Theodoreto, appendice aliqua formulam fidei continente, aucta reperitur: quam subreptitiam esse, & ab aliquo superadditam, duplici ratione euidentissime probatur, inquit [h] Binnius.

h To. 1. Conc. p. 446.

De-

Decreta 9. Conc. Constantinopolitani 6. sunt supposititia.

Omo 2. *Conciliorum*, cum editionis * *Petri Crab*, tum * *Laurentij Surij*, habētur *decreta* seu *Canones nouem*, sub nomine *Concilij Constantinopolitani sexti*, nouem capitulis comprehensa. Horum 7. citatur à [a] *Bellarmino*, pro inuocatione Sanctorum, &, vt probet, confirmationem esse sacramentum.

Sexta Synodus nullos edidit Canones, inquit [b] Anton. Augustinus Episcopus Tarraconensis. *Hæc ipsa nouem Capita reperi, Theodulfi esse Episcopi Aurelianensis, qui Ludouici Pij Imperatoris temporibus vixit, & patris eius Caroli Magni*, inquit [c] idem.

Hij nouem sequentes Canones falsò adscribuntur Sextæ Synodo, inquit [d] Laurentius Surius.

In Conc. excusis Coloniæ feruntur nouem Canones adscripti Sextæ Synodo, verùm visum est vt nothos & adulterinos reÿcere, inquit [e] Charanza.

* To. 2. p. 415.
* To. 2. p. 1034.
a Lib. 1 de sanc beat. c. 19 & l. 2. de Confirmat. c. 4.
b De emendat. Gratian. dial. 15. l. prioris.
c Ibid.
d Candido Lectori pag. supra citato.
e Summa Conc in præfat. in Conc. 6. Constantinopo.

Decreta Concilij Florentini super vnione Iacobinorum & Armeniorum sunt supposititia.

IN *summa Conciliorum per Charanzam*, habentur *decreta quædam super vnione Iacobinorum & Armeniorum.* Quorum vnum citatur à [a] *Cano*, [b] *Alphonso de Castro*, [c] *Andradio*, [d] *Iohan. Harlemio*, à [e] *Iulio Rugerio*, & à [f] *Iesuitis* nostratibus in Epitome Controuersiarum, quo probent: Libros Tobith, Iudith, &c. esse Canonicos.

Hæc *Decreta* non fuisse constituta à Concilio Florentino, sed ab aliquo falsario sub Concilij nomine supposita, testantur omnia Conciliorum Exemplaria. Nam si omnia perlegantur, nusquam reperietur in Concilio Florentino Canon, quo *Tobias, Iudith, Sapientia, Ecclesiasticus, & duo Machabæorum libri*, recensentur inter Canonicas Scripturas Nulla mentio catalogi sacrarum scripturarũ in Concilio *Florentino*, vel apud *Petrum Crab*, vel *Laurentium Surium*

a Loc. Com. lib. 2 c. 9.
b Cont. hær. li. 1 c. 2.
c Defens. fid. Trid. l. 3.
d In Catal. lib. Can
e Lib de Can. & Apoc. script. cap. 26.
f Proœmio de verbo Dei, q. 2.

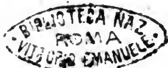
um, vel *Dominicum Nicolinum*, vel *Seuerianum Binnium*, in suis *Conciliorum* Tomis reperitur. In *Charanza* Conciliorum *summa* habetur hic *Catalogus*, non alibi. Vetus autem est dictum: *Si rubrica contradicat nigro, nigro potius standum quam Rubricæ*: & satis est euidens, *Charanzæ summam* quasi *Rubricam* esse; *Conciliorum Tomos*, *nigri* instar. Ex quo sequitur *Conciliorum exemplaribus* potius quam *Charanzæ summæ* standum esse. Sed de hoc videat lector plura apud Ioh. Rainoldum, Lect. 41.

Instructio Armeniorum Concilio Florentino ascripta, est supposititia.

IN 3. Tomo *Conciliorum* habetur *Instructio quæ Armenis dicitur data*. Hæc sæpe citatur à Bellarmino sub nomine *Concilij Florentini*, quasi Florentinum *Concilium* eius fuisset Author. Nam *Concilium Florentinum Græcis & Latinis consentientibus, instructionem Armenis dedit*, inquit *Bellarminus* lib. 1. de Matrimonio: Et [g] alibi; *Instructio Armenis data est, toto approbante Concilio, paulò ante eius dissolutionem*. Loca, in quibus *Bellarminus* hanc *instructionem* sub nomine *Concily Florentini* citat, hæc sunt, viz. lib. 4. de Euch. cap. 10. & 16. lib. 13. de Pœnitentia, cap. 5. lib. 1. de Matrimo. cap 16. lib. 2. de Confirmat. cap. 4. & 8. & 11. lib. de Extrema vnctione cap. 4. & lib. de Bapt. cap. 7. & lib. 3. de Euch. cap. 21.

[g] Lib. 2. de effect. sacram. c. 25.

Hæc *Instructio* falsò adscribitur *Concilio Florentino*, cum sit ipsius *Eugenij* 4 *Schismatici Papæ*. Quod ex temporum supputatione satis constat. Nam data dicitur hæc *Instructio* decimo Kalend. Decemb. Anno 1439. Cum tamen ipsum *Concilium* dissolutum fuit *mense Iulio eiusdem anni*, id est, per quatuor totos menses ante hanc datam. Æque enim potest homo, parens dici eius filij, qui 14. mensibus à morte sua nascitur; atque hoc *Concilium* existimari Author eius *Decreti*, quod per quatuor integros menses post *Concilium* finitum datum dicitur. Sed de hoc etiam videat Lector Ioh. Rainoldum lib. de Diuortio contra Bellarminum, cap. 3.

FINIS.

